

مارگارتِ هانکز

گلها و گیاهان زینتی

شناخت و نگهداری

راهنمای پرورش و نگهداری بیش از ۸۵ درختچه و درخت زینتی گل دهنده

ترجمه : محمد علی فرزاد

انتشارات روزبهان

گلها و گیاهان زینتی
شناخت و نگهداری

تألیف مارگارِت هانْکْز

تصاویر از لُرنا رُز

ترجمهٔ مهندس محمدعلی فرزاد

انتشارات روزبهان

Hanks, Margaret

هانکز، مارگارت

گلها و گیاهان زینتی: شناخت و نگهداری. تألیف مارگارت هانکز؛

تصاویر از: لُرنا رُز؛ ترجمهٔ محمدعلی فرزاد. ــ تهران: روزبهان، ۱۳۸۴.

۱۲۰ ص.: مصور (رنگی)، جدول. ISBN: 964-8175-06-3

فهرستنویسی براساس اطلاعات فیپا

عنوان اصلی: A Grower's Guide to Flowering Plants and Shrubs

کتابنامه. نمایه. ۱. گلها و گیاهان زینتی. الف. فرزاد، محمدعلی، مترجم،

ب. عنوان. ۹ و ۴ م / SF۴۷۳ ۶۳۶ / ۶۸۶۴

۱۳۸۴

کتابخانهٔ ملی ایران ۲۹۱۸۷ـ۸۲م

شابک: ۳-۰۶-۸۱۷۵-۹۶۴ ISBN: 964-8175-06-3

گلها و گیاهان زینتی

مارگارت هانکز

تصاویر از: خانم لُرنا رُز

ترجمهٔ: مهندس محمدعلی فرزاد

ویرایش: عباس آقاجانی

حروفنگاری و صفحه‌آرایی: سینا نگار

نمونه‌خوانی و تطبیق: آزاده فهیم هاشمی

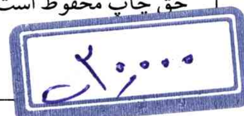
طراحی جلد: حامد کنی

چاپ اول: ۱۳۸۴

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

چاپ: چاپخانهٔ فروغ دانش، تهران

تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، شماره ۱۳۴۲ ـ تلفن ۶۴۰۸۶۶۷ ـ نمابر: ۶۴۹۲۲۵۳

مقدمهٔ مترجم

حضرت محمّد(ص) فرمود: «هرگاه کسی بمیرد و از او ورقه‌ای بماند که حاوی مطلبی آموزش‌دهنده باشد این ورقه به منزلهٔ حفاظ یا پرده‌ای میان آن شخص و آتش جهنم خواهد شد.»

(بحار الانوار)

«گل نعمتی است هدیه فرستاده از بهشت»

آنچه در این ترجمه تقدیم علاقه‌مندان و دوستداران می‌شود راهنمایی برای پرورش و نگهداری یکی از شگفت‌انگیزترین پدیده‌های عالم خلقت و آیتی از آیات خداوندی است که **گل** نامیده می‌شود.

بشر همیشه زیباپسند بوده است و زیبایی منبع الهام هنرمندان جهان است. زیباشناسان عالم، آفرینش گل را از بزرگ‌ترین شاهکارهای خلقت دانسته‌اند.

گل مثال زیبایی و فریبندگی است. گلها عموماً جلب نظر می‌کنند چون زیبا هستند. بعضی از آنها، علاوه بر رنگهای متنوع و متعدد، عطر دلپذیری هم دارند.

مردم دنیا گل را دوست دارند و به آن عشق می‌ورزند و از تماشای آن لذت می‌برند. در همه جای دنیا گل نمایندهٔ عشق و محبت و دوستی و ابراز احساسات و حق‌شناسی است.

در ابراز احساسات و تشکر و تشویق و تبریکِ عروسیها و جشنها و در موفقیتها و مجالس شادی، نیز در عیادت بیماران و مراسم سوگواری گل تقدیم می‌شود.

از زمانهای پیش، بشر، برای رفع خستگی، به دامان طبیعت پناه می‌برده و مخصوصاً، به گل، که از مظاهر زیبایی است، توجه خاص نشان می‌داده است. امروزه مردم هر شهر و دیاری، اوقات فراغت خود را در پارکها و باغ و بوستانها و باغچهٔ حیاط منزل خود و در کنار گلها می‌گذرانند. شاعران ایرانی در وصف گل شعرها سروده‌اند. ما ایرانیان، از آنجا که شاید در دوست داشتن گلها سرآمد دیگر ملل باشیم، نام گلها را بر عزیزان و جایها و راهها می‌نهیم تا یادآور آن احساس لطیف و عشقی باشد که گلها در ما برمی‌انگیزند.

وقتی به گلفروشی می‌روید نمونه‌های مختلف از گلها را می‌بینید، به صورتهای گوناگون: بعضی به صورت شاخه‌گل، بعضی به صورت دسته و سبد و تاج، و برخی هم در داخل گلدان. بعضی از گلها بادوام‌اند و بعضی عمر کوتاه دارند. هرکس دوست دارد باغچه یا محیط خانه یا کار خود را با گل بیاراید تا با دیدن آنها دل خود و دیگران را صفا بخشد.

گل از شاهکارهای بدیع طبیعت است و گلکاری، نظیر سرودن شعر و موسیقی و نقاشی و مجسمه‌سازی، یک هنر است. کلمهٔ گل و نام گلها در ادبیات کهن ما در قالب شعر و نثر به‌کرّات آمده است و این می‌رساند که ایرانیان قدیم با بسیاری از گلها و طرز زندگی و رنگ و عطر و بو و زیبایی و زمان و فصل شکوفا شدن و میزان عمر و دوام و مسائل مربوط به آنها آشناییِ کافی داشته‌اند، از جمله فردوسی:

دی و آذر و بهمن و فرودین
همیشه پر از لاله بینی زمین
که در بوستانش همیشه گل است
در و دشت پر لاله و سنبل است

هدف این کتاب، که ترجمه‌ای تازه و نو دربارهٔ گلکاری از زبان انگلیسی است، این است که شما دوستداران گل و افراد زیباپسند و زنده‌دل را با طرز تکثیر و کاشت و پرورش و نگهداری انواع زیادی از درختچه‌ها و بوته‌های زینتی و گل‌دهنده در فضای آزاد آشنا سازد. کتاب شامل دو بخش است:

بخش اول. گلکاری عمومی، همراه با عکسهای رنگی، شامل نکات و دستورات کلی و عمومی دربارهٔ کاشت و چگونگی پرورش و نگهداری درختچه‌های گل‌دهنده و برداشت گلها و نحوهٔ تهیهٔ خاک و آبیاری و کوددهی و هرَس و مبارزه با آفات و بیماریها و نحوهٔ تکثیر و نکات عمومی دربارهٔ عموم گلها.

بخش دوم. گلکاری خصوصی، همراه با عکسهای رنگی، شاملِ معرفی سیما و اختصاصات هر گیاه، اقلیم یا آب و هوای مناسب آن، نور و دمای لازم و خاک مناسب و طریقهٔ رویش و پرورش یا طرز تکثیر و مواقع و فواصل آبیاری و چگونگی آن و میزان و نوع کود و موقع مناسب کوددهی و مسائل و مشکلات مربوط به آفات و امراض و سوانح طبیعی و دوران گل‌دهی و چگونگی هرَس و پیرایش شاخه‌ها و موقع مناسب آن و موارد مصرف و چگونگی کاشت هریک از گلهای زیبای بوته‌ای یا درختچه‌ای، هریک به طور جداگانه.

این اطلاعات و دستورات به طوری آورده شده است که علاقه‌مندان و گل‌پروران و دانشجویان رشته‌های باغبانی و گلکاری، طراحان فضای سبز و پارکها، زیباسازان، طرفداران محیط زیست و طبیعت زیبا به آسانی بتوانند گل مورد علاقهٔ خود را شناسایی و انتخاب کنند و بعد از تهیه به پرورش آن همت گمارند.

تماشای گلها، آب دادن، هرس کردن، پیوند زدن و قلمه زدنِ آنها لذت‌بخش و شادی‌آفرین است زیرا موجب می‌شود که بقای زندگیِ موجودِ زندهٔ لطیفی مانند گل تأمین شود. تیمار گلها فعالیت خوبی برای اوقات فراغت و گرفتن روحیه و شفای افسرده‌دلی‌ها و بیماریها است.

وجود باغ و باغچه در محیط زندگی و محل رفت و آمد و کار انسان باعث نشاط و انبساط خاطر هرکس می‌شود. علاوه بر آنکه سبب لطافت و پاکی هوا و سرسبزی محیط و ایجاد چشم‌انداز و مناظر زیبا و استشمام بوی خوش بعضی گلها می‌گردد.

با انتخاب و پرورش چند بوته یا درختچهٔ گل‌دهندهٔ مناسب با شرایط آب و هوایی منطقه و نور و دمای موجود در محل با رنگهای گوناگون و فصول گل‌دهی متفاوت می‌توان در تمام ایام سال از زیبایی و شکوفایی گلها در باغ و باغچهٔ خود لذت برد.

توجه به گلها و تلاش برای مواظبت و نگهداری از آنها اتلاف وقت نیست، معرّفِ شخصیت هنردوست و زیباپسندِ فرد است. خداوند نیز خود زیبایی را دوست دارد. پس این توجه نشانه‌ای از پیروی راه خدا و احترام‌گزاری به آیات و نشانه‌های خداوند جمیل است.

مهر ۱۳۸۲
محمدعلی فرزاد

گلها و گیاهان زینتی
شناخت و نگهداری

فهرستِ کلّیِ مطالب

گلکاری عمومی

پرورش و نگهداری گلها و گیاهان زینتی به طور کلّی ۱۰

• تکثیر • انتخاب گیاه • آماده‌سازی خاک • کاشت • داشت • هَرَس

• چه اشکالاتی ممکن است پیش بیاید؟

گلکاری خصوصی

گلها و گیاهان زینتی هریک به تفکیک ۱۷

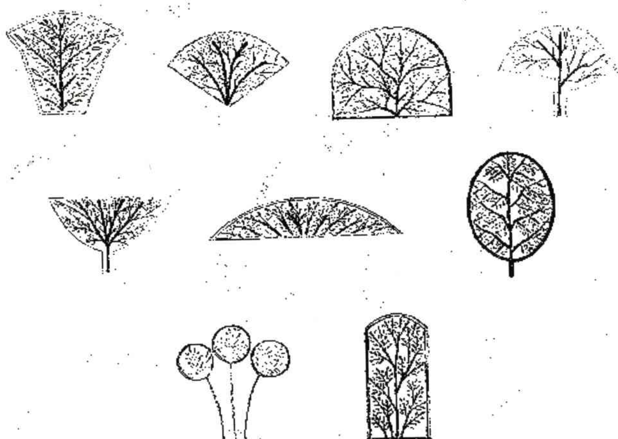
● شامل ۸۸ درختچه (به ترتیب حروف الفبای لاتین)

جدولِ آب و هوای مناسب و دورانِ گل‌دهیِ گیاهان گل‌دار ۱۱۶

فهرست راهنما ۱۱۸

راهنمای شناخت شکل درختچه‌های زینتی

این نمودارها در هر صفحه نشان دهندهٔ شکل گیاه بالغی است که در آن صفحه معرفی شده است.

طرف راست: منظرهٔ دل‌انگیز رنگ‌های بهاری، حاصل درخشانِ روشِ اندیشمندانهٔ کشت آزالیاها و لانتانای خزنده در زمینه‌ای از آندرومِدا

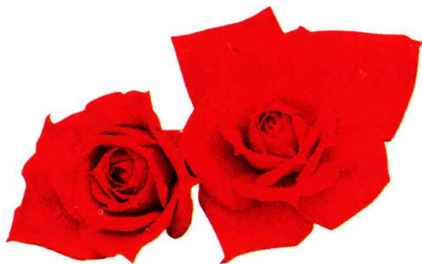
گلکاری عمومی

پرورش و نگهداری گل‌ها و گیاهان زینتی

از درختچه‌ها و بوته‌های زیبا می‌توان باغی زیبا و دوست داشتنی پدید آورد. بوته‌ها و درختچه‌های زینتی به باغ فرم می‌دهند و در باغ خصوصیات اصلی و واقعی خود را به نمایش می‌گذارند. اگر با دقت و به طور حساب‌شده به کاشت و پرورش درختچه‌ها یا بوته‌های زینتی اقدام کنید، می‌توانید در همهٔ ایام سال بوته‌های غرق در گل داشته باشید، حتی در زمستان که اکثر باغ‌ها دچار کم‌رنگی می‌شوند و به فراوانی بهارگل ندارند، درختچه‌های زینتی معمولاً به صورت گیاهان چوبی یک‌ساله تعریف می‌شوند. آنها اغلب پرشاخه و پرساقه هستند و بعضی مواقع حد فاصل بین درختان بلند و بوته‌های کوچک تقریباً نامعلوم و نامشخص است، به طوری که باغبانان و گلکاران حرفه‌ای اغلب موافق چنین وضع و حالتی نیستند.

بوته‌های زینتی می‌توانند از نوع دائماًسبز یا خزان‌دار باشند. برگ‌های آنها می‌توانند کوچک یا بزرگ، براق و پرجلا یا تیره و تار و در شکل‌های مختلف و کاملاً متفاوت باشند. بعضی از درختچه‌های زینتی مثل ختمی، گل‌های نمایان و زیبا و بعضی دیگر مثل شمشاد گل‌های بسیار ریز یا بی‌اهمیت یا غیر قابل توجه دارند. بعضی از بوته‌های زینتی به خاطر عطر شاخ و برگشان و بعضی هم به خاطر عطر شدید گل‌هایشان پرورش داده می‌شوند. بوته‌های زینتی به هر شکل و اندازه‌ای وجود دارند و بوته‌های مناسب را در هر شرایط و مکان و موقعیتی می‌توان یافت. هنگامی که باغچهٔ خود را طراحی می‌کنید، بوته‌های زینتی مناسبی را برای مکان و محل خصوصی و مورد نظر خود انتخاب کنید و توجه نمایید که آیا این بوته‌ها در آفتاب رشد بیشتری دارند یا سایه را ترجیح می‌دهند. به ارتفاع و پهنا یا به حجم و بزرگی آنها پس از رشد نیز توجه داشته باشید.

بوته‌های زینتی می‌توانند پس از ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ برسند، یعنی پس از این مدت، شکل خوب و نهایی را به خود می‌گیرند و در جای خود به‌خوبی مستقر می‌شوند و سازش می‌یابند. لذا نباید یک بوتهٔ زینتی با رشد زیاد و وسیع را برای فضا و جای کوچکی در نظر گرفت، حتی اگر فکر می‌کنید به خوبی آن را هَرَس می‌کنید. شما از هَرَس کردن مکرر چنین درختچه‌هایی خسته خواهید شد و به‌زودی آنها را از جا در خواهید آورد و بیرون خواهید انداخت.

طرف راست: درختچه‌ها ساختار دل‌انگیزی در این بوستان زیبا پدید آورده‌اند، و گیاهان یکساله، به نوبهٔ خود، هنگامه‌ای از رنگ بر پا کرده‌اند.

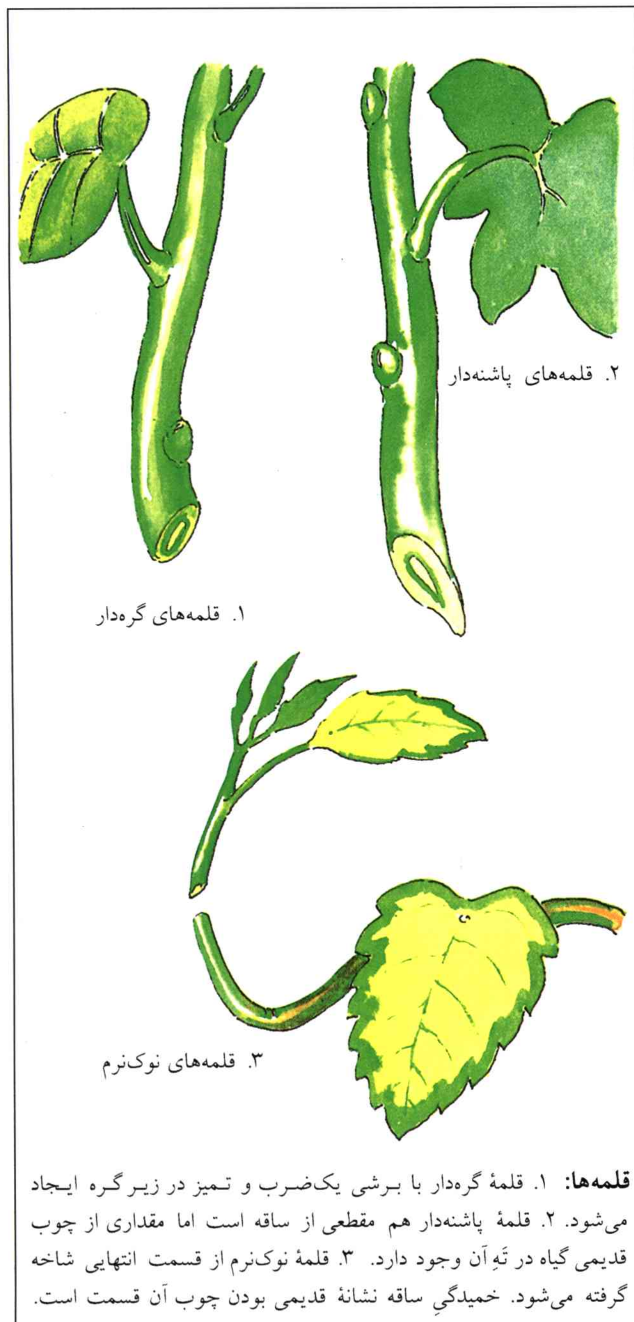
بسیاری از بوته‌های زینتیِ باغی، با قلمه‌زدن تکثیر می‌شوند. آنها از قلمهٔ نوک‌نرمِ سرشاخه‌ها (مثل هیدرانژه‌آ و فوشیا یا گل‌آویز) یا قلمهٔ خَشَبی از چوبِ در حال خواب (در بوته‌های خزان‌دار) قابل تکثیرند. گاهی زمان برداشت قلمه بسیار حساس و مهم است. قلمه‌ها باید از گیاه سالم و ساقه‌های قوی و ترجیحاً گل‌نداده انتخاب شوند. قلمه‌های سرشاخه‌ها با نوک‌های نرم و قلمه‌های نیمه‌خَشَبی باید به‌طول ۵ تا ۱۰ سانتیمتر باشند اما طولِ قلمه‌های خَشَبی از شاخه‌های در حال خواب زمستانه، مانند بهِ ژاپنی، با طول بیش از ۳۰ سانتیمتر، باید ۲۰ تا ۲۵ سانتیمتر باشد.

قلمه‌ها را باید صبح زود از ساقه‌های اصلی جدا کرد و اگر نمی‌توانید همه را یکباره در گلدان بکارید بهتر است باقیماندهٔ قلمه‌ها را در کاغذ یا روزنامهٔ مرطوب بپیچید و در جای خنک نگه دارید. پس از جدا کردن قلمه‌ها و قبل از کاشتن آنها بهتر است تمام برگ‌های موجود در قلمه، به استثنای برگهای بالاترین نقطهٔ آن را جدا کنید و اگر برگها خیلی بزرگ باشند، مانند هیدرانژه‌آ، باید قسمتی از هر برگِ انتهای قلمه را نیز تا نصف جدا کنید. در قسمت ته و پایین هر قلمه و در زیر هر جوانه یا گرهِ موجود یک برشِ مورب یا شیب‌دار و تمیز ایجاد کنید.

مخلوطی از سه قسمت ماسهٔ شستهٔ ساحل دریا یا پرلیت (perlite) و یک قسمت خاکِ برگ یا پیت‌موس (peatmoss) یا مواد جانشین خاکِ برگ بسازید. با این مخلوط، هر گلدانِ گِلی را پر کنید و با یک تکه چوب یا مداد چند سوراخ در خاکِ مخلوط ایجاد کنید. سپس قلمه‌ها را تا یک‌سوم طول از قسمت پایین در این سوراخها فرو کنید. بعد خاک اطراف قلمه‌ها را محکم کنید. در هر گلدان می‌توانید چند قلمه بکارید. سپس قلمه‌های کاشته را آبیاری کنید و بگذارید آب از زیر گلدان خارج شود. بعد گلدان‌های قلمه‌دار را در جایی گرم و روشن و در زیر سایه‌بان یا پناهگاه و دور از تابش مستقیم خورشید قرار دهید و به وقتِ لازم آنها را نم بدهید ولی هیچگاه خیس و خیلی مرطوب نکنید.

در هوای گرم، در مدت ۲ تا ۴ هفته قلمه‌های نوک‌نرمْ ریشه‌دار می‌شوند. قلمه‌های خَشَبی و چوبی‌شده، که در زمستان تا اوایل بهار گرفته می‌شوند، هفته‌ها و ماه‌هایی باید بگذرد تا ریشه‌دار شوند. امکان دارد مدتها قبل از ایجاد و رشد ریشه‌ها برگهای قلمه‌ها ظاهر شوند، گول نخورید و این قلمه‌ها را از جایشان حرکت ندهید مگر آنکه مطمئن شوید که آنها ریشه گرفته‌اند. تشخیص ریشه‌دار شدن قلمه‌ها به این طریق است که رشد آشکار برگ و قوی‌تر شدن ساقه یا تنهٔ قلمه محسوس باشد یا ریشه‌ها از سوراخ‌ها و منافذِ خروج آب‌های اضافیِ گلدان بیرون بزنند.

بعضی از انواع رُزها به‌راحتی از ابتدای در خاک رفتن قلمه‌ها به حالت رشد می‌روند ولی انواع دیگر در ریشه‌های خود رشد قوی و پرزور یا خوش‌بنیه نخواهند داشت. در خزانه‌ها و قلمستانهای تجارتی پیوند جوانه‌برگی روی پایهٔ پیوند نوع وحشی یا گونه‌های دیگر صورت می‌گیرد. (پیوند شکمی جوانه‌برگ، خودْ نوعی پیوند یا به کار بردن جوانه‌های برگی در حال خواب است.)

قلمه‌ها: ۱. قلمهٔ گره‌دار با برشی یک‌ضرب و تمیز در زیر گره ایجاد می‌شود. ۲. قلمهٔ پاشنه‌دار هم مقطعی از ساقه است اما مقداری از چوب قدیمی گیاه در تهِ آن وجود دارد. ۳. قلمهٔ نوک‌نرم از قسمت انتهایی شاخه گرفته می‌شود. خمیدگیِ ساقه نشانهٔ قدیمی بودن چوب آن قسمت است.

بعضی از بوته‌های زینتی از طریق کاشت بذر یا دانه تکثیر می‌شوند اما این طریقه فقط در گونه‌هایی که مستقیماً از نشا و کولتیوار (از رقم زراعی یا از گونه‌های کاشته شده) به دست آمده باشند قابل اجرا و عمل است و این گونه‌های بذری کمتر شبیه تیپ اصلی و حقیقی خود می‌شوند.

انتخاب گیاه

بزرگ‌ترین یا بلندترین بوته‌ها یا درختچه‌ها بهترینِ آنها نیست. بوته‌ها یا درختچه‌هایی را در نظر بگیرید که شکل خوبی داشته و پوشیده از برگهای کاملاً سالم باشند. از درختچه‌هایی که ریشه‌های چوبی و خَشَبی‌شده و بیرون‌زده از منافذِ خروجِ آبِ گلدان دارند یا از آنهایی که قد فوق العاده بلندی نسبت به اندازهٔ گلدان خود دارند یا پر از برآمدگی و گره در روی ساقهٔ خود هستند یا تهِ کلفتی نسبت به‌کل ساقهٔ خود دارند صرف نظر کنید، زیرا این ویژگیها نشان دهندهٔ بزرگ بودن گل یا درختچه نسبت به گلدان یا تَنگ افتادنِ گیاه در گلدان است و این می‌رساند که گیاه باید مدتها قبل در ظرف یا گلدان بزرگ‌تری قرار می‌گرفت.

درختچه‌های زینتی، مثل گرویلاها، بانکسیاها و واراتاها، در سنین کوچکی، قبل از پراکندن ریشه‌های خود به اطراف و صدمه دیدن، باید از گلدان خارج و در زمین اصلی کاشته شوند. اما همهٔ گلها و گیاهان از شوکِ کنده شدنِ نشا یا کاشت مجدد رنجیده می‌شوند و به سختی و با عذاب زیاد به حالت طبیعیِ رشد خود باز می‌گردند، حتی اگر پرستاری خیلی خوبی از آنها بشود. اجمالاً بوته‌هایی را انتخاب کنید که قطر دهانهٔ گلدان آنها از ۲۰ سانتیمتر بیشتر نباشد. بهترین موقع انتخاب بسیاری از درختچه‌ها، مانند آزالیا و کاملیا و ختمی، موسم شکوفه‌دهی یا گل‌دهی آنهاست، چون می‌توانید گل آنها را ببینید و مطمئن شوید که گونهٔ مورد علاقهٔ خود را یافته‌اید. با وجود این، بعضی رُزها را در غیر موسم گل‌دهی یعنی در فصل خواب زمستانه می‌فروشند. در فصل گل‌دهی سَری به باغ‌های خوب و تماشائیِ منطقهٔ خود بزنید و گل محبوب خود را انتخاب کنید.

تهیه و آماده کردن خاک

از آنجا که بیشتر درختچه‌های زینتی پردوام‌اند و عمر آنها طولانی و پیکرهٔ آنها دائمی است، ارزش دارد که در تهیه و آماده کردن خاک تلاش جدی بشود. تعداد کمی از بوته‌های زینتی به زمین‌های سنگین و آبدار و کاملاً مرطوب یا غرقابی‌شده تحمل خوبی نشان می‌دهند. اگر زهکشی و دفع آب اضافی از خاکْ ضعیف و ناچیز است، می‌توانید سطحِ خاکِ محلِ کاشتِ درختچه را بالا بیاورید یا اقداماتی برای نصب زهکشی زیرخاکی به عمل آورید.

خاکهای شدیداً رُسی، با افزودن مقداری گچ (آهک یا سولفات کلسیم) به نسبت ۲۸۰ گرم در هر متر مربع (نیم پوند در هر یارد مربع) و با افزودن مقدار معتنابهی از مواد آلی کاملاً پوسیده اصلاح می‌گردند. مواد آلی پوسیده باید مدتی قبل از فرارسیدن زمان کاشت، در گودالهایی، نزدیک محل کاشت، در زیر خاک قرار گیرند (۲ تا۳ هفته در تابستان و ۶ هفته یا بیشتر در زمستان). خاکهای شنیِ بسیار ضعیف از نظر قدرت جذب و نگهداریِ مواد غذایی با افزودن مقدار زیادی مواد آلی اصلاح می‌شوند. تمام گیاهان و خاکها از مالچ‌پاشی بهره می‌برند. مالچ آلی حاصل از مدفوع پوسیدهٔ دام و کمپوست (خاک حاصل از زباله) و برگهای ریختهٔ درختان و کاه و کُلش پوسیده و علفهای بریده‌شدهٔ سطح زمین برای گیاهان سود زیادی دارد.

کاشت درختچه‌های زینتی

با تهیّه و آماده کردن خاک خوب و به کار بردن صحیح فنون کاشت، بوته‌های زینتی شما شکوفا یا غرق در گل خواهد شد. بوته‌های زینتی پرورش‌یافته در ظرف، در هر زمانی از سال قابل انتقال و کاشتن در زمین و جای اصلی یا در باغچه‌اند جز در جاها و مناطقی که سرما و یخبندان شدید زمستانی دارند. در چنین نواحیی باید از کاشت هر نوع گل یا درختچه در زمین اصلی در زمستان خودداری شود، مگر در مورد بوته‌هایی که در زمستان به خواب خزان فرو می‌روند.

رعایت چند نکتهٔ مهم در هنگام کاشت درختچه در زمین اصلی

- مطمئن شوید که شرایط مکان انتخابی شما برای درختچهٔ زینتی موردِ نظرتان، از نظر رفع احتیاجات گیاه، مانند نور خورشید، سایه‌بان، زهکشی، و فضای کافی برای رشد آن مناسب باشد.
- سوراخ یا چاله‌ای حد اقل دو برابر قطر ساقهٔ گیاه و به عمق بلندی گلدانِ حاویِ گیاه در خاک ایجاد کنید و خاک تهِ گودال را شُل و نرم کنید ولی به قسمتهای رُسیِ تهِ گودال کاری نداشته باشید زیرا ممکن است چاهی ایجاد شود که ریشه‌ها در آن غرق و خفه شوند.

• هیچگاه در داخل گودالْ کمپوست و کود حیوانی نریزید. آرد استخوان و کودهای شیمیائیِ دیرآزادشونده را می‌توان در تهِ گودال پاشید ولی باید روی آن را به ارتفاع ۲٫۵ تا ۵ سانتیمتر خاک ریخت تا ریشه مستقیماً با کود تماس نداشته باشد.

• قبل از خارج کردن درختچه از گلدان به آن آب کامل بدهید و با زدن چند ضربه به تهِ گلدان و کناره‌های آن خاک گلدان را شُل کنید و بعد گلدان را کج کنید و آرام بوته را بیرون بلغزانید و از گلدان خارج کنید. سپس ریشه‌ها را، با دست، آرام شانه کنید و ریشه‌های جانبیِ گلوله شده را، به‌ضرورت، عمودی قطع کنید و ریشه‌های خیلی کلفتِ چسبیده و جفت‌شده با ته گلدان یا ریشه‌های حصیری‌شده را خارج کنید.

• گیاه را طوری در گودال قرار دهید که عمق فرو رفتن آن همانند عمق قبلی آن در گلدان باشد. سپس گودال را با خاک کنده‌شدهٔ قبلی پر کنید و خاک کنار و سطح گودال را فشار دهید و محکم کنید ولی طوری عمل کنید که به ریشه‌ها هیچ گونه فشار اضافی و صدمه‌ای وارد نشود.

• مجدداً گیاه را آب کافی بدهید طوری که حبابهای هوای داخل خاک اطراف ریشه خارج شود و خاک فرو نشیند.

• سطح اطراف بوتهٔ تازه‌کاشته را مالچ بپاشید ولی مالچها را کاملاً جدا و با فاصله از ساقه بریزید. مالچِ تهیه شده از مواد آلی، مانند کود دامی و کمپوست، بهترین فایده را برای خاک و در نتیجه برای گیاه دارد. زیرا آنها به‌تدریج تجزیه می‌شوند و در اختیار گیاه قرار می‌گیرند. لذا حد اقل سالی یک بار باید به زمین اضافه شوند.

قلمه زدن

۱. طرز گرفتن قلمه و مراحل کاشت آن در گلدان. قسمتی از شاخه را درست از زیر یک برگ یا گره ببرید. مطمئن شوید که شاخه قبلاً کوفته و ضرب‌دیده نشده باشد. سپس در صورت لزوم انتهای قلمهٔ بریده‌شده را با تیغ لبه‌تیزی صاف و مرتب کنید.

۲. فرو بردن قلمه در خاک گلدان. ابتدا سوراخی با انگشتان دست در خاک گلدان به وجود آورید، بعد قلمه را در آن بگذارید و با انگشتان خود خاک اطراف قلمه را بفشارید. اگر می‌خواهید چند قلمه را در یک گلدان بکارید فاصلهٔ آنها را تا لبهٔ گلدان رعایت کنید.

۳. آب دادن قلمه‌ها در گلدان. قلمه‌های کاشته شده در گلدان را به نرمی و با احتیاط آب بدهید، طوری که آنها از جای خود در نیایند و مطمئن شوید که گلدان منافذ کافی را برای خروج آب اضافی دارد. اگر خاک گلدان خیلی مرطوب بماند قلمه خواهد پوسید.

۴. طرز ساخت چهارچوب یا کلاف در سر گلدان. یک قالب سیمی یا نیی مناسب در اطراف لبهٔ گلدانِ قلمه‌ها با ارتفاع کافی درست کنید و روی آن و گلدان را یک کیسهٔ پلاستیکی جهت حفظ رطوبت خاک بکشید. سپس گلدان را دور از تابش مستقیم خورشید قرار دهید.

در اواخر بهار حاشیهٔ پرگلی را به رنگهای آبی و طلایی و برتری و سلطهٔ سرافراز مادیرا و آلیسونِ زرد را در پایینِ آن می‌بینید. اسطوخودّوسِ معطر و گلهای جعدهٔ آبی به این مکانِ نسبتاً کوچک و خنک و دوست‌داشتنیِ باغ، زیبایی و لطف بیشتری می‌بخشد.

داشت

بوته‌های تازه‌کاشته‌شده باید همواره مرطوب باشند اما خیلی خیس نباشند. آنها، با توجه به گرمای هوا، در ۱۰ تا ۱۴ روزِ اولِ پس از کاشت، نیاز به آبیاریِ هرروزه دارند و تدریجاً باید از دفعات آبیاری کاست تا زمانی که کاملاً در جای خود مستقر و سازگار شوند و بتوانند به قدر نیازْ رطوبت جذب کنند. باید آبیاری را به هفته‌ای یک بار رساند. آنها، بعد از گذراندن دو تابستان، می‌توانند آبیاریهای پرفاصلهٔ ۲ تا ۳ هفته یک بار را تحمل کنند. این موضوع به نوع خاک و آب و هوا بستگی دارد. البته بعضی از درختچه‌های زینتی، مثل آزالیا و فوشیا، ممکن است در هوای خیلی داغ به آبیاری بیش از هفته‌ای یک بار نیاز پیدا کنند.

با مشاهدهٔ مکرر حالت گیاهان، به مقدار آب مورد نیاز آنها پی خواهید برد. بعد از کاشتن درختچه در زمین اصلی ۴ تا ۶ هفته صبر کنید، آنگاه به آنها کود شیمیایی بدهید. غذای کامل گیاهی، شامل آرد استخوان و کود مرغیِ دانه‌بندی‌شده است. اما کود مرغی را نباید برای گیاهانِ اسیددوست، مثل آزالیا و کاملیا و گاردینا و دافنه، به کار بُرد. گرویلا و هاکهآ و بانکسیا و واراتاه به کودهای شیمیایی و مخصوصاً کودهای فسفره بسیار حساسند. روی آنها خاک برگ و مالچ بپاشید و الّا کود شیمیائیِ با فسفرِ کمتر را انتخاب کنید.

هَرَس

آرایش و پیرایش درختچه‌ها واجب نیست. بسیاری از درختچه‌ها هیچ‌گاه به هَرَس نیاز ندارند مگر بخواهیم درختچه‌های پیر را حیاتِ دوباره ببخشیم یا ساقه‌های اضافی و سرکش را حذف کنیم. با وجود این، هرگاه هَرَس لازم شود درنگ نکنید. تنها مورد استثنا درختچه‌های خار مصری (Firethorn) و شیرخشت (Cotoneaster) است که بیشتر به‌خاطر میوه‌های حبه‌ایِ قشنگ‌شان کاشته می‌شوند. این نوع گیاهان گاهی به هَرَس محتاج می‌شوند، البته برای شکل‌دهی می‌توان در هر موقعی از سال آنها را هرس کرد. برای شکل‌دهی درختچه‌ها به صورت تک‌ساقه‌ای یا به هر صورت دیگر، از ابتدا درختچه‌ای بسیار جوان با ساقه‌ای راست و چند شاخهٔ جانبی را انتخاب کنید. آنگاه همهٔ شاخه‌های فرعی را بزنید. ولی به قسمت جوانهٔ انتهایی رشددهنده یا نوک ساقه اصلاً دست نزنید. اگر ساقهٔ باقیمانده ضعیف باشد یا بخواهید عمودی رشد کند شاید نیاز باشد چوبِ قیّمی در گلدان فرو کنید و ساقه را با نخی به آن ببندید. چون درختان همواره جوانه می‌زنند و تولید شاخه‌های جدید می‌کنند، همواره شاخه‌های جدید زیرینِ جوانهٔ انتهایی را بزنید و تا رسیدن به ارتفاع دلخواهِ ساقه، به این کار ادامه دهید. سپس به قطعِ گاه‌به‌گاهِ نوک انتهایی بپردازید تا تدریجاً بوته شکلی مدوّر پیدا کند.

چه اشکالاتی ممکن است پیش بیاید؟

زردشدن برگها

• شاید به بوتهٔ شما آبْ زیاد داده شده است یا خیلی کم.

• شاید درختچه به غذا نیاز دارد. به آن کود شیمیایی بدهید. اگر ۲ تا ۳ ماه به آن غذا نداده‌اید، ببینید تا دوسه هفتهٔ دیگر وضعش چه می‌شود؟

• برگهای قدیمی و مسن‌تر گیاهانی مثل گاردنیا، قبل از افتادن، زرد روشن می‌شوند، غم‌تان نباشد، چون آنها عمر خود را کرده‌اند.

• هنگامی که برگهای جدید آزالیاها و گاردنیاها زرد کم‌رنگ می‌شوند و رگبرگها هنوز سبز اند، احتمالاً گیاه به چلات یا کی‌لیت‌های آهن، مطابق دستور روی برچسب، نیاز دارد.

پیچ‌خوردگی و تغییر شکل برگها

• در جستجوی شته‌ها یا حشرات چسبنده‌ای باشید که به حالت خوشه‌ای روی قسمتهای تازه‌روییده قرار دارند. آنها را با شیلنگ آب‌پاشی بشویید یا رویشان آب صابون اسپری کنید یا صابون حشره‌کش یا محلول سمی پیرِتْروم (pyrethrum) روی آنها بپاشید.

• بعضی از ویروسها به گیاه صدمه می‌زنند. پیچ‌خوردگی برگها وجود آنها را آشکار می‌سازد، اما متأسفانه هیچ راه معالجه‌ای وجود ندارد. در این مواقع به کتابهای مرجع در دفع آفات یا به نهالستان یا باغ گلی مراجعه کنید و ببینید چه راه حلی وجود دارد.

• ببینید آیا هیچ گونه مواد بادآورده یا حاصل از بادزدگی یا ذراتی از علف‌کُش‌های مزارع مجاور روی بوتهٔ شما ننشسته باشد. حتی مقدار خیلی کم از این مواد می‌تواند سبب تغییر شکل برگهای گیاهان خیلی حساس، از جمله رُزها، بشود.

وجود لکه‌های سیاه روی برگها

• این لکه‌ها، که روی برگهای رُزها احتمالاً سیاه است، ممکن است بر اثر قارچها پدید آمده باشد. ضرورت دارد که بوته‌های آلوده به این بیماری قارچی معمولی را با تریفورین (triforine) سمپاشی کنید. در صورت امکان، گردش هوای اطراف بوته‌ها را اصلاح کنید و از خیس کردن برگها ضمن آبیاری و از آبیاریِ دیرهنگام روزانه بپرهیزید. احتمال دارد لکه‌های بزرگ قهوه‌ای یا سیاه روی برگهای کاملیا بر اثرِ سوختگی از تابش شدید خورشید باشد.

گردِ خاکستری یا سفید بر سطح برگها

• این ضایعه احتمالاً خبرازوجود قارچ میلدیوی (سفیدک) پودری سطحی می‌دهد که به گیاهان زیادی حمله می‌کند. رُزها و آزالیاها و هیدرانژه‌آها و سایر بوته‌های زینتی بسیار مستعدِ ابتلای این بیماری قارچی‌اند. از آبیاری دیرهنگامِ روزانه بپرهیزید و بوته‌های مبتلا را، در صورت لزوم، با تریادیمِفون (triadimefon) سمپاشی کنید. تریفورین نیز مؤثر است. این بیماری در نواحی مرطوب مشکل همیشگی است.

برگهای ابلق یا لک و پیس روی برگها

• این گونه علائم غالباً با حشراتِ مکندهٔ شیرهٔ گیاه، مثل شپشک‌های نباتی (scales)، تریپ‌ها (thrips) و سِنَک‌های توری (lace bugs) و کنه‌های نباتی (mites) همزمان و همنشین می‌شوند. گیاهانِ تحت فشار و تنش، بیشتر، گرفتارِ حملهٔ این گونه حشرات می‌گردند. سَنَک توری غالباً یک مشکل جهانی روی آزالیاها در بیشتر فصول است. تنشهایی که به گیاهان دست می‌دهد ناشی از خشک‌سالی، خشک شدن، آبیاری زیاد، رویاندن گیاه در شرایط نامساعد و به طریق نامناسب است.

• سپَردارها یا شپشک‌های نباتی ممکن است به صورت پهن یا گسترده و ثابت یاگِرد و در اندازه‌ها و رنگهای مختلف مشاهده شوند. آلودگیها و عفونتهای جزئی و کوچک را می‌توان با پارچهٔ نم‌داری از روی برگها پاک کرد. آلودگیهای شدیدتر با سمپاشی با موادِ حاویِ روغنهای زمستانه یا مخلوطی از روغنهای زمستانه و حشره‌کُشها زدوده می‌شوند.

• تریپس‌ها (thrips) و سِنَک‌های توری با شستشوی زیر برگها، از لحاظ تعداد کاهش می‌یابند، اما مناسب‌ترین سمها برای مبارزه شامل صابونهای حشره‌کش و پیرِتْروم است.

• کنهٔ نباتی یکی از مشکلات خاص هوای گرم و خشک روی آن دسته از بوته‌های زینتی است که در حال رشد در زیر یک سایه‌بان یا روی ایوان یا زیر پیشامدگی بنا است. شستشوی سرشاخه‌های مبتلا به کنه (با فشار آبِ شیلنگ) به کاهش تعداد آنها کمک می‌کند و نیاز به سمپاشی را برطرف می‌نماید. سمومِ محتوی گوگرد (سولفور) برای مناطقی که دمای هوا بیش از ۲۸ درجه سانتیگراد نباشد مفید است. سایرِ سمومِ مناسب شامل صابونهای حشره‌کشی است.

سوراخهایی در سطح یا حاشیهٔ برگها

• این علائم ممکن است بر اثر حملهٔ حلزونها و راب‌ها باشد. اینها غالباً در بالای بوته و روی سرشاخه‌ها یا برگهای گیاه هستند. در این صورت ابتدا طعمه‌های غذایی مسموم به کار نبرید. آنها را با دست از روی بوته‌ها بردارید، سپس طعمهٔ مسموم اپاشید. البته این عمل در صورتی تجویز می‌شود که در باغچهٔ خود سگ یا حیوان اهلی آزاد دیگری نداشته باشید.

• کرمهای حشرات و ملخک‌های شاخک‌بلند یا سیرسیرک و حشرات جهنده نیز برگها را می‌خورند لذا لازم است در چند شب متوالی با سم روتِنون (rotenone) بوته‌های آلوده را گردپاشی یا، اگر خسارت آنها دائمی باشد، با کارباریل (carbaryl) سمپاشی کنید.

ساقه‌ها و برگها در هم تنیده شده‌اند

• کرمهای تارتَن می‌توانند علت بروز این مشکل در گیاهانی مثل شیشه‌شور و چای باشند. استفاده از هرگونه سم برای رفع این مشکل بی‌فایده است. شاخه‌ها و برگهای درهم‌تنیده را با دستهای دستکش‌پوشیده از هم بیرون بکشید و قسمتهای خسارت دیده را ببرید. در طول سال هم چندین بار بوته‌ها را بازرسی و در ابتدای بروز این آفت با آن مبارزه کنید.

کفکِ دوده‌ای (پوشش خشک سیاه روی سطح برگها)

• رشد و تغذیهٔ کفکهای دوده‌ای در روی شهد گیاهی و ترشحات چسبندهٔ حشرات مکندهٔ شیرهٔ نباتی مثل شته‌ها و شپشک‌ها صورت می‌گیرد. یکبار سمپاشی سبب می‌شود که این آفت تدریجاً هوازده و تجزیه شود. شستن بوته‌ها با شیلنگ کمک مؤثری می‌کند. پاک کردن برگها با پارچهٔ نم‌دار نیز امکان‌پذیر است.

مرگ ناگهانی گیاه

• اگر برگها قهوه‌ای شده ولی هنوز چسبیده به بوته است، احتمالاً ریشهٔ گیاه پوسیده و گیاهْ در حال مردن است. ریشهٔ گیاه، بر اثر آبیاریِ بیش از حد یا بارانهای متوالی درست پیش از خواب گیاه مخصوصاً در ماههای سرد سال، ممکن است آسیب جدی ببیند. تنشی مثل گرمای زیاد یا باد شدید می‌تواند تحمل ریشه‌ها را در هم شکند و گیاه را بمیراند.

• برگهای گیاه آسیب‌دیده از خشکیِ زیاد قهوه‌ای می‌شود و می‌ریزد، حتی اگر از پس خشکی خوب آبیاری شود. اما اگر صدمهٔ جدی ندیده باشد بهبودی محتمل است.

→ **میوه‌های انار.** سرخ آتشین در برابرِ سبزِ دلارامِ برگها

آبه‌لیا

ABELIA (Abelia x Grandiflora ...; F. Caprifoliaceae)

آبه‌لیاهای سریع الرشد، با سرشاخه‌های زیبای برّاق و گلهای کم‌رنگِ زنگی‌شکل، مناسبِ کاشت در حاشیهٔ بوستان به‌جای پرچین.

گلهای صورتی زیبای آبه‌لیا در اواخر تابستان می‌ریزند ولی کاسهٔ قرمزِ زیبای خود را تا مدتها باقی می‌گذارند.

سیما

آبه‌لیا برای کاشت به عنوان پرچین غیررسمی و خصوصی و در محوطهٔ زمینهٔ باغچه یا مخلوط با سایر در ختچه‌های زینتی در روی مرز کاملاً مناسب است. این گیاه همیشه‌سبز با شاخه‌ها ترکه‌های لاغر و بلند و قوس‌دار، ۲ تا ۳ سال به حد اکثر ارتفاع و پهنای خود (۲ متر) خواهد رسید. گلهای صورتی کم‌رنگ آبه‌لیا با کاسبرگِ قرمز پردوام خود رنگی ماندنی به گیاه می‌دهد و اگر هر چند سال یک بار شاخه‌های لاغر و مسن را قطع کنید عمر این گیاه زیاد خواهد شد.

شرایط مناسب برای رشد

اقلیم مناسب تا در معرض بادهای شور قرار نگیرد جای نگرانی نیست. آفتاب کامل را ترجیح می‌دهد. روزانه به حد اقل شش ساعت آفتاب نیازمند است تا خوب رشد کند.

خاک مناسب آبه‌لیا به اکثر خاکها جز خاکهای سنگین و مرطوب سازگاری نشان می‌دهد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر تکثیر آبه‌لیا از طریق قلمه‌های نیمه‌خَشَبی گرفته شده در اوایل تابستان تا اواسط پاییز صورت می‌پذیرد. قلمه‌های خَشَبی بلند از شاخه‌های یک‌سالهٔ لاغرِ بدون برگ که در زمستان برداشت می‌شوند برای تکثیر این گیاه مناسب‌اند.

آبیاری آبه‌لیای جاافتاده خشکی را کاملاً تحمل می‌کند. هر سه تا چهار هفته یک بار باید آبیاری شود، مگر شرایط چندان سخت شده باشد که آب بیشتری بطلبد.

کوددهی آرد استخوان یا غذای کامل گیاهی در بهار مخصوصاً در اوایل هر سال به آن بدهید. گیاه سازگارشده در اوایل رشد شرایط فقر کامل خاک را تحمل می‌کند ولی نسبت به کوددهی و تغذیهٔ بعدی حساس است و متأثر می‌شود.

مشکلات بوته‌های سخت آبه‌لیا مشکل خاصی ندارند.

گل‌دهی

فصل دورهٔ طولانی گل‌دهی گیاه سراسر فصل تابستان است. کاسبرگ قرمز آبه‌لیا تا اوایل زمستان روی بوته باقی می‌ماند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی برای هرس و اصلاح در ختچه‌های آبه‌لیا، در اواخر زمستان یا اوایل بهار، شاخه‌ها و ترکه‌های یک‌ساله را در حد دلخواه قطع کنید اما حالت و اثر قوسی شدن شاخه‌ها را ضایع نکنید. به همان نسبت که سن بوته‌ها بالا می‌رود، ایدآل آن است که بعضی شاخه‌های چوبی‌شده و قدیمی را از نزدیکی سطح خاک قطع کنید تا راه و فرصتی برای رشد شاخه‌های جوان به وجود آید.

اقــاقــیا (گل ابریشم، گل خفته)

ACACIA (Acacia ...; F. Leguminosae)

اقاقیای مونْت‌مورگان یا کوئینزلند گلهای زرد درخشان دارد. این گیاه یکی از انواع اقاقیای سریع الرشد است.

سنبله‌های زرد چشم‌نواز و سیمای برگساره‌های نقره‌ایِ مایل به خاکستریِ سرشاخه‌های اقاقیای گلاسه‌سِنْس (=بیزرویا)، با بوی خوش.

سیما

در حدود ۹۰۰ گونه از این گیاه هست، و برای هر اقلیمی نوع مناسبی یافت می‌شود. دائماً سبز است. گلهایی به رنگ زرد وکرِم و به شکل کره‌های کرکیِ پف‌کرده یا میله‌ای دارد. انواع متعدد آن برگهای متفاوت دارند و بسیاری از آنها بوی خوشِ ملایمی می‌پراکنند. انواعی تا ارتفاع بین ۳ تا ۴ متر رشد می‌کنند، ولی قامت آنها حداقل به ۱ تا ۲ متر و حد اکثر به ۵ تا ۶ متر می‌رسد. قد بعضی از گونه‌های درختی به ۹ تا ۱۸ متر هم می‌رسد. بسیاری از اقاقیاها سریع‌الرشد اند و بعضی هم عمر کوتاه دارند و می‌توان گیاه دیگری جایگزین آنها کرد. بسته به نوع، به بلوغ رسیدن‌شان ۳ تا ۵ سال طول می‌کشد اما از ابتدای زندگی گل می‌دهند. اقاقیاها را می‌توان به عنوان گیاه پرچین و بادشکن، به‌تنهایی یا آمیخته با گیاهان دیگر، به کار بُرد. این گیاه در زمستان شکوفه می‌دهد، لذا ارزش زیادی به باغ می‌افزاید، زیرا غنچه‌های گل آن از چندین ماه قبل از شکوفا شدن و دورهٔ گل‌دهی واقعی در حال تشکیل بر روی شاخه‌ها مشهودند.

شرایط مناسب

اقلیم نوعی وجود دارد که برای اقالیم خنک و پرباران و نواحی خشک یا گرمسیر کاملاً مناسب است. انواع پایه‌های پرورش یافته در خزانه‌ها و نهالستانهای هر اقلیم برای مناطق خودشان کاملاً مناسب اند.

میزان نور و دما بسیاری از گونه‌ها نور کامل روز را ترجیح می‌دهند اما بعضی از آنها نیم‌سایه را نیز تحمل می‌کنند یا می‌پسندند.

خاک مناسب بسیاری از انواع خاکهای زهکشی‌شدهٔ خوب را می‌پسندند اما بعضی در خاک رسِ سنگین هم خوب رشد می‌کنند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر اقاقیا از طریق کاشت بذر تکثیر می‌شود، اما باید دانه را یک شب در آب خیساند تا پوستهٔ سخت روی آن نرم شود. بذرها را در آب خیلی داغ غرق کنید و یک شب یا چند ساعت به حال خود بگذارید، سپس آنها را بکارید.

آبیاری اقاقیاهای تازه کاشته شده به آبیاری منظم احتیاج دارند، اما پس از سازگار شدنِ آنها خشکی را تحمل می‌کنند، با این حال آبیاری گاه‌به‌گاه و عمیقْ موجب شادابی گیاه می‌شود.

کوددهی دادن کودهای شیمیایی چندان ضروری نیست. این گیاه می‌تواند در اوایل بهار با کمی آرد استخوان تغذیه شود.

مشکلات اکثر پروانه‌های برگ‌خوار و ساقه‌خوارِ تونل‌زن به اقاقیا حمله می‌کنند، لذا در ختچه‌های اقاقیا باید دائماً از این لحاظ بازرسی شود و قسمتهای آفت‌زدهٔ خاکاره‌ای‌شده یا شبکه‌شده دفع شود. اگر از لحاظ آبیاری مسأله‌ای پیش آمده آبیاری را از آن پس منظم کنید. حشرات مکندهٔ شیرهٔ نباتی هم ممکن است به اقاقیا، حمله کنند. مبارزه با آنها مشکل است. اصلاح و بهبود و تقویت بنیهٔ گیاه و رشد آن بهترین راه برای دفاع و مبارزه است.

گل‌دهی

فصل نوعی اقاقیا هست که در همهٔ ماههای سال گل می‌دهد. اما بقیه اغلب در زمستان و بهار به گل می‌نشیند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی هَرَس چندان ضروری نیست، اما در خاتمهٔ دوران گل‌دهی، برای دادن شکل خوب به بوتهٔ گیاه بد نیست.

آنـدرومـدا

ANDROMEDA *(Pieris japonica,* syn. *Andromeda japonica; F. Ericaceae)*

آندرومدا به علت داشتن برگهای جذّاب نشاط‌آور است. در اواخر زمستان و اوایل بهار گل می‌دهد و گل آن به سون برّی یا زنبق می‌ماند.

برگهای آندرومدای جوان به رنگِ صورتیِ سایه‌دارِ چشم‌نوازی است. به‌تدریج که گیاه بالغ می‌شود و مسن‌تر می‌گردد به سبز تیره می‌گراید.

سیما

آندرومدا درختچهٔ دائم‌سبزِ بسیار دوست‌داشتنی است که تا ارتفاع ۲ الی ۳ متر رشد می‌کند و شکوفهٔ سفید تا صورتیِ کم‌رنگِ آن در بهار می‌شکفد. سرشاخه‌ها یا برگساره‌های جوان آن صورتی، زرد یا قرمز اند. محتملاً آندرومدا در بهار بازارِ پررونقی دارد، لذا می‌توانید امیدوار باشید که فرم دلخواهتان را به دست خواهید آورد. این گیاه در اقلیم مناسب عمر طولانی دارد. بعد از ۵ سال به بلوغ می‌رسد ولی گل‌دهی آن از اوایل عمرش آغاز می‌گردد. می‌توان آن را مخلوط با سایر بوته‌ها در مرزهای باغ یا زمین کاشت یا به صورت منفرد در گلدان رویاند.

شرایط مناسب

اقلیم آندرومدا باید از بادهای شدید و آفتاب داغ بعدازظهرها حفظ شود.

میزان نور و دما در سایه‌آفتابْ رشدِ خوبی دارد و جاهایی که صبحها آفتابِ مستقیم محدودی دارد برای آن مناسب است.

خاک خاک محل کاشت آندرومدا باید زهکشی خوبی داشته باشد. موادِ آلیِ کاملاً پوسیدهٔ زیادی مدتی قبل از زمان کاشت با خاک مخلوط کنید. سطح خاک نیز باید با مواد آلی پوشیده شود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر بهترین طرز تکثیرِ آندرومدا کاشت قلمه‌های نیمه‌خشبیی است که میان تابستان یا اوایل پاییز از بوته‌ها گرفته باشند.

آبیاری در طول ماههای گرم سالْ آبیاریِ عمیق و منظمْ ضروری است.

کوددهی برای تقویتِ خاکِ گیاهِ آندرومدا آرد استخوان یا غذای مناسب در ختچه‌های آزاله و کاملیا را در اواخر زمستان به کار ببرید. این کار را در اواسط تابستان تکرار کنید.

مشکلات آندرومدا از لحاظ حملهٔ حشرات، آفتها و بیماریها مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل ایام گل‌دهی آندرومدا از اواخر زمستان تا اواسط بهار خواهد بود.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی فقط سرشاخه‌های آندرومدا را هَرَس و آرایش کنید تا گلهای بازشدهٔ بی‌رمق را بزدایید. اصولاً آندرومدا به آرایش و پیرایشِ دیگری نیاز ندارد.

آردیسیا

ARDISIA (Ardisia crenata; F. Myrsinaceae)

خوشه‌های پرجلای حبه‌های قرمز گیاه، که مثل میوه‌های تاجریزی در طول زمستان روی شاخه‌ها می‌مانَد، همچون ستاره‌های جذابی است بر آردیسیا.

این گیاه گرمسیری را پرورش دهید تا خرمنی از گلهای قرمز درخشان در گوشه‌های سایه‌دار باغ یا داخل ساختمان داشته باشید.

سیما

آردیسیا بیشتر به خاطر همیشه‌سبزبودن و سرشاخه‌های جذاب پردوام و به نمایش گذاشتن میوه‌های گرد و آلبالوئیِ پرجلایش پرورش داده می‌شود. آردیسیا درختچهٔ زینتیِ کوچکی است که تا ارتفاع کمتر از یک متر رشد می‌کند و بسیار مستعد و مناسبِ پرورش در ظرفها و گلدانها است. آردیسیا عمر دراز دارد. پس از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسد. سیمای درخشان آن برای ایجاد باغهای سایبان‌دار مناسب است. برگساره‌ها یا سرشاخه‌های آن باعث افزایش رنگ در باغ می‌گردد. خوشه‌های زیبای پرجلایش، از همان اولین سال عمر، رنگ سرخِ آتشینِ خود را به تماشای بینندگان می‌گذارند.

شرایط مناسب

اقلیم تنها مناسب نواحی معتدل‌تر است، زیرا فقط ملایم‌ترین یخبندانها را می‌تواند تحمل کند.

میزان نور و دما آردیسیا سایه یا نیم‌سایه و جاهای دور از بادهای شدید را دوست دارد. برگهایش در معرض مستقیم آفتاب می‌سوزد.

خاک هرگونه خاک خوب‌زهکشی شده را می‌پسندد اما اگر خاک گیاه با خاک برگ یا کود حیوانی تقویت و مالچ‌پاشی شود بهتر رشد می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کشت دانه در بهار تکثیر می‌شود. قسمتهای گوشتی روی میوه‌ها را بردارید و دانه‌ها را یکباره بکارید.

آبیاری در طول تابستان به آبیاری عمیق و منظم نیاز دارد. در این ماههای داغ، آبیاری هفتگی خوب و کافی به نظر می‌رسد.

کوددهی برای تأمین سلامتی و رشد کافی گیاه در اواخر زمستان تا اوایل بهار آرد استخوان و کود مرغیِ دانه‌بندی‌شده بیفزایید.

مشکلات گاهی به شپشک سپردار مومی سفید دچار می‌شود، که به آسانی با دورکردن آن از روی بوته یا از راه پاشیدن روغن زمستانه برطرف می‌شود، اما بوته‌هایی که بنیهٔ قوی و رشد کافی داشته‌اند به‌ندرت دچار حملهٔ این‌گونه آفتها می‌شوند.

گل‌دهی

فصل گلهای چندان چشم‌گیری ندارد. گلهای سفید و کوچکِ آن از بهار تا تابستان، بسته به اقلیم، تولید می‌شوند.

حبّه‌ها حبه‌های قرمزرنگِ درخشانِ آلبالومانند، بعد از گل‌دهی پدیدار می‌شوند و تا ماهها بر شاخسار گیاه باقی می‌مانند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی چندان ضروری و متداول نیست، جز این که سرِ هرگونه ساقه‌های نابه‌جا و خودسر را باید چید.

آزالیا (آزاله، خرزهرهٔ هندی)
AZALEA, (Rhododendron hybrids*; F. Ericaceae)*

آزالیاهای خزان‌دار مولیس، برگهای خود را در زمستان از دست می‌دهند، آنگاه با انبوهی از گلهای رنگین به استقبال بهار می‌روند.

آزالیای کوروم «کیرین» گلهای بسیار کوچکی دارد، اما انبوهی از گلها و شکوفه‌های آن، نمایشی باشکوه در طول فصل بهار به وجود می‌آورند.

سیما

آزالیا محبوب همهٔ باغبانان است، زیرا نمایش جالبی از گلهای خود ارائه می‌دهد. رنگهای گلها تنوع بسیار دارد و ارتفاع آن از ۰٫۵ تا ۲٫۵ متر متغیر است. آزالیاهای فعلی از گونه‌های مختلفی از rhododendron مشتق شده‌اند که در جهان از گیاهان بسیاری دورگ‌گیری گردیده‌اند. این درختچه‌های زینتیِ پرعمر، از ۳ تا ۵ سال بعد از کشت به بلوغ می‌رسند، ولی از سال اول رشد خود گل می‌دهند. آنها را می‌توان، مخلوط با سایر گیاهان، در مرزها و حاشیه‌ها کاشت. گونه‌های قدبلندتر، زمینهٔ خوبی برای کاشت گیاهان یک‌ساله یا گیاهان چندسالهٔ کوچک‌تر ایجاد می‌کنند. گلهای پُرپَر یا تمام‌پُرپَرِ آزالیا، برای کاشت در گلدان، جالب اند. گیاهان گلدار آزالیا را می‌توان در دورهٔ گل‌دهی به طور موقت و به جهت زیباسازی قسمت‌های داخلی به درون ساختمان آورد ولی برای پرورش و نگهداری دائم در درون ساختمان مناسب نیستند. بهتر است آزالیا را هنگام گل‌دهی بخریم تا مطمئن باشیم که نوع کاملاً دلخواه را به دست آورده‌ایم. عموماً و غالباً آزالیا را همزمان با کاملیا می‌کارند زیرا همان خاک مورد علاقهٔ کاملیا را می‌پسندد.

گروه‌های دورگه

مولیس دورگه‌های مولیس خزان‌کننده‌اند و فقط برای اقلیم‌های سرد دنیا مناسب هستند. آنها تا ارتفاع ۲ متر رشد می‌کنند و گلهایی به رنگ زردِ درخشانِ روشن، نارنجی، قرمز، کرِم و عنابیِ روشن دارند. بسیاری از آنها قبل از اینکه برگهایشان آشکار بشود به گل می‌نشینند.

اندیکا دائماً سبز اند و در نواحی گرم تا خنک به گل می‌نشینند، ولی برای مناطقِ گرمسیرِ خشک و لم‌یزرع و اقلیم‌های خیلی سرد مناسب نیستند. آنها در گروهی از رنگهای خیره کننده و روشن و سایه‌دار مانند صورتی، میخکی، ارغوانی روشن، جگری لاکی یا قرمزِ سیر، سفید، عنابیِ روشن و دورنگهای مرکب دیده می‌شوند. گلهای این گروه از آزالیاها ممکن است به صورت کم‌پَر، نیمه‌پُرپَر یا کاملاً پُرپَر باشند. بعضی از گلهای این گروه به شکلهای معمولی و ساده و بعضی هم به شکل فردار یا چین‌دار یا طوق‌دار هستند.

کوروم آزالیاهای گروه دورگهٔ کوروم برگها و گلهای کوچک‌تر از انواعِ همیشه‌سبزِ دو گروه دیگر دارند و کمی بیشتر از آنها در مقابل سرما تحمل نشان می‌دهند. رنگهای گلهای انواع این گروه، مانند افراد گروه اندیکا است و ممکن است به صورت کَم‌پَر و تودرتو یا گل‌درگل یعنی به صورت گلی در ظاهر درون گل دیگر مشاهده شوند.

شرایط مناسب

اقلیم گروه دورگهٔ همیشه‌سبزِ اندیکا برای مناطق سرد تا گرم مناسب اند. گروه کوروم تا حدودی به نواحی سرد تحمل

نشان می‌دهند. گروه مولیس فقط در نواحی خنک تا سرد می‌رویند.

میزان نور و دما حد اکثر رشد در فضای آزاد ترجیحاً در جایی در پناه از بادهای شدید و آفتاب داغ بعدازظهر صورت می‌گیرد. جاهای نیم‌سایه و محلهای با آفتابِ لکه‌لکه فوق العاده مناسب است، اما اخیراً نژاد خاصی به‌نام «آزالیا آفتاب‌پسند» تولید کرده‌اند که به تابش خورشید و موقعیتهایی با شرایط فضای آزاد تحمل نشان می‌دهد. از میان انواع قدیمی، پابلندها و کم‌پَرها، مثل Magnifica و Splendens و Alba Magna در صورت ضرورت قادرند در قسمت بیشتری از روز تابش آفتاب را تحمل کنند، اما در پی آن تعدادی از گلهایشان پژمرده می‌شود و می‌ریزد. آزالیاهای بال‌قرمزِ معتدل دو گونهٔ قدیمی با گلهای نیمه‌پُرپَر هستند که به تابش آفتاب تحمل نشان می‌دهند.

خاک همهٔ آزالیاها به خاک مشابه نیاز دارند. خاک باید کاملاً زهکشی شده باشد و مدتها قبل از زمان کاشت به آن کود فراوانِ آلیِ کاملاً پوسیده افزوده شده باشد. خاک مناسب آنها باید اسیدی باشد. در غیر این صورت درختچه‌ها رشد کافی نمی‌کند و از کمبود آهن در رنج خواهد افتاد. مالچ‌پاشی و ایجاد پوشش در سطح خاک با لایه‌ای ضخیم از مواد آلی مانند کود پوسیدهٔ حیوانی، خاک برگ، و سرعلفهای پوسیدهٔ تابستان امری ضروری است.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نیمه‌خشبیِ گرفته شده در اوایل تابستان و حتی اوایل پاییز بهترین طریقه برای تکثیر است. تکثیر از طریق خوابانیدن نیز میسّر است به شرط آنکه فقط ازدیاد یک یا دو بوته مورد نظر باشد.

آبیاری در تمام ماههای سال باید خوب آبیاری شود ولی هیچگاه نباید خیس نگاه داشته شود. در زمستان هم، اگر باران نبارد، گاهگاهی آبیاری عمیق ضروری است.

کوددهی برای تقویت خاک محل کاشت از آرِد استخوان یا غذایی فرموله شده و مخصوص درختچه‌های کاملیا و آزالیا استفاده کنید. کود را ابتدا در اوایل بهار که رشد جدید بوته‌ها آغاز می‌شود و مجدداً در اواخر تابستان به خاک بدهید. دیرتر از این هیچگاه به درختچه‌ها کود ندهید زیرا در آن صورت دورهٔ رشد برگها با کوششهای ناگهانی و نابه‌هنگام گیاه بسیار کوتاه و ایجاد جوانهٔ گل نیز زیادتر و پرهزینه‌تر خواهد شد.

مشکلات متأسفانه آزالیاها از تعداد زیادی از حشرات، آفات و بیماریها در رنج می‌افتد.

● بیماریهای قارچی بلایت گلبرگ یا سفیدک دروغی در گلبرگها (Azalea petal blight) مبتلابهِ همیشگی آزالیا در هوای مرطوب و بدتر از آن در نواحی پرباران است. این بیماری قارچی سبب می‌شود که گلها حالت خمیری نرم و شل یا سست به خود بگیرند و در وضع چسبنده در روی بوته‌ها باقی بمانند. اگر در فصول پیشین درختچه‌ها دچار بیماری بلایت گلبرگ بوده‌اند و شما مایلید از بروز مجدد آن جلوگیری کنید لازم است در اوایل ظهور جوانه‌های گلهای رنگی با سم تریادیمِفون بوته‌ها را سمپاشی کنید و به این عمل، طبق دستور، آنقدر ادامه دهید که دورهٔ گل‌دهی به پایان برسد.

● سفیدک گَردیِ میلدیُو (mildew) نیز می‌تواند در مناطق مرطوب به صورت مشکلی مهم جلوه کند و وقتی بسیار مهم‌تر و مشکل‌آفرین‌تر می‌شود که جریان هوا در اطراف بوته‌ها ضعیف باشد یا جای گیاه شدیداً سایه باشد. سمپاشی با سم تریادیمِفون در مبارزه با این بیماری و کنترل این مشکل کمک خواهد کرد، اما بهبود شرایط و تغییر محیط زندگیِ گیاه بهترین چاره است.

● گال قارچیِ برگ سبب می‌شود که برگها متورم و کلفت و گوشت‌دار شود و نواحی متورم به رنگ سبزِ پریده و رنگی بالاتر از رنگِ زردِ صورتی درآیند. بعضی از گونه‌های آزاله برای ابتلا به این قارچ مستعدتر اند و این قارچ در بعضی فصول موجب بروز آفت زیادتری می‌شود. برای مبارزه، تمام برگهای صدمه‌دیده از گال را از بوته جدا کنید و نابود کنید.

● سِنَکِ توریِ آزالیا به تمام برگساره‌ها یا سرشاخه‌ها در طول دوره‌های معتدلِ فصول بهار، تابستان و پاییز خسارت می‌رساند. بر اثر حملهٔ این حشره، برگها به شدت لک و پیس، یا ابلق، و تیره و روشن (قسمت روشن: سفید خاکستری یا نقره‌ای) می‌شوند. خالها یا لکه‌های براقِ سیاه یا قهوه‌ای، همان مدفوع و ترشحات بدن حشره است، که در سطح زیر برگها دیده می‌شود. اگر آثار خسارت اولیهٔ حشره آشکار شود، امکان دارد با فشار آب شیلنگ و شستن زیر برگهای بوته‌ها تعداد آنها را بسیار تقلیل داد. در غیر این صورت، برای مبارزه باید از صابونهای حشره‌کش یا پیرِتْروم (گیاه مخلصه یا بابونهٔ گاوی) کمک گرفت و بوته‌ها را سمپاشی کرد.

● تریپْس، این حشرهٔ پاحباب‌دار، نیز به برگهای آزالیا صدمه می‌زند. خسارت تریپس روی برگها شبیه صدماتِ سِنَک توری است، اما برگهای آزالیا ظاهر نقره‌ای‌تری به خود می‌گیرند. سمپاشی با سم مناسب و اختصاصی صدمهٔ تریپس را محدود خواهد کرد، اما در هوای خشک و گرم، که زاد و ولد تریپس‌ها سرعت می‌گیرد، باید پاشیدن سم را تجدید کنید.

● کنهٔ نباتی دونقطه‌ای (دارای دو خال نقطوی)، که به نام کنهٔ عنکبوتیِ قرمز هم نامیده می‌شود، نیز، از شیرهٔ گیاهیِ برگهای آزالیا تغذیه می‌کند و خسارت می‌رساند. کنهٔ عنکبوتیِ قرمز در هوای داغ و خشک به شدت تکثیر می‌شود و همه جا حضور می‌یابد. از همین رو، بوته‌های آزالیا، که در نقاط سایه‌دار و در پناه سایه‌بانها و سرشاخه‌های دیگر درختان و درختچه‌ها یا در زیر پیش‌آمدگیها قرار دارند، قاعدتاً به شدت خسارت می‌بینند. در زمانی که صدمه آغاز شده ولی بوته‌های مبتلا هنوز به گل ننشسته‌اند، اگر هر دو روز یک بار زیر برگها را با فشار آب بشویید در تقلیل تعداد آفت و میزان خسارت کمک خواهد کرد. استفاده از صابونهای حشره‌کشی در دفع آن مؤثر است. به کمک ذره‌بین می‌توانید کنه‌های دونقطه‌ای را در سطح زیر برگها مشاهده کنید. آنها اغلب شبیه عنکبوتهای ریز و بیرنگ یا با دو لکه یا دو نقطهٔ سیاه در قسمت پشت برگ، همچنین همراه تخمهای شفاف و کروی یا گرد خود دیده خواهند شد.

گل‌دهی

فصل

گلها نیمه‌پُرپَر یا پُرپَر، به صورت تک‌به‌تک و پراکنده یا لکه‌ای، در طول زمستان، آشکار می‌شوند؛ اما انبوه گلهای گیاه عمدتاً در بهار شکوفا می‌شود. آزالیاهای قدبلند با گل کم‌پَر گلهای خود را در اوایل فصل بهار ظاهر می‌سازند. آزالیاهای گونهٔ کوروم و هیبرید یا دورگهٔ مولیس نیز در بهار به گل می‌نشینند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی

قطع شاخه‌های گلدار آزالیا به صورت شاخه‌گل بریده برای قرار دادن در گلدان خود به منزلهٔ نوعی هرس و پیرایش بوته‌ها است و یک ضرورت است. اما بوته‌های آزالیا را در صورت نیاز بعد از اتمام دورهٔ گل‌دهی می‌توان بلافاصله هرس و اصلاح نمود. بوته‌های پیر با رشد زیاد را می‌توان با بریدن شاخه‌های نسبتاً سخت و چوبی‌شدهٔ آنها و حذف تمام شاخه‌های باریکِ کم‌رشد و لاغر از وسط و مرکز بوته، بازسازی و جوان نمود. اما نباید آنها را طوری شدیداً هرس کرد که فقط یک ساقهٔ چوبی‌شده، بدون هیچ گونه برگی، باقی بماند.
اگر دچار ترس و تردید هستید، ساقه‌ها را تا نیمه قطع کنید و مدتی صبر کنید تا رشد شاخه‌های نورسته از قسمت پایین بوته، قبل از قطع بقیهٔ ساقه‌ها، رو به بیرون، آغاز شود و نیرو بگیرد. می‌توانید ساقه‌های خودسر و هرز را در هر موقع از سال قطع کنید. بعضی از باغبانان و گلکاران برای قطع ساقه و شاخه‌های آزالیاهای گروه کوروم از قیچی باغبانی خاص یا قیچی سرزنی استفاده می‌کنند زیرا ساقه‌های این نوع آزالیا خیلی کوچک و با رشدی ترکه‌مانند یا شاخه‌ای هستند و این عمل برای ایجاد بوته‌های کروی بسیار ثمربخش خواهد بود.

انـواعِ

چپ: «رؤیـــای صـورتی»، گـیاهی دوست داشتنی با گلهای صـورتی و ارغـوانـی روشـن نقره‌ای بسیار زیاد و منفرد. گـلهای آن مـمکن است در طول زمستان، قبل از دورهٔ گـل‌دهی اصلی شروع شود.

پایین: گُل ایـن گـونه آزالیای بـرّاق از لحاظ داشتن مرکز سفید و روشن در وسط بسیار نادر است. سفیدی وسط گـل یک فـرق نـمایان در مقابل رنگ روشن و درخشان اصلی آن است.

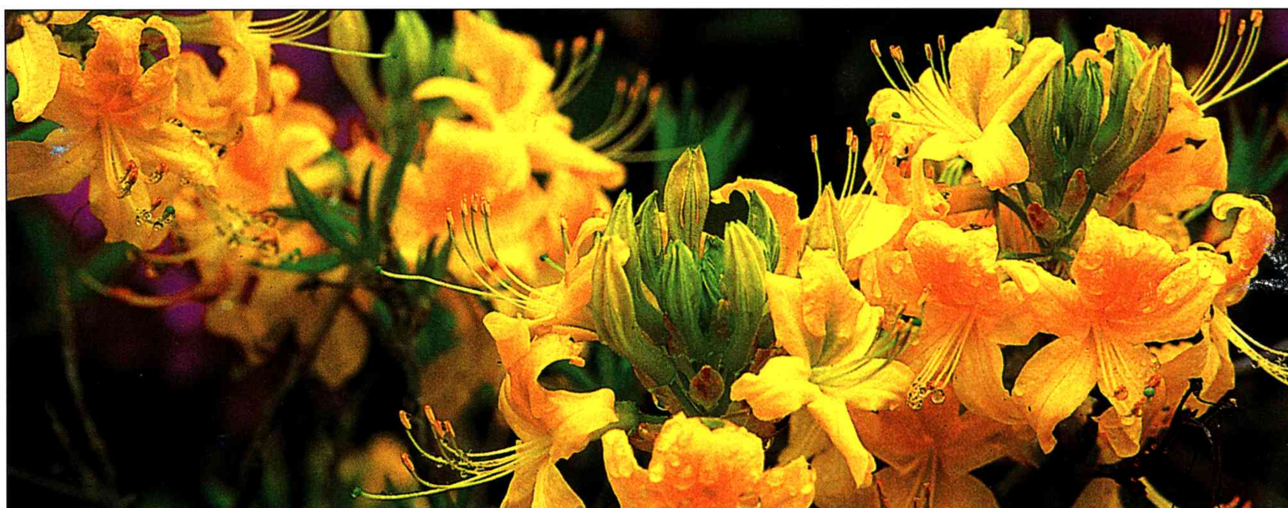
چپ: تـنها گـلهای آزالیای گـروه مـولیس در رنگ نـارنجی یـا زرد سـایه‌دار خـودنمایی می‌کنند. ایـن گـلهای زیـبای طـلایی احـساس دلچسبی را به باغچه می‌افزاید و با سایر رنگها خوش می‌آمیزد.

آزالـیا

راست: تـعداد مـعدودی از انـواع آزالیـاها هسـتند کـه مـی‌توان آنـها را از لحـاظ عـمق احساسِ رنگ‌شان بر دیگران ترجیح داد. ایـن نوع دل‌انگیز، به همان خوبی که در زمین اصلی رشد می‌کند، در گلدان با موفقیت قرین است.

پـایین: خـوشه‌های مـجلل و بـاشکوه پـر از شکوفه‌های زرد درخشان آزالیاهای مولیس باغ خفته و افسرده را روشنی می‌بخشد. گلهای این درختچه‌ها یکی از دلمشغولیهای لذت‌بـخش ایام بهار در باغچه‌های اقالیم سرد است.

راست: آزالیا Ruth Kirk یکی از واریته‌های قدیمی آزالیا است که هنوز از لطف و قشنگی نیفتاده است و نمی‌افتد. جوانهٔ گلهای آن اغلب به رنگ قرمز شنگرفی است، ولی همزمان بـا شکـوفایی رفـته‌رفته رنگ صـورتی مـلایم و سایه‌دار به خود می‌گیرند.

بانکسیا

BANKSIA (Banksia ...; F. Proteaceae)

سنبله‌های شگفت‌آورِ گلهای بانکسیای طلایی در سراسر پاییز و زمستان رنگ گرم و شاد خود را به نمایش می‌گذارد. کاشتن این بوته‌ها راه خوبی است برای جذب پرندگان به باغ.

بانکسیا در بوته‌زار طبیعی آن. آنها را به آسانی می‌توان در باغچهٔ خانه هم پرورش داد.

سیما

در میان ۷۵ رقم از گروه بانکسیاها گونه‌هایی هست به صورت درخت کاملاً بزرگ و بلند و گونه‌هایی به صورت بوته‌های کوتاه در حد پوشش‌دهندهٔ سطح زمین. زمان بالغ شدن آنها بستگی به گونه‌شان دارد، اما اگر در شرایط مناسبی قرار گیرند غالباً بعد از ۲ تا ۳ سال به گل می‌نشینند و بسیار پردوام‌اند. بعضی از انواعِ تماشاییِ آنها خاص نواحی خشک و تقریباً بایر هستند و به سختی در نواحی مرطوب رشد می‌کنند. ارقام B. ericifolia و B. marginata و B. spinulosa با برگهای چرم‌مانند و گل‌آذین و شکوفه‌های سیخکی و انبوه گل به رنگ نارنجی سوختهٔ سایه‌دار و کرِم و زرد، عالی‌ترین در ختچه‌های زینتی برای باغچه‌اند. بانکسیاها باعث جذب پرندگان به باغ می‌شوند.

شرایط مناسب

اقلیم هر رقم آب و هوای خاص خود را می‌طلبد. بعضی از گونه‌ها به هوای گرم نیاز دارند، برخی به شرایط مناطق خنک و یخبندان مقاومت نشان می‌دهند و برخی شرایط ساحلی را می‌پسندند

میزان نور و دما آفتاب کامل را ترجیح می‌دهند ولی سایه را هم در بخشی از روز تحمل می‌کنند.

خاک خاکی با زهکشی خوب را می‌طلبند. اطراف بوته‌ها را خاک مخلوط با کود و خاک برگ بپاشید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر با کاشت بذر تکثیر می‌شوند. مخروطهای چوبی‌شدهٔ بالغ (حقه‌ها) را می‌توان در کیف یا کیسه‌های کاغذی گذاشت و در آفتاب یا تنور یا اجاقِ گرمِ خاموش قرار داد تا بذرهای داخل آن آزاد شوند. بذرها در خاک مخلوطِ زهکشی‌شده سریعاً می‌رویند. نشاهای حاصله را زمانی در جای اصلی بکارید که به قدر کافی بزرگ شده باشد. هنگام جابه‌جایی، از به‌هم‌فشرده شدن و درهم‌پیچیدن ریشه‌ها جلوگیری کنید.

آبیاری به بوته‌های تازه کاشته‌شده منظم آب بدهید، اما بوته‌های سازگارگشته گاه به گاه به آبیاری عمیق نیاز دارند.

کوددهی به کود و خصوصاً به فسفر حساس است. اگر رشد بانکسیاهایتان خوب است به آنها کود شیمیایی ندهید. اگر باید کود بدهید کودی برگزینید که حد اقل فسفر را دارد.

مشکلات در خاکهای ضعیف از نظر زهکشی شدیداً مستعد ابتلا به پوسیدگی یا گندیدگی ریشه‌اند. انواع مختلفی از کرمها برگها را می‌خورند، ولی با برداشتن کرمها با دست می‌توان این مشکل را مهار کرد.

گل‌دهی

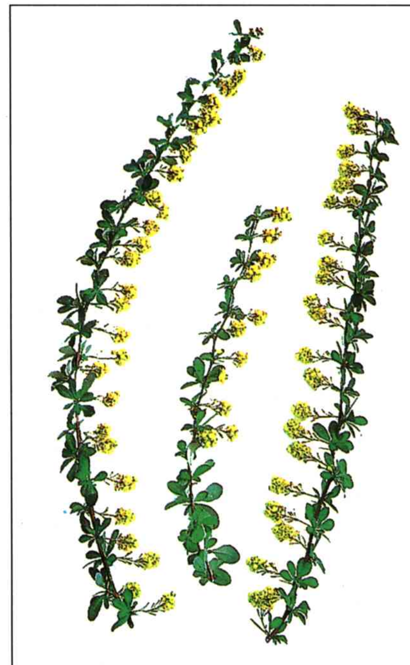
فصل گونه‌های نامبردهٔ فوق همه دارای دورهٔ گل‌دهی طولانی در پاییزاند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی در صورت نیاز و احساس ضرورت، بعد از خاتمهٔ گل‌دهی، برای فرم دادن، بانکسیاها را هرس کنید، اما شکل و حالت طبیعی آنها عموماً به هیچ گونه اصلاح و پیرایشی نیاز ندارد. گلهای بانکسیا را می‌توان برید و به صورت جدای از بوته در گلدان استفاده کرد. انجام این کار نیز می‌تواند به منزلهٔ نوعی هرس و پیرایش باشد.

زرشک

BARBERRY (Berberis thunbergii; F. Berberidaceae)

بوته‌ای برای همهٔ فصول. گلهای زرد کوچک زرشک سرانجام به حبه‌های گرد کوچک سرخ براق در ریسه‌های کوچک و بزرگ تبدیل می‌شود.

بوته‌های زرشک را می‌توان به فرم پرچین یا حصار رسمی برای دور باغ یا باغچه آرایش کرد. اگر به بوته‌های زرشک اجازه داده شود که به فرم طبیعی و آزادانه، همانند این شکل، رشد کند و تکثیر شود گلهای کوچک آن جالب‌تر و تأثیرگذارتر خواهد بود.

سیما

متداول‌ترین انواع زرشک تزیینی که پرورش داده می‌شود، B. thunbergii، درختچه‌ای با شاخ و برگِ متراکم و گرد و خزان‌کننده به ارتفاع تا ۱ متر با پهنای زیاد و با خارهای تیز بر ساقه است. زرشک گیاهی پردوام است و حدوداً پس از ۵ سال بالغ می‌شود، ولی از اوان عمر گل می‌دهد. این گیاه دارای گلهای کوچکِ زردِ درخشان است. رنگ برگهای آن در پاییز در نواحی خنک جالب است. نوعی زرشک، معروف به زرشک ارغوانی، با برگهای قرمزِ ارغوانیِ تیره، به خاطر تفاوت نمایان سرشاخه‌هایش به مقدار زیاد کاشته می‌شود. زرشک در کاشت به صورت مخلوط با سایر گیاهان بسیار زیبا است. طبیعت سنبله‌هایش آن را به عنوان پرچین کوتاه مفید می‌سازد. حبه‌های قرمز درخشان آن در طول زمستان بر بوته باقی می‌مانند. این گیاه در هر فصلی از سال زیباییِ خاصی به باغ می‌بخشد.

شرایط مناسب

اقلیم مناسب مناطق گرمسیری نیست، ولی در بسیاری از مناطق دیگر می‌روید. نسبت به یخبندان بسیار مقاوم است.

میزان نور و دما برای نشان دادن همهٔ محاسن خود به آفتاب کامل نیاز دارد.

خاک در بسیاری از خاکها به خوبی می‌روید ولی بهترین رشد را در خاک تقویت‌شده با مواد آلی دارد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر گونه‌های دارای ساقهٔ راست می‌توانند از طریق بذر برویند، به شرط آن که حبه‌های قرمز روی بوته برسند و بذرها را از آنها درآورند و تازه در خاک بکارند. قلمه‌های گرفته‌شده در اواسط تا اواخر زمستان نیز به سهولت ریشه می‌دهند.

آبیاری با این که همهٔ زرشکها در برابر خشکی تحمل نشان می‌دهند، آبیاری منظم تابستانه، آنها را پرجاذبه می‌سازد.

کوددهی غذای کامل گیاهی را اوایل بهار به کار برید و برای انگیختن رشد بیشتر، آن غذا را در اواسط تابستان تجدید کنید.

مشکلات ممکن است حشرات سپردار به بوته‌ها حمله کنند. این حشرات با سمپاشی یا پاشیدن روغن زمستانه به خوبی مهار می‌شوند.

گل‌دهی

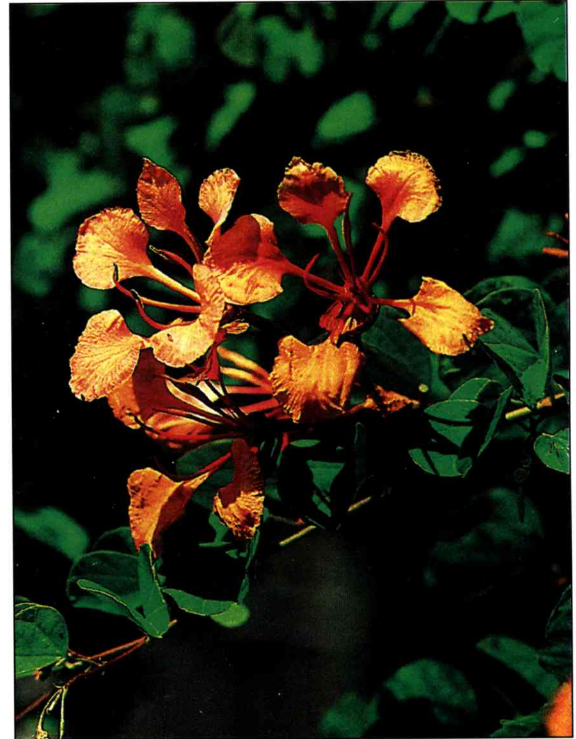
فصل گلهای زرد درخشان در طول ماههای بهار شکوفا می‌شوند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی برخی از پرورش‌دهندگان، آن را با قیچی سرزنی به شکل گرد آرایش می‌کنند، ولی زرشکها اصولاً به هیچ نوع هَرَسی نیاز ندارند. بهترین وقت قیچی زدن شاخه‌ها اواخر زمستان است، اما مرتب‌کردن در هر موقعی از سال مجاز است.

بوهـینـیا

BAUHINIA (Bauhinia galpinii; F. Caesaipinaceae)

نـمایش گـلها: شکـوفه‌های درخشـان قـرمزِ عـنّابیِ روشـن در سرشاخه‌های سبز پرپشت و شاداب گیاه باافتخار نشسته‌اند.

بوهینیای بالغی برای ایجاد منظره‌ای دیدنی در اینجا خوش نشسته است. اما قدرت استتار بوهینیا، اگر به منزلهٔ پرچین به کار رود، وافی به مقصود نیست.

سیما

بسیاری از اقلام این گیاه درخت‌مانند اند. بوهینیا درخت دائماً سبزی است که تا ارتفاع ۲ متر و بیشتر و تا عرض ۳ متر رشد می‌کند. بعد از ۲-۳ سالگی به گل می‌نشیند و بعد از ۵ سال به بلوغ می‌رسد. این بوتهٔ پُرعمر را به طور نمونه یا تک و تـنها یـا در مقابل یک دیـوار مـی‌توان کـاشت. اگـر حمایتی از آن بشود گسترش خواهد یافت. برای کاشت در باغهای مناطق گرمسیری بسیار مناسب است. در سایر مناطق گرمِ بدون یخبندان نیز به خوبی رشد می‌کند.

شرایط مناسب

اقلیم در نواحی گرم خوب رشد می‌کند و از مناطق سرد بیزار است.

میزان نور و دما به آفتاب کامل و گرمای آن نیاز وافر دارد. در خارج از مناطق گـرمسیری بـاید آنها را در بـرابـر بـادهای سـرد زمـستانی محافظت کرد.

خاک خاکی که خوب زهکشی شده و از از لحاظ مواد آلی غنی باشد بهترین نتیجه را می‌دهد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر تکثیر آن از طریق بذر، که باید داخل گلدان و روی بوتهٔ اصلی خودش برسد، امکان‌پذیر است. وقتی که گلهای آنها خشک و قهوه‌ای شدند بذرها را خارج کنید و آنها را به مدت یک شب در آب گرم بخیسانید. سپس آنها را در خاکِ مخلوطِ خوبِ مناسبِ بذرکاری بکارید.

آبیاری در ماههای گرم آبیاری عمیق و خیس کننده را هفته‌ای یک بار در مورد این گیاه انجام دهید، ولی بوهینیا به دوره‌های خشکی به طور قابل ملاحظه‌ای مقاومت نشان می‌دهد. در فصل زمستان و مخصوصاً در نواحی غیرگرمسیری شاید لازم باشد که فقط ماهی یک بار آبیاری انجام گیرد.

کوددهی در اول بهار غذای کامل گیاهی یا آرد استخوان بدهید. این عمل را در اواسط تابستان تکرار کنید.

مشکلات به هیچ بیماری یا آفتی دچار نمی‌شود.

گل‌دهی

فصل گـلهای قـرمز عـنّابی و درخشـان در خـتچه‌های بـوهینیا از اواسط تابستان تا اوایل پاییز شکوفا می‌شوند. این گلها در نـوک سـرشاخه‌ها پـدیدار مـی‌شوند و جـلوهٔ جـذاب و شگفت‌آورِ ویژه‌ای به وجود می‌آورند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی پس از خاتمهٔ دورهٔ گل‌دهی می‌توان بلافاصله هرَس سبکی انجام داد، اما هرگونه پیرایش سنگینی را در اوایل بهار انجام دهید.

بـگونـیا

BEGONIA (Begonia coccinea; F. Begoniaceae)

برگهای متنوع با حاشیهٔ موج‌دار این گیاه بـه نـوبهٔ خـود جـذاب است. گـلهای درخشانِ چرب و موم‌وارِ بگونیا امتیاز دیگرِ این گیاه است.

بگونیاهای در ختچه‌ای، گیاهان منزوی و بازنشسته‌ای هستند که در نقاط سایه‌دار و حفاظت‌شدهٔ باغ به‌خوبی رشد می‌کنند.

سیما

این گیاهِ بوته‌ای، که گاه به غلط با نام «درخت بگونیا» از آن یاد می‌شود، تا ارتفاع ۲ الی ۳ متر رشد می‌کند و ساقه‌های آن مستقیم و ترکه‌مانند است. بگونیاها در شـرایـط خـوب محیط بعد از ۲ سال به بلوغ می‌رسند و می‌توان آنها را بـا قطع ساقه‌های لاغرِ مسن همواره جوان نگه داشت. برگهای کمی گوشتیِ بگونیا، در قسمت لبه، موج‌دار و گلهایش روی مجموعهٔ خوشه‌ها یا نگاه‌دارنده‌های مومی و چربْ آویخته است. در جاهای سایه‌دار خوب رشد می‌کند. بعضی اقلامِ خوب و بوته‌ایِ بگونیا عبارتند از: B. fuchsioides با گلهای کوچک صورتی یا میخکی‌رنگ و سفید شبیه گلهای آویز یا فوشیا با دوامِ چندین‌ماهه روی بوته؛ B. scharffii با گلهای قرمزرنگ، ساقه‌های مودار و مجموعهٔ خوشه‌ها یا پایه‌های سفید و گلهای قرمز، بهترین وضع رشد و نمو را دارند.

شرایط مناسب

اقلیم آب و هـوای گـرم و مـرطوب را مـی‌پسندد و در یـخبندان مقاومتی نشان نمی‌دهد یا خیلی کم مقاومت می‌کند.

میزان نور و دما باید از بادهای شدید و تابش آفـتاب داغ در بـعدازظـهرها حفاظت شود. در نور لکه‌لکه رشد خوبی دارد.

خاک به خاک کاملاً زهکشی‌شده نیاز دارد و بـهترین رشـد را در خاکی نشان می‌دهد که محتوی مواد آلی زیادی باشد. خاک شدیداً رسی یا سنگین مناسبِ بگونیاها نیست.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر اغلب بگونیاها به سهولت از طریق قلمه‌های سرشاخه، که در همهٔ ایام جز زمستانها گرفته مـی‌شوند تکـثیر مـی‌یابند. خوشه‌های بزرگِ نُک‌دار ساقه را می‌توان به چند قسمت کرد و هر قسمت را جداگانه کاشت، ولی لازم است که ترکه‌ها یا شاخه‌های یک‌ساله را به قطعاتی به طول ۱۰ تا ۱۳ سانتیمتر ببرید و بکارید.

آبیاری در تابستان هفته‌ای یک بار آبیاری عمیق لازم است، ولی در زمستان فقط گاه‌به‌گاه آب بدهید. ریشهٔ فیبریِ بگـونیا آبِ بیش از حدْ را تحمل نمی‌کند و می‌پوسد.

کوددهی در اوایل بهار و مجدداً در اواسط تابستان کمی آرد استخوان بـدهید. پـاشیدنِ کـودِ حیوانـی و کـمپوست پـوسیده بـرای ریشه‌های فیبریِ بگونیا شرایط مطلوبی فراهم می‌آوَرَد.

مشکلات آبـیاری بـیش از انـدازه یـا خـاک زهکـشی‌نشده مـوجب خشکیدن این گیاه می‌شود. مشکلات خاصی از لحاظ آفاتِ حشره‌ای ندارد. گاهی دچار حمله و تأثیر سفیدک سطحی و حقیقی یا سفیدکِ گَردی می‌گردد. اگر جریان هوا در اطراف بوته ضعیف باشد و بوته‌ها کاملا در سایه باشند بـاید ایـن شرایط را تغییر دهید و اصلاح کنید و در صورت لزوم با سمِّ تریادیمفون بوته‌ها را سمپاشی کنید.

گل‌دهی

فصل در شرایط خیلی مطلوب این گیاه دورهٔ طولانی گل‌دهی را از اواسط بهار تا اواخر پاییز ادامـه مـی‌دهد. اغـلب اقـلام آن گلهای قرمز درخشان دارند، ولی چند قلم هم دارای گلهای سفید، صورتی یا میخکی قرمز و نارنجی اند.

هَرَس (پیرایش)

به طور کلی همیشه گلهای پژمرده را قطع کنید. بوته‌های قدیمی باریکِ بلند بر اثر قطع شاخه‌های قدیمیِ لاغرِ پیر، جـوان و تـازه می‌شوند و به رشد ادامه می‌دهند. حتی می‌توان شاخه‌های دراز را از بالای یک گره یا جوانه کوتاه کرد، اما این کار باید بعد از دورهٔ گل‌دهی، در پاییز یا اوایل بهار، انجام گیرد.

پرندهٔ پَردیس

BIRD OF PARADISE (Strelitzia reginae; F. Strelitziaceae)

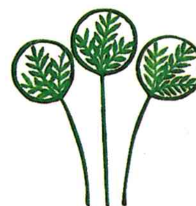

پرندهٔ دلفریب، مولودِ گلهای پرندهٔ پردیس، عجیب شبیه پرندهٔ سرفرازِ مغروری است که با پرکشیدن روبه‌بالا، به فضای باغ، در عین تعالی بخشیدن، طراوت و شادابی فوق العاده می‌افزاید.

استرِلیتْزیاپَرْویفُولیا برگهای کوچک‌تری دارد و با گلهای خود نمایشِ دل‌انگیزتری برپا می‌کند.

سیما

گلهای نارنجی و آبی‌رنگِ واقعاً تماشایی و زیبایی دارد که گلبرگهای آنها به شکل پرندهٔ پر جنب‌وجوشی گرد هم آمده‌اند. عُمرِ بوتهٔ این گیاه بسیار دراز است و تا بوتهٔ جوان به گل بنشیند چندین سال طول می‌کشد. برگهای پاروشکلِ سبزِ متمایل به آبیِ گیاه اثری نیرومند بر ساختار در ختچه پدید می‌آورد. بوته‌های استرِلیتزیا تا ارتفاع یک متر بلند می‌شود و تا عرض ۲ متر یا بیشتر پهنا می‌گیرد. به صورت بوته‌ای منفرد در بوستانی بزرگ یا در مقابل دیواری نیز می‌توان از آن استفاده کرد.

شرایط مناسب

اقلیم برای کاشت در مناطق سرد مناسب نیست و در مناطق گرم بهترین رشد را دارد.

میزان نور و دما بهترین رشد را در آفتاب کامل، در تمام طول روز، به دست می‌دهد. لازم است از بادهای شدید و سرد محافظت شود.

خاک در اکثر خاکها، جز خاکهای رسی سنگین، تحمل نشان می‌دهد. در خاکهای زهکشی‌شده، که با مواد آلی تقویت شده باشد، رشد خوبی خواهد داشت.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر می‌توان آن را از طریق بذر تکثیر کرد، اما معمولاً آن را از طریق تقسیم تودهٔ گیاه یا دسته‌شاخه‌های قدیمی تکثیر می‌کنند. دسته‌شاخه‌های قدیمی را در اواخر زمستان از زمین بالا بکشید و هر دسته را چندین قسمت کنید. باید به هر قسمت ریشه‌هایی متصل باشد. ساقه‌ها را کوتاه کنید. مواظبت زیادی لازم است تا این قسمتها کاملاً مستقر و سازگار شوند.

آبیاری در ماههای گرم آبیاری سنگین لازم است، ولی در زمستان فقط گاه‌به‌گاه آن را آبیاری کنید.

کوددهی هر نوع غذای کامل گیاهی برای آن مناسب است. کود را در اوایل بهار و اواسط تابستان به خاک بیفزایید.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفات و بیماریهای گیاهی ندارد.

گل‌دهی

فصل گلهای عجیبِ نارنجی و آبیِ پردوام این گیاه از پاییز تا اواخر بهار سال آینده شکوفا باقی می‌ماند. کاربرد این گلهای بسیار پردوام، به مقیاس زیاد، در گل‌آراییها متداول است.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی ساقه‌هایی که گل آنها تمام شده یا برگهای نامرتب و نابه‌جا دارند، باید در اوایل هر تابستان از حدود سطح زمین قطع شوند. هیچ هَرَس یا پیرایش دیگری لازم نیست.

گل معینُ‌التّجار ـ کِلِرودِندِرون

BLUE BUTTERFLY BUSH (Clerodendrun ugandense; F. Verbenaceae)

گل‌افشانی به ۲ نوع کبودِ تیره‌روشن سبب جلب پروانه‌ها می‌شود. تسمیهٔ این گیاه به همین سبب است.

بوتهٔ پروانهٔ آبی با گلهای زیبایش در فصل بلند گل‌دهی، از اواخر بهار تا اوایل پاییز، پاداش باغبان زحمتکش را می‌پردازد. این بوته‌های متراکمِ‌ترِ افریقای شرقی پیرایش می‌طلبند.

سیما

گلهای این گیاه، با ۲ رنگ کبودِ مختلف و پرچمهای بلند، نمای جالبی ایجاد می‌کند. در دورهٔ طولانی گل‌دهی، در سراسر تابستان، لطافت و شادابی مضاعفی به باغهای مناطق گرم می‌بخشد. به‌علاوه وقتی بوتهٔ پروانهٔ کبود گل می‌دهد که هنوز جوان است و این امر به ارزش آن می‌افزاید. این درختچهٔ کوچک پُرشاخه بعد از ۲ سال به بلوغ می‌رسد و به ارتفاع ۲ تا ۳ متر رشد می‌کند. عمر متوسطی دارد. بوتهٔ پروانهٔ کبود گیاهی همیشه‌سبز است. چه به تنهایی و چه مخلوط با دیگر گیاهان کاشته شود، در هر دو صورت گیاهی اثرگذار و جالب خواهد بود.

شرایط مناسب

اقلیم بهترین رشد را در نواحی گرمسیری دارد و برای جاهای خنک کاملاً نامناسب است.

میزان نور و دما برای در امان ماندن از بادهای سرد شدید نیاز به پناهگاه دارد. در آفتاب کامل بهتر رشد می‌کند.

خاک به خاک کاملاً زهکشی‌شده نیاز دارد و خاکهای محتوی مواد آلی زیاد را ترجیح می‌دهد. پوشاندن سطح خاک با کود حیوانی یا خاک برگ وضع گیاه را بهبود می‌بخشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر به سهولت با کاشتن یا خودافشانی بذر تکثیر می‌شود. نیز می‌توان آن را از طریق قلمه‌های نیمه‌خَشَبی گرفته شده در اواخر تابستان تا اوایل پاییز تکثیر کرد.

آبیاری در تابستان به آبیاری عمیق و منظم نیاز دارد. در زمستانهای خشک نیز گاه‌به‌گاه به آبیاری محتاج است، اما هیچ گاه نباید به شدت خیس یا خیلی مرطوب شود، به‌ویژه در سرما.

کوددهی آرد استخوان یا کود مرغیِ دانه‌بندی‌شده یا غذای کامل گیاهی را در اوایل بهار به کار برید و در اواسط تابستان کوددهی را تجدید کنید.

مشکلات هیچ آفت یا بیماری ویژه‌ای ندارد.

گل‌دهی

فصل دورهٔ طولانی گل‌دهی از اواخر بهار تا اوایل پاییز است.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پیش از بهار و پیش از گرم شدن هوا این گیاه را هرَس نکنید، زیرا به سردی هوا حساس است. در هر موقع از فصل گرما می‌توان آن را پیراست. در واقع، برای داشتن شکل متراکم، نیاز دارد که تا حدود یک‌سوم شاخه‌ها بریده شود.

نکتهٔ مهم

گلهای کبود بوته‌هایی که گل تیره دارند مایلند در بوستانی تابستانی جولان بدهند. این یکی خود مثال بارزی است از گیاهانی که شاخ و برگ تیره دارند یا رنگ گلشان گرم است، مثل ختمی یا دیگر گیاهان اِستِوایی.

بورونیا

BORONIA (Boronia ...; F. Rutaceae)

گلهای همهٔ بورونیاها قهوه‌ای نیست. بورونیا لدیفولیا، بورونیای سیدنی، توده‌ای دلپذیر از گلهای ستاره‌ای‌شکلِ جواهرنشانِ خود را به نمایش می‌گذارد. بوی این گلها تند است.

گلهای قهوه‌ای ملایم درختچهٔ بورونیا رایحهٔ دلپذیری از خود در فضا می‌پراکنَد.

سیما

اقلام زیادی از بورونیاها به خاطر گلها یا سرشاخه‌های معطّرشان کاشته می‌شوند. این گیاهان خیلی زود به گل می‌نشینند و می‌توانند در عرض ۲ سال بالغ شوند. امکان دارد عمرشان کوتاه شود. مثلاً بورونیای مگاستیگما، با گلهای قهوه‌ایِ معطر، که اصل آن از استرالیای غربی است، به سختی در بسیاری از مناطق، خصوصاً در نواحی مرطوبِ ساحلی، قادر به زندگی و رشدند. اگر شرایط دریافت مایحتاج اصلی او قدری آماده‌تر باشد راحت‌تر می‌تواند به زندگی ادامه دهد. به باغچه‌های محلی سر بزنید تا بورونیای مناسب و دلخواهتان را بیابید.

شرایط مناسب

اقلیم به گونهٔ بورونیا بستگی دارد، اما به هیچ وجه برای مناطق گرمسیری مناسب نیست.

میزان نور و دما به آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر و آفتاب لکه‌لکه برای مدت زیادی از طول روز نیاز دارد. برای همهٔ بورونیاها حفاظت از بادهای شدید یک ضرورت است.

خاک خاک بورونیاها باید خوب زهکشی شده باشد و باید بتواند مقداری رطوبت را همواره در خود نگاه دارد. این وضعیتی است که سخت به دست می‌آید. پوشاندن خاک با مالچ در اطراف بوته‌ها به این امر کمک می‌کند. افزودن قلوه‌سنگ و ریگ یا دانه‌های ساچمه‌ای، به اندازهٔ مالچ، که گاهی باعث گندیدگیِ اطراف ساقه می‌شود، می‌تواند مفید باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نوک، که در اواخر بهار تا اواسط تابستان می‌گیرند، تکثیر می‌شود.

آبیاری به آبیاری منظم در طول ماههای گرم نیاز دارد، ولی آبیاری بیش از اندازه را تحمل نمی‌کند. در زمستان خاک اطراف بورونیاها را خشک‌تر نگاه دارید ولی نه به آن حد که خاک به حالت کاملاً خشک و به صورت پودر درآید.

کوددهی مقدار کمی آرد استخوان به صورت گَردپاشی سَبُک در اواخر بهار و بعد از گل‌دهی مفید است ولی الزامی نیست.

مشکلات بورونیاها همه مستعد ابتلا به گندیدگی ریشه‌اند، ولی هیچ مشکل خاصی از لحاظ آفت یا بیماری ندارند.

گل‌دهی

فصل در بهار به گل می‌نشینند، اما بعضی از بورونیاها در اواسط زمستان گل می‌دهند و می‌شود انتظار داشت که هر سال بین اواخر زمستان تا انتهای بهار سال آینده گل بدهند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی بعد از هر خاتمهٔ دوران گل‌دهی بوته‌ها را هرس و پیرایش کنید ولی هیچ گاه ساقه‌های خیلی سنگین و قوی را قطع نکنید.

شیشه‌شوی

BOTTLE BRUSH (Callistemon ...; F. Myrtaceae)

گل شیشه‌شوی معمولاً به رنگ قرمز درخشان است، ولی شرابی، صورتی یا کرم هم می‌تواند باشد. از روی شکل گلها آشکار می‌شود که چرا این گیاهِ همیشه‌سبز به این نام نامیده شده است.

این بوته‌های زیبا در جاهای کاملاً آفتابگیر فراوانْ گل می‌دهند.

سیما

شیشه‌شورها، هنگام ظاهر کردن گلهای خود، شهد نباتی زیادی هم تولید می‌کنند و این شهد باعث جلب پرندگان شهدخوار به داخل باغ می‌گردد. گلهای گونه‌های بسیاری به رنگ قرمز روشن اند، اما بعضی هم گل زرد میخکی، کرِم، شرابیِ سایه‌دار دارند. لذا برای هر نوع سلیقه‌ای یا متناسب با هر باغی احتمالاً می‌توان گونه‌ای از این گیاه پیدا کرد. انواع پاکوتاهِ شیشه‌شور را می‌توان درون ظرفها یا گلدانها پرورش داد. حدود ارتفاع بوته، برای نوع «جانِ کوچک» ۶۰ سانتیمتر است. «کاپیتان کوک» ۱۸۰ سانتیمتر است، اما در حالت حد اکثر رشد خود به حدود ۳ تا ۴ متر می‌رسد. این گیاه خیلی زود به گل می‌نشیند و بعد از ۵ سال بالغ می‌شود. اگر شرایط زندگی آن مساعد باشد، عمر گیاه زیاد است.

شرایط مناسب

اقلیم به نوع گیاه بستگی دارد. بیشتر شیشه‌شورها یخبندانهای سبک را تحمل می‌کنند، ولی در اولین زمستان باید از یخبندان یا سرمای زیاد حفاظت شوند.

میزان نور و دما به آفتاب کامل در سراسر روز نیاز دارد.

خاک به بسیاری از انواع خاکها پایداری نشان می‌دهد، حتی در خاک رسی سنگین خوب رشد می‌کند. البته بهترین خاک برای آن خاکهای سبک‌تر است.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر اغلب گونه‌های آن از طریق بذر تکثیر می‌شوند، اما انواع مشهورِ آن را باید از طریق قلمه‌های نیمه‌خَشَبی، که از اواخر تابستان تا اوایل پاییز گرفته می‌شوند، تکثیر کرد.

آبیاری برای بوته‌ها آبیاری منظم ضروری است. آنها به دوره‌های طولانی خشکی تحمل نشان می‌دهند اما بهترین رشد و خوب‌ترین گل‌دهی را وقتی خواهند داشت که در ماههای گرم هر دو هفته یک بار آبیاری عمیق شوند.

کوددهی بدون کود هم از عهدهٔ رشد و رویش برمی‌آید، اما در صورت افزودن مقدار کمی آرد استخوان در اواخر زمستان و در انتهای تابستان رشد و شادابی بهتری بروز می‌دهد.

مشکلات در بعضی فصول، کرمهای حشراتِ تارتَن به بوته‌ها خسارت می‌رسانند. شاخ‌وبرگهای تارتنیده را ببرید. انجام سمپاشی هیچ مؤثر نیست. زنبورها یا مگسهای تخم‌ریزِ ارّه‌ای، که در اوایل پاییز ظاهر می‌شوند، اگر به‌موقع شناسایی نشوند، می‌توانند بوته‌ها را بی‌برگ کنند. سعی کنید لاروهای تارتَن را با دست جمع کنید و در ظرف آبی بیندازید که در آن مقداری نفت سفید ریخته باشید تا معدوم شوند.

گل‌دهی

فصل اصلی‌ترین زمان گل‌دهی از اواسط تا اواخر بهار است، اما جوانه‌زنی و گل‌افشانی مختصری هم در فصل پاییز دارد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی اگر مایل به پیرایش هستید، این کار را هرچه زودتر بعد از تمام‌شدنِ گلها انجام دهید، زیرا شاخه‌های نو از انتهای گلها می‌رویند. برش قسمتی از شاخه‌ها کمک می‌کند که بوته متراکم‌تر شود. همچنین قسمتهای لاغر و دوکی و چوبهای مرده را از مرکز بوته ببُرید. شاخهٔ بوتهٔ پیر را می‌توانید کاملاً قطع کنید تا بوته احیا، اما همهٔ برگهای سبز تازه را نبُرید.

شمشـــاد

BOX (Buxus sempervirens; B. microphylla var. *japonica; F. Buxaceae)*

برگهای نقطه‌دار و تیرهٔ شمشاد انگلیسی اصلی‌ترین چهرهٔ این گیاه است. این درختچه جایگاه رویش گلهای ظریف و ریز است.

قیچی‌زنی هنرمندانه، برای رسم خطوط کاملاً بارز، کار خود را کرده و بوته‌های شمشاد را به پرچینی رسمی و سنتی مبدل ساخته است.

سیما

هر دو نوع این گیاه: انگلیسی (B. sempervirens) و ژاپنی (B. microphylla var. japonica) می‌توانند تا ارتفاع زیاد رشد کنند، ولی غالباً آنها به صورت پرچین یا قیچی‌خورده در حاشیهٔ باغچه‌ها یا جداکنندهٔ فضاهای مختلف دیده می‌شوند. شمشادها گیاهانی پایا و پردوام اما کندرشد اند و پس از ۵ سال به ارتفاع حدودِ ۱ متر می‌رسند. برگ هر دو نوع شمشاد فوق الذکر کوچک است: انگلیسی تیره و پرنقطه، اما ژاپنی سبز براق و ملایم و گردتر. گلهای شمشادها بسیار کوچک و اندکی معطرند، به همین دلیل به‌شدت جاذب زنبورها هستند. بوتهٔ شمشاد را غالباً ابتدا در درون ظرف یا گلدان پرورش می‌دهند.

شرایط مناسب

اقلیم شمشاد انگلیسیْ مناطق سردتر را ترجیح می‌دهد، اما شمشاد ژاپنی، با این که سردی را تحمل می‌کند، مناطق معتدل را بیشتر دوست دارد. در ختچه‌های شمشاد برای جاهای خیلی گرم مناسب نیستند.

میزان نور و دما برای درآمدن به شکل متراکم و انبوه، به آفتاب کامل نیاز دارد.

خاک شمشادها بیشتر خاکها را تحمل می‌کنند، اما بهترین رشد را در خاکی دارند که زهکشی آن محتوی مقداری مواد آلی باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کاشت بذر قابل تکثیر است، اما بهترین روش تکثیر آنها کاشت قلمه‌های نیمه‌خَشَبی است که در هر موقع از ماههای اواخر بهار یا پاییز گرفته می‌شوند.

آبیاری شمشادهای کاشته و سازگارشده، خشکی را تحمل می‌کنند، اما بهترین رشد و سرسبزی را وقتی خواهند داشت که در ماههای گرم آب کافی به آنها برسد ــ منظم و عمیق. شمشادهای کاشته شده در گلدان را باید همیشه، مخصوصاً در ماههای گرم تابستان، خوب آب داد.

کوددهی آرد استخوان یا غذای کامل گیاهی را در ابتدای بهار و در اواسط تابستان می‌توان به کار برد. اگرچه خیلی نیازمندِ مواد غذایی نیست ولی دادن کود را کنار نگذارید.

مشکلات هیچ آفت یا مرض خاصی این گیاه مقاوم را مبتلا نمی‌کند.

گل‌دهی

فصل دورهٔ گل‌دهی شمشادها فصل بهار است، اما گلهای آنها ظاهرِ قابل توجهی ندارد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی در هر وقت از سال می‌توان آنها را قیچی‌کاری کرد و به هر شکل دلخواهی درآورد. اگر شمشادها را به منظور ایجاد حریم و حایل کاشته‌اید یا منظورتان شکل خاصی است بهتر است به جای قیچی باغبانی و قطع تک‌به‌تکِ شاخه‌ها از وسیلهٔ سرزنیِ جمعی (قیچی بزرگ) استفاده کنید.

بودلیا (بوتهٔ پروانه)

BUTTERFLY BUSH (Buddleia davidii; F. Loganiaceae)

گلهای ارغوانیِ روشنِ بوتهٔ پروانه یا سوسن ماک بوی عسل می‌دهند و پروانه‌ها به شدت جذب آن می‌شوند.

همان طور که قشنگی گلهای بوتهٔ پروانه بهترین موجبِ متداول شدن پرورش آن است، برگهای سبز آن با سطح زیرین خاکستری نیز جالب‌اند.

سیما

برگها سبز تیره، بوته‌ها سخت و در سطح زیرین به رنگ سفید خاکستری اند و این امر عاملِ زیباییِ شاخ و برگ و جلب توجه بیشتر نسبت به بوته‌های کاشته شده در حاشیه‌ها می‌گردد. رنگِ گلِ اقلام مختلف آن، همه، ارغوانیِ روشن است، اما نژادها و گونه‌های مشهوری هست که گلهای آنها سفید، قرمز، ارغوانی، آبی تیره یا اناری است. بوی گلها کمی ناخوشایند است، اما همین بو باعث جلب پروانه‌ها می‌شود. در ختچه‌های بوتهٔ پروانه تا ارتفاع ۳ متر رشد می‌کنند و اغلب تعداد زیادی ساقه می‌آورند. در اوایل عمر به گل می‌نشینند و بعد از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسند. عمر این گیاه زینتی را می‌توان با قطع منظم شاخه‌ها و ترکه‌های پیر طولانی کرد.

شرایط مناسب

اقلیم برای نواحی خیلی گرم استوایی مناسب نیست، اما در مناطق گرم و سرد، هردو، به طور موفق نشو و نما می‌کند.

میزان نور و دما در محیط دارای آفتاب کامل خوب گل می‌دهد.

خاک با اغلب خاکها سازگار است، ولی بهترین رشد را در خاکِ با زهکشیِ خوب و تقویت شده با مواد آلی خواهد داشت. پوشش دادن به سطح خاک یا مالچ‌پاشی در طول ماههای گرم تابستان به نگهداری رطوبت خاک کمک می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نیمه‌خشبیِ گرفته‌شده در پاییز یا قلمه‌های خشبیِ گرفته‌شده در زمستان تکثیر می‌شود.

آبیاری آبیاری عمیق و منظم در ماههای فصل بهار و تابستان شما را مطمئن خواهد کرد که شکوفه و گل خوبی خواهید داشت. اگر خاک قبلاً مالچ‌پاشی شده و پوششِ سطحیِ خوبی داشته باشد به دوران خشکی تحمل نشان می‌دهد.

کوددهی برای تقویتِ خاکِ محلِ کاشتِ گیاه در اوایل بهار به زمین مواد غذایی کامل گیاهی بدهید.

مشکلات به هیچ نوع آفت و بیماری خاص مبتلا نمی‌شود.

گل‌دهی

فصل سنبله‌های در ختچهٔ بوتهٔ پروانه از اوایل تابستان تا اواسط پاییز ظاهر می‌شوند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی در اواخر زمستان شاخه‌ها و ترکه‌های دراز را کوتاه کنید. کلیهٔ شاخه‌های لاغر و ضعیف باید قطع شوند. در صورت تمایل می‌توانید قطع شاخه‌ها را بلافاصله بعد از خاتمهٔ دورهٔ گل‌دهی بوته‌ها انجام دهید.

یاس درختی کالیفرنیا

CALIFORNIAN LILAC (Ceanothus ...; F. Rhamnaceae)

گلها همیشه آبی است اما آبیهای متفاوت، از کم‌رنگ تا خیلی خیلی پررنگ و تیره وجود دارد.

زیباییِ نفس‌گیرِ یاسِ درختیِ کالیفرنیاییِ پر از گلهای بهاری را در این تصویر می‌بینید. این درختچه برای رشد موفق در مناطق خشک، گیاه مناسب و مفیدی است.

سیما

یاس درختی کالیفرنیایی در فرمها و شکلهای گوناگون یافت می‌شود: خیلی‌خیلی کوتاه و در حد پوشش زمین و خوابیده بر سطح زمین تا خیلی‌خیلی بلند با ارتفاع بین ۴ تا ۵ متر. همهٔ انواع این گیاه گلهای تقریباً آبی دارند، ولی آبیهای متفاوت، از خیلی کم‌رنگ تا آبیِ کبود و بنفشِ سیر. در آب و هوای کاملاً مساعد، پرعمر و پردوام‌اند اما در غیراین صورت عمر کوتاهی خواهند داشت. آنها خصوصاً از تابستانهای مرطوب و بارانی یا رگبار بیزار اند. این گیاه زود به گل می‌نشیند، اما زمان بالغ شدنش، بسته به نوع، متفاوت است.

شرایط مناسب

اقلیم در آب و هوای خنک تا معتدل بهترین نشو و نما را دارد. برای کاشت در نواحی خیلی گرم و نواحی مرطوب ساحلی مساعد نیست.

میزان نور و دما تابش کامل خورشید را دوست دارد. نیازمند گردش کامل هوای خوب در اطراف خود است.

خاک خاکش باید خوب زهکشی شده باشد. در زمینهای ماسه‌ای و شنی نیز رشد می‌کنند، ولی در خاک سنگین رسی، که پوسیدگی ریشه را سبب می‌شود، پایداری نمی‌کنند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر اقلامی از یاس کالیفرنیایی را می‌توان از طریق بذر تکثیر کرد، اما بیشتر اقلام آن از طریق قلمه تکثیر می‌شود. قلمه‌های نیمه‌خَشَبی را در اوایل تابستان تا اواسط پاییز از گیاه می‌گیرند.

آبیاری در موقعیت طبیعی در سرزمینهای بومی، بر طبق عادت، باران یا آب مورد نیاز خود را فقط در زمستان دریافت می‌کند و به تابستانهای خیلی خشک خوگر شده است. اما در محل کشت، در صورتی که زمستان خشک باشد، باید هر ۲ تا ۳ هفته آنها را آبیاری کرد و شاید در فصل تابستان ماهی یک بار نیاز به آبیاری داشته باشد.

کوددهی در اواخر زمستان آرد استخوان یا کود مرغی به زمین بدهید.

مشکلات این گیاهان بسیار مستعد ابتلا به گندیدگی ریشه اند، ولی مشکلاتی از لحاظ آفت یا بیماری خاص دیگر ندارند.

گل‌دهی

فصل در فاصلهٔ اواسط تا اواخر بهار گل می‌دهند، اما اقلامی هم هست که گل‌دهی آنها تا ماههای تابستان ادامه می‌یابد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از پایان دورهٔ گل‌دهی به قطع سرشاخه‌ها بپردازید، ولی شاخه‌های نورسته و سرکش و نابه‌جا را در هر موقع از سال می‌توانید حذف کنید.

کاملیا (چای زینتی)
CAMELLIA (Camellia ...; F. Theaceae)

دو نوگلِ طناز بسیار زیبا و لطیف، با رنگِ ملایم، و درختچهٔ کاملیا را بر بستری از برگهای پنجه‌گرگی یا خزه‌گرزی می‌بینید.

کاملیاها و آزالیاها دوست دارند که در کنار هم زندگی کنند. در این تصویر، هم‌نشینیِ شادمانهٔ کاملیای سرشناس را با آزالیای بال‌قرمز ملاحظه می‌کنید.

سیما

کاملیا از محبوب‌ترین و متداول‌ترین درختچه‌های زینتی است. سرشاخه‌های سبزِ برّاق و گلهای خوش‌نمای کاملیا بیشترین داراییِ باغ به شمار می‌رود، مخصوصاً بدان سبب که اقلام مختلف آن می‌توانند در طول ماههای پاییز تا بهار غرق در گل باشند. رنگ گلها سفید، صورتی، قرمز یا سرخِ سیر، و ترکیبهای متعددِ این رنگها است. بلندی برخی از این درختچه‌های همیشه‌سبز به ۸ تا ۱۰ متر می‌رسد. بیشتر کاملیاها در ۲ تا ۳ سالگی به‌گُل می‌نشینند، ولی پس از ۱۰ تا ۲۰ سال به بلوغ می‌رسند. اینها گیاهانی پُرعمر و پُردوام و برای باغ ایدآل اند. می‌توانند در نقش پَرچین و حصار یا داربست برای تربیت نهال یا تک‌گیاهِ چمنزار ظاهر شوند، یا در گلدان یا مخلوط با سایر گیاهان کاشته شوند.

انتخاب: موطن اصلی کاملیاها نواحی مختلف چین و ژاپن است، ولی در سطح بسیار وسیعی دورگ‌گیری شده و نژادهای نو از آنها پدید آمده است. بهتر است کاملیای مورد علاقهٔ خود را هنگام گلدار بودن انتخاب کنید. گلخانه‌ها و گل‌فروشان، گلهای کاملیا را در فصل اصلی گل‌دهی به نمایش می‌گذارند. گونهٔ مناسب خود را انتخاب کنید تا گیاه دوست‌داشتنی‌تان را برای سالهای زیادی با دلبستگی و امید پرورش دهید.

اقلام چهار قلم اصلی وجود دارد:

کاملیا ساسانْکوآ C. sasanqua

کاملیا ژاپنیکا C. Japonica

کاملیا رتیکولاتا C. reticulata

کاملیا ایکس ویلیامسی C.X. Williamsii

این چهار قلم در صفحهٔ بعد به طور مشروح آمده‌اند.

شرایط مناسب

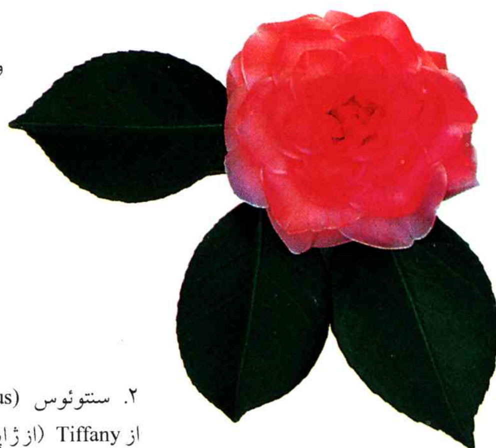
اقلیم در اقلیمهای خنک تا معتدل و در یخبندانهای سبک می‌رویند و خوب رشد می‌کنند. برای مناطق گرمسیری با رطوبت کم یا نواحی خیلی سرد مناسب نیستند.

میزان نور و دما کاملیاها را باید از هوای داغ و باد خشک و سرما و یخبندان محافظت کرد. اغلب کاملیاها در جاهایی که آفتاب از لابه‌لای شاخ و برگِ درختان فرو می‌تابد خوب نشو و نما می‌کنند، با این حال بعضی از اقلام کاملیا آفتاب کامل را تحمل می‌کنند. کاملیای ساسانکوآ، نسبت به سایر اقلام، پایداری بیشتری به آفتاب مستقیم نشان می‌دهد. رتیکولاتا برای بخشی از طول روز به آفتاب کامل محتاج است. بعضی تیپهای ژاپنیکا، مثل «قیصر»، «شرقی بزرگ»، «مُشیُو»، و «امپراتور روس»، آفتاب کامل می‌گیرند.

خاک به خاکهای کمی ترش (اسیدی) نیاز دارد که خوب زهکشی شده و تهویهٔ کافی داشته و از لحاظ مواد آلیِ پوسیده غنی باشند. خاکهای سنگین و خاکهای دارای زهکشیِ بد سبب گندیدگی ریشه و موجب مرگ گیاه می‌گردد.

«کاملیا» تا صفحهٔ ۴۰ ادامه دارد.

اقلام اصلي

۱. کاملیای ویلامینا (Wilamina) نژاد پُرپَر و رسمی و کوچکی از ژاپنیکا است. گلبرگهای آن به داخل خم شده‌اند. گل به‌خوبی جدا می‌شود و به‌خوبی روی گیاه باقی می‌ماند.

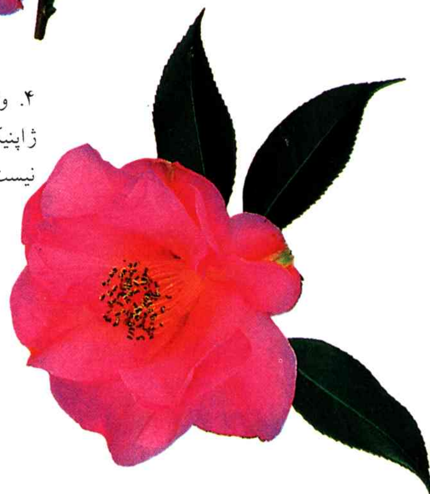
۲. سنتوئوس (scentuous) دورگهٔ غیررسمیِ کوچکی است از Tiffany (از ژاپنیکا) و C. lutchuensis. گلبرگهای خارجی گلهای سفید وکرمِ آن صورتیِ کم‌رنگ است و رایحهٔ خوشی دارد. بسیاری از شکوفه‌های فراوان آن مسرفانه می‌ریزد.

۳. Nuccio's Gem از خانوادهٔ ژاپُنیکا، گل رسمی پُرپَرِ سفیدِ بلند دارد و باید در زیر سایه‌بان یا پناهگاه پرورش یابد.

۴. واینه راینر (Wynne Rayner) دورگه‌ای نیمه‌پُرپَر از ژاپنیکا و ساسانْکوآ است. این قلم از گروه رتیکولاتا نیست، اگرچه بسیاری از آنها از اعقاب این دورگه‌اند.

۵. باتُن ان بَوز (Buttons `n' bows) دورگه‌ای رسمی با اندازهٔ متوسط و پُرپَر است از C. saluenensis. رنگ صورتی سیرِ گلبرگهای خارجی در مرکز به سفیدِکرم سایه‌دار بدل می‌شود.

کاملیای ساسانْکوآ Camellia sasanqua

بسته به نوع، دورهٔ گل‌دهیِ خود را از اوایل بهار آغاز می‌کنند. گلهای این نوع ترد و شکننده‌اند و به آسانی از بوته کنده می‌شوند، اما بر روی شاخه‌های بوتهٔ خود هنگامه‌ای بر پا می‌کنند. گلها گاه به صورت تکی، کم‌پَر ظاهر می‌شوند وگاه به صورت نیمه‌پُرپَر و پُرپَر، دررنگهای سفید، صورتی کمرنگ، صورتی متمایل به قرمز، گیلاسی، یا سرخ مخملی. این گونه کاملیا نسبت به سایر گونه‌ها به تعدادی از شرایط تحمل بیشتری نشان می‌دهند. بیشتر کاملیاهای این خانواده در آفتاب و در سایه می‌رویند، اگر چه در آفتاب کامل و نواحی داغ و خشک رشد موفقی ندارند. ساسانْکوآ در اندازه‌های مختلفی، از خیلی کوتاه و پخش‌شدنی، مثل شیشی گاشیرا، تا بلند و تنومند، مثل Plantation pink و Jenifer susan که ۵ متر و بیشتر قد می‌کشند، دیده می‌شوند. انواع قدکوتاه کاملیا بسیار متراکم‌تر و مناسب کاشت در گلدان و برای ایجاد حصار عالی‌اند. بعضی اقلام کاملیا را می‌توان به حالت آویز پرورش داد و به عنوان داربست نگه‌دارنده یا دیواره‌ای به کار برد.

کاملیا رتیکولاتا Camellia reticulata

کاملیاهای رتیکولاتا، نسبت به سایر کاملیاها، شکوفه‌ها و گلهای بزرگ‌تر دارند. شکل بوته‌ها همه باز و سرشاخه‌ها غیرمتراکم است. اخیراً دورگه‌های بسیاری از تلاقی ژاپُنیکا و رتیکولاتا به دست آمده‌اند. نتیجهٔ این تلاقی، گیاهانی با پوشش برگی متراکم‌تر، دورهٔ گل‌دهی طولانی‌تر، وگلهای بسیار بزرگ و پرجلوه بوده است. عموماً بوته‌های رتیکولاتا، در مقایسه با اقلام دیگر، به خاک سبک‌تر، با زهکشیِ خوب، نیازمندند. بوته‌های این کاملیا بسیار جالب و برای پرورش در گلدان عالی اند. آنها، نسبت به سایر کاملیاها، به آفتاب مستقیم بیشتری نیاز دارند.

کاملیا

۶. فرم رسمیِ پُرپَرِ کاملیای ژاپُنیکا بتی ریدلی (Betty Ridley) با گل دندانه‌ایِ صورتیِ کاملیای رُزیفلورا (C. rosiflora). دورگهٔ بتی ریدلی از تلاقیِ «ژاپُنیکا ایکس ساسانکوآ» و «رتیکولاتا» به وجود آمده است.

۷. کاملیای «استار اباو استار» (Star above star) از دستهٔ ورمال (C. vernalis) است. و معمولاً، به دلیل شباهت در طرز رشد و نوع کاربرد، در دستهٔ ساسانکوآ فهرست می‌کنند. در اواخر گل می‌دهد. این کاملیا کاملاً عمودی می‌روید و برای کاشت و پرورش در باغ کوچک یا گلدان مناسب است. گلهای این کاملیا سفیدی است که صورتی بر آن پاشیده باشند.

۸. دیزایر، یک نوع بزرگ رسمی از نژاد پُرپَرِ حاصل از ژاپُنیکا، با گلبرگهای اصلیِ سفید و گلبرگهای خارجیِ لطیف و لبریزِ فراوان به رنگ صورتی یا گیلاسی توأم است.

۹. کاملیای لوئیز شینولت (Lois Shinault) نژادی گل‌درشت، حاصل از رتیکولاتا است با گلهایی لبه‌چین‌دار و پُرپَر به رنگ صورتی و با برآمدگیِ نمایانی از پرچمهای طلایی در مرکز گل.

کاملیا ژاپُنیکا Camellia japonica

وقتی از کاملیا صحبت می‌شود بیشتر مردم کاملیا ژاپُنیکا را در نظر می‌آورند. گوناگونی این نژاد با رنگهای سفید و صورتیِ رنگ‌پریده تا پررنگِ متمایل به قرمز سیر، و ترکیبی از این رنگها، واقعاً گیج‌کننده است. غالباً بنا بر شکل گل طبقه‌بندی می‌شوند: کم‌پَر، نیمه‌پُرپَر، پُرپَرِ رسمی، به شکل گل صدتومانی و شقایق نعمان. بعضی ژاپُنیکاها شکوفه‌های جدید تولید می‌کنند: گلهایی به رنگ متفاوت با گل اصلی، که تنها بر شاخهٔ واحدی می‌روید، و منبعی می‌شود برای پیدایش نژادیِ نو. بعضی، با گل تیره‌تر، شرایط کاملاً آفتابی را تحمل می‌کنند، اما کاملیاهای گل‌سفید و گل‌میخکیِ کم‌رنگ نباید در جایی کاشته شوند که جوانه‌های گل آنها آفتاب صبحگاهی را، در حالی که از اثر شبنم مرطوب‌اند، دریافت کنند، و الّا جوانه‌ها و غنچه‌ها قهوه‌ای و فاسد می‌گردند. کاملیا ژاپُنیکا ممکن است به صورت تک‌بوته یا در حاشیه به عنوان گیاه زمینه کاشته شود. بعضی از انواع برای کاشت در تغار و تشت بسیار مناسب است. می‌توان نژادی را برگزید که از اواخر پاییز تا بهار گل بدهد.

کاملیا ایکس ویلیامسی Camellia x williamsii

این کاملیاها، که حاصل دورگه‌گیریهای گونه‌های ژاپُنیکا و سالوننسیس هستند، خیلی قشنگ و لطیف اند. اولین تلاقی دادن این دو نژاد را جِی.سی. ویلیامز در کورن‌وال انجام داد و دورگهٔ نتیجه را به نام خود نامگذاری کرد. گلها همان رنگهای سایر کاملیاها را دارند، اما بیشتر آنها گلهای نیمه‌پُرپَر دارند. بعضی از اقلام مشهور این نوع بدین قرارند: Donation، Elsie Jury، E.G. Waterhouse و Water Lily.

کاملیا

(ادامه)

طرز کاشت و پرورش

تکثیر به نظر می‌رسد که استفاده از قلمه‌های نیمه‌خَشَبی، گرفته‌شده در اوایل تابستان، برای تکثیر کاملیاها بهترین راه باشد. آنها در ریشه زدن کند هستند، اما اگر خاک خیس و خمیری نشود و رطوبت مناسب داشته باشد ممکن است قدری در ریشه‌دار کردن قلمه‌ها تسریع شود. بعضی از کاملیاها بر روی ریشهٔ خودشان به سختی می‌رویند، بنابراین، آنها را روی پایهٔ کاملیاهای دیگر، مثلاً ساسانکوآ پیوند می‌زنند.

آبیاری در ماههای گرم سال به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارند. باید میزان رطوبت خاک ثابت بماند. گیاهان مستقر و سازگارشده که خاکشان خوب مالچ‌پاشی شده باشد، احتمالاً به هفته‌ای یک بار خیس کردن و آبیاری عمیق، و بوته‌های جوان‌تر و تازه‌کاشته‌شده به هفته‌ای دو بار آبیاری در هوای خشک محتاج اند.

کوددهی آرد استخوان یا غذای مخصوص آزالیا و کاملیا در اوایل بهار و مجدداً در اواخر تابستان به زمین داده شود. در اوایل بهار بوته‌های کاملیا را با کود گاوی پوسیده و کمپوست و خاک‌برگ به خوبی مالچ‌پاشی کنید اما مواظب باشید که کودها را کاملاً در اطراف تنه یا ساقه بپاشید، طوری که با تنه تماس نداشته باشد.

مشکلات کاملیاها به چند حشره، آفت، و بیماری مهم مبتلا می‌شوند و خسارت می‌بینند. امکان دارد که شما با یکی از این مشکلات، که در زیر شرح می‌دهیم، مواجه شوید:

ریزش غنچه‌ها: بر اثر رطوبت یا خشک ماندن بیش از اندازهٔ خاک پیدا می‌شود و سبب پوسیدگی و گندیدگی و نابه‌سامانی ریشه‌های گیاه می‌گردد. امکان دارد در بعضی از نژادهای خیلی دیرگُل، در رشد مجدد بهاره، جوانه‌ها تک‌تک شروع به بیرون آمدن از ساقه کنند.

قهوه‌ای شدن گلبرگها و گلوله شدن شکوفه‌ها: معمولاً وقتی پیش می‌آید که غنچه‌ها یا گلها آفتاب صبحگاهی را در حالی دریافت می‌کنند که هنوز خیسِ شبنم هستند. ممکن است حاشیهٔ برگها و گلبرگها بسوزد و غنچه‌ها گلوله گردند و موفق نشوند که باز شوند. بعضی از گونه‌های بزرگِ خوشه‌ایْ بیشتر مستعد ابتلا هستند. وقتی اولین مورد را مشاهده کردید، مقداری از جوانه‌ها را بکنید و دور بریزید. این کار به کم‌دوام شدن مشکل کمک خواهد کرد.

اِدِما (Edema = ورمِ آبکی): اگر گیاه کاملیا بیش از اندازه آبیاری شده یا هَوای محیط رشد آن همیشه ابری باشد، ممکن است بر جستگیهای چوب‌پنبه‌ای روی برگها ایجاد شود. از مقدار و دفعات آبیاری بکاهید و سعی کنید که گردش هوای اطراف بوته‌ها را بهبود ببخشید.

حشرات سپردار: در رو و زیر برگها ظاهر می‌شود. مکندهٔ شیرهٔ نباتیِ کاملیا است و می‌توانند گیاه را ضعیف کند. سم‌پاشی با روغن زمستانه آن را مهار یا دفع می‌کند، اما سم‌پاشی را باید در هوای خنک و ابری انجام دهید تا روغن زمستانه سبب آفتاب‌سوختگی در برگها نشود.

گالِ برگ: این مشکل به صورت کلفت شدن غیرعادی، تغییر رنگ، بی‌جلا شدن یا بی‌رنگ شدن برگها و شاخه‌های نورسته مشخص می‌گردد. بیماری گال برگ در بهار به وقوع می‌پیوندد و عامل ایجاد آن نوعی قارچ است. برگهای آلوده به گال را جُدا و نابود کنید.

ویروس: عفونت مربوط به حملهٔ ویروسها به کاملیاها به صورت نقش و نگار زرد درخشان یا لکه‌های حلقوی ناپایدار و تغییرپذیر در روی برگها قابل مشاهده است. لکه‌ها به مرور بزرگ‌تر و زردتر می‌شوند و مرکز لکه‌ها به رنگ سبز درخشان در می‌آید. هیچ معالجه و چارهٔ خاصی برای کنترل بیماریهای ویروسی وجود ندارد، اما گیاهان کاملیا چندان بنیه و نیروی خود را از دست نمی‌دهند و همان تأثیرات گل و شکوفه‌دهی و قشنگی ظاهری خود را خواهند داشت. اگر به نظر می‌رسد که ویروسها ظاهر درختچهٔ زینتی شما را ضایع می‌کنند می‌توانید برگهای مریضِ بدمنظر را جدا کنید.

گل‌دهی

فصل بعضی از کاملیاها می‌توانند در هر موقع از اوایل پاییز تا اواسط بهار و بعد از آن غرق گل یا در حال گل‌دهی باشند. کاملیا ساسانکوآ گل‌دهی خود را از اوایل پاییز شروع می‌کند. آخرین گونه‌های ژاپُنیکا و رتیکولاتا در طول ماههای بهار هنوز در گل و شکوفه هستند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی شاید مختصر پیرایشی لازم باشد. بریدن شکوفه‌های گل کاملیا (و قرار دادن به صورت شاخه‌گل در گلدان) به جای هرَس، برای متراکم باقی نگاه داشتن سر در ختچه‌ها معمولاً کفایت می‌کند. اما شاخه‌های لاغر با رشد ناکافی را از وسط یا مرکز بوته در هر موقع از سال می‌توان برید. با هرَس شدیدِ شاخه‌های طویل، از بالای یک جوانهٔ برگ یا گل، می‌توانید کاملیاهای پیر را دوباره جوان گردانید. اگر به هرس شدیدتر هم نیاز باشد بهتر است کار قطع شاخه‌ها را چنان انجام دهید که شوک شدیدی دربوته ایجاد کند، و لذا همهٔ سرشاخه‌ها را در یک بار قطع کنید.

کاسیا (سنا)

CASSIA (Cassia = Senna; F. Caesalpinaceae)

گلهای زردِ باروحِ کاسیای دوکپسوله، در پاییز نشاط خاصی به باغ می‌بخشد. این گلها بذرِ گیاه را در نیامهایی مانند غلاف لوبیا تولید می‌کند.

یک بوتهٔ پر و پیمان و جالب کاسیای دوکپسوله در سراسر سال جالب و جذاب است. این گیاه سریعاً رشد می‌کند ولی عمرش کوتاه است.

سیما

کاسیاها گروه بزرگی از نباتات‌اند با گلهای عمدتاً به رنگ زردِ درخشان، هرچند که بعضی از گونه‌های گرمسیری آن گلهای صورتی دارند. کاسیا در اوایل عمر به گل می‌نشیند، اما زمان بالغ شدن و طول عمر آن، بسته به نوع، متفاوت است. کاسیای آرتِمیسی S. artemisioides، که بومیِ استرالیا است، تا ارتفاع ۱/۵ متر رشد می‌کند و برای کاشت در باغهای مناطق داغ و خشک بسیار مناسب است. این کاسیا برگهای قسمت‌قسمتِ نقره‌ایِ ظریف و زیبا و گلهای زرد دارد. نژاد دو تخمدانه (C. bicapsularis) تا ارتفاع ۳ تا ۴ متر قد می‌کشد و در پاییز تولید گلهای زرد درخشانِ تماشایی می‌کند. تعداد زیادی غلاف بذر شبیه لوبیا تولید می‌کند. بذر غلافها به سهولت سبز می‌شوند و نشو و نما می‌کنند. گونهٔ فیستولا (C. fistula)، این درخت پرجلای زرین، فقط برای گرمسیر مناسب است. رشته‌های زنجیریِ بلندِ گلهای زردِ شفافِ این نوع کاسیا در تابستان تا اواسط پاییز به باغ جلوه می‌بخشد. سایر کاسیاهای درختی نیز، با گلهای درخشان خود، هنگامه‌ای در بوستان شما بر پا می‌کنند.

شرایط مناسب

اقلیم کاسیای S. artemisioides به‌خوبی به اقلیم یخبندان تحمل نشان می‌دهد، اما سایر گونه‌ها هوای گرم را ترجیح می‌دهند و در هوای خیلی سرد زنده نمی‌مانند.

میزان نور و دما تمام کاسیاها در آفتاب کامل بهترین رشد را دارند.

خاک کاسیاها به خاک کاملاً زهکشی‌شده و تهویهٔ خوب نیاز دارند. گونهٔ فیستولا در خاکی که مدتی پیش از زمان کاشت با مواد آلی پوسیده تقویت شده باشد بهترین وضعیت نشو و نما و تولید گل را خواهد داشت.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر بذر کاشته شده در بهار به سهولت می‌روید. برای کاشت بذر لازم است بذر را حد اقل یک شب در آب گرم بخوابانید تا پوستهٔ سخت روی آن نرم و آمادهٔ جوانه زدن گردد.

آبیاری گونهٔ آرتِمیسی خشکی و خشکسالی را تحمل می‌کند، ولی بوته‌های تازه‌کشت‌شده به آبیاری منظم نیاز دارند. گونهٔ فیستولا رطوبت تابستانیِ فراوان می‌طلبد، اما در زمستان دوست دارد در جای خشک نگهداری شود.

کوددهی تمام کاسیاها به تغذیهٔ اضافی، ترجیحاً در اوایل بهار، خوب پاسخ می‌دهند. هر نوع غذای کامل گیاهی را نیز می‌توان به کار برد. گونهٔ آرتِمیسی، فقط به تغذیهٔ مختصر نیاز دارد.

مشکلات کاسیاها از لحاظ آفت و بیماری مشکل خاصی ندارند.

گل‌دهی

فصل گونهٔ آرتمیسی از اواخر زمستان تا اوایل تابستان گل‌آزین است. گونهٔ دوکپسوله در پاییز و گونهٔ فیستولا در سراسر ماههای تابستان تا اوایل پاییز گل می‌دهد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی شکل‌دهی تنها پیرایش لازمی است که باید بر روی کاسیاها انجام داد. گونهٔ دوکپسوله را بلافاصله بعد از خاتمهٔ گل‌دهی از سرشاخه‌های کهنه بپیرایید تا از تشکیل نیامهای بذر بر آنها جلوگیری کنید.

آفتاب پرست

CHERRY PIE (Heliotropium arborescens; F. Boraginaceae)

درختچهٔ زینتی گل آفتاب‌پرست گیاهی قدیمی با گلهای بسیار زیباست، که بیشتر به خاطر بوی خوش گلهایش، که یادآور وانیل است، گرامی داشته می‌شود.

ایدآل برای کاشت در اطراف کلبهٔ روستایی. گلهای ارغوانی روشن درکنار ترشک و شبت خوش نشسته است.

سیما

درختچهٔ گل آفتاب‌پرست گیاهی همیشه‌سبز با ساقهٔ نرم و گلهای معطر به رنگ ارغوانی روشن تا ارغوانیی است، که در طول بیش از یک فصل در روی بوته می‌رویند. عطر گلهای آن، درخت وانیل یا ثعلب را به یاد باغبانان می‌آورد. بوته‌های آفتاب‌پرست ۵۰ سانتیمتر یا کمی بیشتر ارتفاع دارند. پهنای آنها از ۱ متر بیشتر است، خیلی زود به گل می‌نشیند، در ۲ سال به بلوغ می‌رسد، و عمری کاملاً طولانی دارد. گیاه آفتاب‌پرست را می‌توان برای برجسته کردن یک نقطهٔ باغ، یا گیاهی پیش‌نما، یا آویزی گیاهی از بالای دیوارها به کار برد. لرد رابرتس (Lord Roberts)، با برگهای سبز بسیار تیره و گلهای بنفشِ سیر، محتملاً متداول‌ترین نژادِ این گیاه است. آفتاب‌پرست طلایی (Aureum)، با برگهای لیمویی‌رنگ و گلهای سنبل‌مانندِ کم‌رنگ، کمتر متداول است. وقتی بوته‌های این گیاه پهلوبه‌پهلوی هم کاشته شوند جالب‌تر به نظر می‌رسند.

شرایط مناسب

اقلیم فقط برای کاشت در آب و هوای گرم مناسب است و در مختصرْ یخبندانی صدمه می‌بیند.

میزان نور و دما به شرایط آفتابی و گرم، محفوظ از بادهای شدید نیاز دارد. بهترین رشد را در مکانی دارد که در تمام روز کاملاً آفتابگیر باشد، اما در جایی هم که نیمی از روز آفتابی باشد می‌تواند زندگی کند.

خاک خاک این گیاه باید کاملاً ترد با زهکشیِ خوب باشد. بهترین رشد را در خاکی دارد که با کود حیوانیِ کاملاً پوسیده تقویت شده باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر با قلمه‌زنی آسان تکثیر می‌شود. قلمه‌های نرم از سرشاخه‌ها را می‌توان در طول بهار و تابستان به دست آورد و قلمه‌های نیمه‌خَشَبی را در طول پاییز و زمستان.

آبیاری در طول ماههای گرم به آبیاری عمیق و منظم نیاز دارد: هفته‌ای یک بار در هوای خیلی داغ یا کمی کمتر در اغلب خاکهای خوب‌آماده‌شده.

کوددهی انواع مواد غذاییِ گیاهیِ چندمنظوره را می‌توان در اوایل بهار و دوباره در اواسط تابستان به کار برد.

مشکلات هیچ آفت یا بیماری خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل دورهٔ گل‌دهیِ بسیار طولانی از بهار تا تابستان دارد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی کم به هرَس نیاز دارد مگر آنکه بخواهیم در بوته شکل خاصی ایجاد کنیم. در اوایل بهار می‌توان شاخه‌های چوبی را برید تا راهی برای رویش شاخه‌های گل‌دهندهٔ جدید باز شود.

فانوس چینی (قندیل چینی، شجرة الملوک، گل زنگوله‌ای)

CHINESE LANTERN (Abutilon x hybridum; F. Malvaceae)

گلهای زیبای زنگ‌مانندِ فانوس چینی به رنگهای نارنجی و زرد و سفید و صورتی و قرمز می‌توانند از اوایل بهار تا پاییز بر شاخه‌ها نوسان کنند.

سرشاخه‌های زیبا و گلهای فراوان و فریبندهٔ فانوس چینی را می‌بینید. تعجبی نیست که فانوس چینی اینچنین مورد توجه باغبانان است.

سیما

درختچهٔ فانوس چینی گیاهی همیشه‌سبز و به نسبتِ قابلِ قبولی پردوام و پرعمر است. تا ارتفاع بین ۱٫۲۵ تا ۲ متر قد می‌کشد. گلهای آن به شکل زنگوله باز می‌شود. در اوایل عمر به‌گل می‌نشیند و در مدت ۲ سال بالغ می‌گردد. گونه‌های مشخص و اسم‌گذاری‌شدهٔ آن در رنگهای سفید، زرد، نارنجی، عنابیِ روشن، صورتی، قرمز، و چندین سایه‌روشن از رنگهای دیگر وجود دارد. برگهای نرم آن به شکل برگهای افرا است. دورهٔ گل‌دهیِ طولانی و سرشاخه‌های خوش‌منظری دارد.

شرایط مناسب

اقلیم آب و هوای گرم را دوست دارد، اما سرما را تا نقطهٔ یخ‌زدن تحمل می‌کند.

میزان نور و دما هوای گرم و در امان از بادهای شدید را ترجیح می‌دهد. آفتاب کامل روز را ترجیح می‌دهد، اما در نواحی گرم به تابش لکه‌لکه یا تابش آفتاب در نیمه‌ای از روز نیز تحمل نشان می‌دهد.

خاک بسیاری از انواع خاکها را تحمل می‌کند، اما همهٔ آن خاکها باید خوب زهکشی شده باشند. در خاکهایی که با مواد آلی تقویت شده باشد بهترین رشد و گل‌دهی را خواهد داشت.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه زنی و گرفتن قلمه‌های نیمه‌خَشَبی در اوایل پاییز بهترین طریقهٔ تکثیر درختچهٔ زینتی فانوس چینی است. این قلمه‌ها به راحتی ریشه‌دار خواهند شد.

آبیاری در ماههای گرم به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد، هرچند که ایام خشک را بهتر از اغلب درختچه‌ها تحمل می‌کند.

کوددهی برای حصول بهترین رشد، در اواخر زمستان و مجدداً در اواسط تابستان از مواد غذایی کامل گیاهی استفاده کنید و به این وسیله خاک را غنی کنید.

مشکلات این گیاه گاهی به آفت شته مبتلا می‌شود، اما می‌توان شته را با فشار آب شیلنگ یا با پاشیدن صابون حشره‌کش روی بوته دفع کرد. ممکن است برگها دچار حشرات برگ‌خوار شوند. اگر خسارتْ ناچیز باشد می‌توانید مشکل را نادیده بگیرید. در غیر این صورت برگها را با روتنون گردپاشی کنید یا با حشره‌کش مناسب دیگری کل بوته را محلول‌پاشی کنید.

گل‌دهی

فصل بهترین دوران گل‌دهی از اوایل بهار تا اوایل تابستان است، اما ممکن است گل‌دهی، با تعداد کمتر، تا انتهای پاییز همچنان ادامه یابد.

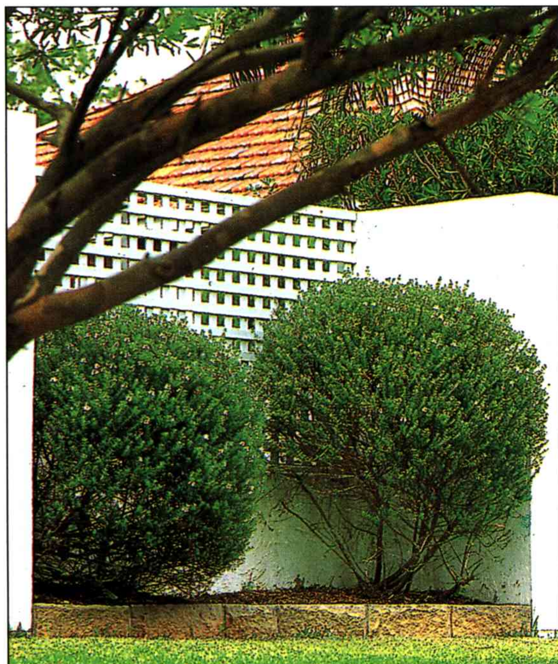
هَرَس (پیرایش)

به طور کلی بوته‌هایی که در آفتاب کامل می‌رویند به‌خوبی شکل متراکم خود را خواهند داشت و فقط به مقداری هرس نُک شاخه‌ها در اواخر زمستان نیاز دارند، اما شاخه‌های وارفته و متفرق و ازشکل‌افتاده را باید حتماً کوتاه کرد تا گیاه وادار به تولید شاخه‌های نو و ایجاد شکل متراکم شود.

رُزماری ساحلی (اکلیل ساحلی)
COAST ROSEMARY (Westringia fruticosa; F. Labiaceae-tae)

گلهای سفیدِ کوچکِ رزماری ساحلی را می‌توان در بیشتر ایام سال دید. این گلها مکمل تمام‌عیارِ سرشاخه‌های تیغ‌دارِ گیاه اند.

رزماری ساحلی را، برای کامل شدنِ شکلِ گردِ طبیعیِ آن، با قیچیِ سرزنی هرَسِ ملایمی کرده‌اند.

سیما

بوته‌های سخت و همیشه‌سبزِ رزماریِ ساحلی گیاهی سازش‌پذیر است و خود را با شرایط مختلف وفق می‌دهد. به بادهای شور مقاوم و در همهٔ نواحی لم‌یزرع، جز یخبندان شدید، قادر به نشو و نما است. رزماری‌های جاافتاده خشکی و خشکسالی را تحمل می‌کنند. بوتهٔ این گیاه شکل متراکم دارد و به شکل پهن تا ارتفاع ۲ متر و بیشتر می‌روید. این گیاه برگِ کوچکِ سبز- خاکستری دارد و گل سفیدِ آن، از اولین سال کشت، برشاخسارِ انبوه آن پدیدار می‌گردد. در مدت ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد و اگر، با هَرَسهای مداوم، بر جوان نگه‌داشتن شاخه‌ها مداومت شود عمر زیادی خواهد داشت. برای کاشت به عنوان مرز و حصارِ کوتاه یا کاشت در ظرف و گلدان ایدآل است.

شرایط مناسب

اقلیم به‌طور محدود، به شرایط متعدد آب و هوایی تحمل نشان می‌دهد، اما نه به مدت طولانی و نه به یخبندانهای سخت.

میزان نور و دما برای رشد خوب و متراکم، به آفتاب کامل نیاز دارد. این گیاه در مناطق بادگیر می‌تواند رشد کند و مخصوصاً برای کاشت در نواحیِ بازِ ساحلی کاملاً مفید است.

خاک زهکشیِ خوب می‌طلبد. دادن کود یا خاک کمپوست به زمین، مدتی قبل از کاشت، به نشو و نمای بهتر بوته‌ها کمک می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نوک‌نرم را می‌توان در طول بهار و تابستان، و قلمه‌های نیمه‌خَشَبی را در اواخر تابستان تا پاییز برداشت کرد.

آبیاری برای سازگار شدن، به آبیاریِ عمیقِ منظّم نیاز دارد، اما همین که گیاه خود را گرفت آبیاریهای گاه‌به‌گاهِ عمیق، در هوای گرم و خشک، برای ادامهٔ حیات آن کافی است.

کوددهی بوته‌های زینتیِ رُزماری عموماً به کود نیاز ندارند، اما مقدار کمی آرد استخوان را در اواخر زمستان می‌توان به زمین داد.

مشکلات مشکل خاصی ندارد. آبیاریِ بیش از حد یا خاکهای خیلی سنگین ممکن است باعث گندیدگی ریشهٔ گیاه گردد.

گل‌دهی

فصل عمده‌ترین دوران گل‌دهی رُزماری از بهار تا اوایل تابستان است، اما در مواقع دیگر هم ممکن است نمایشهای کوچکی از گل‌دهی مشاهده کنیم.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی برای حفظ شکل برگسارهٔ گیاه، بعد از دوران گل‌دهی، باید هَرَس کامل شود. هَرَس در قسمت نُک شاخه‌ها در هر موقع از سال قابل اجرا است.

گل مرجانی (کورال پلَنت)

CORAL PLANT (Russelia equisetiformis; F. Scrophulariaceae)

گلهای افشان و سرخ لوله‌ایِ این گیاه، در طول بهار و تابستان به درخشش و خودنماییِ خود ادامه می‌دهند.

ریزش آبشارگونهٔ درختچهٔ گل مرجانی، آن را به صورت انتخابی عالی برای بالای دیوارِ حایل معرفی می‌کند. اقلیم گرم، کاملاً مناسبِ آن است.

سیما

درختچهٔ این گیاه تعداد زیادی ساقه یا شاخهٔ خیلی باریک و ضعیفِ نی‌مانند دارد که تا ارتفاعِ یک متر یا بیشتر رشد می‌کنند. بعضی از شاخه‌های بوته‌ها مستقیم و بعضی قوس‌دار، متمایل به سمت زمین، رشد می‌کنند. برگهای این گیاه قابل توجه نیست، اما گلهای سرخ درخشانِ آن در مدتی طولانی از سال خود را به نمایش می‌گذارند. این گیاه عمر طولانیِ قابل قبولی دارد، طی ۳ سال به بلوغ می‌رسد، و از اولین سال زندگی گل می‌دهد. برای کاشت روی پشته یا تل یا همچون گیاهی خودافشان بر سر دیوار یا، ساده‌تر، برای پُرکردن فضاهای خالی باغ، ایدآل است. به دلیل احتیاجات کم، چه در ابتدای کاشت و چه بعد از آن، گیاهی است مناسبِ کاشت در باغ کم‌جا یا مکانهای استراحت و گذران تعطیلات. امتیازِ دیگرِ آن، گل‌دهی طولانی‌مدتِ آن است.

شرایط مناسب

اقلیم آب و هوای گرم یا جایی را که دما هیچ وقت زیر صفر نرود ترجیح می‌دهد. برای نواحی سرد مناسب نیست، مگر آن که جای گرمی در گوشه‌ای زیر سایه‌بانی برای آن فراهم شود.

میزان نور و دما آفتاب کامل می‌طلبد. باد را تحمل می‌کند اما وقتی شاداب‌تر است که گرم و در پناه باشد.

خاک زهکشی خاک باید خوب باشد، اما در خاکهای فقیر و ضعیف هم به‌خوبی نشو و نما می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نیمه‌خشبیِ گرفته شده از ساقه‌های این گیاه در شرایط گرم و مرطوب به‌راحتی ریشه‌دار خواهند شد.

آبیاری گیاه گل مرجانیِ تازه کاشته شده به آبیاری منظم احتیاج دارد، اما بوته‌های استقراریافته و سازگارشده، به خشکیِ زیاد نیز تحمل نشان می‌دهند.

کوددهی به هریک از انواع کودها یا غذاهای گیاهی همه‌منظوره که در اواخر زمستان و اوایل بهار به کار برده می‌شوند پاسخ خوبی می‌دهد، اما دادن کود مطلقاً ضروری نیست.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت یا بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل گلهای شیپوری سرخ درخشان مرجانیِ این گیاه در بهار ظاهر می‌شوند و ممکن است تا اوایل پاییز باقی بمانند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی هَرَس در این گیاه کار واجبی نیست، اما می‌توانید بعد از پایان گل‌دهی فقط سرشاخه‌ها را قطع کنید. می‌توانید این کار را در اواخر زمستان و درست کمی قبل از شروع رویش شاخ و برگ نو انجام دهید. بعضی از شاخه‌های قدیمی را از نزدیکی سطح زمین ببُرید و بدین طریق به رشد ساقه‌های گل‌دهندهٔ جدید مدد برسانید.

شیرخِشت (کوتون‌ایستر)

COTONEASTER (Cotoneaster ...; F. Rosaceae)

شیرخشت را به خاطرِ حبه‌های سرخ درخشانش می‌کارند. اینجا، برای جلوهٔ بیشتر، آن را در امتداد پنجره قاب‌بندی کرده‌اند.

حصار پرپشتی از گیاه شیرخشت راهرویی را در روی زمین ایجاد کرده و آن را به اکمال رسانده است.

سیما

شیرخِشت انواع مختلف دارد: از C. horizontalis، که در حد پوشش سطح زمین است، تا C. lacteus (به ارتفاع ۳ تا ۴ متر) و درخت‌گونهٔ C. pannosus. انواع شیرخشتها در بهار گلهای کوچکی می‌دهند و همهٔ آنها به خاطر خوشه‌های زیبای میوه‌های سرخِ آلبالوییِ آن، که از پاییز تا زمستان بر بوته می‌درخشند، پرورش داده می‌شوند. این بوته‌ها، بسته به نوع و اقلیم، ۵ تا ۱۰ سال طول می‌کشد تا به بلوغ برسند و همهٔ انواعِ آن پردوام و پرعمرانند و از ابتدای زندگی گل می‌دهند. این درختچه‌های سخت، بسیار مفید و خوب هستند، اما اگر نزدیک فضای باز زندگی می‌کنید به پرورش آن اقدام نکنید، زیرا میوه‌ها باعث جلب پرندگان می‌شوند، که بذر آن را نیز به هر جا می‌پراکنند و مدتی بعد گیاه شیرخشت همه جا را فرا می‌گیرد.

شرایط مناسب

اقلیم به انواع اقلیمها، جز نواحی بسیارگرم، تحمل نشان می‌دهد، ولی بهترین رشد را در آب و هوای خنک و مرطوب دارد.

میزان نور و دما وجود آفتاب کامل بهترین وضعیت است. بخشی از روز، سایه را تحمل می‌کند، اما از تراکم گیاه کاسته می‌شود.

خاک خاکهای فقیر را تحمل می‌کند، اما بهترین وضعیت را در خاکهای خوبی خواهد داشت که مقداری مواد آلی به آن افزوده باشند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر گونه‌های راست شیرخشت به سهولت از طریق بذر تکثیر می‌شوند، اما نژادهای نامبرده را از طریق کاشت قلمه‌های نیمه‌خَشَبی که در ماههای پاییز گرفته می‌شوند تکثیر کنید.

آبیاری بوته‌های نوکشته آبیاری منظم می‌طلبند اما بوته‌های جاافتاده مدتی طولانی بی‌آبی را تحمل می‌کنند. در ماههای تابستان با آبیاریهای عمیقِ گهگاهی بوته‌ها را شاداب نگاه دارید.

کوددهی کود چندان لازم نیست، اما دادن مواد غذائیِ چندمنظوره به زمین در اوایل بهار نشو و نمای بهتر را موجب خواهد شد. اگر گونه‌های ریزبرگ، مثل C. conspicuus، برای ایجاد دیوارهٔ پرپشت دارید، خاک را منظماً تقویت کنید. زیرا ریشه‌های نباتات مجاور هم برای کسب غذا در رقابت‌اند.

مشکلات هیچ گونه آفت یا بیماری خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل از اواسط تا اواخر بهار گلهای خیلی کوچک و اغلب سفید و صورتی تولید می‌کند. در اوایل پاییز تا اواسط زمستان همهٔ میوه‌های آلبالومانندِ بسیاری از گونه‌ها رنگ‌دار می‌شوند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی بهترین زمانِ پیرایش اواخر زمستان است. می‌توان در سایر ماهها نیز آن را هرس کرد، اما در این صورت گلهای کمتر و، درنتیجه، میوه‌های کمتری در بهار آینده خواهید داشت.

کروتون (کرچک هندی)

CROTON (*Codiaeum variegatum* var. *pictum*; *F. Euphorbiaceae*)

کروتونهای رنگین را فقط در نواحی گرمسیری می‌توان در فضای باز پرورش داد و الّا بهترین جا زیر سقف است.

این منظرهٔ دیدنی خودگواه زیباییِ شگفت‌انگیز شاخ و برگِ کروتون است. در اینجا در ختچه‌های کروتون، برای خلق شکوه واقعی، در ناحیه‌ای گرمسیری، به کار گرفته شده‌اند.

سیما

بوته‌های کروتون به خاطر برگساره‌هایی تماشایی کاشته می‌شوند که در طرحها و رنگهای گوناگونِ زرد، نارنجی، سبز، سفید، سرخ و صورتی مشاهده می‌شوند. گلهای کروتون جالب نیست. در نواحی حارّه و نیمه‌حارّه در فضای آزاد رشد می‌کند. ارتفاع آن به ۱ تا ۱/۵ متر می‌رسد و به صورت انبوه یا منفرد، زیباییِ خاصی به باغ می‌دهد. این گیاه در زیر سقف و در آپارتمان نیز پرورش داده می‌شود. در نواحی گرمسیری بعد از ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد. اقلامِ نامدارِ فراوانی از کروتون وجود دارد و این امر امکان انتخاب باغبان را افزایش می‌دهد. علاوه بر ترکیب رنگها و طرحهای شگفت‌آورِ گوناگون در اقلام مختلف، برگهای آن می‌تواند صاف و راست یا تابدار یا با لبه‌های موج‌دار باشد.

شرایط مناسب

اقلیم برای کاشت در مناطق سرد مناسب نیست. در فضای آزاد فقط در نواحی داغ و گرم خوب رشد می‌کند.

میزان نور و دما در آفتاب شدید و در امان از بادهای شدید بهترین رشد را دارد. به کمی سایه تحمل نشان می‌دهد اما شاخ و برگ آن چندان زیاد و قوی نخواهد شد.

خاک خاکِ با زهکشیِ مناسب می‌طلبد. زمین باید قبل از کاشت با خاک برگ یا کود حیوانی تقویت شده باشد. از مالچ آلی نیز استفاده کنید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نیمه‌خَشَبی، که بهترین آنها در اواخر تابستان و پاییز گرفته می‌شوند، تکثیر می‌یابد.

آبیاری در طول ماههای گرم تابستان به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد، ولی در ماههای خنک فقط وقتی به آنها آب بدهید که خاکشان خشک شده باشد.

کوددهی مواد غذایی چندمنظوره را می‌توانید در اواخر زمستان و مجدداً در اواسط تابستان به خاک بیفزایید.

مشکلات از لحاظ آفات و بیماریها مشکلاتی ندارد، اما اگر بوته‌ها در ماههای زمستان به صورت خیلی مرطوب نگهداری شوند همه یا قسمتی از برگهای زیبای آنها از دست می‌روند.

گل‌دهی

فصل گل کروتون به هیچ وجه جالب و زیبا نیست و این گیاه فقط به خاطر شاخ و برگ زیبا و رنگینش کاشته می‌شود.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی قطع نُک شاخهٔ گیاه برای حفظ رشدِ بوته‌ای ضروری است.

کرُووی

CROWEA (Crowea ...; F. Rutaceae)

گیاه دورگهٔ کرووِی «کوپر» در طول ماههای پاییز و بهار گلهای خود را سخاوتمندانه تقدیم می‌دارد تا به‌صورت شاخه‌گلهای زیبا هدیهٔ احباب گردد.

گلهای قشنگ صورتیِ کرووی در باغی سنتی در ناحیه‌ای خشک نیز، همچون حضور جذابش در زاد و بوم خود، می‌درخشد.

سیما

گونه‌های کرووی اکسالاتا (C. exalata) و کرووی سالیگنا (C. saligna) گیاهان همیشه‌سبزی هستند که با بسیاری از گیاهان دیگر به‌راحتی درمی‌آمیزند. گلهای ستاره‌ای‌شکلِ صورتی آنها در ابتدای زندگی گیاه ظاهر می‌شوند و برای مدت طولانی تولیدشان ادامه می‌یابد. گونهٔ اکسالاتا تا ارتفاع ۷۵ سانتیمتر و گونهٔ سالیگنا تا ارتفاع ۱ متر قد می‌کشند. این گیاهان بعد از ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسند، اما عمرشان کوتاه است. به صورت انبوه یا توأم با سایر گیاهان زینتی بسیار جالب می‌نماید، اما می‌توان آنها را در گلدان هم کاشت.

شرایط مناسب

اقلیم آب و هوای معتدل و بدون یخبندان را ترجیح می‌دهد. گونهٔ سالیگنا، نسبت به اکسالاتا، به آب و هوای گرم‌تری تحمل نشان می‌دهد.

میزان نور و دما آفتاب صبح، سایهٔ بعدازظهر، و آفتاب لکه‌لکه را می‌پسندد، و به حفاظت در برابر بادهای شدید محتاج است.

خاک زمین شنی و خاکِ با زهکشیِ خوب بهترین نتیجه را به بار می‌آورد. دادن خاک برگ کاملاً پوسیده، مدتی پیش از کاشت بوته‌ها، نشو و نمای آنها را بهبود می‌بخشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر می‌توان از بذر استفاده کرد، اما، برای داشتن بوته‌ای به شکل دلخواه با رنگ گل مطلوب، از قلمه‌های نیمه خشبیِ گرفته شده در اواخر تابستان تا اواسط پاییز استفاده کنید.

آبیاری پس از کاشت نیاز به آبیاری منظم دارد، اما بوته‌های جاافتاده را، در ماههای گرم، هر ۲ تا ۳ هفته یک بار عمیق و سنگین آبیاری کنید.

کوددهی برای تقویت خاک می‌توان در اواخر زمستان، با آرد استخوان کودپاشی جزئی انجام داد. برای پوشش سطح زمین از خاک برگ استفاده کنید، تا مواد غذایی باارزشی هم برای گیاه باشد.

مشکلات آفت یا بیماری خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل دورهٔ طولانی گل‌دهی این گیاهان از پاییز تا اواخر بهار طول می‌کشد، با گلهای گهگاهی در فصل تابستان. کرووی شاخه‌گلهای خوبی هم برای هدیه دادن ارائه می‌دهد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی هَرَس جزئیِ گیاه، بعد از خاتمهٔ دوران گل‌دهی، به رشد متراکم بوته کمک می‌کند.

دافنه (درخت هفت‌برگ، مازریون، میخک هندی)

DAPHNE (Daphne ...; F. Thymelaceae)

دسته‌های گلهای کوچک صورتی و سفیدِ دافنه رایحهٔ روح‌انگیزی از خود می‌پراکنند. برگها ممکن است مرکب و رنگارنگ یا ساده باشند.

بوته‌های دافنه به خاطر طرح و حالت طبیعی معتدل خود شهرت دارند. فراهم کردن شرایط نشو و نمای این گل بسیار آسان است.

سیما

دافنه‌ها بیشتر به این خاطر کاشته می‌شوند که تا عطر دلپذیرشان خوش‌آیندِ افراد نزدیک و رهگذران باشد. این گیاه را می‌توان در ظرف نیز پرورش داد. گل منفرد آن به شکل ستاره و غالباً به رنگ صورتی و سفید است. خوشه‌ها در انتهای ساقه‌ها یا در بغل برگها ظاهر می‌شوند. گونه‌های بورک‌وودی (D. x burkwoodii) و اودورا (D. odora) تا ارتفاع ۱ متر قد می‌کشند، حال آنکه کنئوروم (D. cneorum) به ندرت تا ۵۰ سانتیمتر ارتفاع می‌گیرد، البته عرض آن ممکن است به ۱ متر برسد. بوته‌های این گیاهان بعد از ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ می‌رسند و می‌توانند تا ۲۰ سال و حتی بیشتر عمر کنند، البته اگر شرایط ایدآل باشد.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق حارّه مناسب نیستند. گونه‌های بورکُوودی و کنئوروم آب و هوای سرد را ترجیح می‌دهند، ولی اودورا به آب و هوای گرم نیاز دارد.

میزان نور و دما ترجیح می‌دهد که آفتاب صبح و سایهٔ بعد از ظهر را در زیر سایه‌بانی دریافت دارد و از بادهای خشک کننده و شدید در امان باشد. نوری که از لابه‌لای شاخ و برگ درختان می‌تابد برایش مناسب است.

خاک خاکش باید کاملاً زهکشی‌شده و حاوی مقادیر زیادی مواد آلی باشد و ریشه‌هایش لازم است با خاک و برگ یا کودِ دامیِ کاملاً پوسیده از گرما حفظ شود. دقت کنید که مالچ یا کودهای پاشیدنی کاملاً جدا از بوته‌های دافنه ریخته شود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر تکثیر از طریق قلمه‌های نُک‌نرم، که اوایل تابستان گرفته می‌شوند، موفقیت‌آمیز به نظر می‌رسد.

آبیاری در ماههای گرم نیازمند آبیاری منظم و عمیق است، ولی خاک آنها نباید هیچگاه خیس بماند. خیس ماندن خاک، حتی کوتاه‌مدت، می‌تواند منجر به پوسیدگی ریشه شود.

کوددهی در اوایل بهار از آرد استخوان یا غذای مخصوص آزالیا و کاملیا استفاده کنید.

مشکلات مرگ ناگهانی دافنه عموماً نتیجهٔ گندیدگی ریشه است. ممکن است مورد حملهٔ حشرات سپردار واقع شود. می‌توان با پارچه‌ای نم‌دار آنها را برداشت یا با روغن زمستانه سمپاشی و نابودشان کرد. دافنه‌ها دچار چند بیماری ویروسی نیز می‌شوند که هیچ معالجه‌ای ندارد. علائم این بیماریها شامل پیچیدن برگها، ازرشدماندگیِ بوته و علامتها یا لکه‌های زرد روی برگها و سیاه شدن جوانه‌ها است.

گل‌دهی

فصل گونهٔ اودورا اصولاً در سراسر زمستان و گاهی تا اوایل بهار گل می‌دهد، ولی گونه‌های بورکوودی و کنئوروم از اوایل تا اواسط بهار گل می‌دهند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی قطع گُل‌بوته‌های دافنه برای تزیین خانه شاید همهٔ پیرایشی باشد که برای دافنه‌ها لازم می‌آید.

دیُوشما (نفَس بهشتی)

DIOSMA (Coleonema pulchrum; F. Rutaceae)

با نوازش سرشاخه‌های لطیفِ پُرگُلِ دیوسما، رایحهٔ دلپذیری فضای باغ را سرشار از نسیم بهشت خواهد کرد.

گلهای کوچک ستاره‌ای شکل دیوسما در انواع رنگهای صورتیِ سایه‌دار در زمینهٔ رنگهای سبز و زرد زیبای برگساره‌ها جلوهٔ عجیبی یافته است.

سیما

بلندی بوتهٔ همیشه‌سبزِ افریقائی الاصلِ دیوسما ظرف ۲ سال به ۱/۵ تا ۲/۱ متر می‌رسد و برای کاشت همراه گیاهان دیگر ایدآل است. گل کوچک آن صورتی، با سایه‌رنگهای متفاوت است. برای اطمینان از این که گلی با رنگ دلخواه به دست می‌آورید، این گیاه را در زمانی بخرید که گل‌دار باشد. «طلای غروب» (Sunset Gold) یک قلم دیوسمای پاکوتاه است با سرشاخه‌های زردرنگ. این قلم به ندرت ارتفاعش تا بیش از ۵۰ سانتیمتر می‌رسد و لذا پوشش قشنگی به سطح باغچه می‌دهد. هر دو فرم دیوسما را می‌توان در گلدان کاشت. اگر شرایط نگهداری مناسب باشد و آنها را همواره هرَس‌شده نگاهداری کنیم دیوسماها عمر قابل قبولی خواهند داشت.

شرایط مناسب

اقلیم آب و هوای گرم را ترجیح می‌دهد و در مناطق سردتر باید در شرایط کاملاً پناهگاهی پرورش یابد.

میزان نور و دما دیوسما باید در آفتاب کامل باشد. در ختچه‌های کاشته، که قسمتی از روز را در سایه قرار دارند، شاخه‌های هرزهٔ خیلی بلندِ دورازهم و ازشکل‌افتاده‌ای خواهند داشت.

خاک باید در خاکی با زهکشی خوب پرورش یابد. اگر در زمین سنگین کاشته شود بوته‌ها همه بر اثر گندیدگیِ ریشه به سرعت می‌میرند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نُک‌نرم دیوسما، که از اواخر تابستان تا تقریباً اواسط پاییز گرفته می‌شوند، به خوبی نشو و نما می‌کنند.

آبیاری در ابتدای کاشت به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد، اما، برای حفظِ شرایط خوب رشدِ بوته‌های جاافتاده هر ۲ تا ۳ هفته یک بار آبیاری عمیق در هوای داغ و خشک کافی و کارآمد خواهد بود.

کوددهی دادن کود به این گیاه چندان معمول نیست، اما ممکن است در اوایل بهار برای تقویت خاکِ آن مختصری آرد استخوان یا غذای کامل گیاهی به زمین بیفزایید.

مشکلات دیوسما هیچ آفت و بیماری خاصی ندارد، اما آبیاری بیش از اندازه در خاک سنگین به سرعت موجب گندیدگی ریشه می‌شود و می‌تواند سبب مرگ گیاه گردد.

گل‌دهی

فصل گلهای کوچکِ صورتیِ دیوسما، در حد وفور، از اوایل تا اواسط بهار متولد می‌شوند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی اولاً در اواسط بهار، بعد از فصل گل‌دهی، بوته‌ها را بپیرایید تا رشد آنها را تداوم بخشید و شکل متراکم گیاه را حفظ کنید، ثانیاً اصلاح جزئی نُک‌شاخه‌ها در هر موقع از ماههای فصل تابستان قابل اجرا است.

داگ رُز (گل سرخ وحشی، نسترن، نسرین دشتی)

DOG ROSE (Bauera robioides; F. Rosaceae)

داگ رُز خجالتی را با ناز و نوازش در شرایط مناسبش بپرورید، پاداشتان دامنی از گلهای صورتی زیبا خواهد بود.

داگ‌رُز یا نسترن تا کمتر از حدود ۹۰ سانتیمتر قد می‌کشد، ولی شاخه‌های آن به خارج از خود خم می‌شود و همین امر آن را برای پوشش دادن به سطح باغ یا ظرف ایدآل می‌سازد.

سیما

گلهای لطیف این گیاه در رنگهای گوناگون، از صورتی تا سفید دیده می‌شود. عاقلانه است که در ختچهٔ این گیاه را هنگامی بخرید که گلدار باشد تا بتوانید گل مورد علاقهٔ خود را انتخاب کنید. این گیاه شرایط نیمه‌سایه با رطوبت جزئی را ترجیح می‌دهد و معمولاً تا ارتفاعی کمتر از یک متر بلند می‌شود و این امر آن را برای کاشت در ظروف مناسب می‌نماید. می‌توان گفت که عمر آن کوتاه است و پس از ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد. داگ رُز به‌خوبی با سایر گیاهان هم‌نشینی می‌کند.

شرایط مناسب

اقلیم برای کاشت درمناطق گرمسیر مناسب نیست. درمناطق خنک به‌خوبی می‌روید، اما تحمل یخبندانهای شدید را ندارد.

میزان نور و دما در جایی با آفتاب لکه‌لکه یا محلی که آفتاب صبح را دریافت می‌کند و در داغ‌ترین بخشهای روز در سایه واقع می‌شود، خوب رشد می‌کند. در حفاظ قرار دادن آن به خاطر حفاظت از بادهای شدید ضروری است.

خاک نوعی خاک شنی را ترجیح می‌دهد که با سرعت زیاد خشک نشود. این گیاه، اگرچه خاکهای مرطوب را دوست دارد، اما در خاکهای سنگین رسیِ خیس رشد خوبی نخواهد داشت.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر برای تکثیر، قلمه‌های نُک‌نرم را از اواخر بهار تا اواخر پاییز برداشت می‌کنند.

آبیاری در طول ماههای گرم، خاک آن را نَم‌دار نگاه دارید. این به آن معنا نیست که هر روز گیاه را آب بدهید. اگر خاک اطراف بوته‌ها به خوبی مالچ‌پاشی شده باشد، هفته‌ای یک یا دو بار خیس کردن زمین کفایت می‌کند.

کوددهی چندان ضروری به نظر نمی‌رسد ولی می‌توان در اوایل بهار کمی آرد استخوان به زمین پاشید.

مشکلات هیچ مشکلی از لحاظ آفت یا بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل شکوفاترین فصل گل‌دهی این گیاه زینتی فصل بهار است. البته ممکن است در طول تابستان نیز گاهی گل بدهد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی در صورت تمایل می‌توانید، پس از پایان دورهٔ اصلی گل‌دهیِ گیاه، شاخه‌های آن را هرس جزئی کنید، اما اگر بوتهٔ شما از شکل افتاده و به صورت نامرتبی رشد می‌کند، می‌توانید در هر موقع از سال شاخه‌های آن را ببرید و آن را بیارایید.

اِریُوستِمُون

ERIOSTEMON (Eriostemon myoporoides; F. Labiaceae)

غنچه‌های صورتیِ اِریُوسْتِمُون، که به «گل مومی» نیز شهرت دارد، به سفید و صورتی پر می‌گشاید. این گلها واقعاً واکس‌زده به نظر می‌رسند.

این گیاه سبزِ مایل به خاکستری آسان در باغ و گلدان می‌روید و تا خاکش زهکشی خوب داشته باشد، به نشو و نما ادامه می‌دهد.

سیما

در حال حاضر اقلام زیادی از این گیاه را پرورش می‌دهند. گونهٔ میوپوروئید متداول‌ترینِ آنهاست. میوپوروئید به صورت مدوّر رشد می‌کند و ارتفاعش به یک متر می‌رسد و سرشاخه‌هایی دارد بسیار معطر و گسترده، با گلهای ستاره‌ای شکلِ صورتیِ کم‌رنگ. این گلها، به دلیل داشتن شکوفه‌های مدورِ جذّابی که رویش آنها مدتی پیش از شکفتن گلها است، بر سایر گلها ترجیح دارند. اریُوستِمُون در مدت ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد و اگر شرایط ایدآل باشد عمرش دراز خواهد شد. می‌توان آن را در باغ، مخلوط با سایر گیاهان، یا در گلدان پرورش داد.

شرایط مناسب

اقلیم اقلیم معتدل می‌طلبد و در مناطق خیلی سرد یا حتی گرمسیری قادر به نشو و نما نیست.

میزان نور و دما بهترین مکان کاشت این گیاه جایی است که آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر را دارد یا آفتاب را به صورت لکه‌لکه در مدت زیادی از روز دریافت می‌دارد، اما شرایط پناهگاهی، به خاطر محفوظ بودن از بادهای شدید، ترجیح دارد.

خاک خاک با زهکشی خوب، با مقادیر فراوانِ خاک‌گیاه، می‌طلبد. قبل از رسیدن زمان کاشت می‌توان مواد آلی کاملاً پوسیده را به خاک افزود یا در آن دفن نمود. به زمین خاک برگ بپاشید، اما مواظب باشید به ساقه نچسبد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر می‌تواند از طریق کشت بذر یا قلمه زدن صورت گیرد. قلمه‌های سختِ سرشاخه‌ها، که در فاصلهٔ تابستان تا پاییز گرفته می‌شوند بهترین وسیلهٔ تکثیرِ اریُوستِمُون است.

آبیاری در ماههای گرم به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد، اما خاک محل پرورش اریُوستِمُون هرگز نباید لیچ بیفتد.

کوددهی کوددهی به این گیاه واجب نیست، اما می‌توان در اواخر زمستان یا اوایل بهار مقدار کمی آرد استخوان به خاک پاشید.

مشکلات تا کنون بیماری یا آفتی برای اریُوستِمُونها شناخته نشده است، اما بوته‌ها بر اثر گندیدگی ریشه در خاکهای سنگین و خیس می‌میرند.

گل‌دهی

فصل از اواخر زمستان تا اواسط بهار یا کمی دیرتر غرق گل است و شکوفه‌ها خود طول این دوره را افزایش می‌دهند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی بعد از پایان دورهٔ گل‌دهی یا پژمرده شدن کامل گلها می‌توان اریُوستِمُون را هَرَس سبُک کرد. قطع ساقه‌های گل‌دار برای استفاده از آنها در خانه می‌توانند جانشین هرَس منظم سالانه شود.

اسکالونیا

ESCALLONIA (Escallonia ...; F. Escalloniaceae)

اسکالونیای همیشه‌سبز، با خوشه‌برگهای سبزِ پررنگِ بیضوی و پاششی از گلهای پردوام و پر جاذبه، در تمام طول سال چشم‌نوازی می‌کند.

در این تصویر اسکالونیای بوته‌ایِ متراکم را می‌بینید که در سراسر بهار و تابستان به دیوار ساختمان رنگ و جلای دیگری می‌بخشد.

سیما

از بوته‌های اسکالونیا، با شاخ و برگ همیشه‌سبزش، باید بیش از زمان حاضر استفاده شود. اقلام بسیار زیاد و بسیار دوست‌داشتنی دارد. گلهای آن رنگهای سفید تا بیشمار صورتی سایه‌دار و قرمز دارد. گلها بعد از ۳ سال بر شاخساران ظاهر می‌شوند. بوته‌ها تا ارتفاع ۲ الی ۴ متر قد می‌کشند و پس از ۵ تا ۱۰ سال بالغ می‌شوند. عمر اسکالونیا زیاد است. برای ایجاد حایل و حصار مناسب است، ولی می‌توان از آن به طور منفرد نیز استفاده کرد. به باد شدید مقاوم است و حتی قادر است در شرایط ساحلی به نشو و نما ادامه دهد، اما توجه کنید که اسکالونیای مطلوب شما تا چه حد تحمل دارد. تا کنون بهترین اقلام را اسلیو دونارد (Slieve Donard) به وجود آورده و پرورش داده است.

شرایط مناسب

اقلیم در نواحی خنک و گرم می‌رویند و فقط تعداد کمی از آنها تحمل سرمای شدید را دارند.

میزان نور و دما آفتاب کامل روز را می‌طلبد و تحمل مناطق بادگیر را دارد.

خاک به خاکی با زهکشی خوب نیاز دارد، ولی نسبت به نوع خاک حساسیتی نشان نمی‌دهد. در خاکهای کاملاً فقیر نیز نشو و نما می‌کند، اما نتیجهٔ جالب‌تر در خاکی به دست می‌آید که با مواد آلی تقویت شده باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر بهترین روش تکثیر اسکالونیا کاشت قلمه‌های نیمه‌خَشَبی آن است که در پاییز گرفته می‌شوند.

آبیاری در طول ماههای گرم به آبیاری عمیق و منظم نیاز دارد. پوشش خاک با مواد آلی به نگهداری رطوبت و افزایش قوت و حاصلخیزی خاک کمک شایان توجهی خواهد کرد.

کوددهی کود کامل گیاهی را در اوایل بهار و مجدداً در اواسط تابستان به زمین بیفزایید.

مشکلات اسکالونیا به آفت یا بیماری خاصی مبتلا نمی‌شود.

گل‌دهی

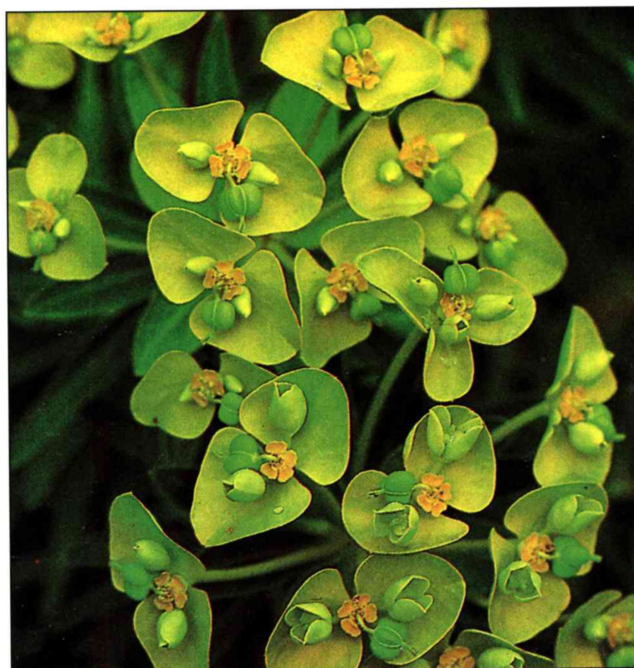
فصل اغلب اقلام اسکالونیا از اواسط بهار تا پاییز گل می‌دهند، با مقداری تفاوت، بسته به نژاد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از پایان دورهٔ گل‌دهی بلافاصله اسکالونیا را هرَس کنید. در نواحی خنک‌تر یعنی در جاهایی که یخبندان می‌تواند مسألهٔ مهمی حتی در بهار باشد، بهتر است کمی هرس را به تأخیر بیندازیم تا احتمال بروز سرمای شدید یا یخبندان مجدد برطرف شود.

اوفوربیا (فرفیون زینتی)

EUPHORBIA (Euphorbia characias subspecies *wulfenii; F. Euphorbiaceae)*

گلهای کوچک اوفوربیا همان مراکز زردرنگ کوچک است در میان گلبرگهای سبز لیمویی که در واقع کاسبرگهای گل اند.

رنگی نامتعارف برای حصار خانهٔ روستایی ــ رنگ سبز لیموییِ تر و تازهٔ اوفوربیا، که فُرفیون (= فُربیون = ماذَرْیون) نیز نامیده می‌شود، جالب است.

سیما

اوفوربیا به خاطر تشخص رنگ در باغ ارزش زیادی دارد. برگواره‌های سبز کم‌رنگ و گلهای لیموییِ آن زمینهٔ درخشانی فراهم می‌آورد برای به‌نمایش‌گذاشتن سایر رنگهای باغ. اوفوربیا در شرایط مناسب تا ۱۰ سال یا بیشتر عمر می‌کند و بعد از ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد. تقریباً تا ارتفاع ۱ متر و عرض همین مقدار رشد می‌کند. اگر مخلوط با دیگر بوته‌های زینتی کاشته شود یا در زمینهٔ گلهای یک‌ساله یا گیاهان همیشه‌سبز کشت شود منظرهٔ خوبی خواهد داشت. شیرهٔ نباتی‌اش بسیار سوزاننده است. هرگاه شاخه‌های آن را قطع می‌کنید مواظب باشید که شیرهٔ آن روی دست و صورتتان نریزد.

شرایط مناسب

اقلیم گیاهی است با مبدأ مدیترانه‌ای. با همهٔ اقلیمها، جز نواحی خیلی‌خیلی سرد، سازگار است.

میزان نور و دما برای نتیجه‌دهی بهتر، به آفتاب کامل محتاج است.

خاک اغلب بوته‌ها در خاکهای فقیر، تا وقتی که زهکشی خوبی داشته باشند، تحمل نشان می‌دهند، اما خاکهای تقویت‌شده با مواد آلی رشد بهتر و بنیهٔ قوی‌تر گیاه را فراهم می‌آورد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر اوفوربیا خود با ریختن بذر خود تکثیر می‌شود، اما در زمانی که بوته‌ها هنوز خیلی کوچک‌اند، باید آنها را نشا کرد. استفاده از قلمه‌های نُک شاخه‌های راست و استوار در اواخر تابستان یا اوایل پاییز نیز مرسوم است.

آبیاری اوفوربیاهای جاافتاده، به خشکی بسیار مقاوم‌اند. آبیاری سنگین آنها در ماههای گرم، هر دو هفته یک بار، نشو و نمای طبیعی گیاه را تضمین خواهد کرد.

کوددهی کوددهی چندان ضروری نیست، اما مقدار خیلی کمی آرد استخوان یا کود مرغیِ دانه‌بندی شده، در اواخر زمستان یا اواخر بهار و بعد از پایان گل‌دهی، می‌توان به کار برد.

مشکلات مشکلات خاصی از لحاظ آفت و بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل زمان گل‌دهی در نقاط سرد از اواخر زمستان تا اواخر بهار و کمی دیرتر است. گلها بسیار کوچک است، اما کاسبرگهای قشنگ و جذابِ سبزِ لیموییِ آن شگفت‌انگیز می‌نماید.

شاخه‌گل بریده شاخه‌های بریدهٔ اوفوربیا در مجموعه دسته‌گلهای بریده جلوهٔ بیشتری دارد. محل قیچی را در شاخه‌های بریدهٔ اوفوربیا چند ثانیه در آب جوش نگه دارید تا از خروج شیرهٔ نباتیِ گیاه جلوگیری شود.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی اگرچه هرَس این گیاه کار مشخصی نیست، با این حال بعد از پایان گل‌دهی همهٔ شاخه‌های آن قطع شوند تا کمک به رشد شاخه‌های نورُسته برای گل‌دهی در سال بعد گردد.

اوریُوپْس

EURYOPS (Euryops pectinatus; F. Compositae)

نمایش چشم‌نوازی از رنگ زرد زمستان به بازیگری گلهای زردِ داودی‌شکلِ اوریُوپْس. شاخه‌های سربریده‌ای که خاموش به تماشا نشسته‌اند، خود به‌زودی گل‌دار می‌شوند و در نمایش شرکت می‌کنند و این روند در طول بهار ادامه خواهد یافت. هَرَس کامل سرشاخه‌ها بعد از پایان گل‌دهی می‌تواند بسیار مفید باشد.

سیما

این گیاهِ کوتاهِ همیشه‌سبز، تا ارتفاع و پهنای حدود ۱ متر رشد می‌کند. برگها پوشیده از موهای ظریفی است که به گیاه جلوه‌ای از سبز خاکستری می‌دهد. گلهای زرد آن در سراسر زمستان به باغ جلا می‌بخشند و حتی در طول بهار باغبان را تنها نمی‌گذارند. اوریُوپْس از نخستین سال عمر گل می‌دهد، ولی به بلوغ رسیدن آن ۲ سال طول می‌کشد. با انجامِ هَرَس‌های شدید عمر گیاه طولانی می‌گردد، اما بهتر است این گونه هَرَس را بعد از پنج‌سالگیِ گیاه آغاز کنیم. اوریُوپْس‌ها لابه‌لای گروهی از بوته‌های دیگر یا به صورت زمینه‌ای برای گلهای یک‌ساله یا چندساله رشد خوبی دارند.

شرایط مناسب

اقلیم به همهٔ اقلیمها جز نواحی بسیار سرد تحمل نشان می‌دهد.

میزان نور و دما برای رشد و گل‌دهی خوب به آفتاب کامل نیاز دارد.

خاک با انواع خاکها سازگاری دارد، اما خاکی را ترجیح می‌دهد که خوب زهکشی شده باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های گرفته‌شده، در پاییز خوب و راحت ریشه می‌زنند.

آبیاری ابتدای کاشت به آبیاری منظم نیاز دارد، اما در ختچه‌های جاافتاده از عهدهٔ دوره‌های خشکی و کم‌آبی برمی‌آیند. آبیاری منظم و عمیق هر یک یا دو هفته یک بار سلامت و شادابی بوته‌ها را تضمین می‌کند.

کوددهی کوددهی چندان ضروری نیست، اما در صورتی که در بهار و مجدداً در اواخر تابستان کود داده شود عکس العمل بوته‌ها رضایت‌بخش خواهد بود.

مشکلات از لحاظ آفت و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

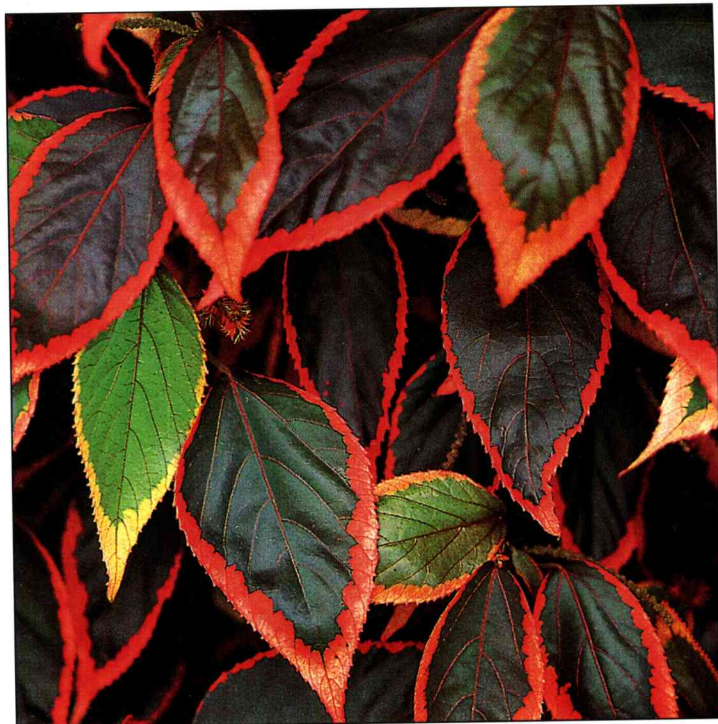
فصل گلهای زرد داودی‌شکل اوریُوپْس در سرتاسر زمستان تا اواخر بهار شکوفا می‌شوند. در بعضی نواحی ممکن است تا اواخر زمستان هم گل‌دهی آن شروع نشود، اما پس از شروع، تا آخر بهار به گل‌دهی ادامه می‌دهد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از پایان گل‌دهی همهٔ شاخه‌ها را هَرَس کنید. این کار بوته را تشویق به ایجاد شاخه‌های نورس می‌کند. شاخهٔ گل‌داده‌ای که گل آن افتاده و به نظر می‌رسد که دیگر رشدی نداشته باشد، از هر سو جوانه خواهد زد و گل خواهد داد.

آکالیفا (آکالیفای آتشین یا برگ‌مِسی)

FIJIAN FIRE PLANT (acalypha wilkesiana; F. Euphorbiaceae)

بـرگهای طـرح‌دارِ شگـفت‌آور و رنگـینِ گیاه آتشـین، البته ارجـمندتر از گُل‌خوشه‌های دُم‌گربه‌ایِ مات آن است.

در شرایط ایدآل گیاه آتشین فیجیایی رونق می‌گیرد و تا ارتفاع ۳ متر رشد می‌کند.

سیما

بیشتر به خاطر شاخ و برگ رنگین و زیبایش پـرورش داده مـی‌شود، زیـرا گـلهای آن چندان زیبا و جـالب نیست. گونه‌های مختلف گیاه آتشین برگهای سبز تا قرمز دارند، با طرحها و رنگهای گوناگون. ایـن گیاه عـمرِ طـولانی دارد و تقریباً بعد از ۵ سال به بلوغ می‌رسد. حد اکثر ارتفاعش به ۲ تا ۳ متر می‌رسد و زمینه‌ای عالی به بوستانهای نواحی گرم خواهد بخشید. می‌توان آکالیفاها را به صورت انبوه در کنار هم کاشت و به این ترتیب نوعی پرچین و حصار بدیع را به وجود آورد. اگر در ظرفی بزرگ در پاسیو یـا در بـالکن یـا ایوان خانه کاشته شود جلوهٔ جالبی ایجاد خواهد کرد.

شرایط مناسب

اقلیم این گیاه فقط برای پرورش در نواحی گـرم بـدون یـخبندان مناسب است و بهترین رشد را در نواحی حارّه و نیمه‌حارّه خواهد داشت.

میزان نور و دما برای داشتن بهترین رنگ در شاخ و برگش نـیازمند آفـتاب کامل است ولی سایه را هم تا حدودی تحمل می‌کند. اگرچه برای در امان‌ماندن از بادهای شدید به سایبان نیاز دارد، اما در باغهای مناطق ساحلیی که مستقیماً در معرض بـادهای شور نیست، نشو و نمای خوبی خواهد داشت.

خاک به زهکشی خوب و خاکِ تقویت شده با مواد آلی نیاز دارد. در برابر مالچهای آلی نیز واکنش خوبی نشان می‌دهد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نُک شـاخه‌ها که از اواخـر بـهار تـا پـاییز گـرفته می‌شوند به سرعت ریشه می‌زنند.

آبیاری در طول ماههای گرم‌تر به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد.

کوددهی اوایل بهار و اواسط تابستان آرد استخوان یا غذای کامل گیاه به خاک بیفزایید.

مشکلات مشکلی از لحاظ آفت یا بیماری خاص ندارد.

گل‌دهی

فصل گلهای قرمز خوشه‌ای منگوله‌مانند یا دُم‌گربه‌ایِ گیاه آتشین در طول تابستان و پاییز شکوفا می‌شوند. البته این گلها بر رنگ و روی زیبای بوته‌ها تأثیر چندانی ندارند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی هَرَس، فقط برای حفظ شکل و شمایل خاص، لازم است و، اگر لازم باشد، می‌توان در اوایل بهار انجام داد.

پیراکان‌تا (شیرخشت آتشین، خار مصری)

FIRETHORN (Pyracantha ...; F. Rosaceae)

نمایش درخشانِ پاییزه و زمستانهٔ میوه‌های آلبالومانندِ نارنجیِ شیرخشت آتشین، به این گیاه برای ایجاد حریم و حایل تداول می‌بخشد.

پیراکان‌تا در ختچه‌ای حجیم است، با ساقه‌های خاردارِ خطرناک. می‌توان آن را هَرَس کرد اما البته نمایش میوه‌ها کم‌رونق می‌گردد.

سیما

پیراکان‌تا عمدتاً برای ایجاد حریم و حایل گیاهی مخصوصاً در نواحی سردتر پرورش داده می‌شود. ساقه‌های خاردار و برگهای سبز برّاق دارد. در زمستان خوشه‌های گلهای سفید آن بسیار جذاب است و از ابتدای عمر گیاه بر شاخسارانش می‌شکفند. در طول پاییز و زمستان نمایش پردوام میوه‌های خوشه‌ای و آلبالومانندِ نارنجی یا سرخِ خار آتشین جلوهٔ درخشانی به باغ می‌دهد و موجب جذبِ پرندگان می‌شود و این امر، خود موجب پراکنده شدن بذر گیاه می‌گردد. اقلام فراوان این گیاه با عمر طولانی در نواحی خنک در دسترس است. اگرچه غالباً برای ایجاد حریم و حایل به کار برده می‌شود، اما می‌تواند داربستی شود. ارتفاع آن بعد از ۵ تا ۱۰ سال به ۳ تا ۵ متر می‌رسد.

شرایط مناسب

اقلیم بهترین نشو و نما را در آب و هوای سرد و مرطوب دارد، اما در اقلیمهای دیگر نیز، جز نواحی خیلی گرم، به خوبی می‌رویند.

میزان نور و دما برای داشتن رشد کامل و متراکم به آفتاب کامل نیاز دارد و به باد تحمل نشان می‌دهد، لذا غالباً به عنوان بادشکن و پرچین و حایل پرورش داده می‌شود.

خاک به انواع گوناگونی از خاکها تحمل نشان می‌دهد. خاک خوب‌زهکشی‌شدهٔ غنی‌شده با کود آلی را ترجیح می‌دهد اما در خاکهای فقیر هم کاملاً خوب رشد می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کاشت بذر به راحتی تکثیر می‌شود، اما نتیجه متغیّر است. قلمه‌های نیمه‌خشکِ گرفته‌شده در پاییز به راحتی ریشه‌دار خواهند شد.

آبیاری به بوته‌های تازه کاشته شده به طور منظم آب بدهید، اما بوته‌های جاافتاده دوره‌های طولانی خشکی را به سلامت از سر می‌گذرانند. اگر هر دو تا سه هفته یک بار آبیاری سنگین بشوند نشو و نمای خوبی را خواهند داشت.

کوددهی کوددهی ضروری نیست، اما در بهار می‌توان کود یا غذای کامل گیاهی را در زمین به کار برد.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت و بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل دسته‌گلهای سفید خار آتشین در اواخر بهار بر بوته‌ها آشکار می‌شوند.

میوه میوه‌های آلبالوییِ رنگینی که در پاییز و زمستان بر شاخساران این گیاه جلوه‌گری می‌کنند، از انگیزه‌های اصلی کاشت آن است.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی هَرَس شاخه‌ها ضروری نیست، اما پیراستن و شکل‌بخشی به بوته‌ها در هر موقع از سال می‌تواند اجرا شود.

گاردِنیا

GARDENIA (Gardenia augusta; F. Rubiaceae)

درختچه‌های زیبای گاردنیا بیشتر به خاطر گلهای قشنگ سفید آن که به مرور به کرمِ پررنگ می‌گراید گرامی است.

جایزهٔ جای‌دادن گاردنیا در محل مناسب، رایحهٔ دلپذیر است: شکوفه‌ها در سایهٔ کامل ضعیف می‌شوند و در آفتاب شدید قهوه‌ای.

سیما

درختچه‌های گاردنیا، با برگهای سبز تیره و پرجلا و با گلهای سفید بسیار معطر، از متداول‌ترین گیاهان زینتی است. شکلهای گوناگونی از گاردنیا وجود دارد، اما همه دارای گلهای سفید معطرند. گونهٔ آگوستا رادیکانز (Radicans) معمولاً کمتر از ۳۵ سانتیمتر قد دارد اما در شرایط خوب تا یک متر در پهنا رشد می‌کند. گونهٔ آگوستا فلوریدا (Florida) ۱ تا ۱٫۵ متر قد می‌کشد و اندازهٔ گلهایش متوسط است، حال آنکه گونهٔ گل‌بزرگ (Grandiflora)، با گلهای بزرگ‌تر، تا ۲ متر و بیشتر رشد می‌کند. گونه‌های نامداری با گلهای درشت، مانند مگنیفیکا (Magnifica) و پرفسور پوچّی (Professor Pucci) هست. این گیاهان عمر طولانی دارند و بعد از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسند و از نخستین سال عمر گل می‌دهند. گاردنیا را در جایی مثل زیر پنجرهٔ اتاق یا کنار راه بکارید تا رایحهٔ دل‌انگیز آنها برای شما لذت‌بخش‌تر باشد. می‌توانید آنها را همچون بوته‌ای گلدانی بکارید.

شرایط مناسب

اقلیم نواحی گرم و مناطق حارّه بهتر از هر جای دیگر است.

میزان نور و دما به آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر یا آفتاب لکه‌لکه نیاز دارد. در سایهٔ کامل بوته‌ها بلند و باریک و گل‌دهی ضعیف می‌شود. در آفتاب شدید گلهای آنها به سرعت قهوه‌ای می‌گردند یا می‌سوزند.

خاک به خاک دارای زهکشی خوب و کمی اسیدی با مقدار زیادی کمپوست یا کود حیوانی نیاز دارد. مالچ از نوع کودهای پوسیدهٔ حیوانی یا کمپوست را در طول ماههای گرم به زمین بپاشید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر برای تکثیر از قلمه‌های نیمه‌خَشَبی که در پاییز گرفته می‌شوند استفاده کنید، زیرا به خوبی ریشه‌دار می‌شوند.

آبیاری در ماههای گرم به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد، اما نباید هرگز خاک آن خیلی خیس بماند. در این صورت گندیدگی ریشه بروز خواهد کرد.

کوددهی آرد استخوان یا غذای کامل آزالیا و کاملیا را یک بار در اوایل بهار و مجدداً در اواسط تابستان به زمین بدهید.

مشکلات حشرات سپردار برای گاردنیاها مشکل‌سازند. آنها را می‌توان با پارچه‌ای خیس از روی بوته برداشت یا با روغن زمستانه سمپاشی و مهار کرد. بسیار محتمل است که سالی یک یا دو بار برگهای قدیمی‌تر آن پیش از خزان به زرد روشن بگرایند. این خود نوعی هرَس طبیعی است. اگر برگهای نورسته رنگ‌پریده با رگبرگهای سبز برجسته هستند، مقداری پودر آهن به زمین بدهید.

گل‌دهی

فصل معمول‌ترین دورهٔ گل‌دهی گاردنیا از اواخر بهار تا اوایل تابستان است، اما در سراسر تابستان هم تعداد کمی گل تولید می‌شود.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی بلافاصله بعد از گل‌دهی می‌توان به هرس اقدام کرد. اگر بوته‌ها دارای ساقه‌های بلند هستند، می‌توان آنها را تا ارتفاع مطلوب قطع کرد. جوانه‌های جدیدی از پایین ساقه خواهد رویید، آنگاه ساقه‌های باقیمانده را نیز قطع کنید.

جرالْدْتُون وَکْس (مومی)

GERALDTON WAX (Chamelaucium uncinatum; F. Myrtaceae)

گلهای مومیِ دوست‌داشتنی در رنگهای سفید یا صورتی، برای بریدن و در ظرف قرار دادن یا باقی گذاشتن بر بوته تا مرکزیتی به باغ ببخشد، عالی است.

درختچه‌های جرالدتون وَکس در جای آفتابی و شیب‌دار باغ موفق‌ترند و شاخه‌های زیبا و خوش‌پیکرِ کمانی‌شکل پدید می‌آورند.

سیما

در فضای کاملاً باز بین ۲ تا ۳ متر ارتفاع می‌یابد و به خاطر نمایش گلهای پردوام به صورت بریده برای گذاشتن در ظرف در آپارتمان یا روی بوته بسیار رایج است. گلها ممکن است، در رنگهای مختلف، سایه‌ای از صورتی و سفید داشته باشند. بوته‌های ضعیف عمر کوتاهی دارند، اما اگر شرایط زندگی مساعدی فراهم شود، می‌توانند تا سالهای سال عمر کنند. همه بعد از ۳ سال بالغ می‌شوند. گونه‌های فراوانی از این گیاه تولید شده است. بوته‌های آن را باید هنگامی که گلدار هستند خریداری کرد. اگر شاخ و برگ جرالدتون وَکس به هم مالیده یا له شوند رایحهٔ دل‌انگیزی از آنها بر خواهد خاست.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق حارّه یا خیلی سرد مناسب نیست و تحمل یخبندان را ندارد. بهترین اقلیم برای آن، اقلیم گرم و معتدل با رطوبت کم است.

میزان نور و دما بهترین جای کاشت آن جایی است در آفتاب کامل روز. در مکانی با آفتاب نیمی از روز نیز تحمل نشان می‌دهد. وجودِ گردش خوب هوا در اطراف بوته لازم و مؤثر است. این خود مزیتی است برای کاشت آن در زمینهای شیب‌دار.

خاک خاک کاملاً زهکشی شده می‌طلبد و زندگی در خاکهای شنی را ترجیح می‌دهد. اگر کوچک‌ترین تردیدی نسبت به زهکشی خاک هست، ایجاد بستری در کمی بالاتر از سطح زمین مورد نیاز است.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از قلمه‌های برگرفته از سرشاخه‌های رشیدتر در اوایل تابستان تا اواخر پاییز استفاده می‌شود.

آبیاری آبیاری منظم و عمیق برای بوته‌های تازه کاشته شده بسیار ضروری است، ولی هیچ گاه نباید خاک کاملاً خیس و پرآب شود. گیاهان قدیمی‌تر گاهی به دنبال آبیاری سنگین در طول ماههای گرم می‌توانند جان سالم به در برند.

کوددهی به کود نیاز ندارد یا مقدار کمی کود اکتفا می‌کند، اما مقدار خیلی جزئی از کود دانه‌بندی شدهٔ مرغی یا آرد استخوان را می‌توان در بهار به زمین داد.

مشکلات به آفت یا بیماری خاصی دچار نمی‌شود، اما در پی گندیدگی ریشه به علت سنگین بودن شرایط خاک و رطوبت زیاد یا مالچ‌پاشی در اطراف ساقه یا تنهٔ گیاه، به سرعت از پا در می‌آید.

گل‌دهی

فصل در سراسر زمستان تا اواخر بهار پوشیده از گل است.

شاخه‌گل بریده شاخه گل بریدهٔ جِرالْدتُون وَکس پردوام است.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی هنگام بریدن شاخهٔ گل‌دار به منظور قراردادن آن در خانه یا بریدن نُکِ شاخه بعد از افتادن گل هرگز تا محل قدیمیِ چوبِ ساقه را نَبُرید، که موجب کشته شدن بوته می‌شود. اما قطع نُکِ شاخه به هر حال موجب تشویق بوته به نشو و نمای مضاعف می‌گردد.

گرویلئا (گل عنکبوتی)

GREVILLEA (Grevillea ...; F. Proteaceae)

کُلاله‌های پیش‌آمده به نحو غیرمتداول در گلهای گرِویلئا نام گل عنکبوتی را برای آن فراهم آورده است. گلهای گرِویلئا به هر رنگی جز آبی وجود دارند.

گرِویلئاها برای همهٔ اقلیمها مناسب اند. اغلب، مانند این گونهٔ معروف به مهتاب (Moonlight)، در آفتاب کامل و در پناه از باد خوب رشد می‌کنند.

سیما

بیش از ۲۰۰ گونه گرِویلئا هست و بسیاری از گونه‌ها به عنوان گیاه زینتی پرورش داده می‌شوند. از لحاظ ارتفاع به درجات گوناگون است: از خیلی کوتاه تا حد پوشش سطح زمین، مانند لاریفولیا (G. laurifolia)، گرفته تا درختانی به بلندی بلوط ابریشمی: روبوستا (robusta). نژادهای متداول از این قرارند: رابین گوردون (Robyn Gordon)، گوهر عسلی (Honey Gem)، میغ صورتی (Misty Pink)، مهتاب، (Moonlight) و نِد کِلی (Ned Kelly). برگهای آنها ممکن است دارای تقسیمات ظریفی باشد و به شکل پیچیده‌ای گلها را در رنگهای قرمز، صورتی، کرِم، زرد، نارنجی سوخته یا سفید، بسته به نژاد، در بر بگیرد و شکل ببخشد. بسیاری از گونه‌ها بعد از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسند و اگر منظم و باقاعده هرَس شوند بوته‌هایی پرعمرهستند. گرِویلئاها توجه پرندگان را جلب می‌کنند. موارد استفادهٔ آنها متنوع است، از جمله ایجاد حریم و حایل کوتاه و دیوار و پرچین بلند.

شرایط مناسب

اقلیم اقلیم مناسب برای نژادها فرق می‌کند. بعضی در آب و هوای خیلی گرم نشو و نما می‌کنند و بعضی در نواحی خیلی سرد. برای انتخاب گونهٔ مناسب با گلکاران یا خزانه‌داران محلی منطقهٔ خود مشورت کنید.

میزان نور و دما برای رسیدن به رشد کامل نیازمند آفتاب کامل‌اند، اما معدودی هم محیط دارای سایهٔ ملایم را دوست دارند. این گونه‌ها باید به دست متخصص کاشته و پرورش یابند.

خاک به خاکِ با زهکشی خوب نیاز دارند، اما به خاکهای کاملاً فقیر تحمل نشان می‌دهند. صلاح آن است که پیش از خریدن ابتدا شرایط مناسب بررسی شود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر همهٔ انواع از طریق بذر قابل تکثیر اند، اما گونه‌های مزروع بیشتر از طریق قلمه‌های نیمه‌خشبیِ برگرفته در اواخر تابستان و پاییز تکثیر می‌شوند.

آبیاری بوته‌های تازه‌کاشته‌شده به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارند، اما بوته‌های جاافتاده به دوره‌های خشکی تحمل نشان می‌دهند. آبیاری عمیقِ گاه‌به‌گاه در مناطق خیلی خشک در تابستان سودمند خواهد بود.

کوددهی بهتر است کودی به کار نبرید. مالچ یا کمپوستِ کاملاً پوسیده می‌تواند مختصر مواد غذایی را که گرِویلئاها نیاز دارند تأمین کند.

مشکلات گاهی کِرمهای توریاف و پیچانندهٔ برگها و حشرات سوراخ‌کنندهٔ برگها و ساقه‌ها می‌توانند مشکل‌ساز بشوند. لذا در هر سال چندین بار از نزدیک بوته‌ها را زیر نظر بگیرید و قسمتهای خسارت‌دیده و معیوب را با دست جدا کنید. یک بیماری قارچی برگ نیز هست که سوزانندهٔ گرِویلئا است. پاشیدن محلول اکسی‌کلراید مس از پیشرفت این قارچ و خسارت زدن آن جلوگیری می‌کند.

گل‌دهی

فصل زمان گل‌افشانی اغلب گرِویلئاها عمدتاً از اواخر زمستان تا اوایل تابستان است و این علاوه بر گلهای نوبتی است که با فاصله در مواقع دیگر می‌روید.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی قطع منظم نُک شاخه‌ها بعد از پایان گل‌دهی کمک می‌کند که بوته‌ها متراکم‌تر شوند و رشد و سبزی بیشتر داشته باشند.

هاکِئا (توتیای دریایی، جاسنجاقی)

HAKEA (Hakea ...; F. Proteaceae)

شکل غیرعادی گل هاکیا لارینا (Hakea laurina) باعث شده است که این گیاه را جاسنجاقی یا خارپوست یا توتیای دریایی بنامند.

بوته‌های هاکیا لارینا، مانند انواع دیگر، در هوای گرم بهترین رشدرا دارد. می‌توان مثل بوته یا درختی کوچک آن‌را پرورش داد.

سیما

بسیاری گونه‌ها با گلهای تماشایی برای پرورش در نواحی کم‌رطوبت مناسب اند و تحمل رطوبت و بارانهای تابستانی را ندارند. جالب‌ترین گونه‌ها، گلهای خوشه‌ای متراکم، به رنگهای صورتی، قرمز، زرد، نارنجی و سفید دارند. گونه‌های با ظاهر نه‌چندان جالب امّا مفیدتر، مثل سالیسیفولیا H. salicifolia، دارای گلهای گروهی به رنگهای کرِم یا سفید عنکبوتی در بغل یا زیر برگها است. گونهٔ سالیسیفولیا با ارتفاع ۴ تا ۶ متر گاه به عنوان بوته‌ای بلند و گاه به عنوان درختی کوچک در خیابانها کاشته می‌شود. هاکیاها ز ادبومهای گوناگون دارند لذا پیش از خریدن، دقت کنید که گونهٔ مناسب با آب و هوای منطقهٔ خود را تهیه کنید. طول عمر آنها، بسته به نژاد و شرایط محل زندگی، فرق می‌کند، اما اغلب آنها بعد از تقریباً ۳ سال گل می‌دهند و پس از ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ می‌رسند. وقتی که گلدارند، پرندگان را به خود جلب می‌کنند.

شرایط مناسب

اقلیم بسته به نژاد فرق می‌کند. بیشتر گونه‌های گل‌دهنده اقلیمهای مدیترانه‌ای با زمستان مرطوب و تابستان خشک می‌طلبند. گونه‌های زیادی هم آب و هوای گرم را ترجیح می‌دهند.

میزان نور و دما بعضی از هاکیاها آفتاب کامل را دوست دارند و بعضی مکانهای نیم‌سایه را تحمل می‌کنند اما سایهٔ کامل رشد آنها را متوقف خواهد کرد.

خاک خاکهای ماسه‌ای یا شنی با زهکشی خوب را ترجیح می‌دهند. گونهٔ سالیسیفولیا خاک رس را تحمل می‌کند، اما خاک رسِ خیس را دوست ندارد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر بهترین روش تکثیر هاکیا کاشت بذر است و از طریق قلمه‌های سخت تکثیر می‌شود. غلاف بذر یک‌حجره‌ای را می‌توان از روی گل گیاه گرفت و در آفتاب قرار داد تا باز شود و بذر را آزاد کند. سپس بذر را در فضای آزاد در زمین بکارید. بذرها در طول ۳ تا ۴ هفته سبز خواهند شد.

آبیاری بوته‌های نورسته به آبیاری منظم و باقاعده نیاز دارند، اما در ختچه‌های جاافتاده، به دوره‌های خشکی طویل المدت تحمل نشان می‌دهند.

کوددهی به هاکیاها کود ندهید.

مشکلات از لحاظ آفت و بیماری مشکلی ندارند، اما آبیاری زیاد، خصوصاً در خاکهای سنگین، سبب گندیدگی ریشه می‌گردد.

گل‌دهی

فصل بسیاری از هاکیاها در اواخر زمستان و سراسر بهار گل می‌دهند. بعضیها، مثل لارینا، زودتر به گل می‌نشینند. آنها از اول پاییز تا تقریباً اواسط زمستان در حال گل‌دهی هستند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی بعد از پایان گل‌دهی هرَسِ سبُکی نیاز است تا سرشاخه‌های بوته‌ها متراکم، کوتاه و آراسته باقی بمانند.

هوثورن (وَ لیک‌سرخ، زالزالک گل)

HAWTHORN (Crataegus ...; F. Rosaceae)

شکوفه‌های فراوان و معطر و سفید هوثورن در بهار، سرانجام در پاییز و زمستان به صورت میوه‌های خوشه‌ای قرمز یا آلبالومانند درخشان ظاهر می‌شوند.

بوته‌های هاوثُورن مخصوص پرچینهای سنتی انگلیسی هستند، اما در هر ناحیهٔ خنک و مرطوبی می‌رویند.

سیما

بوته‌های هوثورن غالباً برای ایجاد حریم و حایل پرورش داده می‌شوند و انواع کوتاه و بعضاً بلند دارند. برگ این گیاه پارپهنک‌دارِ پنجه‌ای‌شکل و خزان‌کننده است. توده‌گلهای سفید ایجادشده در فصل بهار تدریجاً به خوشه‌های میوه‌های سرخِ آلبالوییِ درخشان تبدیل می‌گردند و تا بعد از ریزش برگها هم بر شاخساران باقی می‌مانند. ساقه‌های هوثورن پر از خار است. این امر، استفاده از آن را برای ایجاد گیاه پرده و حایلِ باغها در امریکا و انگلستان مطلوب می‌سازد. ارتفاع آنها بین ۴ تا ۷ متر متغیر است، اما غالباً آنها را به عمد در ارتفاع ۳ الی ۴ متر نگه می‌دارند. تقریباً ۳ سال طول می‌کشد تا به گل‌دهی برسد و در سن ۵ تا ۱۰ سالگی بالغ می‌شود.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق حارّه مناسب نیست. در مناطق خنک‌تر و مرطوبی که رنگهای پاییزش روشن باشد و در اقلیمهای گرم بهترین نشو و نما را دارد.

میزان نور و دما آفتاب کامل می‌طلبد و باد را خوب تحمل می‌کند.

خاک اگرچه همهٔ هوثورن‌ها خاکهای عمیق و با زهکشی خوب را ترجیح می‌دهند، اما در خاکهای مختلف نشو و نما می‌کنند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر گونه‌های زیادی را از طریقِ کشتِ بذرِ برگرفته از میوه‌های سالمِ آنها تکثیر می‌کنند، اما این بذر به چندین ماه سرمای زیر ۴ درجه سانتیگراد نیاز دارد تا خوابش بشکند و آمادهٔ روییدن شود. گونه‌های مشهور هوثورن با پیوند لوله‌ای یا شکمی تکثیر می‌شوند.

آبیاری آبیاریِ منظم در ختچهٔ نورُسته، گیاه خوبی از آن به وجود می‌آورد، اما بوتهٔ جاافتادهٔ هوثورن بیش از دیگرگیاهانِ مناطق خنک به دوره‌های خشکی تحمل نشان می‌دهد.

کوددهی در اواخر زمستان یا اوایل بهار به زمینِ آنها مواد غذاییِ کامل بدهید، اما این گیاهان بدون دریافت هرگونه مادهٔ غذایی کمکی هم می‌توانند به زندگی ادامه دهند.

مشکلات از لحاظ آفت و بیماری مشکل خاصی ندارند.

گل‌دهی

فصل در بهار گلهای زیادی تولید می‌کند طوری که همهٔ بوته‌ها، از شکوفه‌های فراوان، کاملاً سفیدپوش به نظر می‌رسند.

میوه میوه‌های سرخ و درخشان هوثورن در پاییز و زمستان بر بوته‌ها خودنمایی می‌کنند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی اگر ازاین گیاه برای ایجاد حریم و حایل استفاده می‌کنید باید بوته‌ها را پس از گل‌دهی هَرَس کنید، هرچند که موجب کاهش نمایش دل‌انگیز میوه‌های درخشان آن در آینده خواهد شد. هنگام هَرَس، شاخه‌های لاغر و درهم‌رفته را هم از مرکز بوته می‌توان قطع کرد، اما هنگام هرَس از دستکش و آستین محافظ استفاده کنید تا خارهای هوثورن به شما آزار نرسانند.

اِریکا (خَلَنْگ، ورسک سرخ)

HEATH (Erica ...; F. Ericaceae)

برگهای کوچکِ سوزنی و گلهای به شکل زنگ یا لوله‌ای، نمایشگر یک نمونهٔ تی‌پیک از گیاه زینتی اریکا است.

با دقت کامل گونه‌های مناسب را انتخاب کنید. اریکا در سراسر سال به شما رنگ می‌دهد. اینجا چندین نوع از اریکاهای گل‌زرد کالونا (Calluna) ردیف شده‌اند.

سیما

این گروهِ بزرگ از گیاهان، بومیِ اروپا و جنوب افریقا است و انواع آن از ۳۰ سانتیمتر تا حدود ۳ متر قد می‌کشند. گلهای آنها لوله‌ای یا زنگی‌شکل است و در رنگهای سفید، بنفش، مرجانی، قرمز خونی و دورنگ دیده می‌شوند. تا زمانی که شرایط محیط ایدآل نباشد عمر خَلَنگها کوتاه خواهد بود. این گیاهان در ۳ تا ۵ سالگی بالغ می‌شوند. از لحاظ نوع خاک و احتیاجات اقلیمی مشکلاتی دارند، اما کشتِ انبوهِ آن برای پوشش سطح زمین و در باغهای صخره‌ای است.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق حارّه و سرزمینهای داغ و لم‌یزرع و خشک و مناطق ساحلی مرطوب مناسب نیست. بهترین نشو و نما را در نواحی سردِ کم‌رطوبت دارد.

میزان نور و دما آفتاب کامل می‌طلبد و گردش هوا در اطراف آن باید خوب باشد. بوته‌های خَلَنگ را به تعداد زیاد در جایی کوچک نکارید، زیرا دراطراف بوته‌ها فضای مرطوب ایجاد می‌شود.

خاک باید خوب زهکشی شده باشد. برای حفظ مقداری رطوبت در دوره‌های خشکی با مواد آلی فراوان تقویت گردد. فراهم کردن این شرایط برای نیل به موفقیت بسیار مشکل می‌نماید. پاشیدن شن و ماسه در سطح خاک به حفظ رطوبت خاک کمک خواهد کرد بدون آن که رطوبت اضافی در اطراف بوته‌ها ایجاد شود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نُک‌نرمِ شاخه‌های نیمه‌خشبیِ برداشتی در پاییز و ابتدای زمستان تکثیر می‌شود.

آبیاری در هوای داغ به آبیاری عمیق و منظم نیاز دارد، ولی خاک آن نباید هرگز خیس و خمیری بشود.

کوددهی خیلی کم‌کود می‌طلبد یا هیچ کودی مورد نیازش نیست. اگر خاک باغچه خیلی ضعیف است باید مقدار کمی کود از نوع آرد استخوان یا از نوع غذای کاملِ آزالیا و کاملیا در اوایل بهار به خاک باغچه افزوده شود.

مشکلات در خاکهای سنگین با رطوبت بیش از اندازه، بر اثر گندیدگی ریشه، به سرعت از بین خواهد رفت. در مناطق پُررطوبت با بارانهای تابستانی، بوته‌ها محتملاً به سرعت و به طور کامل خواهند مُرد.

گل‌دهی

فصل بسته به گونهٔ منتخب، فصل گل‌دهی آنها فرق می‌کند. اغلب گونه‌ها از اواخر زمستان تا آخر بهار مرتب گل می‌دهند، اما گونه‌های دیگری در پاییز گلهای خودرا به نمایش می‌گذارند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی بعد از دورهٔ گل‌دهی نُک شاخه‌ها هرَس شود. هیچ گاه نباید شاخه‌ها را تا عقب‌تر از محل چوبی‌شدهٔ مسن قطع کرد.

خطمی چینی

HIBISCUS (Hibiscus rosa-sinensis; F. Malvaceae)

خطمی چینی با آن رنگ درخشانش تنها یک روز دوام می‌آورد، اما صبح روز بعد غنچه‌های زیبای دیگر می‌شکفند.

خطمیِ گونهٔ منتسب به هاوایی، از لحاظ فراوانی گل و رشد متراکم‌ترِ بوته، قابل ذکر است.

سیما

این بوتهٔ همیشه‌سبز، یکی از متداول‌ترین بوته‌های گل‌دهنده برای کاشت در بوستانهای نواحی گرم است. ارتفاع رویش آن بین ۲ تا ۴ متر متغیّر است. عمر طولانی دارد و بعد از ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ کامل می‌رسد، اما از اولین سال کاشت گل می‌دهد. خطمی را می‌توان به طور منفرد پرورش داد و می‌توان برای ایجاد حریم و حایل، آمیخته با سایر گیاهان، کاشت. گلهای چشم‌نواز خطمی را می‌توان به صورت کم‌پَر یا پُرپَر، در هر رنگی از رنگهای رنگین‌کمان، مشاهده کرد.

شرایط مناسب

اقلیم برای نواحی سرد مناسب نیست. بهترین اقلیم برای آن مناطق حارّه و گرم است.

میزان نور و دما گرمای هوا و آفتاب کامل را برای بهترین نشو و نما و گل‌دهی ترجیح می‌دهد.

خاک خاک آن باید خوب زهکشی شده و با مقدار زیادی کود حیوانی کاملاً پوسیده یا کمپوست، مدتها پیش از زمان کاشت، تقویت شده باشد. پاشیدن خاکبرگ فراوان در سطح خاک لازم است طوری که بردوام باقی بماند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نیمه‌خشبیِ گرفته شده در اواخر تابستان و پاییز به سهولت ریشه‌دار می‌شوند.

آبیاری در صورتی که خاک محل کاشت خطمی چینی سبک و شنی باشد، در طول ماههای گرم، هفته‌ای یک بار یا بیشتر آبیاری کنید. زمستانها، در مناطق خشک، هر ۳ یا ۴ هفته یک بار آبیاری کافی است.

کوددهی خطمیها پرخورند، لذا منظماً خاک را، علاوه بر مالچ‌پاشی خوب، ازبهار تا اوایل پاییز، با غذای کامل گیاهی تقویت کنید.

مشکلات شته‌ها می‌توانند به شاخ و برگ نورستهٔ خطمی چینی حمله کنند. هر دو روز شاخ و برگِ بوته‌ها را با آبِ شیلنگ بشویید. سوراخ شدن برگها کار حلزونها و زنجره‌ها و کُلیجها خواهد بود. کُلیجها، که غالباً در درون گلها دیده می‌شوند، اگرچه ممکن است گلها را سوراخ کنند، دراصل شهدخوارند و معمولاً باعث ریزش غنچه‌ها نمی‌شوند. این عارضه وقتی پیش می‌آید که بوته‌ها آب یا کود کافی دریافت نکرده باشند. آبیاری بیش از اندازه هم باعث ریزش غنچه‌ها می‌گردد. قارچِ برگ بیماری دیگری است که زمانی عارض می‌شود که گیاه رطوبت زیاد دریافت کند یا کاملاً در سایه باشد. در این صورت تنها راه چاره این است که بوته‌ها را جابه‌جا کنید و شرایط محیط زیست آنها را بهبود بخشید.

گل‌دهی

فصل از اواخر بهار یا اوایل تابستان تا میل کردن هوا به خنک شدن در اواخر پاییز یا زمستان، گل می‌دهد. با توجه به وجود نژادهای متعدد، بهتر است خطمیِ چینیِ مطلوبِ خود را هنگامی انتخاب کنید که در خزانه در حال گل‌دهی است. بعضی از خطمیهای دورگه‌گیری شده توسط اهالی هاوایی، اگر در شرایط خوبی پرورش داده شوند، گلهای بسیار بسیار درشتی تولید خواهند کرد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از بهار هَرَس کنید. در بعضی از گونه‌ها می‌توان شاخه‌ها را تا حد یک‌سوم طولشان برید، حال آنکه برای بعضی دیگر بهترین هرَس قطع نُک‌شاخه‌ها است. با توجه به آهنگ رشد بوته، به بنیه و عادات زندگی آن پی ببرید. اگر بوته قوی و تنومند می‌شود می‌توانید هرَس را شدیدتر کنید.

ختمی سوری

HIBISCUS (Hibiscus syriacus; F. Malvaceae)

درخشش گلهای دلاویز تابستانیِ ختمیِ سوریِ صورتی، سفید، قرمزِ خونی و بنفش یاسی همچون همین نژادی است که در تصویر دیده می‌شود.

این ختمی لطیف (که رز سوری هم نامیده می‌شود) نوعی ختمی است که اگر در نواحی سرد زندگی می‌کنید قابل انتخاب شدن است.

سیما

این ختمی نوعی ختمی با عمر طولانی است و خزان‌کننده است که تا ارتفاع حدود ۳ متر رشد می‌کند و در نخستین سال زندگی خود گل می‌دهد، اما ۵ تا ۱۰ سال طول می‌کشد تا بالغ شود. رز سوری برای کاشت در مناطق حارّه مناسب نیست، اما در مناطق گرم و خنک تا سرد بهترین نشو و نما را دارد. گلهای آن به صورت تک یا دوتایی می‌رویند و در رنگهای مختلف، از سفید، صورتی، ارغوانی روشن تا قرمز و دورنگ دیده می‌شوند و بیشتر آنها حلقه‌ای جگری‌رنگ در مرکز خود دارند. این گیاه را بهتر است وقتی بخرید که در حال گل‌دهی است، زیرا گونه‌های مختلف با رنگهای گوناگون دارد. ختمی سوری را می‌توان به صورت پَرچین غیررسمی یا بوته‌ای منفرد در باغ و باغچه پرورش داد.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق گرم و سرد کاملاً مناسب، اما برای مناطق حارّه نامناسب است.

میزان نور و دما آفتاب کامل را ترجیح می‌دهد.

خاک به خاک با زهکشی خوب نیاز دارد. اگرچه به خاکهای ضعیف تحمل نشان می‌دهد، اما بهترین نتیجه در خاکی به دست می‌آید که با مواد آلی تقویت شده باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های خشبیِ برگرفته از شاخهٔ در حال خوابِ زمستانی به آسانی امکان‌پذیر است.

آبیاری بوتهٔ نورُسته به آبیاری منظم محتاج است، اما بوته‌های جاافتاده به دوره‌های طولانیِ خشکی تحمل خیلی خوبی نشان می‌دهد اما اگر آب کم داده شود، هم برگها و هم گلها خیلی کوچک خواهند بود.

کوددهی غذای گیاهی همه‌منظوره را یک بار در بهار و بار دیگر در اواسط تابستان به کار برید.

مشکلات ختمی سوری از لحاظ آفت و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل از اوایل تابستان تا پاییز.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی در دو سه سال اول رشد خود به هرَسی در حدود نصف طول شاخه‌ها نیاز دارد. بهترین پیرایش بوته‌های جاافتاده باقی ماندن یک‌سوم شاخه‌ها است. شاخه‌های با رشد عرضی و متقاطع از جایی حدود وسط درختچه باید بریده شوند. هرَس را در اواخر زمستان و وقتی که هنوز گیاه در خواب زمستانی است انجام دهید.

هانی میرتل (مُورْد)

HONEY-MYRTLE (Melaleuca ...; F. Myrtaceae)

مورْد، گیاهی سریع الرشد است. بعضی از گونه‌های آن چون به بلوغ رسد خود درختی در نظر آید. اینجا گونهٔ ملالئوکا آرمیلاریس (Melaleuca armillaris) را می‌بینید که به عنوان بادشکنی بسیار مؤثر در ساحل خلیج کاشته شده است. این گیاه برای ایجاد پرده و حایل گیاهی نیز در باغ و بوستان کاشته می‌شود.

سیما

مورد، گونهٔ بوته‌ایِ نژادِ مِلالئوکا است، حال آنکه درختان بلندِ این نژاد به نام درخت غار (برگ بوی کالیفرنیا) معروف‌اند. مورْدها گیاهانی همیشه‌سبز و برگهای آنها در شکل و رنگ متنوع‌اند و با گلهایی شبیه شیشه‌شورهای ظریف در رنگهای کرِم، زرد، بنفش، صورتی، و سرخ، بسیار مورد توجه پرندگان‌اند. این گیاهان، اگر منظماً هرَس شوند، عمر نسبتاً دراز دارند. آنها، بسته به گونه، ۳ تا ۱۰ سال طول می‌کشد تا بالغ شوند، اما از ابتدای زندگی گل می‌دهند. برخی از گونه‌های مورْدِ عسلی، مانند مورْدِ آرمیلاریس، با ارتفاع ۴ متر یا بیشتر، وسیعاً برای ایجاد پردهٔ گیاهی و حایل به کار می‌روند. بعضی از دیگر گونه‌های معمول به این شرح است: **اینکانا** با سرشاخه‌های ظریفِ افشانِ خاکستری (مانند بید مجنون)، گونهٔ **نسوفیلا** (nesophila) با گلهای بنفش که بعد از پژمرده شدن به سفیدی و سرخی می‌گرایند، و گونهٔ **هیپِریسیفولیا** (hypericipholia) که نسبت به هر دو نوع خاک خشک و مرطوب سازگار است.

شرایط مناسب

اقلیم بستگی به نوع انتخاب‌شده دارد. بسیاری از آنها زندگی در آب و هوای گرم را ترجیح می‌دهند، اما بعضی دیگر در اقلیمهای سردتر نشو و نمای بهتری دارند.

میزان نور و دما برای داشتن بهترین رشد و نمو به آفتاب کامل نیاز دارند.

خاک بسیاری از مورْدها خاک با زهکشی خوب را ترجیح می‌دهند، اما بعضی دیگر، مانند هیپِریسیفولیا، خاکهای مرطوب و بدون زهکشی خوب را هم تحمل می‌کنند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر موردها را، هم از طریق بذر و هم از طریق قلمه‌زنی می‌توان تکثیر کرد. قرار دادن کپسولهای چوبی‌شدهٔ دارای بذر در پاکتی کاغذی و در آفتاب سبب آزاد شدن بذرها از کپسولها می‌گردد و این بذرها را می‌توان در بهار کاشت. اما استفاده از قلمه‌های نیمه‌خشبیِ گرفته شده در اواخر تابستان و پاییز، بهترین طریقهٔ تکثیر مورْد است.

آبیاری بوتهٔ تازه‌رُسته آبیاریِ منظم می‌طلبد، اما بوتهٔ جاافتاده دوره‌های طولانی بی‌آبی را به خوبی تحمل می‌کند.

کوددهی به کود احتیاجی ندارد، اما، برای نشو و نمای بهتر، پاشیدن مختصری آرد استخوان به خاک در اوایل بهار بد نیست.

مشکلات حشرات تارتَن می‌توانند مایهٔ دردسر شوند. تار این حشرات می‌تواند شاخ و برگ گیاه را به هم گیر بدهد. برای مبارزه، شاخ و برگ درهم‌پیچیده را قطع و با دست دستکش‌پوشیده آلودگیها را برطرف کنید. گیاهان را چندین بار در سال بازرسی کنید. مگس تخم‌ریز اره‌ای درخت غان (برگ بوی کالیفرنیا) می‌تواند برگها را بخورد و باعث ریزش آنها در اواخر تابستان گردد. در صورت امکان این حشرات را با دست جمع‌آوری کنید و از بین ببرید یا سم پیرتروم به آنها بپاشید.

گل‌دهی

فصل دورهٔ گل‌دهی به گونه‌ای که انتخاب کرده‌اید بستگی دارد.

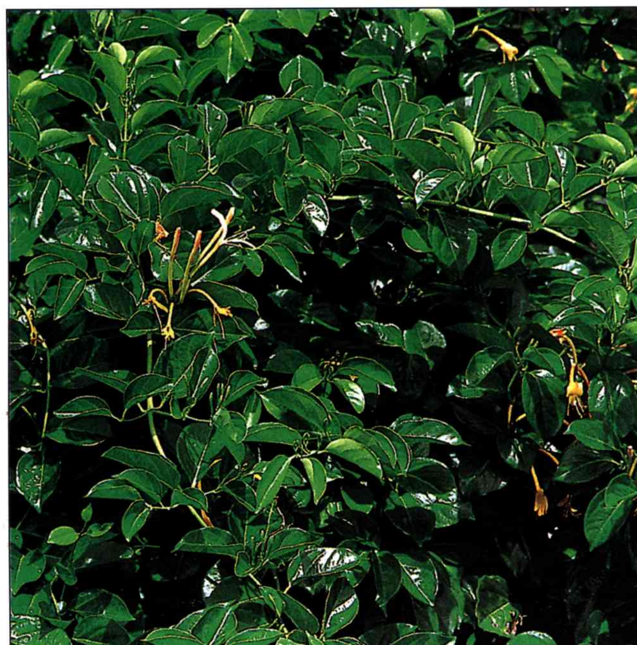
هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی هرَسِ سبک بلافاصله بعد از خاتمهٔ گل‌دهی، کمک زیادی به حفظ تراکم بوته و افزایش تولید گل در آینده خواهد شد.

لونی‌سِرا (پیچ امین‌الدوله)
HONEYSUCKLE (Lonicera ...; F. Caprifoliaceae)

گلهای ممتاز و معطر پیچ امین‌الدوله. پرورش این گیاه طریقی عالی و شگفت‌آور برای عطرآگین کردنِ فضای باغ است.

گونهٔ غول‌پیکر پیچ امین‌الدوله (Lonicera hildebrandiana) از برمه می‌آید. از آنجا که رشد وسیع دارد برای کاشت در باغ کوچک توصیه نمی‌شود.

سیما

انواعی از پیچ امین‌الدولهٔ بوته‌ای با گلهای معطر هست که رشد فوق العادهٔ انواع معمولِ این گونه پیچکها را ندارند. اگر مرتب هَرَس شوند گیاهان پرعمری هستند که در ۳ تا ۵ سالگی بالغ می‌شوند، اما البته از نخستین سال عمر خودگل می‌دهند. L. fragrantissima گیاه نیمه‌خزانکننده‌ای است پرساقه با رویشی اغلب تا ارتفاع ۳ متر. این نوع، برای ایجاد پرده و حایل گیاهی یا زمینهٔ باغ بسیار مفید و مناسب است. نوع L. x heckrottii حالتی بینابین (نیمه‌بوته‌ای و نیمه خزنده) دارد که تا ارتفاع بین ۱٫۵ تا ۲٫۵ متر قد می‌کشد. این نوع را می‌توان به طور منفرد یا انبوه و مخلوط کاشت.

شرایط مناسب

اقلیم برای نواحی خنک تا گرم مناسب است، اما برای مناطق حارّه مناسب نیست.

میزان نور و دما برای رشد و گل‌دهی کامل به آفتاب کامل نیازمند است.

خاک حتی در خاکهای فقیر به سهولت می‌روید، اما خاکهای با زهکشی خوب را که مقداری مواد آلی هم به آن افزوده باشند ترجیح می‌دهد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نیمه‌خَشَبی پیچ امین‌الدوله که در اواخر تابستان و پاییز گرفته می‌شوند به سهولت ریشه خواهند زد.

آبیاری بوته‌های نورُسته به آبیاری منظم نیاز دارند، اما بوته‌های جاافتاده برای مدتی کاملاً طولانی خشکی را تحمل می‌کنند. با این حال، ظهور شاخ و برگ بهتر و گلهای بیشتر نتیجهٔ آبیاری عمیق و منظم در هوای گرم و خشک خواهد بود.

کوددهی می‌تواند بدون هرگونه کود مکمل به نشو و نما ادامه دهد، اما از دریافت مواد غذاییِ چندمنظوره در اوایل بهار و مجدداً در اواسط تابستان سود می‌برَد.

مشکلات از لحاظ آفت و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل گونهٔ فراگرانتیسیما در اواسط زمستان تا اوایل بهار به تولید گلهای کوچک و کرم‌رنگ پرعطر می‌پردازد. گلهای صورتیِ متمایل به قرمز و کرم‌رنگِ گونهٔ L. x heckrottii در اواسط بهار ظاهر می‌شوند و تا مدت زیادی از ماههای تابستان هم ادامه دارند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی بهترین وقت هَرَس بلافاصله بعد از خاتمهٔ گل‌دهی است. شاخه‌های باریک قدیمی‌تر فرَگرَنْتیسیما باید از سطح زمین بریده شوند و شاخه‌های جدیدتر کوتاه شوند. گونهٔ L. x heckrottii را برای ایجاد شکل بهتر و رشد هدایت‌شده می‌توان برید.

هیدرانژه‌آ (هورتانسیا، گل ادریسی، گل سرخ ژاپنی)

HYDRANGEA (Hydrangea macrophylla; F. Hydrageaceae)

گیاه بسیار مشهورِ گل سرخ ژاپنی (گل ادریسی) بومی کره و ژاپن است. صورتی‌رنگ شدن گلهای این گیاه را با دادن آهک و آبی شدن آنها را با افزودن سولفات آلومینیم به خاک آنها تضمین کنید.

گلهای گرد و درشتِ ادریسی شاخه‌گلهایی می‌گردد برای نمایشی شگفت‌انگیز در اتاق و ...

سیما

گلهای توپیِ ادریسی نمایشی بزرگ در طول ماههای تابستان در باغ به راه می‌اندازند. این گلها ممکن است به رنگ صورتی، آبی یا قرمز یا بسیاری دیگر از رنگهای میانیِ این رنگها باشد. بوته‌های این گیاهِ پُرعمرِ خزان‌دار تا ارتفاع بین ۰/۵ تا بیش از ۲ متر قد می‌کشند و بعد از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسند. گلها از اوایل زندگیِ گیاه بر شاخساران آن آشکار می‌گردند. بوتهٔ ادریسی برای کاشت به صورت زمینهٔ باغ ایدآل است و غالباً برای ایجاد حریم و حایل و تغییرِ ظاهرِ حصار به کار می‌رود. حالت گردن‌بندی یا یراق‌دار از صوَرِ دیگری است که در کاشت ادریسی ایجاد می‌شود. از بهترین گونه‌های ادریسی یکی کوئرسیفولیا (H. quercifolia) است با برگهای پارپهنک‌دارِ بزرگِ پنجه‌ای‌شکل و خوشه‌های پرگلِ کرم‌رنگ، و دیگر پانیکولاتا (H. paniculata) که تا ارتفاع ۴ متر و بیشتر رشد می‌کند و گلهایی به رنگ سفیدِ کرم دارد.

شرایط مناسب

اقلیم به انواع اقلیمها تحمل نشان می‌دهد، اما سرمای خیلی شدید طولانی‌مدت ممکن است به آن خسارت وارد آورد.

میزان نور و دما آفتاب لکه‌لکه و آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر را دوست دارد. محافظت گیاه از باد شدید مطلوب است.

خاک خاک با زهکشی خوب، محتوی مقدار زیادی مواد آلی، می‌طلبد. مدتها پیش از کاشت، مقدار فراوانی کود حیوانیِ کاملاً پوسیده یا کمپوست در زمین باغ بپاشید و آن را با خاک بپوشانید. نیز روی خاک را خوب مالچ‌پاشی کنید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کاشت قلمه‌های نُک‌نرم گرفته‌شده در بهار یا تابستان و قلمه‌های چوبی‌شدهٔ گرفته‌شده در دورهٔ خواب زمستانیِ گیاه در زمستان امکان‌پذیر است.

آبیاری در ماههای گرم نباید دچار کم‌آبی شود؛ آبیاری عمیق و پاششی را ترجیح می‌دهد.

کوددهی در اوایل بهار و مجدداً در اواخر تابستان از غذای کامل گیاهی استفاده کنید، در غیر این صورت گل‌دهی بوته‌های مسن به پایان خواهد رسید.

مشکلات شپشک مخصوصی ممکن است به برگها حمله کنند و لکه‌های چسبناکی مانند خمیردندان روی آنها باقی گذارند. این آفت با پاشیدن روغن زمستانه علاج می‌شود. کَپَرَک یا زنگِ گَردی‌شکل، در آغاز حمله، وصله‌پینه‌هایی خاکستری بر برگها باقی می‌گذارد. با پیشرفت این بیماری ممکن است برگها یا پینه‌ها بی‌رنگ شود. اگر هوای منطقه خیلی داغ نیست گیاه را با سولفور یا قارچ‌کُشِ مناسب سمپاشی کنید.

گل‌دهی

فصل از اواخر بهار تا اواخر تابستان و اگر گیاه در نقاط سرد و در پناه باشد مدت گل‌دهی طولانی‌تر می‌شود.

شاخه‌گلِ بریده برای دسته‌گل بسیار عالی است. شاخه‌های گلدار را در اوایل صبح بِبُرید و آنها را، پیش از دسته‌کردن، بگذارید چند ساعتی در ظرف پُرآب عمیقی بماند. تکه‌های بزرگی از پوستهٔ خارجی ته شاخه‌گل را بردارید تا بالاآمدن آب از آوندهای گیاه را تسهیل گردانید.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی درست بعد از پایان گل‌دهی سرشاخه‌های گل‌داده را بِبُرید ولی شاخه‌های گل‌نداده را برای گل‌دهی در فصل بعد باقی گذارید. شاخه‌های مسنِ زیاد بزرگ را در اواخر زمستان یا اوایل بهار بِبُرید. ترکه‌های باریک قدیمی را، مخصوصاً اگر در وسط گیاه‌باشند، از نزدیک زمین قطع کنید. با این کار تعداد گل در فصل بعد کم خواهد شد، اما در سال بعد گلهای فوق العاده فراوانی خواهید داشت.

ایندیان هوثورن (ولیک سیاه خاردار هندی، زالزالک گل هندی)

INDIAN HAWTHORN (Raphiolepis indica; F. Rosaceae)

این گیاه، برخلاف نام هندی که به آن داده‌اند، از چین آمده و خاردار هم نیست. کشت آن بسیار متداول است، چون پرورش آسان است و حتی در باغهای کنار دریا نشو و نما می‌کند.

خرمنی از گل، نمایش باشکوهی در بهار بر پا می‌کنند که دیدنی است. گلها به شکوفه‌های درخت سیب می‌مانند.

سیما

گیاهی پُرعُمر و همیشه‌سبز است که تا ۲ الی ۳ متر قد می‌کشد. گلهای سفیدِ ستاره‌ای‌شکلِ بسیار دل‌پسندی تولید می‌کند که ته گلبرگهایش سرخِ خونی است و برگهای سبزش حتی هنگامی که گلی بر شاخساران نیست جالب می‌نماید. در اوایل عمر تولید گل می‌کند و طی ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ می‌رسد. هوثورن هندی گیاه بی‌دردسری است که غالباً برای ایجاد حریم و حایل به کار می‌رود، زیرا در باد و در شرایط کاملاً سخت و ناگوار تحمل خوبی دارد. برای کاشت در هر آب و هوایی بسیار مناسب است و غالباً در سطح وسیعی در باغهای کنار دریا به کار می‌رود، البته نه در خط مقدّمِ مقابله با بادهای نمک‌دار. دورگهٔ دلاکوری (R. x delacourii)، حاصل پیوندِ ایندیکا و اومبِلاتا (R. umbellata)، گلهای صورتی‌رنگ زیبایی دارد.

شرایط مناسب

اقلیم مناسبِ مناطقِ حارّه نیست، اما در اقالیم سرد و گرم خوبِ نشو و نما می‌کند.

میزان نور و دما آفتاب کامل موجب رشد بیشتر و متراکم‌تر این گیاه می‌گردد. در سایهٔ کامل ممکن است بوته‌ها پراکنده و شاخه‌ها بلند و باریک بروینَد.

خاک به خاک با زهکشی خوب نیاز دارد، و خاکهای شنی سبک را که با مقداری مواد آلی تقویت شده باشد ترجیح می‌دهد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کاشت بذر در پاییز صورت می‌گیرد، اما بذر، قبل از کاشت، باید از بخشهای گوشتیِ آبی و سیاه جدا و تمیز شود. قلمه‌های نیمه‌خَشَبی آن را نیز می‌توان در پاییز از بوته برگرفت و کاشت.

آبیاری آبیاری عمیق و منظم در ماههای گرم موجد بهترین حالت در آن خواهد شد، اما این گیاه، نسبت به بعضی گیاهان دیگر، تحمل بیشتری به خشکی نشان می‌دهد.

کوددهی در اوایل بهار از غذای کامل گیاه استفاده کنید. پوششی از کود حیوانی یا گیاهی پوسیده، نشو و نمای بوته‌ها را بهبود می‌بخشد و مقداری مواد غذایی هم به خاک می‌افزاید.

مشکلات از لحاظ آفت و بیماری دچار مشکل خاصی نمی‌شود.

گل‌دهی

فصل از اواخر زمستان تا اواسط بهار.

میوه میوه‌های آلبالومانندِ سیاه-آبیِ ولیک هندی در پاییز می‌رسند و تا زمستان بر بوته باقی می‌مانند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی به هرَس نیاز ندارد. در صورت تمایل هرَسی جزئی در قسمت سرشاخه‌ها، برای ایجاد شکل بهتر، بلافاصله بعد از پایان دورهٔ گل‌دهی، بد نیست.

ایندیگوفِرا (نیل زینتی)

INDIGO PLANT (Indigofera decora; F. Papilionaceae)

این گلهای درخشانِ رنگین، که به شکل گلِ نخود هستند، بعداً به نیامهایی تبدیل می‌شوند که بذرشان را آسان می‌توان گرفت.

گل‌افشانیِ رو به پایین، سبب می‌شود که نیل زینتی مانند پیچکِ کوتولهٔ گل‌صورتیِ ویستِریا (wisteria) به نظر برسد. حیف که عطر آن را ندارد.

سیما

تا ارتفاع کمتر از یک متر رشد می‌کند. بوتهٔ این گیاه پرساقه با پاجوشهایی که همواره تولید می‌شوند خود را می‌گسترد. بعد از ۱-۲ سال به حالت بلوغ می‌رسد و از آن زمان به بعد تشکیل دسته‌گلهای انبوهی می‌دهد. نیل زینتی جز در گرم‌ترین مناطق ممکن است در زمستان از قسمت نزدیکِ سطح زمین بمیرد. گلهای جذاب نیل زینتی شبیه گل نخود و به رنگ مخلوطی از رنگهای صورتی روشن و ارغوانی و سفید است. این گلها از اوایل زندگی بوته ظاهر می‌شوند.

شرایط مناسب

اقلیم در نواحی گرم بهترین نشو و نما را دارد، اما برای مناطق حارّه مناسب نیست.

میزان نور و دما آفتاب کامل را ترجیح می‌دهد، اما نقاطی را که نصف روز آفتاب‌دار باشد نیز تحمل می‌کند.

خاک در اغلب خاکها نشو و نما می‌کند، ولی خاک باید خوب زهکشی شده باشد. اگر خاک با مواد آلی تقویت شود بوته‌ها خوش‌بنیه خواهند شد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر می‌توان از طریق کاشت بذری که پس از رسیدن نیام گرفته می‌شود آن را تکثیر کرد. قلمه‌های نیمه‌خشبیِ آن را نیز در اواخر تابستان و پاییز می‌توان برگرفت و کاشت.

آبیاری در ایام بهار و تابستان تقریباً به هفته‌ای یک بار آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد.

کوددهی نیاز مبرمی به کود ندارد، اما برای تقویت خاک می‌توان غذای کامل نباتی به آن افزود.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت و بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل گلها از اواسط بهار تا تابستان ظاهر می‌شوند. گلها ترکیبی از رنگهای صورتی روشن و سفید با آثاری از رنگ سنبل یا اسطوخودّوس دارد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی بعد از پایان گل‌دهی (در نواحی خنک در بهار) می‌توان هرَس کرد یا منتظر ماند تا غلافهای بذر به وجود آیند. اگر تعداد پاجوشها بسیار زیاد باشد می‌توان تعدادی از آنها را قطع کرد و دور انداخت.

نکته

مکان کاشت نیل زینتی را در جلوِ مرز مخلوط یا بین گیاهان یک‌ساله و چندساله بکارید.

ایکسورا (یاس وحشی، شمعدانی جنگلی، درختچهٔ آتشین)

IXORA (Ixora chinensis; F. Rubiaceae)

ایکسورا، به خاطر گلهای دسته‌ای، که به رنگهای ردیفِ نارنجی-قرمزِ پررنگ تا زرد بر سر هر شاخهٔ خود می‌روید، در یاد ماندنی است.

گلهای باروح سرخ مرجانی و برگهای پرجلای ایکسورا برای کاشت در گلدان و ظرف هم ایدآل است.

سیما

این گیاه همیشه‌سبز، با برگهای پرجلا، در مناطق گرمسیری تا ارتفاع ۲ متر رشد می‌کند، اما در سایر نقاط ارتفاع کمتری خواهد داشت. رنگ گلِ گونه‌های ایکسورا سرخ است، اما نژاد سلطان یا شاهزادهٔ نارنج (Prince of Orange)، که گونهٔ معروفی است که بیش از همه پرورش داده می‌شود، در رنگهای نارنجی تا سرخ مرجانی می‌روید. در شرایط کاملاً خوب از ابتدای زندگی گل می‌دهد. بعد از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسد. ایکسورا در کاشت به صورت انبوه در بوستانهای بزرگ چشم‌نوازتر و روح‌انگیزتر است، اما در کاشت به صورت مخلوط با گیاهان دیگر در روی مرزها نیز پرجاذبه خواهد بود. برای کشت در گلدان هم جالب است.

شرایط مناسب

اقلیم برای کاشت در مناطق سرد به هیچ وجه خوب نیست. برای مناطق حارّه و گرم مناسب است.

میزان نور و دما جای این گیاه باید گرم و در پناه از باد باشد. آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر یا پرپرِ آفتابِ سراسری روز را ترجیح می‌دهد.

خاک درختچهٔ ایکسورا باید خاکی با زهکشی خوب و محتوی مقدار زیادی مواد آلی در اختیار داشته باشد. مقداری کمپوست یا کود حیوانی را مدتی پیش از زمان کاشت زیر سطح خاک مزرعه کنید. مالچ‌پاشی زمین نیز لازم است.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نُک‌نرمِ برگرفته در بهار را ریشه‌دار کنید. برای این کار لازم است اطراف قلمه‌های کاشته شده را تا ریشه‌زدنِ آنها مرطوب نگاه دارید.

آبیاری در ماههای گرم‌تر به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد. در هوای خنک باید بگذارید خاک آن در فاصلهٔ بین دو آبیاری قدری خشک شود.

کوددهی باری در اوایل بهار و بار دیگر در اواسط تابستان آرد استخوان یا غذای کامل گیاهی به زمین بدهید.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت و بیماری ندارد. با این حال، رطوبت مفرطِ خاک موجب گندیدگیِ ریشه می‌شود. نیز شاخه‌های نورسته و گلها، در آفتابِ داغ یا بادِ شدید خواهند سوخت.

گل‌دهی

فصل دورهٔ طولانی گل‌دهی سراسر تابستان و پاییز است.

حبّه‌ها حبّه‌های گِردِ سیاه‌رنگ بعد از پژمردنِ گلها پدیدار می‌شوند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی شاخه‌ها را بلافاصله پس از محوگل یا بوته‌ها را به طور کلی در اواخر زمستان یا اول بهار می‌توان تا یک‌سوم آنها قطع کرد. هرَس سنگین را فقط در مورد بوته‌های جاافتاده و مسن اعمال کنید.

ژاپُنیکا (بهِ ژاپُنی، بهِ زینتی)

JAPONICA (Chaenomeles speciosa; F. Rosaceae)

شاخهٔ گلدارِ بریدهٔ بهِ ژاپنی در داخل ساختمان عالی می‌نماید و مدت زیادی دوام می‌آورد. جلوه‌گریِ رنگهای سایه‌دارِ سرخ و لاکیِ این گیاهِ زینتی حکایتی دیگر است.

رونق گل در وسط زمستان: شاخه‌های بی‌برگ بهِ ژاپنی، حامل خوشه‌گلهای بسیار زیبا.

سیما

بهِ ژاپنی، که به «بهِ گل‌دهنده» هم معروف است، گیاهی پرساقه و خاردار و خزان‌دار است و ارتفاع آن به ۲ تا ۳ متر می‌رسد. این گیاهِ پرعمر از ابتدای زندگی گل می‌دهد و بعد از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسد. بهِ ژاپنی، بیشتر به خاطر گلهایش، که در اواسط تا اواخر زمستان بر شاخه‌های عریان پدیدار می‌شود، برای باغ ارزش فراوان دارد تا میوه‌هایش که به دنبال آن ظاهر می‌گردد. اقلام دیگری با گلهای سرخ سایه‌دار و لاکی، صورتی، سفید و زردآلویی نیز وجود دارد. این گیاه زینتی را می‌توان به صورت منفرد یا گیاه زمینه برای گیاهان کوتاه دیگر و پیازیها و یک‌ساله‌ها در نظر گرفت.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق حارّه مناسب نیست. بهترین نشو و نما را در مناطقِ خنک تا سرد دارد.

میزان نور و دما حد اقل نصف روز آفتاب برایش لازم است، ولی آفتاب تمام روز را ترجیح می‌دهد. در برابر هوای آزاد و باد مقاوم است.

خاک خاک با زهکشی خوب را ترجیح می‌دهد، اما خاکهای سنگین‌تر را هم بهتر از بسیاری از گیاهان تحمل می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نیمه‌خشبیِ برگرفته در اواخر تابستان و پاییز یا قلمه‌های خشبیِ قسمتهای چوبی‌شدهٔ در حال خواب زمستانی که در زمستان جدا می‌شود امکان‌پذیر است.

آبیاری بوتهٔ نورُسته به آبیاری منظم نیاز دارد، اما درختچهٔ جاافتاده با محیط سازگار می‌شود و می‌تواند خشکی را تحمل کند و اگر گاه‌به‌گاه، مخصوصاً مواقعی که هوا داغ و خشک است، آن را آبیاریِ عمیق کنید مسلماً رشد بهتری خواهد داشت.

کوددهی کوددهی ضروری نیست، اما در اوایل بهار و در همان هنگام که رشد جدید از سر گرفته می‌شود می‌توان غذای کامل گیاهی به کار برد.

مشکلات هیچ آفت یا بیماری خاصی ندارد، اما میوه‌های آن مستعد حملهٔ حشراتی به نام مگس میوه است و بهتر است که میوه‌های نرسیدهٔ آلوده را جدا کنید و دور بریزید تا مجبور به سمپاشی نشوید.

گل‌دهی

فصل بهترین زمان گل‌دهی از اواسط تا اواخر زمستان و در نواحی خنک‌تر تا اوایل بهار است.

میوه گلها پس از مدتی به میوه‌های کوچک و معطری به شکل به تبدیل می‌شود و اگر زمان بیشتری روی بوته بماند به میوه‌های زرد رسیده‌ای مبدل می‌گردد. این میوه‌ها خور اکی‌اند، اما غالباً ترش اند و با آنها مربّا یا ترشی درست می‌کنند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی از شاخه‌های گلدارِ بریده می‌توان برای تزیین خانه استفاده کرد. این خود نوعی هرَس است. هر یک یا دو سال بعضی از ساقه‌های لاغر و مسن باید از نزدیکِ سطح زمین اره شوند تا جای کافی برای رشد ساقه‌های جدید ایجاد گردد. هرَس باید درست پس از خاتمهٔ دورهٔ گل‌دهی صورت گیرد.

جوستی‌سیا، ژوستی‌سیا

JUSTICIA (Justicia carnea; F. Acanthaceae)

بوتهٔ روح‌پرورِ جوستی‌سیا، با گلهای دل‌آویزِ صورتی و سفید ساده. جوستی‌سیا با گلهای صورتی‌رنگ از دیرباز معمول‌تر بوده است.

جوستی‌سیا با گلهای تابستانی، برای باغهای روستاییِ آب و هوای گرم، انتخابِ خوبی است. این گیاه سایه را می‌پسندد.

سیما

این گیاه از دیرباز به خاطر زینتی بودن و دوام زیاد گلهایش کاشته می‌شده است. گل آن معمولاً به رنگ صورتیِ زُرهای قدیمی است، اما سفیدِ آن نیز وجود دارد. این بوتهٔ همیشه‌سبز ساقه‌های باریک و نِی‌مانندی دارد. اگر شاخه‌های مسن‌تر به‌طور منظم قطع شود، این گیاه عمر طولانی خواهد داشت. بعد از ۲ تا ۳ سال به ارتفاع ۱٫۵ متر می‌رسد و بالغ می‌شود. بهترین کاربردش کاشت آن مخلوط با گیاهان دیگر یا ایجاد پرده و حایل گیاهی است.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق سرد مناسب نیست. در مناطق گرمسیری یا جاهای گرم دیگر خوب نشو و نما می‌کند.

میزان نور و دما باید از باد شدید محافظت شود. آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر یا جاهای دارای سایه‌روشن را ترجیح می‌دهد.

خاک به خاکی با زهکشی خوب، دارای مقدار زیادی مواد آلی، نیاز دارد. خاک را با مواد آلیِ کاملاً پوسیده مالچ‌پاشی کنید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از قلمه‌های سرِ شاخه‌ها، برگرفته در سراسر بهار تا تابستان، می‌توان استفاده کرد. قلمه‌های نیمه‌خشبیِ گرفته‌شده در اوایل زمستان را هم می‌توان ریشه‌دار کرد.

آبیاری اگر از آبیاری عمیق و منظمی برخوردار شود نشو و نمای بهتر و دورهٔ گل‌دهی طولانی‌تری خواهد داشت.

کوددهی در اوایل بهار و مجدداً در اواسط تابستان خاک را با غذای کامل گیاهی تقویت کنید.

مشکلات مستعد حملهٔ هیچ بیماری یا حشره‌ای خاص نیست الاّ این که ممکن است لیسَکهای کوچک از ساقه‌ها بالا روند. این حشرات را بیابید و با دست بردارید و از گیاه دور کنید.

گل‌دهی

فصل دورهٔ طولانی گل‌دهی، سراسر ماههای تابستان و پاییز است.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی گلهای پژمرده و خشک‌شده را بلافاصله از بوته‌ها دور کنید. در اواخر زمستان شاخه‌هایی را که گل داده و گلهای آنها ریخته، از حدود سطح زمین قطع کنید تا جا برای شاخه‌های جدیدِ بهاری باز شود.

کِریا (کِریای ژاپنی، رز زرد ژاپنی، رز زرد تابستانه، آبنوس کاذب)

KERRIA (Kerria japonica; F. Rosaceae)

گلهای دلربا و درهم زردِ روشنِ کِریا یا رُزِ ژاپنی در فصل بهار آن را گیاه جذابی برای ایجاد حریم و حایل می‌سازد.

گلهای کِریا می‌تواند کَم‌پَر یا پُرپَر باشد. آنچه در این شکل می‌بینید نوعی پُرپَرِ جدید است. رنگ برگهای آن نیز در پاییز جالب است.

سیما

گیاهی خزان‌دار با ارتفاع حدودِ ۲ متر و پر از ساقه‌های ترکه‌ای است که آن را برای ایجاد حریم و حایلِ گیاهی، نیز برای کاشتِ مخلوط با سایر گیاهانْ مناسب نموده است. اگر همهٔ ساقه‌های باریکِ قدیمی منظّماً قطع شود گیاهی پُرعمر خواهد بود. رشد کندی دارد و ۵ سال طول می‌کشد تا به بلوغ برسد. گلها از سال اول پدیدار می‌شوند. رنگ گلها زرد روشن است و برگهای دندانه‌دار آن قبل از ریزش در پاییز زرد می‌گردد. عموماً نوع پلنا (Plena) با گل دوتاییِ پُرپَر پرورش داده می‌شود.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق گرمسیر مناسب نیست و آب و هوای خنک و مرطوب را ترجیح می‌دهد.

میزان نور و دما آفتاب کامل را دوست دارد، ولی وجود سایه را در بخشی از روز تحمل می‌کند.

خاک به خاکی با زهکشی خوب نیاز دارد و برای کسب نتیجهٔ بهتر باید آن خاک را با مواد آلی تقویت کنید. خاک ضعیف را تا زمانی که زهکشی آن خوب باشد تحمل می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نیمه‌خشبیِ گرفته‌شده در تابستان و اوایل پاییز امکان‌پذیر است. بوته‌های دسته‌ایِ مسنِّ این گیاه را می‌توان به چند گیاهِ مجزا تقسیم کرد و کاشت.

آبیاری خشکی را تحمل می‌کند، اما اگر در ماههای گرم سال منظم و کامل آبیاری شود نتایج خوبی در بر خواهد داشت.

کوددهی غذای کامل گیاهی و آرد استخوان را در اواخر زمستان و مجدداً در اواسط تابستان به کار برید.

مشکلات آفت و بیماری خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل گلهای زرد کِریا در فاصلهٔ اوایل تا اواخر بهار پدیدار می‌شوند.

هَرَس (پیرایش)

به طورکلی پس از دوران گل‌دهی ساقه‌های لاغر را از حدود سطح زمین بِبُرید تا فضا برای نشو و نمای شاخه‌های تازه فراهم گردد.

لان‌تانا (شاه‌پسند درختچه‌ای)

LANTANA (Lantana camara; F. Verbenaceae)

بوته‌های متراکم شاه‌پسند درختی در برابر سختی و خشکی مقاوم است. در مناطق حارّه و نیمه‌حارّه در سراسر سال می‌تواند گل دهد.

لانتانا یا شاه‌پسندِ درختی علف هرز تلقی می‌شود، اما گونهٔ تِیم (tame) می‌تواند آبشاری کوچک در بالای دیوار یا حتی در گلدان در نظر آید.

سیما

اگرچه اظهار می‌شود که گونه‌های کامارا، در بسیاری جاها، علف هرز به حساب می‌آیند و دردسرِ زیادی در فضای باز در زمین ایجاد می‌کنند، اما اقلام پاکوتاه آن غالباً کم‌بذر هستند و کاملاً بی‌خطر. این اقلام به ندرت تا ارتفاع نیم متر قد می‌کشند و لذا برای کاشت در پیش‌زمینهٔ مرز بوته‌های آمیخته ایدآل هستند. بعضی اقلام جدید تا ۳ متر یا بیشتر هم ارتفاع می‌گیرند. گلهای چشم‌نواز این گیاه دارای رنگهای سرخ، زرد، نارنجی، کرِم و سفید اند. گیاه پرعمری نیست. پس از ۲ سال به بلوغ می‌رسد. از سال اول عمر خود گل می‌دهد.

شرایط مناسب

اقلیم برای نواحی سرد مناسب نیست؛ به اقلیمِ گرمِ بدون یخبندان نیاز دارد.

میزان نور و دما برای نشو و نما و گل‌دهی بهتر به آفتاب کامل نیاز دارد.

خاک خاکهای با زهکشی خوب را، هرچند ضعیف، تحمل می‌کند، اما بهترین نشو و نما و گل‌دهی را وقتی دارد که خاکش با مواد آلی تقویت شده باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نُک شاخه، که در سراسر ایام سال جز زمستان گرفته می‌شود امکان‌پذیر است.

آبیاری بوته‌های نورُسته به آبیاری منظم نیاز دارند، اما بوته‌های جاافتاده به کم‌آبی تحمل نشان می‌دهند. در هوای گرم، آبیاری عمیقِ گاه‌به‌گاه در هوای گرم برای گیاه سودمند است.

کوددهی به کود نیاز مبرم ندارد، اما در اواخر زمستان می‌توان غذای کامل گیاهی به کار برد.

مشکلات هیچ نوع آفت یا بیماری شناخته نشده است.

گل‌دهی

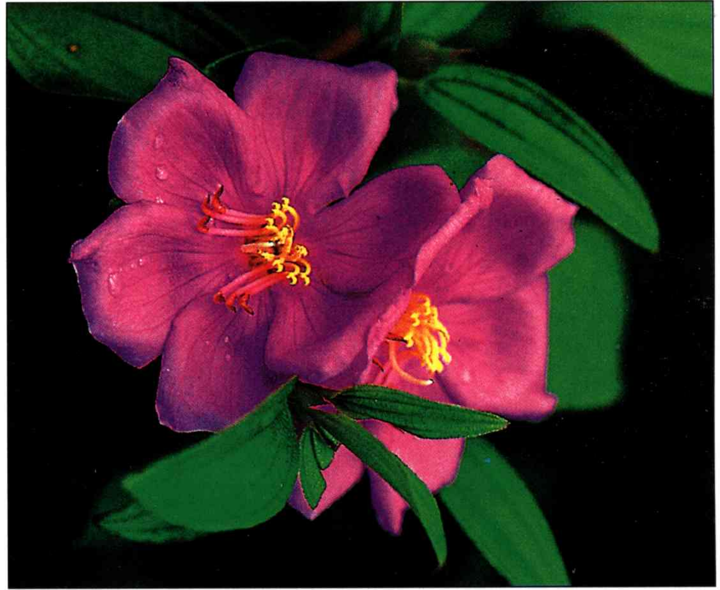
فصل در طول اواسط بهار تا آخر تابستان.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی هنگامی که جوان است باید آن را پیراست تا شکل گرد و متراکم به خود بگیرد. نُک شاخه‌ها را بلافاصله بعد از گل‌دهی هرَس کنید. این کار از ایجاد بذر (و پراکنده شدن آن) جلوگیری می‌کند.

لازیان‌دِرا

LASIANDRA (Tibouchina species and cultivars*; F. Melastomaceae)*

گلهای شکوهمند لازیان‌دِرا هنگامه‌ای از رنگهای پاییزی بر پا می‌کنند. رنگ آنها معمولاً ارغوانی است، اما این دورگهٔ صورتی هم دل‌انگیز است.

گلهای زینتی لازیان‌دِرا در اقالیم گرمْ شاد و شادیبخش و ارتفاع بوتهٔ آن از پاکوتاهِ گلدانی تا درخت کوچک متغیر است.

سیما

لازیان‌دِرا، که «بوتهٔ خوشبخت» هم نامیده می‌شود، با گلهای ارغوانیِ پررنگِ خود، در اواخر تابستان و پاییز سیمایی تماشایی دارد. گونه‌های این گیاه در حال حاضر متعددند. آنها عمر طولانی دارند و در ۵ تا ۱۰ سالگی بالغ می‌شوند، اما از سال اول عمر گل می‌دهند. ارتفاع آنها، بین گونهٔ پاکوتاهِ ژول (Jules)، که تا حدود ۰٫۸ متر بلند می‌شود، تا آلْستونویلِ (Alstonville) معروف، که به ۳ تا ۴ متر می‌رسد، متغیّر است. بعضی نژادهای لاسیانْدْرا، مانند گرانولوسا (T. granulosa)، ممکن است تا حد یک درخت رشد کنند. دورگه‌های متعددی هم با گلهای صورتی و سفید هست، اما گونه‌های ارغوانی در نزد باغبانان بسیار متداول‌تر است. ژول برای گلدان بسیار خوب است. سایر گونه‌ها را می‌توان منفرداً یا به صورت زمینه یا آمیخته در مرزهای مختلط گیاهی به کار برد. لاسیانْدْراها عموماً بومیِ امریکای مرکزی و جنوبی‌اند.

شرایط مناسب

اقلیم برای نواحی سرد مناسب نیست؛ هوای گرم تا داغ می‌طلبد.

میزان نور و دما لاسیانْدْرا در آفتاب کاملِ تمامِ روز، به شرطی که در محافظت از بادهای شدید و سرد باشد، بهترین نشو و نما را خواهد داشت.

خاک باید خوب زهکشی شود و مواد آلی زیاد داشته باشد. مدتها پیش از زمان کاشت، باید کود دامی پوسیده با خاک بیامیزید و از مواد آلی برای مالچ‌پاشی نیز استفاده کنید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر می‌توانید قلمه‌های نُک را در سراسر بهار و تابستان و پاییز بگیرید. ضروری است که اطراف قلمه‌های نوکاشته، تا جاافتادن آنها، رطوبت زیادی موجود باشد.

آبیاری در طول تابستان آبیاری منظم و عمیق لازم است. آب غیرکافی به کوچک شدن برگها و کوچک و ضعیف شدن گلها خواهد انجامید.

کوددهی باید غذای کامل گیاهی را در اوایل بهار و مجدداً در اواسط تابستان به کار برید.

مشکلات آفت و بیماری خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل به نوع انتخابی شما بستگی دارد، اما غالباً از اواخر تابستان و در بعضی نواحی از پاییز تا اوایل زمستان گل می‌دهند. لذا لاسیانْدْرا می‌تواند یکی از جلوه‌های وسیع و چشمگیرِ پاییزیِ باغ باشد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی اول بهار برای متراکم نگه داشتن بوته انجام می‌گیرد. هیچ گاه در هوای سرد آن را هرَس نکنید، حتی اگر بعضی شاخه‌ها در زمستان صدمه دیده باشند. زیرا همین شاخه‌های صدمه‌دیده می‌توانند ساقه‌های پایین‌تر را محافظت کنند.

لاواندر، اُسطوخودّوس (نوعی سنبل)

LAVENDER (Lavandula ...; F. Labiaceae)

در اینجا **اسطوخودّوس‌های** فرانسوی را مشاهده می‌کنید. هیبریدهای مشهور دیگری نیز وجود دارد. برای اطمینان، آن را در حالت گلدار خریداری کنید.

حضور اُسطوخودّوسِ معطّر در باغ روستایی ضروری است. اُسطوخودّوسِ ایتالیایی نشان می‌دهد که در گلدان چه مزیّتی دارد.

سیما

اُسطوخودّوس گیاهی نیست که از مد بیفتد. شکل گرد دارد و تا ارتفاع یک متر یا بیشتر رشد می‌کند (انواع پاکوتاه هم هستند). سرشاخه‌های پرعطر و سبزِ خاکستریِ سنبله‌دار، با دامنه رنگ متغیر، خیلی کم‌رنگ تا ارغوانیِ سیر، جلوه‌گری می‌کنند. اُسطوخودّوس طی ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد و اگر شرایطْ مناسب باشد می‌تواند عمر طولانی کند، اما اگر محیط زندگی آن در تابستان خیس باشد، عمرش کوتاه می‌گردد. می‌توان مخلوط با سایر گیاهان به صورت حریم و حایل یا زمینه مخلوط یا منفرد در گلدان کاشت. این گیاه یکی از اعضای اصلی باغهای روستایی است. نامهای فرانسوی، انگلیسی و ایتالیایی، مخصوص گونه‌های مختلف آنها است، اما حتی متخصّصان، تشخیص گونه‌ها را بسیار مشکل می‌یابند و توافقی با هم ندارند.

شرایط مناسب

اقلیم برای کاشت در مناطق حارّه یا خیلی گرم و مرطوب مناسب نیست. جاهایی که زمستانهای سرد و تابستانهای گرم و خشک داشته باشد ایدآل است.

میزان نور و دما به آفتاب کامل و جریان بسیار خوب هوا نیاز دارد. اُسطوخودّوس را پُرتراکم با سایر گیاهان نباید کاشت.

خاک خاک سبُک با زهکشی خوب نیاز دارد. خاک ماسه‌ای و شنیِ زبر برای آن ایدآل است. به خاک اسیدی باید به هر متر مربع حدود ۱۳۰ گرم آهک بدهید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های تازه‌جاافتاده در اواخر پاییز مناسب‌اند. همچنین استفاده از ترکه‌های جانبیِ باپاشنه یا چوبِ مسن‌تر، برگرفته در فاصله‌زمانیِ پاییز تا اواخر زمستان، امکان‌پذیر است.

آبیاری تا جا افتادن آبیاری منظم می‌طلبد، اما بعد نباید بیش از حد آبیاری شود. به بی‌آبی تحمل نشان می‌دهد، ولی در ماههای گرم گاه‌به‌گاه به آنها آب عمیق و کاملاً خیس کننده بدهید.

کوددهی عموماً ضروری به نظر نمی‌رسد. می‌توانید در اوایل بهار کود مرغیِ دانه‌بندی‌شده به کار برید، اما بدون آن هم نشو و نمای خوبی خواهد داشت.

مشکلات هیچ آفت یا مرضی دیده نشده، اما در خاکهای سنگین و پررطوبت، با ابتلا به گندیدگی ریشه، به سرعت می‌میرد. در نواحی مرطوب شاخ و برگ داخلی یا بخش نزدیکِ زمین، ممکن است بمیرد. بخشهای مرده حذف و اطراف شاخه‌ها خلوت شود تا جریان هوای اطرافِ شاخ و برگ بهبود یابد.

گل‌دهی

فصل متفاوت است. بسیاری از گونه‌ها در اواخر زمستان و بهار گل می‌دهند، اما انواعی هم در تابستان به گُل می‌نشینند.

شاخه‌های بریده از گلها به صورت دسته‌گل خوشبوی تازه می‌توان بهره‌مند شد. می‌توان گلها را برای کاربردهای دیگر خشک کرد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی گلها را همین که پژمردند بکَنید. هرسِ سرِ شاخه‌ها احتمالاً برای رشد متراکم لازم است. اگر می‌خواهید شکل معینی به بوته بدهید، هنگام رشد سریع گیاه قیچی‌کاری کنید.

سیرین‌گا (یاس بنفش درختی، یاس خوشه‌ای بنفش، یاس کبود شیروانی)

LILAC (Syringa vulgaris and S. x *hyacinthiflora* cultivars; *F. Oleaceae)*

خوشه‌ای معطر از یاس بنفش درختی، از دلخوشیهای بزرگِ ایام بهار در نواحی خنک، علاوه بر رایحهٔ دل‌انگیز، منظرهٔ چشم‌نوازی هم پدید آورده است.

جالب‌ترین بخش باغ روستایی یاس درختی سفیدی است که ماهرانه پرورش و پیرایش یافته و خیمه‌ای افسانه‌ای، دلنواز و معطر را برافراشته است.

سیما

برای کاشت در مناطق خنک مناسب است. گلهای یاس درختی عطری دلپذیر با رنگهای سفید، صورتی، ارغوانی روشن، بنفش، قرمز جگری، و سایه‌هایی بین این رنگها دارد. گلها ممکن است ساده، کم‌پَر یا پُرپَر باشد و اقلام زیبای بسیار متعدد و متفاوت دارد. این گیاه خزان‌کننده است و تا ارتفاع ۲ تا ۳ متر رشد می‌کند. اگر باغ به قدر کافی وسیع باشد می‌توان آن را به صورت انفرادی یا انبوه و به منظور ایجاد حریم و حایلِ گیاهی پرورش داد. گیاه پُرعمری است و در ۵ تا ۱۰ سالگی به بلوغ می‌رسد.

شرایط مناسب

اقلیم فقط برای نواحی خنک و مرطوب مناسب است، چون بسیاری از یاسهای درختی گل تولید نمی‌کنند مگر این که در طول زمستان سرمای شدیدی ببینند. اگر در ناحیه‌ای معتدل زندگی می‌کنید شایسته است که در مورد گونه‌های مناسب و مطلوبی که در آن ناحیه گل‌دهی دارند کاوش کنید.

میزان نور و دما نیاز به آفتاب کامل دارد، اما باید از بادهای شدید و خشک در امان باشد.

خاک به خاک با زهکشی خوب نیاز دارد. همچنین مقدار زیادی مواد آلی می‌طلبد که باید قبل از کاشت به زمین افزود. مالچ‌پاشی زمین هم از ضروریات است.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر در اواخر بهار و تابستان می‌توان از قلمه‌های سرِ شاخه‌ها استفاده کرد، اما این قلمه‌ها به آسانی تولیدِ ریشه نمی‌کنند. بسیاری از اقلام یاس درختی در روی ساقهٔ زیرزمینی یا پایهٔ برگ بو (privet) پیوند شکمی می‌شوند، اگرچه امروزه بیشتر گونه‌ها در روی ریشهٔ خودشان نشو و نما می‌کنند. برای انتخابی سنجیده، گیاهان خود را هنگام گلدار بودن برگزینید یا به کتابهای مصور گلکاری مراجعه کنید.

آبیاری نباید در ماههای گرم سال دچار کم‌آبی شود، لذا آبیاری کاملاً عمیق و منظم ضروری است. آبیاری عمیق را زمانی آغاز کنید که جوانه‌ها در بهار آماس کرده باشند.

کوددهی اوایل بهار و اواسط تابستان غذای کامل گیاهی بدهید.

مشکلات مشکل خاصی ار لحاظ آفت ندارد، اما بیماریِ باکتریاییِ لکه‌برگی، گاهی، مخصوصاً در فصول خیلی مرطوب، مشکل‌ساز می‌شود. ساقه‌های آلوده را ببُرید یا، به‌ضرورت، بوته‌ها را با اکسی‌کلراید مس سمپاشی کنید.

گل‌دهی

فصل یکی از لطایف بهاری در مناطق خنک است.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی دنباله‌ها را به محض ناپدید شدن گلها قطع کنید. پاجوشها را با بیلچهٔ تیزی می‌توان قطع کرد.

لوکولیا

LUCULIA (Luculia gratissima; F. Rubiaceae)

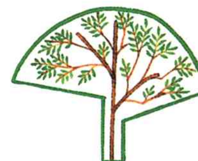

لوکولیا گیاه کم‌زحمتی نیست، اما جایزهٔ زحمات شما خوشه‌های بزرگ گلهای صورتیِ معطری خواهد بود که سرتاسر زمستان، در نواحی گرم، شکوفا می‌شود.

این درختچهٔ همیشه‌سبز، که اصلاً هیمالیایی است، در نواحی گرم خوب نشو و نما می‌کند.

سیما

گیاه همیشه‌سبز لوکولیا دارای گلهای صورتی کم‌رنگ بسیار معطری است که در زمستان ظاهر می‌گردند. این گیاه، اگر روی آن خوب عمل شود، سرمایهٔ بزرگی برای باغ خواهد بود، ولی پرورش و نگهداری آن تا حدی مشکل است. لوکولیا را در قسمت سایه‌دار باغ، به صورت بوته‌ای تنها یا در میان سایر بوته‌ها بکارید. لوکولیاها غالباً تا ارتفاع ۳ متر دیده می‌شوند، اما امکان دارد، در شرایط خوب و نگهداری صحیح، بلندتر و پُرعمرتر بشوند. این گیاه پس از ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ می‌رسد و البته از اولین سالهای زندگی گل می‌دهد.

شرایط مناسب

اقلیم به آب و هوای گرم نیاز دارد و برای نواحی سرد مناسب نیست. زیرا یخبندان را بر نمی‌تابد، به‌ویژه در جوانی.

میزان نور و دما باید در پناه از بادهای شدید و آفتاب، دست کم در نیمی از روز، حفاظت شود. آفتاب لکه‌لکه در سراسر روز مطلوبِ آن است، البته در این صورت رشد غیرمتراکمی خواهد داشت.

خاک به خاک سبک و دارای زهکشی خوب نیاز دارد. مقداری کود حیوانی و کمپوستِ کاملاً پوسیده، مدتی نسبتاً طولانی پیش از کاشت، به خاک وارد کنید. جای ریشه باید خنک باشد، لذا خاک را خوب مالچ‌پاشی کنید. مالچ را حتماً طوری بپاشید که با ساقهٔ گیاه تماس نداشته باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر می‌توان از قلمه‌های نُک، در بهار و تابستان، استفاده کرد.

آبیاری در ماههای گرم به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد، اما خاکِ آن هرگز نباید خیس خیس شود.

کوددهی برای نشو و نمای بهتر، در اوایل بهار آرد استخوان به زمین بدهید. مالچهای آلی، مانند کود گاوی یا کمپوست سبب افزایش مواد غذائیِ مطلوبِ گیاه خواهد شد.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت و بیماری ندارد، اما متأسفانه این گیاه گاهی بی هیچ دلیل روشنی می‌میرد. احتمالاً علت این امر به شرایط ریشه بر می‌گردد. لذا حتماً خاک محل پرورش آن باید زهکشی‌شده و محل ریشه‌ها خنک باشد.

گل‌دهی

فصل از اواسط پاییز تا اواسط زمستان.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی در پایان زمستان، بعد از ناپدید شدن گلها، بوته‌ها را سبُک هرَس کنید.

ماهونیا (زرشک فرنگی، زرشک زینتی)
MAHONIA (Mahonia ...; F. Berberidaceae)

برگهای پهن و تیزی‌دارِ راج‌مانند، مانند سپری، گلهای افشان و زرد ماهونیا را در زمستان یا بهار دربر می‌گیرد. سپس در فصل پاییز توده‌ای زیبا از میوه‌های حبه‌ای پدیدار می‌شود.

پرورش این گیاه آسان است. گونهٔ ماهونیا لوماریفولیا، با جمال خود، هنگامه‌ای در باغ بر پا می‌کند.

سیما

بوته‌های همیشه‌سبزِ ماهونیاها، با برگهای صیقلی و نُک‌تیزی شبیه برگهای درخت راج یا ختمی فرنگی، پرساقه‌اند و ساقه‌ها نی‌مانند هستند. همهٔ انواع ماهونیا، عمدتاً در زمستان و بهار، دارای گلهای زرد روشن اند و، در پاییز تا اوایل زمستان، جلوه‌گری خود را، با حبه‌های قرمز یا آبی‌رنگِ انگورمانندِ کوچکِ خود، ادامه می‌دهند. میوه‌های گونهٔ آبی‌رنگ آن بسیار معروف است، زیرا رنگ آنها نامتعارف است. بوته‌ها، که تا ارتفاع ۱ تا ۳ متر رشد می‌کنند، برای ایجاد حریم و حایل و زمینهٔ بوستان مناسب هستند. ماهونیاها پردوام‌اند و در سن ۵ سالگی یا بیشتر بالغ می‌شوند. گل و میوهٔ انگوریِ آنها پس از ۲ تا ۳ سال تولید می‌شود.

شرایط مناسب

اقلیم این گیاهان در جاهای خنک و مرطوب بهترین رشد را دارند. در مناطق حارّه یا مناطق خیلی گرم نشو و نما نمی‌کند.

میزان نور و دما سایه‌روشنِ آفتاب را ترجیح می‌دهد. آفتاب صبح را دوست دارد، اما از آفتاب داغ بعدازظهر باید در امان باشد.

خاک به خاک با زهکشی خوب، حاوی مواد آلی فراوان، نیاز دارد. مالچ‌پاشی روی خاک به خنک ماندن ریشه‌ها در تابستان کمک خواهد کرد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق بذرِ رسیده امکان‌پذیر است. قلمه‌های نیمه‌خَشَبی یا کاملاً خشبیِ آن نیز می‌توان در پاییز تا اوایل زمستان استفاده کرد.

آبیاری در طول ماههای گرم باید عمیق و منظم آبیاری شود. اگر بوته‌ها در جایی هستند که ریشه‌هایشان با ریشه‌های درختان بزرگ به رقابت می‌افتند باید دقت کرد که ریشه‌های این گیاه خشک نشوند.

کوددهی اول بهار آرد استخوان و غذای کامل گیاهی به زمین بدهید.

مشکلات می‌تواند جایگزینی برای میزبانیِ زنگ گندم باشد، البتّه گونه‌های آکوئیفُلیوم (M. aquifolium) و بئالِی (M. bealei) تا حدی مقاوم‌اند. ضمناً گونه‌های مستعدِ این بیماری نباید در مناطقی پرورش یابند که گندم کشت می‌شود.

گل‌دهی

فصل به گونهٔ انتخابی شما بستگی دارد. گلهای آنها در طول فصل زمستان یا بهار تولید می‌شوند.

میوه میوه‌های انگورمانند ماهونیا از پسِ گلها ظاهر می‌شوند. میوهٔ برخی گونه‌ها قرمز است و برخی گونه‌ها آبی.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی شاخه‌های لاغر را بعد از گل‌دهی از نزدیک زمین قطع کنید. هرَس دیگری لازم نیست، مگر برای شکل‌دادن به تودهٔ گیاه.

شکوفهٔ نارنج مکزیکی

MEXICAN ORANGE BLOSSOM (Choisya ternata; F. Rutaceae)

عطر دلپذیر شکوفه‌های نارنج مکزیکی هوای گرمِ بهاری اطراف را پر می‌کند.

گلهای سفیدِ موجود در این تصویر توافق کاملی با گلهای قرمزِ بوته‌های همجوار دارد.

سیما

شکوفهٔ نارنج مکزیکی گیاه همیشه‌سبزی‌ست با برگهای پرجلا و گلهای معطر. بلندی بوته به ۱/۵ تا ۲ متر می‌رسد. برای کاشت به صورت توده‌ای و ایجاد حریم و حایلِ غیررسمی، به تنهایی یا مخلوط با گیاهان دیگر، مناسب است. می‌توان در ظرفی بزرگ هم آن را پرورش داد. ۵ سال طول می‌کشد تا این گیاه به اندازهٔ بالغ‌شده برسد، ولی از ابتدای زندگی گل می‌دهد.

شرایط مناسب

اقلیم شکوفهٔ نارنج مکزیکی در آب و هوای گرم رشد بهتری دارد، اما اگر در پناه دیوار یا پرچینی کاشته شود نواحی سرد را هم تحمل می‌کند.

میزان نور و دما شکوفهٔ نارنج مکزیکی به جای گرم دور از بادِ سردِ شدید احتیاج دارد. در جاهایی که در سراسر روز یا در بخشِ بیشتری از روز آفتاب کامل بتابد بهترین نشو و نما را خواهد داشت.

خاک به خاک با زهکشی خوب و غنی شده با مواد آلی نیاز دارد. مالچ‌پاشی خاک، با بعضی از مواد آلیِ کاملاً پوسیده، منجر به بهبود وضع نشو و نمای شکوفهٔ نارنج مکزیکی می‌گردد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از قلمه‌های نیمه‌خشبیِ آن، که در پاییز و اوایل بهار گرفته می‌شود، می‌توان استفاده کرد.

آبیاری در ماههای گرم به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد.

کوددهی یک بار در اوایل بهار و بار دیگر در اواسط تابستان غذای کامل گیاهی یا آرد استخوان به خاک بیفزایید.

مشکلات مشکل آفت‌زدگی یا بیماری خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل گلهای سفید و خوشبوی این گیاه در طول بهار می‌شکفند.

هَرَس (پیرایش)

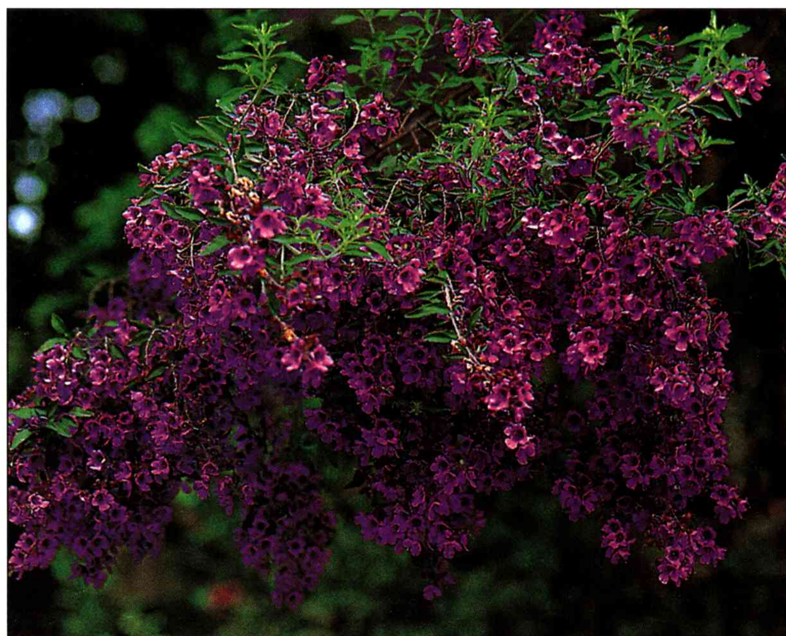
به طورِ کلی سوای قطع ساقه‌هایی که گلی روی آن باقی نمانده است، به هرس مختصری نیاز دارد.

نکته

شکل دادن اگرچه انجام هرَس معمولاً ضروری نیست، اما شکوفهٔ نارنج مکزیکی به قیچی‌زنی روی خوش نشان می‌دهد. به همین علت عده‌ای از پرورش دهندگان ترجیح می‌دهند آن را بپیرایند و شکلی رسمی به آن بدهند.

درختچهٔ نعناع اتریشی (برگ نعناعی، نعناع درختی زینتی)

MINT BUSH (Prostanthera ...; F. Labiaceae-tae)

گونه‌های زیادی از درختچهٔ نعناع یا برگ‌نعناعی وجود دارد. برگ همهٔ گونه‌های آن بوی خوشِ نعنای تازه می‌دهند. بیشترِ آنها گل ارغوانی دارند.

شاخ و برگ درختچهٔ نعنا در بهار پوشش زیبایی از گلهای ارغوانیِ روشن به تن می‌کند.

سیما

این گیاه بیشتر به خاطر شاخ و برگ پُرعطر و بو و گلهای ارغوانیِ متمایل به آبی پرورش داده می‌شوند. ارتفاع آنها، بسته به گونه، به ۱ تا ۳ متر یا بیشتر می‌رسد. این گیاه را نزدیک مسیر عبور عابران یا در لبهٔ باغها بکارید تا عطرِ شاخ و برگ آن بتواند همه را محظوظ کند. با وجود بیش از ۶۰ گونه از این گیاه، بی‌شک، برای هر آب و هوایی گونه‌ای یافت خواهد شد. عمر بعضی گونه‌ها به‌راستی کوتاه است. غالباً در ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسند، اما زودتر از آن به گل‌دهی می‌پردازند.

شرایط مناسب

اقلیم برای نواحی لم‌یزرع یا مناطق حارّه مناسب نیست. احتمالاً نهال‌کاران محلی بهترین گونه را مناسب آب و هوای منطقه تدارک دیده‌اند.

میزان نور و دما عموماً مکانی را ترجیح می‌دهند به دور از باد شدید. آفتاب را به صورت لکه‌لکه در تمام روز یا آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر را می‌پسندند.

خاک خوب زهکشی شود و حاوی مقدار زیادی مواد آلی باشد. ریشه‌ها در هوای گرم باید خنک نگاه داشته شوند. لذا باید سطح خاک اطراف بوته‌ها را مالچ‌پاشی کنید. می‌توان به جای مالچ سنگ‌ریزه به کار برد و مطمئن شد که هیچ گونه لیچ‌افتادگی در اطراف بوته‌ها به وجود نمی‌آید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر این گیاه را از طریق کشت بذر تکثیر می‌کنند، اما از قلمه‌های برگرفته در آخر تابستان تا اوایل پاییز نیز می‌توان استفاده کرد.

آبیاری باید، در هوای داغ و خشک، عمیق و منظم آبیاری شود.

کوددهی بدون کودهای تکمیلی هم قادر به نشو و نما هست، اما کودهای دانه‌ایِ تدریجاً آزاد شونده یا کمی آرد استخوان را در اوایل بهار می‌توان به کار برد.

مشکلات گندیدگی ریشه مشکل بزرگی برای درختچهٔ نعناست. این مشکل وقتی پیش می‌آید که خاکْ خوبْ زهکشی نشده و رطوبت آن زیاد باشد. در ختچه‌هایی که روی پایهٔ رزماریِ ساحلی (اکلیل کوهی) پیوند شده باشند مقاوم‌ترند.

گل‌دهی

فصل زمان گل‌دهی به گونهٔ گیاه بستگی دارد، اما اغلب گونه‌ها در بهار به گل‌افشانی می‌پردازند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی برای ادامهٔ رشد متراکم شاخ و برگ درختچه، پس از دوران گل‌دهی هرَسِ سبُک مفید است، اما نباید سرِ شاخه‌ها را تا محل چوبی‌شدهٔ آنها بُرید.

درختچهٔ مِه‌پَر (پَرِ مِه‌آلود، پَرِ اَبرمانند)

MISTY PLUME BUSH (Tetradenia riparia, syn. *Iboza riparia; F. Labiaceae)*

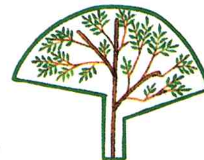

پاشش زیبا و چشم‌نوازِ گلهای صورتی- ارغوانیِ روشنِ درختچهٔ مِه‌پَر از سرمایه‌های بوستانِ زمستان خواهد بود.

تصویر نمی‌تواند گویای رایحهٔ دل‌انگیزی باشد که درختچهٔ مِه‌پَر هر دَم از شراشر وجودش در فضا می‌پراکَنَد.

سیما

مِه‌پَر بوتهٔ نیمه‌خز انکننده‌ای به بلندی ۲ متر یا بیشتر است که گلهای پَرمانندِ زیبا و شاخ و برگ معطرش به آن ارزشی فوق العاده می‌بخشد. این گیاه پُرعُمر است و ۵ سال وقت لازم دارد تا به بلوغ برسد، اما در دوسالگی شروع به گل‌افشانی می‌کند. این درختچه را می‌توانْ به صورت تک‌بوته یا مخلوط با نباتات دیگر روی مرزها کاشت.

شرایط مناسب

اقلیم برای نواحی خنک مناسب نیست. بهترین نشو و نما را در گرم‌ترین نواحی خواهد داشت.

میزان نور و دما جای گرم می‌طلبد، اما در هُرمِ آفتاب سایه را ترجیح می‌دهد.

خاک درختچهٔ مِه‌پَر چندان پرتوقع نیست، اما خاکش باید دارایِ زهکشی خوب باشد. همهٔ خاکها جز خاک رسِ سنگین را تحمل می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نُک را در بهار از شاخه‌های نورُسته بگیرید و بکارید.

آبیاری بهتر از بسیاری از درختچه‌ها دوره‌های طولانی خشکی را تحمل می‌کند، اما از آبیاری عمیق، یک تا دو هفته در میان، در ماههای گرم، بهره خواهد برد.

کوددهی می‌توان در اوایل بهار غذای کامل گیاهی یا آرد استخوان به خاک افزود، اما این کار ضرورت چندانی ندارد.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت یا بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل از اوایل تا اواسط زمستان گل‌افشان می‌شود.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی بلافاصله بعد از پایان دورهٔ گل‌دهی در زمستان، شاخه‌ها را هرس کنید. دست کم دوسوم شاخ و برگ روییده در سال قبل را می‌توان چید.

نکته

کاربردها مانند همهٔ گیاهان خوشبو، بهترین جای کشت آن جایی است که عابران، به هنگام عبور، ناخواسته آن را تکان دهند. در قدیم وسیعاً کاشته می‌شد. به خاطر گل‌دهی در زمستان و شاخ و برگ مخملی‌اش خوب است که بیشتر کاشته شود.

صبح، ظهر، شب (دیروز، امروز، فردا)
MORNING, NOON & NIGHT (Brunfelsia australis; F. Solanaceae)

گلهای قشنگِ «صبح، ظهر، شب» به رنگِ ارغوانیِ سیر باز می‌شود، بعد به رنگهای ارغوانی روشن، سپس سفید درمی‌آید، هر سه رنگ، همزمان، مشاهده می‌شود.

رایحهٔ دل‌انگیزِ «صبح، ظهر، شب»، در غروبِ گرمِ روزهای بهار، به داخل پنجرهٔ خانه می‌خزد.

سیما

آوسْتْرالیس، که به «دیروز، امروز، فردا» هم معروف است، ممکن است به اسم برونْفِلسیا بُنْدُرا B. bonodora فروخته شود. گلهایش ابتدای شکفتن بنفشِ سیر است، بعد روشن می‌شود و سپس سفید می‌گردد. وجهِ تسمیهٔ گیاه هم همین است. هم‌زمانیِ این سه رنگ جلوهٔ خوبی به گیاه می‌دهد. گلها بوی خوشی هم دارند و این بوی خوش غروبها تقویت می‌شود. این گیاهِ همیشه سبز تا ارتفاع ۲ تا ۳ متر رشد می‌کند. البته مقداری از برگهایش را در زمستان از دست می‌دهد. در ۵ سالگی بالغ می‌شود، اما از اوایل عمر خود گل‌افشانی می‌کند. می‌توان آن را منفرداً یا مخلوط با گیاهان حاشیه‌ای کاشت.

شرایط مناسب

اقلیم به سرما حساس است و بهترین نشو و نما را در مناطق گرم‌تر دارد.

میزان نور و دما آفتاب کامل را ترجیح می‌دهد، ولی اگر نیمی از روز هم در آفتاب باشد خوب رشد می‌کند.

خاک به خاک با زهکشی خوب نیاز دارد. از مالچ‌پاشی هم سود می‌بَرد، زیرا مالچ از تبخیر شدید رطوبت خاک در هوای داغ جلوگیری می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق بذر یا قلمه‌های نُک‌سفتی که در اواخر بهار تا پاییز گرفته شود.

آبیاری به آبیاری عمیق و کاملاً خیس‌کننده، هفته‌ای یک بار در ماههای گرم، نیاز دارد.

کوددهی در اواخر زمستان یا اوایل بهار، غذای کامل گیاهی، آرد استخوان یا کود مرغیِ دانه‌بندی‌شده به زمین بدهید.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت و بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل وقت گل‌افشانی این گیاه فصل بهار است.

هَرَس (پیرایش)

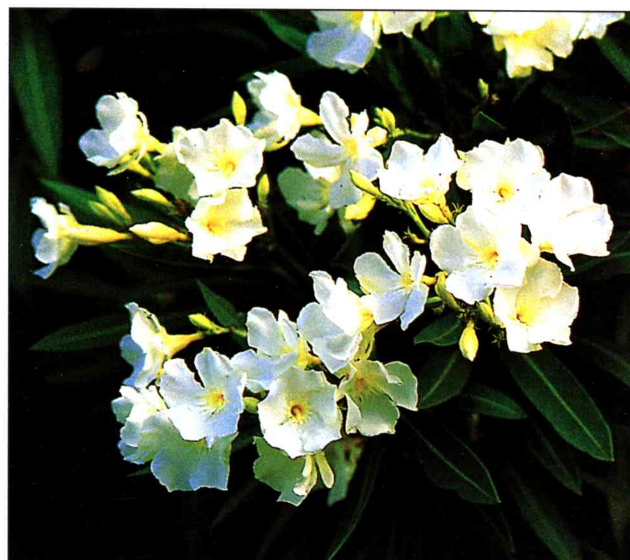
به طورِ کلی هرَسِ کمی لازم است، اما اگر شکل‌دهی خاصی مورد نظر باشد بلافاصله پس از دورهٔ گل‌دهی بوته را هرَس کنید.

نکته

جای کاشت این گیاه را نزدیک محل سکونت بکارید، جایی که بوی خوشش در بهار مشام اهل خانه را بنوازد.

خرزَهره (اُلِئاندِر)

OLEANDER (Nerium oleander; F. Apocynaceae)

خرزهره **دورهٔ گل‌دهی** طولانی و گلهای آن رنگهای مختلف شامل سفید، صورتی، زرد آلویی و سرخ لاکی دارد.

بوته‌های متراکم خرزهرهٔ سفید بر دیوار چوبی باغ گسترده شده و خلوت باغ را به طرز مؤثری پاس می‌دارد.

سیما

ارتفاع این گیاهِ همیشه‌سبزِ چوبْ سخت، بسته به گونهٔ انتخابی، به ۲ تا ۴ متر می‌رسد. البته گونه‌های پاکوتاهی هم هست که بلندیشان از یک متر کمتر است. خرزهره‌ها برای ایجاد حریم و حایل و بادشکن بسیار خوب‌اند، زیرا نه‌فقط بادهای شدید را بلکه بادهای نمکی را نیز تحمل می‌کند. بوته‌ای پردوام دارد که در ۳ تا ۵ سالگی بالغ می‌شود، اما از ابتدای زندگی گل می‌دهد. دورهٔ گل‌دهی آن طولانی است و رنگهای بسیار خوبی دارند: سفید، صورتی، سرخ گیلاسی، سرخ لاکی، و زرد آلویی، به صورت کم‌پَر و پُرپَر. شکل متداولی برای گلکاران هست که با بقیه متفاوت است: با برگهای رنگینِ کرِم و سبز. یکی از نقایص خرزهره آن است که تمام قسمتهای گیاه اگر خورده شود مسموم‌کننده است، لذا در صورت حضور بچه‌ها در باغ باید مواظب بود. حتی چوب درخت خرزهره نباید در محیط خانه سوزانده شود، زیرا دود آن می‌تواند به غذاها سرایت کند.

شرایط مناسب

اقلیم برای نواحی خیلی سرد مناسب نیست. بهترین رشد را در اقلیم گرم دارد، اما یخبندان را تا حدی تحمل می‌کند. در زمینهای لم‌یزرع، اگر آب کافی به آن برسد، خوب رشد می‌کند.

میزان نور و دما برای داشتن بهترین رشد به آفتاب کامل نیاز دارد. مناطقِ بادخیز را نیز تحمل می‌کند.

خاک همهٔ خاکها جز خاکِ سنگینِ خیلی خیس را تحمل می‌کند، اما بهترین رشد را در خاکِ سبک‌ترِ با زهکشیِ خوب دارد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نیمه‌خشبیی که در اوایل پاییز گرفته شوند، به سهولت ریشه‌دار می‌شوند.

آبیاری اگرچه دوره‌های طولانیِ خشکی را تحمل می‌کند، ولی بهترین رشد را در هوای خشک با آبیاریِ سنگینِ گهگاهی دارد.

کوددهی چندان ضروری نیست، اما هرگاه خاکْ خیلی فقیر و شنی باشد می‌توان در اوایل بهار غذای کامل گیاهی به کار برد.

مشکلات گاهی هدف حملهٔ حشرات سپردار واقع می‌شود و باید آن را با روغن زمستانه سمپاشی کرد. همچنین به نوعی بیماری گالِ باکتریایی مبتلا می‌شود، که تولید برآمدگی بر روی ساقه و نیام گلها می‌نماید. شاخه‌های مبتلا را باید در اسرع وقت هرَس کرد. قیچی را هنگام هرَس مرتب ضد عفونی کنید.

گل‌دهی

فصل معمولاً از اواخر بهار تا سراسر تابستان و حتی گاهی در پاییز به گل‌افشانی مشغول است.

هَرَس (پیرایش)

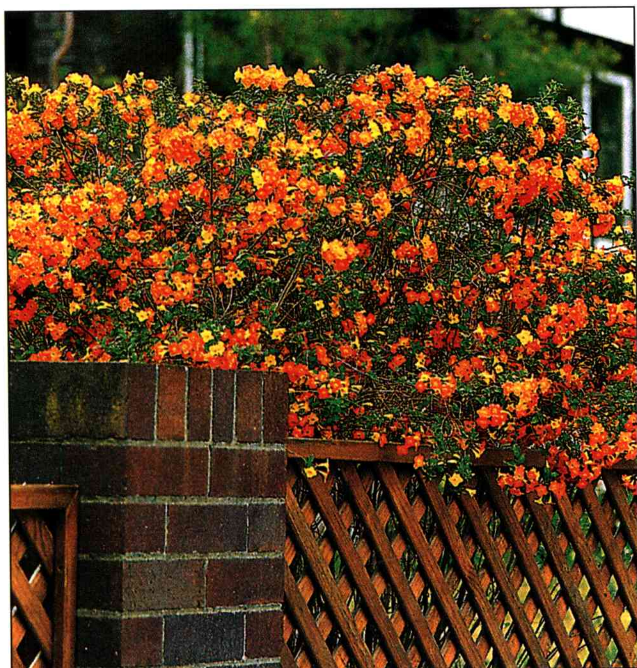
به طورِ کلی در بهار نُک شاخه‌ها را هرَس کنید. در مناطق حارّه بهترین وقت هرَس بعد از دورهٔ گل‌دهی است. بوته‌هایی را که شاخ و برگشان پراکنده شده‌اند چندان بپیرایید که شکل مناسب خود را بازیابند.

بروواليای نارنجی

ORANGE BROWALLIA (Streptosolen jamesonii; F. Solanaceae)

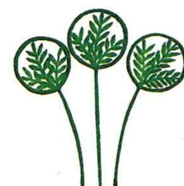

دسته‌های گل کوچک و رنگارنگِ «زرد- نارنجی- سرخ»، دادنِ لقبِ خودمانی «در ختچهٔ مربّای نارنج» را به بروواليای نارنجی باعث شده است.

هرچه هوا گرم‌تر باشد این در ختچهٔ باروح عاشقِ آفتاب بهتر گل می‌دهد. اینجا آن را در جوار دیواری کوتاه و حایلی مشبّک پرورش داده‌اند.

سیما

نمایش طولانی گلهای زرد- نارنجی- سرخِ بروواليای نارنجی موجب پیدایش نام دیگری به این گیاه شده است: در ختچهٔ مربّای نارنج (مارمالادِ نارنج). این گیاهِ پُرساقهٔ همیشه‌سبز تا ارتفاع تقریباً ۲ متر رشد می‌کند و بعد از ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد. اگر شاخه‌های ترکه‌ای آن منظماً هَرَس شود گلهای نارنجی از اوان زندگیِ گیاه شکوفا می‌شوند. در جوار پرچینِ آفتاب‌گیر یا داخل گلبنهای دیگر یا به عنوان زمینهٔ گلبوته‌های یکساله می‌توان از آن استفاده کرد. رنگهای قوی گلهای آن دیدنی اند. شهد داخل گلها پرندگان شهدخوار را جذب می‌کند. گونهٔ کوچکی از این گیاه به نام Ginger Meggs گاهی در دسترس است.

شرایط مناسب

اقلیم اقلیم گرم بدونِ یخبندان می‌پسندد. هرچه هوا گرم‌تر باشد بنیه‌اش قوی‌تر و گل‌دهی‌اش سخاوتمندانه‌تر خواهد بود.

میزان نور و دما باید در آفتاب کامل باشد، اما تا حدودی به محافظت از باد نیاز دارد.

خاک به خاکِ با زهکشی خوب نیاز دارد. بیشتر خاکهای سبُک‌تر برای نشو و نمای آن مناسب‌تر اند. افزودن کمپوست یا کود حیوانی، پیش از کاشت، نتیجهٔ بهتری دارد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کاشت قلمه‌های گرفته‌شده از نوک شاخه‌ها در اواخر بهار یا اوایل تابستان، و قلمه‌های خشبیِ گرفته‌شده در اواخر تابستان یا اوایل پاییز به سهولت تکثیر می‌شود.

آبیاری در ماههای گرم به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد. مالچ‌پاشی سودمند است، زیرا به حفظِ رطوبتِ خاک کمک می‌کند.

کوددهی غذای کامل گیاهی، آرد استخوان یا کود مرغی در اواخر زمستان و اواسط تابستان به کار برید.

مشکلات از لحاظ صدمهٔ حشرات و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل دورهٔ اصلی گل‌دهیْ اواخر زمستان تا اواخر بهار است. نیز ممکن است، به‌فواصل، در ماههای تابستان و پاییز هم گل بدهد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از دورهٔ اصلی جَستِ سریع شاخه‌ها و لبریزی گل، زمان هرَس فرا می‌رسد. ساقه‌های باریکِ مسن را از نزدیک سطح زمین قطع کنید تا جا برای شاخه‌های جدید باز شود.

جسامین نارنجی (یاسمن نارنجی، یاس نارنجی)

ORANGE JESSAMINE (Murraya paniculata; F. Rutaceae)

پاششی از گلهای معطّرِ سفید عمدتاً در بهار یا اوایل تابستان ظاهر می‌شود، اما این گیاه، پس از هر باران شدید، در هر موقع از سال هم، ممکن است گل‌افشان شود.

جسامین نارنجی، در ختچه‌ای جذّاب برای ایجاد حریم، می‌تواند تا ارتفاعِ خانه رشد کند، اما با هَرَس می‌توان آن را کوتاه‌تر کرد.

سیما

یاسمن نارنجی درختچهٔ همیشه‌سبز و پُردوامی است با شاخ و برگ پُرجلا و گلهای خوشبوی سفید، که تا ارتفاع ۳ متر و عرض ۲ متر و بیشتر رشد می‌کند. در ده‌سالگی بالغ می‌شود، اما از همان اوان حیات گل‌افشانی را آغاز می‌کند. برای ایجاد حریم و حایل غیررسمی یا زمینهٔ باغ عالی است. می‌توان آن را در ظرفی کاشت و تا چند سال همان جا نگه داشت.

شرایط مناسب

اقلیم اقلیمِ گرمِ بدون یخبندان می‌طلبد و برای مناطق خنَک مناسب نیست.

میزان نور و دما در مناطق حارّه هر جای باغ که قرار گیرد خوب رشد می‌کند، اما در مناطقِ دیگر به آفتاب کامل نیاز دارد و باید از بادهای خیلی سرد در امان باشد.

خاک به خاکی نیاز دارد با زهکشی خوب و غنی از مواد آلی. باید این مواد را مدتی پیش از زمان کاشت به خاک وارد کنند. مالچ‌پاشی با مواد آلی نیز به فراهم شدن شرایط مناسب کمک می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کاشت قلمه‌های نیمه‌خَشَبی که در اواخر تابستان یا اوایل پاییز برداشت می‌کنند تکثیر می‌شود. از طریق کاشت بذرهایی که پوشش گوشتی روی آنها را برداشته باشند نیز می‌توان این گیاه را تکثیر کرد.

آبیاری در دوره‌های خشکی در ماههای گرم به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد.

کوددهی یک بار در اوایل بهار و بار دیگر در اواسط تابستان غذای کامل گیاهی به کار برید.

مشکلات از لحاظ آفات حشرات و بیماریها مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل دورهٔ اصلی گل‌دهی اواخر بهار یا اوایل تابستان است، اما عادتاً در سایر مواقع هم، به‌ویژه بعد از هر باران شدید، ناگهان گل‌افشان می‌گردد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از هر بار گل‌دهی نُک شاخه‌ها را بزنید. این کار به حفظِ تراکم و رشدِ متراکمِ شاخ و برگِ گیاه کمک می‌کند.

پِنْتاس (گل پنج‌پَر)

PENTAS (Pentas lanceolata; F. Rubiaceae)

پِنتاس در نزدِ گل‌پروران منزلت خاصی دارد، زیرا گل فراوان می‌دهد و دورهٔ درازِ گل‌دهی‌اش از بهار تا سراسر تابستان و پاییز است.

گلهای فریبای پِنتاس سایه‌سارِ این باغِ روستای گرمسیری را چه زیبا رنگ‌آمیزی کرده است. این گیاه به یخبندان بسیار حساس است.

سیما

بوته‌های پِنتاس رونق‌افزای ارجمندِ باغهای مناطق گرم است. دورهٔ گل‌دهیِ بسیار طولانی دارد. گلهای آن در رنگهای متعدد، از قبیل سفید، صورتی روشن، آبی، سرخ گیلاسی، سرخ لاکی، و دورنگِ گیلاسی و سفید ظاهر می‌شود. پِنتاس شاخ و برگِ نرم دارد و تا ارتفاع ۱ متر رشد می‌کند. این گیاهِ زینتی پس از ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد. بوته‌های گلِ پِنتاس (گلِ پنج‌پر) با انجام هرَسهای منظم، می‌تواند تا ۱۰ سال عمر کند، اما بوته‌های جدید باید پس از ۵ سال هرس شود.

شرایط مناسب

اقلیم این گیاه زینتی به آب و هوای گرم نیاز دارد. پِنتاس با یخبندان میانهٔ خوبی ندارد و با پدیدار شدن کم‌ترین علائم آن سیاه می‌گردد.

میزان نور و دما برای نشو و نمای خوب، دستِ کم به نصف روز آفتاب نیاز دارد. این گیاهِ حساس را باید با ایجاد پناهگاه یا کاشتن آن در جایی مناسب، از بادهای شدید در امان داشت.

خاک به خاکی با زهکشی خوب و ترجیحاً غنی‌شده با مواد آلی نیازمند است. ضمناً خاک آن را با مواد آلی کاملاً پوسیده مالچ‌پاشی کنید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر به سهولت از طریق قلمه‌های برگرفته در سراسر بهار و تابستان و تا اوایل پاییز تکثیر می‌شود.

آبیاری در طول ماههای خشک‌وگرم آبیاری عمیق و منظم می‌طلبد.

کوددهی به پِنتاس کود اضافی ندهید، زیرا به قیمت کم شدن گل مقدار زیادی ساقه‌های نرمِ پُرشیرهٔ گیاهی به دست می‌آورید. در اوایل بهار و مجدداً در اواسط تابستان غذای کامل گیاهی به خاک بیفزایید.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت حشره‌ای و بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل دورهٔ گل‌دهی از اواخر بهار تا اوایل زمستان طول می‌کشد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی ساقه‌های گل داده را در اواخر زمستان یا اوایل بهار حذف کنید. نُک شاخه‌های بی‌گُل‌شده را در طول تابستان و پاییز بِبُرید. چیدن گلها هم، به صورت شاخه‌گُل، نوعی هرَس است.

نکته

کاربردها می‌توانید پِنتاس را در گلدان یا ظرف بکارید. گلهای آن هم برای تهیهٔ دسته‌گلی دماغ‌پرور عالی است.

فوتینیا

PHOTINIA (*Photinia* species and cultivars; *F. Rosaceae*)

خوشه‌های فراوان گلهای زرد و سفیدِ ظریف، در بهار پدیدار می‌شوند، آنگاه نمایش حبه‌های ریز و سرخِ انگورمانند آغاز می‌شود.

یکی از زیباترین گیاهان، مخصوصاً برای ایجاد حریم و پرچین. فوتینیا به خاطر برگهای جوانِ پُرجلا و سرخش، که تا برسند به‌تدریج سبز تیره می‌گردند، ارجمند است.

سیما

این درختچهٔ همیشه‌سبز، که غالباً برای ایجاد مرز و حایل به کار می‌رود، عزتش مرهون رنگِ سرخِ شاخ و برگ نورُستهٔ آن است. گلهای بسیار کوچکِ سفیدِ فوتینیا به صورت خوشه‌هایی در می‌آیند که در بهار بر بوته پدیدار می‌شوند. ارتفاع بوته‌های هرَس‌نشده، بسته به گونهٔ آنها، به ۴ تا ۵ متر می‌رسد. فوتینیا گیاهی پُرعُمر است که پس از ۱۰ سال به بلوغ می‌رسد، اگرچه از ابتدای زندگی گل می‌دهند. اغلبِ باغبانان به درختچه‌ها اجازهٔ گل دادن نمی‌دهند و به محض پیدا شدن غنچه‌ها، در اسرع وقت، آنها را هرَس می‌کنند تا رشد شاخه‌های جوان را برانگیزانند، زیرا علت عمدهٔ پرورش این گیاه سرشاخه‌های رنگینِ آن است.

شرایط مناسب

اقلیم گونه‌های گلابْرا (P. glabra) «روبِنْس» و گونهٔ سرّاتیفولیا (P. serratifolia) در اقلیمهای سرد و مرطوب بهترین رشد را دارند. فراسِری (P. x fraseri) «روبوستا» هوای گرم نزدیک به خنک را ترجیح می‌دهد.

میزان نور و دما آفتاب کامل را ترجیح می‌دهد. سایهٔ بخشی از روز را نیز تحمل می‌کند، ولی البته خیلی متراکم نخواهد شد و شاخ و برگ تازهٔ درخشانی تولید نخواهد کرد.

خاک خاک با زهکشی خوب می‌طلبد. به خاکهای سنگین و خیس تحمل نشان نمی‌دهد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نیمه‌خَشَبی آن که در پاییز گرفته می‌شوند به‌خوبی ریشه‌دار می‌شوند.

آبیاری در طول ماههای گرم سال به آبیاری عمیق و منظم نیاز دارد.

کوددهی در اواخر زمستان یا اوایل بهار غذای کامل گیاهی بدهید.

مشکلات گاهی حشرات سپردار می‌توانند مشکلی ایجاد کنند. روی این حشرات روغن زمستانه بپاشید. در خاکهای با زهکشی ضعیف بسیار مستعد گندیدگی ریشه هستند.

گل‌دهی

فصل دورهٔ گل‌دهی فوتینیا فصل بهار است، اما زمان آغاز گل‌دهی و مدت آن، نسبت به گونه، تغییر می‌کند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی باید در اواخر زمستان صورت گیرد. بسیاری از پرورش دهندگان علاقه دارند که بیشتر در طول فصل رشد نُک‌شاخه‌ها را هرس کنند تا جهشهای فراوانی در رویش شاخ و برگِ سرخِ نو ایجاد شود.

پلومباگو (یاس آبی، فلوکس درختی، علف سربی، علف دندان)

PLUMBAGO (Plumbago auriculata; F. Plumbaginaceae)

دسته‌گلهای جان‌پرورِ آبیِ آسمانی، حجمِ بوتهٔ زینتی پلومباگو را در سراسرِ فصل بهار و تابستان تا پاییز می‌پوشاند.

پلومباگو سریع الرّشد، پرچینی غیررسمی و عالی به وجود می‌آورد، اما شکل دادن و حفظ شکل آن نیاز به هرَسِ جدی پس از هر گل‌دهی دارد.

سیما

این گیاهِ همیشه‌سبز، بدون هرَس، رشد باز و غیرمتراکمی دارد اما عموماً هرَس و پیراسته می‌شود تا شکل مشخص و متراکمی پیدا کند. تا ارتفاع ۲ تا ۳ متر رشد می‌کند. گلهای آبیِ آسمانیِ آن از اوایل زندگی تولید می‌شود. اگر مرتب هرَس شود عمر طولانی خواهد داشت. بعد از ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد. گونه‌ای از این گیاه هست با گلهای سفید که عادتاً استعدادِ رشدِ چندانی ندارد. این گیاه را معمولاً در پای پَرچین و دیوار می‌کارند و می‌تواند پَرچین خوبی هم ایجاد کند. گیاه خوبی برای کاشت در نزدیکی استخر و در فضاهای مخصوصِ سرگرمیِ تابستانه است، زیرا دورهٔ گل‌دهی آن بسیار طولانی است.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق سرد مناسب نیست. در آب و هوای گرم تا داغ و مناطق حارّه بهترین نشو و نما را دارد.

میزان نور و دما آفتابِ کاملِ سراسرِ روز را ترجیح می‌دهد، اما دریافت آفتاب در نیمی از روز هم برایش رضایت‌بخش است.

خاک در انواع خاکها می‌روید، اما زهکشی همه باید خوب باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر برای تکثیر، قلمه‌های نُک آن را در اواخر بهار تا اوایل پاییز برداشت می‌کنند.

آبیاری بوته‌های نورُسته به آبیاری منظم نیاز دارند، اما بوته‌های جاافتاده مدتهای طولانی خشکی را تحمل می‌کنند. با این حال، در هوای خشک، با هفته‌ای یک بار آبیاریِ عمیق، گیاهان پر جاذبه‌تری خواهید داشت.

کوددهی در دادن کود زیاده‌روی نکنید. تغذیهٔ سبُک، با هرگونه مواد غذائیِ کامل، در اواخر زمستان تا اوایل بهار، کفایت می‌کند.

مشکلات هیچ آفت و بیماریی بر پلومباگو اثر ندارد.

گل‌دهی

فصل از اواخر بهار و سراسر تابستان تا پاییز. معمولاً اواخر تابستان اوج گل‌دهی این گیاه است.

هَرَس (پیرایش)

به طورکلی در اواخر زمستان به هرَس شدید نیاز دارد. می‌توان در سراسر دورهٔ رشد هم نُک‌شاخه‌های آن را هرَس کرد.

بنْت قُنْسول (پوئینْسِتیا، فرفیون شیردار، بنت کنسول)

POINSETTIA (Euphorbia pulcherrima; F. Euphorbiaceae)

گلبرگها (گلپوشها)ی نُک‌دار و بزرگِ این بنتِ قُنسولِ کرم‌رنگ، در واقع، نقش محافظ را برای گلهای ریز و بی‌مقدارِ اصلیِ وسطِ گل ایفا می‌کنند.

گلهای سرخ بنت قنسول، با نمایشی دیدنی در وسط زمستان، رهگذران و صاحبانشان را مشعوف و مبهوت می‌کنند.

سیما

این گیاه در مناطق حارّه همیشه‌سبز است و در دیگر مناطق خزان‌کننده. این گیاه به خاطر نمایش گلهای درخشان زمستانه‌اش (در واقع کاسبرگهایش) پرورش داده می‌شود. گلپوشهای بنتِ قنسول در رنگهای سرخ روشن، سرخ جگری، صورتی، کرم یا سفید وجود دارند. بوته‌ها معمولاً تا ارتفاع ۲ تا ۳ متر رشد می‌کنند. نوعی بنت قنسولِ پاکوتاه در گلدان پرورش داده می‌شود. بنت قنسول اگر منظماً هرَس شود و ساقه‌های باریک و مسن آن قطع گردند عمر طولانی خواهد داشت. در ۳ تا ۵ سالگی به بلوغ می‌رسد، ولی از ابتدای زندگی گل می‌دهد.

شرایط مناسب

اقلیم در مناطق گرمسیری بهترین نشو و نما را دارد، و برای مناطق سرد مناسب نیست.

میزان نور و دما به جایی در پناه از باد شدید نیاز دارد. باید در گرم‌ترین قسمت باغ و در آفتاب کامل باشد.

خاک به خاکِ با زهکشی خوب نیاز دارد و در خاکی که با مواد آلی پوسیده تقویت شده باشد بهترین عملکرد را خواهد داشت.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کاشت قلمه‌های نُک‌شاخه‌ها که در فصل رشد گرفته می‌شود می‌توان تکثیرش کرد، اما آسان‌ترین روش تکثیر آن است که قلمه‌های سخت و خَشَبی را بعد از هرَس در اواخر زمستان یا اول بهار در گلدان بکارید.

آبیاری بوته‌های جاافتاده دوره‌های طولانی خشکی را خوب تحمل می‌کنند. با این حال، بهترین نتایج را وقتی به دست می‌آورید که هر یک یا دو هفته یک بار آنها را عمیقاً آبیاری کنید.

کوددهی هر نوع غذای همه‌منظوره را می‌توان در اواخر زمستان و مجدداً در اواسط تابستان به کار برد.

مشکلات از لحاظ آفتهای حشره‌ای یا بیماریها مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل بر طبق شرایط، نشو و نمای آن متفاوت است، اما عموماً در دوره‌ای بین اواخر پاییز و اواخر زمستان گل می‌دهد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی در پایان دورهٔ گل‌دهی در اواخر زمستان یا اول بهار شدیداً هرَس کنید. هرَسِ دیگر، سبُک‌تر، در اواخر تابستان، به گل‌دهی کمک خواهد کرد. شیرهٔ شیرمانندش سخت تند است، لذا باید دستکش بپوشید و مواظب چشمانتان باشید.

انار زینتی

POMEGRANATE (*Punica granatum* and cultivars; *F. Punicaceae*)

گلهای به شکل زنگ، چهرهٔ جذاب درختچهٔ زینتی انار را تداعی می‌کند. گلهای آن می‌تواند قرمز روشن یا صورتی و سفید باشد.

درختچهٔ انار زینتی بیشتر به خاطر میوهٔ خوشمزه و زیبای آن، که در اواخر تابستان ظاهر می‌شود، محبوب است. گونه‌های با گلِ پُرپَر میوه نمی‌دهند.

سیما

درختچهٔ انار گیاه خزان کننده‌ای است که تا ارتفاع ۳ تا ۴ متر رشد می‌کند و گلهای قرمز درخشانی دارد که به میوه‌های قرمز نارنجی تبدیل می‌شوند. در میان اقلام گوناگون انار بوته‌هایی با گلهای کم‌پَر یا پُرپَر در رنگهای کرِم، زرد آلویی، یا عنابی روشن وجود دارد. انارهای با گلِ پُرپَر میوه نمی‌دهند. اغلب گونه‌های زینتی پاکوتاه‌اند. انار گیاهِ پردوامی است. بیش از ۵ سال طول می‌کشد تا بالغ شود. از ابتدای حیاتش گل می‌دهد. منفرداً یا برای ایجاد پَرچین غیررسمی یا در مرزها به صورتِ آمیخته با گیاهان دیگر کاشته می‌شود. موطن اصلی انار جنوب غرب آسیا است.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق گرم مناسب نیست، اما در بیشترِ اقلیمهای دیگر خوب طاقت می‌آورد. به گرمای کم به همان خوبیِ گرمای زیاد و رطوبت کم تحمل نشان می‌دهد و لذا برای نواحی خشک لم‌یزرع مناسب است.

میزان نور و دما در آفتاب کامل بهترین نشو و نما را دارد.

خاک خاک باز با زهکشی خوب را ترجیح می‌دهد. خاک فقیر را تحمل می‌کند، اما بهترین رشد را وقتی بروز می‌دهد که، پیش از زمان کاشت، مقداری مواد آلی به خاک افزوده شود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نیمه‌خشبیِ برگرفته در تابستان یا اوایل پاییز، یا قلمه‌های خشبیِ برگرفته از چوبهای در حال خوابِ زمستانه تکثیر می‌شود.

آبیاری درختچهٔ انار خشکی را تحمل می‌کند، اما اگر گهگاه در هوای داغ و خشک عمیقاً آبیاری شود نشو و نمای بهتری خواهد داشت.

کوددهی در اواخر زمستان غذای کامل گیاهی به خاک بدهید.

مشکلات این گیاه از لحاظ آفت حشره‌ای و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل از اواخر بهار تا سراسر تابستان.

میوه میوهٔ خوشمزه و زیبای انار از اواخر تابستان تا اوایل زمستان بر درخت دیده می‌شود، که قابل خوردن نیز هستند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی برای این که شکل خاصی به درختچهٔ انار بدهید و برای حفظ رشد متراکم درختچه، در اواخر زمستان یا اوایل بهار آن را هرَس کنید.

میچلیا (ماگنولیای معطر گل کوچک)

PORT WINE MAGNOLIA (Michelia figo ...; F. Magnoliaceae)

گلهای بسیار کوچک خرمایی‌رنگِ این ماگنولیا به‌سختی دیده می‌شوند، اما آنها حضور خود را با عطر قوی و شدیدی که می‌پراکنند اعلام می‌دارند.

میچلیا بوته یا درختی خوش‌قِلِق و شکیل دارد که برای گوشه‌ای از باغ مناسب است.

سیما

گیاهی همیشه‌سبز است با برگهای سبز پرجلا و گلهای کوچک خرمایی یا شاه‌بلوطی و عطر شدید. عمر دراز دارد و پس از ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ می‌رسد، اما در ۳ تا ۵ سالگی گل می‌دهد. این گیاه تا ۳ متر ارتفاع رشد می‌کند و غالباً آن را برای ایجاد حریم و حایل غیررسمی یا زمینه‌ای برای دیگر گیاهان باغ به کار می‌برند. نام معمولی این درختچه گاهی سبب اشتباه گرفتن آن با درخت ماگنولیای واقعی (Magnolia x soulangiana) می‌گردد.

شرایط مناسب

اقلیم به آب و هوای گرم بدون یخبندان نیاز دارد.

میزان نور و دما جای گرم و به دور از بادهای شدید را ترجیح می‌دهد. به هیچ وجه نسبت به باد شور تحمل نشان نمی‌دهد. در آفتابِ کامل بهترین نشو و نما را خواهد داشت.

خاک به خاکی با زهکشی خوب نیاز دارد که مدتها قبل از زمان کاشت با مواد آلی تقویت شده باشد. لازم است گیاه کاشته‌شده با مواد آلی پاسخ داده شود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از قلمه‌های نیمه‌خشبیِ برگرفته در اواخر تابستان یا اوایل پاییز استفاده کنید.

آبیاری در ماههای گرم سال به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد.

کوددهی در اواخر زمستان و مجدداً در وسط تابستان آرد استخوان یا غذای مناسب آزالیا و کاملیا به خاک بیفزایید.

مشکلات عموماً مشکلی ندارد، اما ممکن است مورد حملهٔ حشرهٔ سپرداری قرار گیرد که بسیار خسارت‌رسان است. از آنجا که این حشره سپر سختی دارد باید با حشره‌کش به‌اضافهٔ روغن زمستانه با آن مبارزه شود.

گل‌دهی

فصل دورهٔ گل‌دهی آن کوتاه (از اوایل تا اواخر بهار) است. گلهای آن چشمگیر نیستند، ولی عطر دلپذیری دارند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از پژمردن گلهای ماگنولیای شراب بندر آن را سبُک هرَس کنید.

اِکیوم (فخرِ مادِیرا، افعی گیاه، گاوزبانک)

PRIDE OF MADEIRA (Echium fastuosum; F. Boraginae)

نام دیگر فخرِ مادِیرا، با این سنبله‌های باشکوه آبی‌رنگ، برجِ جواهر است.

به مادِیرا جای کافی، به پهنای حدود ۲ متر، بدهید تا به رشد دلخواهش برسد. فخرِ مادِیرا برای سایه‌سار بوستان ساحل دریا گیاهی عالی است.

سیما

بوتهٔ تقریباً خزندهٔ فخرِ مادِیرا، با برگهای سبز مایل به خاکستری، تا ارتفاع حدود ۱/۵ متر و پهنای ۲ متر رشد می‌کند. در بهار سنبله‌های بلند و باشکوهِ فراوانی از گلهای تیره‌رنگ تولید می‌کند. فقط در نواحی مدیترانه‌ای عمر طولانی دارد. بعد از ۳-۵ سال بالغ می‌شود، ولی از اولین سالهای عمر خود گل‌افشانی می‌کند. برای کاشت در باغهای خیلی کوچک مناسب نیست و به فضای باز نیازمند است.

شرایط مناسب

اقلیم تحمّلِ یخبندانهای سنگین را ندارد، اما در نواحی سرد و در قسمتهایی از باغ که یخ نمی‌زند نشو و نما می‌کند. در مناطق گرم تا داغ بهترین رشد و رویش را دارد.

میزان نور و دما به آفتاب کاملِ سراسرِ روز نیاز دارد، اما در اطراف آن باید گردش هوا خیلی خوب باشد.

خاک باید خاکش خوب زهکشی شده باشد. بهترین رشد را در خاکهای کاملاً فقیر و زبرِ شن و ماسه خواهد داشت. هرگاه معلوم شود که خاک باغچهٔ شما اسیدی است باید مدت درازی پیش از کاشت بوته‌ها به آن کمی آهک یا دولومیت (مرکب از کربنات کلسیم و منیزیم و بلور دولومیت) اضافه کنید (حدود ۱۳۰ گرم در هر متر مربع).

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق کاشت بذر تکثیر می‌شود. از طریق کاشت قلمه‌های جانبیِ روییده بر ساقه‌ای قدیمی با کمی از چوب پیر در پاشنه، برگرفته در طول تابستان و اوایل پاییز، نیز امکان‌پذیر است. اما این قلمه‌ها بدون وجود شرایط گلخانه‌ای و حضور گرما در خاک به سختی ریشه‌دار می‌شوند.

آبیاری به شرایط خیلی سخت خشکی تحمل نشان می‌دهد و فقط در صورتی که هوا به مدت طولانی خشک باشد، باید گاه‌به‌گاه به طور عمیق آبیاری شود.

کوددهی احتمالاً بی‌هیچ کود تکمیلی بهترین رشد را خواهد داشت.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت یا بیماری ندارد، ولی در خاکهای با زهکشی ضعیف و خاکهای سنگین به سرعت می‌میرد.

گل‌دهی

فصل از بهار تا اوایل تابستان.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از اتمام دورهٔ گل‌دهی سرِ شاخه‌های گل‌داده را ببُرید. می‌توانید شاخه‌های دامن‌کشیده و آویخته به هر جا را در هر موقع از دورهٔ نشو و نما قطع کنید.

پرونوس (گوجه گل، آلوی زینتی)
PRUNUS (Prunus x blireana; F. Rosaceae)

در اواخر زمستان و اوایل بهار شکوفه‌های صورتیِ شاخه‌های لخت پرونوس جشن مسرفانهٔ خود را بر پا می‌کنند.

درختچهٔ پرونوس، که به جایی در پناه از باد نیاز دارد، شکوفه‌هایش منظرهٔ زیبایی پیش چشم می‌گستَرَد. اواخر بهار برگهای سرخ- قهوه‌ای در پی می‌رسند.

سیما

پرونوس درختی خزان کننده و کوتاه به ارتفاع حدود ۳ تا ۵ متر است، که عادت به رشد شکیل به شکل گلدان دارد و برای کاشت در باغهای کوچک و خیابان مناسب است. پرونوس دارای گلهای پُرپَر و فراوانِ صورتی‌رنگی است که در اواخر زمستان تا اوایل بهار، پیش از پیدائیِ برگهای سبز برنزی آن، شکوفا می‌گردند. پرونوس در ختچه‌ای پُرعمر است و ۱۰ سال طول می‌کشد تا بالغ گردد. گل‌دهی آن از اولین سالهای زندگی آغاز می‌شود و به مرور افزایش می‌یابد.

شرایط مناسب

اقلیم مناطق لم‌یزرع حارّه را بر نمی‌تابد، اما با بیشتر اقالیم سازگار است و سرمایِ سخت را تحمل می‌کند.

میزان نور و دما به آفتاب کامل نیاز دارد و بهترین عملکرد را زمانی دارد که از بادهای شدید در امان باشد، وگرنه نمایش زیبای گلهایش مخدوش می‌گردد.

خاک خاکی را می‌پسندد که خوب زهکشی شده و با مواد آلی تقویت شده باشد. برای حفظ رطوبت خاک در هوای گرم و خشک، مالچ‌پاشی با مواد آلی نباید فراموش شود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر تکثیر این گیاه برای گل‌پرورانِ خانگی آسان نیست، زیرا معمولاً باید بر پایهٔ گونه‌های دیگرِ آلو پیوند شکمی زد.

آبیاری به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد، به‌ویژه هنگام جوانه‌زدن و گل‌دهی. دوره‌های خشکی را به نحوی از سر می‌گذراند، اما آبیاری عمیق به هنگام خشکی هوا مطلوب است.

کوددهی در بهار، پس از پایان گل‌دهی، غذای کامل گیاه یا آرد استخوان به خاک آن بیفزایید.

مشکلات از لحاظ آفت و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل از اواخر زمستان تا اوایل بهار.

دسته گل شاخه‌گلهای تازه شکفته را می‌توان برید و در ظرفی در خانه قرار داد و از زیباییِ آن بهره‌مند شد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی به هرَس سبُک نیاز دارد، زیرا خود به خود شکل گلدان به خود می‌گیرد. با این حال، شاید لازم باشد که شاخه‌های فرعی نورُسته که وسط گیاه را شلوغ می‌کنند حذف شوند. این عمل باید در بهار، بعد از دورهٔ گل‌دهی، انجام گیرد.

روداندرون (آزالیا، آزاله، خرزهرهٔ هندی)

RHODODENDRON (Rhododendron ...; F. Ericaceae)

فقط معدود از درختچه‌های زینتی هستند که می‌توانند در نمایشِ دیدنیِ رنگ در اواخر زمستان و اوایل بهار با معین‌التّجار برابری کنند. دستِ هنرمندِ باغبان طرحِ ماهرانه‌ای با گلهای سفید و صورتی برکشیده است. شاخ و برگِ تیرهٔ گیاه، به جای رقابت با سنبله‌های گردِ تماشایی، گویی آنها را در قاب زیبایی نشانده است.

سیما

گیاه برگ‌پهنِ روداندرون، با مجموعه‌گلهای بزرگِ دیدنی، در رنگهای درخشانِ پُرتلألؤ، سیمای کلیدیِ بسیاری از باغهای نواحیِ خنک خواهد بود. گونه‌های متعدّدِ این گیاه می‌توانند مقیمان اصلیِ باغ برای ماههای آخر زمستان تا پایان بهار باشند. گونهٔ وایِریا (Vireya) نیز همواره هنگام گل‌افشانی چشم بیننده را به سوی خود می‌کشد، و شاخ و برگ درخشانِ آن بر جلوهٔ گلها می‌افزاید. انواعِ روداندرون آب و هوای مرطوب را ترجیح می‌دهند و عادتِ متغیّرِ آنها در گل‌دهی منجر به غافلگیریهای دل‌انگیزی می‌شود. ناگهان، وقتی که هیچ انتظار ندارید، شاهد پاشش شکوفه‌های بیشمار می‌شوید. گیاه گل روداندرون در ختچه‌ای پُرعُمر است و ظرف ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ می‌رسد و البته از همان سالِ اولِ عمر گل می‌دهد.

گونه‌ها

پهن‌برگ انواعِ برگ‌پهن عموماً همیشه‌سبز اند. یک سلسله گیاهانی هستند با ارتفاع متفاوت: از بوته‌های یک متری گرفته تا درخت‌گونه‌های ۳-۴ متری. برگهای چرم‌مانندِ آنها در بخشِ زیرین قدری کرک دارند. گلهای آنها به صورت خوشه‌های دیدنی بزرگی به رنگهای سفید، صورتی، قرمز، آبی، ارغوانی، ارغوانی روشن، کرم، زرد یا نارنجی متولد می‌شوند. برخی معطرند. امروزه نژادها و پیوندیهای جدید متعددی از گونه‌های برگ‌پهن در دسترس هستند. در اقالیم خنک می‌رویند و می‌توان آنها را به صورت تک‌گیاه پرورش داد، اما به صورت انبوه جلوهٔ دیگری دارد.

وایِریا ارتفاع آن ندرتاً از ۲ متر تجاوز می‌کند. این گیاه همیشه‌سبز برگهای نیمه‌سبز براقی دارد. برخی از انواع آن بوته‌های نامتراکم دارند و شاخ و برگ برخی از آنها متراکم اند. دورهٔ گل‌دهی آنها متغیر است و ممکن است بیش از یک بار در سال گل بدهند. رنگ گلها دامنهٔ وسیعی دارد: سفید، زرد، زرد آلویی، عنابی روشن، صورتی و سرخ روشن. گونه‌های بیشماری هست به رنگهای پرده‌اندرپرده و خیال‌انگیز غروب. در زیر درختان بلند خوب رشد می‌کنند، اما می‌توان آنها را مخلوط با دیگر گیاهانِ مرزها کاشت. این گیاهان برای کاشت در گلدان و بعضی از انواعِ آن برای کاشت در سبدهای آویخته از سقف مناسب‌اند.

شرایط مناسب

اقلیم گیاهانِ برگ‌پهنِ روداندرون فقط برای اقالیم سرد و خنک مناسب اند. انواع چندی هم هستند که در جاهای گرم‌تر خوب رشد می‌کنند، مانندِ Broughtonii و نوع پرورش‌یافتهٔ خانم استیرلینگ (Mrs. E.C. Stirling). نوع وایریا با آب و هوای بدون یخبندان و اقالیم مرطوبِ خنک تا گرم سازگار است. در نواحی خشکِ لم‌یزرع یا مناطقِ با رطوبتِ کم، در زیر سایه‌ساری یا آلاچیقی با پوشش گیاهی، بهترین رشد را خواهد داشت.

بالا: گلبرگهای چین‌دار یک نژاد پَهن‌برگ.
پایین: واِیریا «شکوه جزیره».

گلهای زیبای لوله‌ای‌شکلِ نوعِ واِیریا «پیچ دیلایت» (Peach Delight) (حظِّ هلو) واقعاً دوستداران گلِ رودواندرون را محظوظ می‌کند.

میزان نور و دما ضروری است که از بادهای شدید در امان باشند. آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر یا سایهٔ سبُکی از درختان بلند را ترجیح می‌دهند.

خاک به خاکی نیازمندند با زهکشی خوب و مقدار زیادی مواد آلی. مقادیر زیادی از مواد آلی را پیش از فرارسیدن زمان کاشت به خاک وارد و سطح خاک را خوب با مواد آلی مالچ‌پاشی کنید. واِیریاها ریشهٔ سطحی دارند و نباید آنها را خیلی عمیق کاشت. انشعابهای ریشه را بگسترانید و سپس آنها را با خاک بپوشانید و روی خاک را مالچ برگی یا کود حیوانی پوسیده یا کمپوست بپاشید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از قلمه‌های نیمه‌خَشَبی برگرفته از شاخه‌های نورسته در تابستان تا اواخر پاییز استفاده کنید. زدن پودر هورمونِ ریشه‌زا به آنها، ریشه‌دهی قلمه‌ها را زیاد خواهد کرد. قلمه‌های گونهٔ واِیریا بسیار آسان‌تر ریشه می‌زنند.

آبیاری بوته‌های گل رودواندرون را باید در ماههای گرم و در اقالیم خشک و بادخیز کاملاً آبیاری شده نگاه داشت. اما گونهٔ واِیریا حتی در هوای خنک نباید در خشکی کامل به سر بَرَد.

کوددهی برای تقویت خاکِ پَهن‌برگها از آردِ استخوان یا غذای مناسبِ آزالیا و کاملیا در بهار، پس از پایان گل‌دهی، استفاده کنید و مجدداً در اواسط تابستان آنها را به‌طور مختصر کودپاشی کنید. به کار بردن آرد استخوان یا کودهای گرانولیِ دیرتجزیه برای گونهٔ واِیریا بهترین نتیجه را در بر دارد.

مشکلات ممکن است نوع پَهن‌برگ دچار حملهٔ حشره‌ای به نام سِنَکِ توریِ آزالیا و بیماریِ بلایتِ گلبرگ و بیماری قارچیِ لکّه‌برگی (fungal leaf spot) و حملهٔ کنهٔ دونقطه‌ای بشود. البته به اندازهٔ آزالیا مستعد این گونه مشکلات نیست. در مورد واِیریاها می‌توان گفت که سِنَکِ توریِ آزالیا و حشرهٔ تریپس، همچنین سفیدک آردی و سطحی حقیقی در بعضی از نواحی می‌توانند ایجاد مشکل کنند و خسارت بزنند. برای اطلاعات بیشتر در این باره و راه مبارزه، به ابتدای کتاب، و مدخلِ «آزالیا» مراجعه کنید.

گل‌دهی

فصل زمان دقیق گل‌افشانی به گونهٔ آن بستگی دارد. انواع برگ‌پَهن هر زمانی بین اواخر زمستان تا اواخر بهار می‌توانند در حالت گل‌دهی باشند. واِیریاها، بسته به محیط طبیعی و عادت‌شان، در زمانی بین اواخر تابستان تا اوایل زمستان گل می‌دهند، و ممکن است بیش از سالی یک بار گل بدهند.

هَرَس (پیرایش)

به طور کلی به هَرَس نیاز ندارد یا مختصر نیازی دارد. در صورت لزوم، بعد از پایان دورهٔ گل‌دهی، آن را سبُک هَرَس کنید.

نکته

در محل بخرید اگر در منطقه‌ای معتدل و ساحلی زندگی می‌کنید، ممکن است اغوا شوید که از بوته‌های رودواندرون فخیمی بخرید که احیاناً در باغی در منطقهٔ خنکی دیده‌اید. در این صورت خوب فکر کنید، زیرا ممکن است آنها در باغ شما هرچه بکوشند نتوانند مقام خود را به عنوان گیاهی زینتی بازیابند و شما مجبور شوید برخلاف میلتان از آنها صرف نظر کنید.

سیستوس (رُز کوهی، رُز صخره‌ای، شبه‌رُز، راک‌رُز)

ROCK ROSE (Cistus albidus; F. Cistaceae)

گلهای دلربایی که در طول تابستان شکوفا می‌شوند یکی از جلوه‌های رز کوهی است. این گل بنفش کمرنگ، لکّه‌های سرخ ویژهٔ رُز کوهی را نشان می‌دهد.

یک بوته گلِ دماغ‌پرور با گلهای شبهِ رُز. موطن اصلی این گیاه ناحیهٔ مدیترانه‌ای است و به خاطر مقاومتش در برابر خشکی ارجمند است.

سیما

این بوته‌های کوچکِ همیشه‌سبزِ اصلاً مدیترانه‌ای، تا ارتفاع کمتر از ۱ تا ۲ متر رشد می‌کنند. گلهایشان پُردوام و ماندگار نیست، ولی تعدادشان فراوان است و به رنگهای سفید، صورتی، قرمز، لاکی یا بنفش روشن دیده می‌شوند، با ۵ لکهٔ سرخِ پررنگْ نزدیکِ محلِ اتصال گلبرگها در بعضی گونه‌ها. رُز کوهی، بسته به نوع آن، پس از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسد، اما گل‌افشانی خود را از اوایل زندگی آغاز می‌کند. برای ایجاد حریم و حایل غیررسمی مناسب است و می‌توان گونه‌های کوچک‌تر را در گلدان کاشت.

شرایط مناسب

اقلیم اقلیم مدیترانه‌ای، با تابستانهای داغ و خشک و زمستانهای خنک و مرطوب، بهترین اقلیم است. در جاهای دارای باران زمستانه و جاهای خیلی مرطوب رشد خوبی ندارد.

میزان نور و دما برای رسیدن به بهترین نشو و نما به آفتاب کاملِ سراسر روز نیاز دارد. به باد شدید، از جمله بادهای دریایی حامل نمک، تحمل نشان می‌دهد. در فضای باز بسیار خوب رشد می‌کند.

خاک به خاک شنی یا ماسه‌ایِ درشتی نیاز دارد که آب را به سرعت از خود عبور دهد. خاک سنگینی را که تا مدتها خیس باقی می‌مانَد برنمی‌تابد. طبعاً در خاکِ آهک‌بنیادِ با زهکشیِ خوب نشو و نما می‌کند. اگر خاک باغ شما اسیدی است باید مدتی پیش از زمان کاشت، به نسبتِ ۱۳۰گرم در متر مربع، آهک به آن اضافه شود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق بذر و قلمه قابل تکثیر است. سرشاخه‌های سخت را در طول تابستان تا اوایل پاییز برداشت کنید. برای ایجاد اقلام جدید باید از قلمه استفاده کرد.

آبیاری تا جاافتادنِ بوته‌ها آبیاری منظم ضروری است، اما، پس از استقرار، آبیاریِ عمیقِ گهگاهی را ترجیح می‌دهد، آن هم در دوره‌های خیلی خشک.

کوددهی به کود نیاز ندارد یا کود مختصر برایش کافی است. می‌توان در اول بهار کمی کود کامل روی زمین پاشید.

مشکلات تا زمانی که در شرایط خوبی به سر بَرَد، از لحاظ آفت و بیماری، مشکلی نخواهد داشت.

گل‌دهی

فصل بیشتر گونه‌ها و نژادهای این گیاه از اواخر بهار تا سراسر تابستان گل می‌دهند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی برای ایجاد بوته‌های شکیل و متراکم، هنگامی که هنوز آنها جوان‌اند، هرَس منظم سرشاخه‌ها ضروری است. بوته‌های مسن‌تر را، بلافاصله پس از پایان گل‌دهی، هرس کنید.

رُنْدِلتیا

RONDELETIA (Rondeletia amoena; F. Rubiaceae)

گلهای خوش‌بو و صورتی‌رنگِ روشنِ رُنْدِلتیا در بهار ظاهر می‌شوند. این گلها به صورت شاخه‌های بریده برای داخل اتاق و محل پذیرایی عالی‌ست.

خوشه‌های صورتی گلهای رُنْدِلِتیا، در برابرِ دیواری با رنگِ متناسب و هماهنگ‌کننده، جلوهٔ دیگری دارد.

سیما

این بوتهٔ همیشه‌سبز متراکم و پُرشاخه تا ارتفاع تقریبی ۳ متر رشد می‌کند. موطن اصلی آن جنوب مکزیکو و پاناما است. پُرعمر است و ۵ تا ۱۰ سال طول می‌کشد تا بالغ شود، اما از همان اوان زندگی آغاز گل‌افشانی می‌کند. گلهای خوشبوی فراوانِ خوشه‌ای به رنگ صورتیِ روشن از اواخر زمستان تا اواسط بهار ظاهر می‌شوند. رُنْدِلِتیا بوتهٔ خوبی برای ایجاد دیوار کوتاه گیاهی است، اما می‌توان منفرداً هم آن را پرورش داد. بوته در آفتاب کامل رشد متراکم خواهد داشت، اما در سایهٔ کامل شکل بوته تُنُک می‌مانَد.

شرایط مناسب

اقلیم به اقلیمی گرم و بدون یخبندان نیاز دارد.

میزان نور و دما به مکانی گرم و کاملاً آفتابی، در امان از باد شدید یا سرد، نیاز دارد.

خاک به خاکِ با زهکشیِ خوب نیازمند است، با کمپوست یا کودِ حیوانیِ فراوانی که مدتی پیش از کاشت به آن داده باشند. مالچ‌پاشی با مواد آلی نیز باید صورت گیرد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نیمه‌خَشَبی برگرفته در اواخر بهار یا اول تابستان تکثیر می‌شود.

آبیاری در ماههای گرم به آبیاری عمیق و منظم و در زمستانهای خشک ندرتاً به آبیاری محتاج است.

کوددهی یک بار در اواخر زمستان و مجدداً در اواسط تابستان از آرد استخوان یا غذای کامل گیاهی استفاده کنید.

مشکلات از لحاظ آفت حشره‌ای و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل گل‌افشانیِ رُنْدِلِتیا از اواخر زمستان تا اواسط بهار یا بیشتر طول می‌کشد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی برای کمک به حفظ روندِ رشد متراکم رُنْدِلِتیا، بعد از پایان گل‌دهی، آن را هَرَس کنید. بوته‌های مسن ممکن است به قطع قدیمی‌ترین شاخه‌های چوبیِ خود از سطح زمین نیاز داشته باشند.

رُز (گل سرخ)

ROSE (*Rosa* species and cultivars; *F. Rosaceae*)

گل رُز یا «صلح شیکاگو» گیاهی فوق العاده از مشهورترین رُزهای «صلح» است اما بادوام‌تر و با رشدی بهتر. رنگ آن گرم و باشکوه است.

رُزِ چروکی یا رُزِ صاف رُزِ وحشیِ زیبایی با ساقه‌های تیغ‌دار است. موطنِ اصلیِ آن چین و شاید امریکا است.

سیما

رُز یا گلِ سرخ، در سراسر تاریخ، نمادِ زندگی و عشق بوده است. مصریان باستان، یونانیان و رومیان رز را می‌شناختند و به مقدار زیاد پرورش می‌دادند. سایفو (Sappho)، شاعر یونانی، در سال ۶۰۰ قبل از میلاد، آن را «ملکهٔ گلها» نامید. در طول قرون متمادی رُز مفاهیم نمادین زیادتری به خود گرفته و کاربردهای فراوان‌تری پیدا کرده است. هنوز هم در تهیهٔ انواع لوازم آرایشی و مواد غذایی و دارویی به کار می‌رود.

رُز وحشی در اطراف مدیترانه و سراسر خاور میانه و اروپا و امریکای شمالی و آسیا پرورش داده می‌شود. در کشور چین از همه جا فراوان‌تر است. رُز عطّار (رز داروگر) با نام علمیِ R. gallica 'Officinalis' در قرن سیزدهم میلادی از موطن خود سوریه به اروپا راه یافت و در اوایل قرن هفدهم در زمرهٔ گلهایی درآمد که نقاشانِ آلمانیِ گل و بوته بر بومهای خود نقش می‌زدند. در اواخر قرن هجدهم بوته‌های پرگل رزهای چینی با استقبال اروپائیان روبه‌رو شد و پیوندزدنها و دورگه‌گیریهای متعدد بر روی آن به‌طور وسیع آغاز گردید، که تاکنون همچنان ادامه دارد.

برای کسی که بخواهد اطلاعاتی دربارهٔ رزها به دست آورد نوشته‌های فراوانی هست. البته رزهای وحشی هم وجود دارند، همچنین گالیکا، دمسک، آلبا، مُسی، سانتی‌فولیا، پُرتْلند، چاینا، تی، نُوئیِست و بوربُن.

در قرن نوزدهم دورگه‌های Hybrid Musk و Hybrid Perpetual و Hybrid Tea پدید آمدند و در اواخر دههٔ ۱۹۶۰ دیوید آستین (David Austin) نخستین رُزهای نسل «انگلیسی» را تولید کرد.

این رزهای مکرّراً گل‌دهنده شکل و عطر و بنیهٔ بهتری نسبت به اغلبِ رزهای قدیمی دارند.

⇑
سه شکلِ اصلیِ بوته‌های انواعِ رز

توصیف

رزها بیشتر به خاطر شکل و رنگ‌شان محبوب‌اند و خیلی از آنها بسیار معطّرند. آنها می‌توانند همیشه‌سبز یا خزان‌کننده باشند. ساقه‌ها غالباً خاردار است. در آب و هوای مناسب می‌توانند عمر دراز کنند، و البته در هوای گرم‌تر عمر کوتاه‌تری خواهند داشت. رزها در عرض ۳ تا ۵ سال بالغ می‌شوند، ولی گل‌دهی‌شان ظرف ۲ تا ۳ سال آغاز می‌گردد. بعضی از رزها دقیقاً یک بار در سال، آن هم در بهار، گل می‌دهند، در حالی که رزهای زیاد دیگری شکوفاییها و گلدهیهای متعدد و پی‌درپی دارند. گلبرگهای رزها ممکن است یک‌ردیفه، دوردیفه، چندردیفه، با رنگهای متنوع، مثل سفید، کرِم، زرد، زرد آلویی، نارنجی، با سایه‌های مختلف از صورتی و سرخ، ارغوانی روشن و آبی، و دورنگ باشند. ارتفاع آنها می‌تواند به کمتر از ۲۵ سانتیمتر تا ۲ یا ۳ متر و بیشتر برسد. انواع بوته‌ها به صورتهای زیر دیده می‌شوند: میناتوری، بوته‌ای، پوشش دهندهٔ زمین (با گلهای ظریف میناتوری یا به اندازهٔ معمولی)، بالارونده، و هرزه‌رو.

کاربردها

رُزها محبوب‌اند و به صورت انبوه یا منفرد کاشته می‌شوند. می‌توان آنها را به شکل عادی یا آویخته، بر ساقه‌هایی به ارتفاع ۲ متر و بیشتر، پرورش داد یا مخلوط با بوته‌های پَرچین کاشت. میناتوریها و نرگسی (polyantha) را گاهی در ظرف می‌کارند، اما نژادهای پردوام‌تر، مثل روگُسا (rugosa)، غالباً برای ایجاد حریم و حایل به کار می‌روند.

همهٔ باغها به رز خوش‌آمد می‌گویند. کاشت رزها در همهٔ پارکها و باغهای ملی معمول است. در باغهای بزرگ خانگی بسترهایی را به رز اختصاص می‌دهند و در باغهای کوچک یک یا دو بوتهٔ رز با سایر بوته‌ها یا در میان بوته‌های یک‌ساله و چندساله یا پیازی کاشته می‌شود. اگرچه بعضی از رزها تا حدودی به سایه تحمل نشان می‌دهند، اما بهترین نشو و نمای رزها در آفتاب کامل صورت می‌گیرد و بسیاری از بیماریهای آنها در آفتاب کامل از بین می‌رود.

شرایط مناسب

اقلیم
مقاومت رزها در مقابل سختیها با هم تفاوتهایی دارد. لذا شرایط مناسب برای رزهای مختلف متفاوت است. بسیاری از رزها اقلیمهای خیلی سرد و بعضی نواحی گرمسیری را طالب هستند. بنابراین، انواع رز و تغییرات آنها زیاد می‌باشد.

میزان نور و دما
رزها برای بهترین عملکرد خود به آفتاب کامل سراسر روز نیاز دارند. گردش هوا در اطراف بوته نیز حیاتی است، اما ضروری است که رز از بادهای خیلی شدید هم در امان باشد، طوری که گلهای آن صدمه‌ای نبینند.

خاک
به خاک با زهکشی خوبی نیاز دارد که چند هفته پیش از کاشت با مقدار زیادی کود کاملاً پوسیدهٔ حیوانی یا کمپوست غنی شده باشد. به خاکهایی که می‌دانید خیلی اسیدی هستند کمی آهک یا دولومیت بیفزایید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر
بسیاری از رزها از طریق قلمه‌های برگرفته از بوته‌های در حال خواب زمستانه، در زمستان یا اول بهار، سریع و آسان تکثیر می‌شوند. تکثیر بعضی دیگر به این آسانی نیست و باید آنها را از طریق پیوند زدن شکمی یا جوانه بر پایه‌ای از هم‌نژادان تکثیر کرد.

آبیاری
رز شبکهٔ ریشه‌ایِ وسیعی ایجاد می‌کند و باید، در فصل رشد، هفته‌ای یک یا دو بار خوب آب بخورد.

کوددهی
در اواخر زمستان یا اول بهار از غذای کامل گیاهی استفاده کنید. بار دیگر بعد از نخستین دورهٔ گل‌دهی، و بار دیگر از وسط تا آخر تابستان به زمین کود بدهید.

مشکلات
متأسفانه رزها ممکن است دچار سلسلهٔ وسیعی از بیماریها گردند و ممکن است هدف حملهٔ عدهٔ زیادی از حشرات واقع شوند. تولیدکنندگان جدید رُز سخت در تلاش ایجاد گونه‌هایی هستند که حتی الامکان نسبت به این بیماریها مقاوم باشند. برخی از نژادها و رزهای قدیمی به آسانی تسلیم این بیماریها نمی‌شوند.

* شپشکها یا حشرات سپردارِ رز، ساقه‌ها را با پوسته‌های کوچک فِلس‌مانند سفیدی می‌پوشانند. آلودگیهای ملایم را می‌توان با بُرسی نرم از شاخه‌ها دور کرد. ساقه‌های شدیداً آلوده را باید بِبُرید یا با روغن زمستانه در ایام خواب زمستانه یا با مخلوطی از روغن زمستانه و سم حشره‌کش در دورهٔ رشد گیاه سمپاشی کنید.

* زنبورهای برگ‌بُر سوراخهای دایرویِ ظریف و منظمی در برگ ایجاد می‌کنند. مبارزهٔ شیمیایی با این آفت ضمانتِ تأثیر ندارد.

* شپشکهای فولرزُر می‌توانند با جویدن برگها سوراخهایی ایجاد کنند، اما تا وقتی که خسارت جدی وارد نکرده‌اند نیازی به سمپاشی نیست.

* شته‌ها، که مکندهٔ شیرهٔ نباتی اند، ممکن است شاخه‌های نورُسته را فرا بگیرند. آنها را با فشار آب شیلنگ بشویید یا با آب صابون یا سم پیرِتروم سمپاشی کنید. اگر شته در بهار و پاییز زیاد باشد شاید لازم باشد که این کار را هر دو روز یک بار انجام دهید.

* حشرات شهدخوار (nectar scarabs)، سوسکهای کوچک تیره‌رنگی که غالباً در داخل گلها یافت می‌شوند، نیز خسارت‌زا هستند. آنها از شهد و گردهٔ گلها تغذیه می‌کنند. بیشترین خسارت را خارهای ساق پای آنها به گلبرگها وارد می‌آورد. خارها گلبرگها را پاره می‌کند. مبارزهٔ شیمیایی ندرتاً ضروری می‌شود.

* خال سیاه، بیماریِ قارچیی است که خالهای سیاهی روی برگها ایجاد می‌کند. بر اثر این بیماری ممکن است برگها زرد شوند و پیش از رشد کامل بریزند. مشکل بزرگی در نواحی مرطوب است. برگهای افتاده را جمع و نابود کنید. از آبیاری کردن از بالای بوته‌ها و آبیاری در اوایل روز جداً خودداری کنید. یک بار سمپاشی با قارچکشی مثل تریفورین شاید ضروری باشد. بعضی از گونه‌ها در ابتلا به این بیماری از سایرین مستعدترند.

* سفیدک سطحی آردآلود powdery mildew یکی دیگر از بیماریهای قارچی است که روی برگها و غنچه‌های گلْ لکه‌های وصله‌مانند خاکستری- سفید ایجاد می‌کند و برگها و گلهای بازشده را بدشکل و معوج می‌گرداند. این بیماری در هوای مرطوب و گرم تا داغ پیش می‌آید. در صورتی که دمای هوا خیلی بالا نباشد باید با محلول سولفور (گوگرد) رُزها را سمپاشی کنید. نیز می‌توانید قارچکشی مانندِ تریفورین به کار برید. ضمناً بعضی از انواع رُز برای ابتلا به این بیماری از سایرین مستعدترند.

* زنگ (rust) و آنتراکنوز (anthracnose) نیز دو مشکل دیگر در مناطقی است که رطوبت آنها بالاست. از آبیاری از بالای بوته و آبیاری در صبح زود خودداری کنید. در این مورد سمپاشی با قارچکشها ممکن است ضروری باشد.

گل‌دهی

فصل
به نوعِ رُز انتخابی بستگی دارد. بعضی از رزها فقط یک بار در سال و آن هم در بهار گل می‌دهند، اما نمایش گلها بر روی بوته بسیار چشم‌نواز است. گونه‌هایی هم گلهای فراوان و پی‌درپی خود را در بهار تا پاییز ظاهر می‌سازند. بعضی از رزها هم هستند که بعد از خاتمهٔ دورهٔ گل‌دهی خود در فصل پاییز، میوه‌های قرمزِ درخشانی تولید می‌کنند و به خاطر همین کیفیت هم کاشته می‌شوند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی
زمان و چگونگی هرَسِ رُزها به نژاد و گونهٔ آنها بستگی دارد. آنهایی که فقط یک بار در سال گل می‌دهند، پس از پایان دورهٔ گل‌دهی در بهار هرَس می‌شوند. انواعی که گل‌دهی مکرر دارند، در مناطق معتدل‌تر در زمستان، و در مناطق خیلی سرد در بهار هرَس می‌شوند. هنگام هرَس، شاخه‌های هر بوته را از بالای نقطهٔ جوانهٔ برگیِ خارجیِ بوته هرَس کنید، طوری که مرکز بوته باز بماند.

واریته‌های

راست: رز دابل دیلایت (Double Delight) با گلهای دوست‌داشتنی، عطر دلپذیر در دو رنگ. اول بار در ۱۹۷۷ در امریکا معرفی شد و به نظر می‌رسد که به این زودیها از مد نیفتد.

چپ: رز هایدسومر (Heide sommer) با بوتهٔ کوتاه و گسترده، که می‌توان برای پوشش سطح زمین به کار برد. شاخ و برگش سبزِ سیرِ براق است و گلهای سفیدش رایحهٔ ملایمی دارد. فصل گل‌دهی‌اش طولانی است.

پایین: مارینا پریُور (Marina Prior) با گل سرخِ یکدست و ساقهٔ بلندش دلخواهِ بسیاری از تولیدکنندگانِ گل و گل‌آرایان است.

چپ: گلدن گلوِوْز (Golden Gloves) رُزِ صاف و یکدستی است با رنگ زرد طلایی. در اینجا آن را درست در میانهٔ راه تبدیل غنچه به گلِ کاملاً شکفته می‌بینید. گیاهی است خوش‌بنیه با تیغ خیلی کم، که تقریباً دائم در حال گل‌دهی است.

رُز (گل سرخ)

راست: رُز کلارِت کاپ (Claret Cup) نرگسیِ نسل‌گیری شده در استرالیا است با رنگ سرخِ لاکیِ سیر و چشمی سفید. نرگسیها کوتاه‌اند، اما خوشه‌های بزرگی از گلهای کوچک به بار می‌آورند. به نظر می‌رسد که اینها از مد افتاده‌اند. حیف. زیرا جلوهٔ خوبی به باغ می‌دهند.

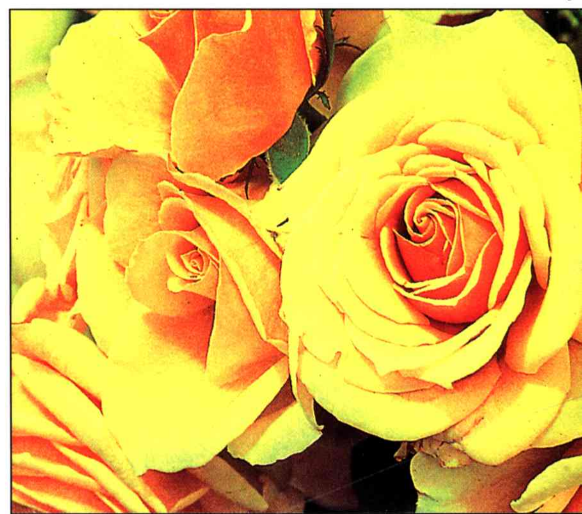
بالا: بِرنینا (Bernina) گلهای خوشه‌ای و رشد متراکم دارد. گلهای فاخر و زردِ مایل‌به‌کرمِ آن معطر و بسیار شکیل است.

پایین: پِرفِکْت مومِنْت (Perfect Moment) رزی دوست‌داشتنی است با طیفِ رنگِ زردِ کرمی سیر در تهِ گلبرگها و لبه‌های فخیم سرخِ لاکی. جوانه‌های شکیل آن خیلی کشیده و نُک‌دار است.

بالا: پِرپِل تایگِر (ببرِ ارغوانی Purple Tiger)، با رنگ و خطوطی غیرمتداول، وضعیتی بحث‌انگیز به وجود می‌آورد. بعضی مردم آن را دوست دارند، اما به مذاق همه‌کس خوش نمی‌آید.

رُزماری (اکلیل کوهی، رومارَن)

ROSEMARY (Rosmarinus officinalis; F. Labiaceae-tae)

رزماری (اکلیل کوهی) گیاه خوشبویی است با کاربردهای فراوان. همان قدر که در باغ دلپذیر است در آشپزخانه مفید خواهد بود.

رزماری عطرماندگار: رایحهٔ متفاوتِ رزماری در مشامِ رهگذران چنان تأثیر می‌گذارد که از یاد نمی‌رود.

سیما

رزماری (اکلیل کوهی) گیاهی بی‌خزان است که بیشتر به خاطر شاخ و برگ معطرش پرورش داده می‌شود. این گیاه معطّر را در جایی بکارید که رایحهٔ شاخ و برگش مشام عابران را بنوازد. رزماری را در گلدان نیز می‌توان پرورش داد. تا ارتفاع بین ۱/۵ تا ۲/۵ متر رشد می‌کند و در بهار گلهایی به رنگ آبی ظاهر می‌سازد. گیاهی است با عمر طولانی، مگر در مناطق پرباران یا خیلی مرطوب در تابستان، که در عرض ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسد، اما از اوان زندگی خود گل‌افشانی می‌کند. رزماری گیاهی پختنی است؛ معروف است به گیاه خاطره، عشق و وفاداری. رزماریِ خوابیده (R. lavandulaceus) برای پوشش زمین یا ریزش روی دیوار و امثال آن ایدآل است.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق حارّه مناسب نیست، اما آب و هوای مختلف را تحمل می‌کند. در منطقه‌ای با رطوبت کم و تابستان داغ و زمستان خنک یا سرد بهترین عملکرد را دارد.

میزان نور و دما در آفتاب کامل در تمام روز بهترین نشو و نما را دارد. در برابر بادهای ساحلی تحمل نشان می‌دهد.

خاک خاک با زهکشی خوب می‌طلبد، اما در خاک کاملاً فقیر نیز نشو و نمای خوبی خواهد داشت. در خاکهای معروف به خیلی اسیدی کمی آهک یا دولومیت بیفزایید.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نیمه‌خَشَبی، برگرفته در ماههای اواخر تابستان یا اوایل پاییز به راحتی تکثیر می‌شود.

آبیاری بوتهٔ تازه‌رُسته به آبیاری منظم نیاز دارد، اما گیاه جاافتاده به دوره‌های بی‌آبیِ خیلی طولانی تحمل نشان می‌دهد.

کوددهی به کود یا نیاز ندارد یا کم نیاز دارد.

مشکلات از لحاظ آفت حشره‌ای یا بیماری مشکل خاصی ندارد، اما اگر در خاک سنگین یا با زهکشی ضعیف پرورش یافته باشد، بیماری گندیدگی ریشه می‌تواند آن را از پای درآورد.

گل‌دهی

فصل گلهای آبی رزماری در بهار تولید می‌شود.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی برای ایجاد و حفظ رشد متراکم رزماری آن را در پایان دورهٔ گل‌دهی پیرایش کنید.

بامبوی مقدّس (خیزران، نی هندی مقدّس، نی مقدّس ژاپنی)

SACRED BAMBOO (Nandina domestica; F. Berberidaceae)

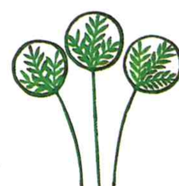

انگوریهای کوچک و سرخ درخشان، پس از گلهای سفیدِ تابستانیِ بامبوی آسمانیِ ژاپنی تولید می‌شود. شاخ و برگ این گیاه نیز در سراسر سال زیباست.

بامبوی مقدّس، برخلاف بامبوی واقعی، گیاه مهاجم و پرتوقعی نیست. برای فضای محدودی که گیاه بلند مطلوب آن باشد ایدآل است.

سیما

بامبوی مقدس گیاهی پُرساقه و همیشه‌سبزی است که با انبوه پاجوشهای خود رفته‌رفته به صورت درختچه‌ای پرپشت در می‌آید. شاخ و برگ آن فراوان است اما به بیننده نوعی احساس سبُکی و نَرمی القا می‌کند. در باغهای سبکِ ژاپنی غالباً کاشته می‌شود، اما در هر جا که بخواهیم تضادی با گیاهانی بسازیم که شاخ و برگ تیره‌تر و بافت سنگین‌تر دارند می‌توانیم از آن استفاده کنیم. گلهای سفید و کوچک این گیاه پس از مدتی به انگوریهای سرخِ جذاب بدل می‌شوند. در اقالیم خنک می‌توان انتظار داشت که رنگ زیبای پاییز بر شاخ و برگ بامبوی مقدس خودنمایی کند. بامبوی مقدس عمر طولانی دارد و بعد از ۳ تا ۵ سال بالغ می‌شود و آنگاه گلها و انگوریهایش را تولید می‌کند. بلندی آن به ۲ متر می‌رسد و می‌توان آن را برای ایجاد حریم و حایل یا مخلوط با دیگر گیاهان پرورش داد.

شرایط مناسب

اقلیم به اقلیمهای مختلف تحمل نشان می‌دهد. در نواحی کاملاً سرد نیز قابل پرورش است. برای مناطق حارّه مناسب نیست.

میزان نور و دما می‌تواند در آفتاب کامل یا نیم‌سایه رشد کند. رنگِ شاخ و برگش برحسب محل فرق می‌کند. مثلاً اگر در سایه قرار گیرند برگها سبزِ روشن خواهند شد و اگر در آفتاب واقع شوند به سرخی خواهند گرایید.

خاک خاک با زهکشی خوبی را که با مواد آلی غنی شده باشد ترجیح می‌دهد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از راه کاشت دانه در اواخر زمستان یا بهار، یا از طریق تقسیم بوته‌های انبوهِ جاافتاده در اواخر زمستان یا اوایل بهار تَکثیر می‌شود.

آبیاری بوته‌های جاافتاده خشکی را خوب تحمل می‌کنند، اما بهتر است که در ماههای گرم عمیق و منظم آبیاری شوند.

کوددهی در پایان زمستان آرد استخوان یا غذای کامل بیفزایید.

مشکلات از لحاظ آفت و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل گلهای سفید و کوچک بامبوی مقدس در تابستان و اوایل پاییز ظاهر می‌شوند.

میوه گل بامبوی مقدس به انگوری سرخ جذابی تبدیل می‌شود که ممکن است تا پاییز و زمستان دوام آورد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی در آخر زمستان یا اول بهار برخی از مسن‌ترین ساقه‌ها را می‌توان از نزدیکِ سطح زمین قطع کرد تا فضای کافی برای رشد شاخه‌های نورس باز شود.

اسپیدْوِل (هبه (= الههٔ جوانی)، سیزاب، تره‌تیزک آبی)

SPEEDWELL (*Hebe* species and cultivars; *F. Scrophulariaceae*)

هبه اِلیپتیکا (Eliptica) معمولاً تا کمر انسان قد می‌کشد. البته خیلی بلندتر هم می‌شود. گلها ممکن است آبی روشن یا سفید باشند.

عادتِ رشدِ مدورِ هبهٔ نوع 'Great Orme' در تضاد با سرو بالابلند در این تصویر نمایان است. پاشش رنگ سرخ زمینه از یک درخت شعله (درخت عشق) است.

سیما

این گروه وسیع از بوته‌های پردوامِ همیشه‌سبز برای شرایط گوناگون، از جمله مناطق ساحلی، مناسب است. اگر آنها را منظم هرَس کنیم طول عمر معقولی خواهند داشت. ۳ تا ۵ سال طول می‌کشد تا بالغ شوند و گل‌دهی آنها زودتر آغاز می‌شود. تا ارتفاع ۱ تا ۲ متر، بسته به نوع آن، رشد می‌کند. رنگ گلهایش معمولاً آبی، ارغوانی روشن، صورتی، سرخ شرابیِ مایل به آبی است، اما گونه‌هایی هم هست که با افزایش سن گل آنها به سفیدی می‌گراید و جلوه‌ای دورنگ می‌یابد. اسپیدوِل اقلام و نژادهای زیادی دارد. لذا سعی کنید آنها را در حال گل‌دهی خریداری کنید. اسپیدوِل را می‌توان به منزلهٔ پَردهٔ گیاهی و حایل غیررسمی کاشت. انواع کوچک‌تر آن برای کاشت در گلدان خوب است.

شرایط مناسب

اقلیم آب و هوای معتدل تا گرم را ترجیح می‌دهد، اما یخبندان سبُک را نیز تحمل می‌کند. برخی از گونه‌ها، نه همه، برای مناطق حارّه مناسب اند.

میزان نور و دما به فضای باز با آفتاب کامل نیاز دارد تا همهٔ استعداد رشدِ خود را به ظهور رساند.

خاک خاکِ با زهکشی خوب می‌طلبد. افزودن مواد آلی به خاک در بهبود رشد گیاه مؤثر است، اما هیچ گاه نباید خاک آن نگهدارندهٔ آبِ زیاد باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر آسان‌ترین طریقهٔ تکثیر اسپیدوِل استفاده از قلمه‌های نیمه‌خَشَبیِ برگرفته در اواخر تابستان یا اوایل پاییز است، اما قلمه‌های نُک‌نرمِ برگرفته در بهار نیز قابل استفاده‌اند.

آبیاری بوته‌های نوکاشته به آبیاری منظم نیازمندند، اما بوته‌های جاافتاده دوره‌های خشکی را خوب تحمل می‌کنند.

کوددهی اوایل بهار مختصری غذای کامل گیاه و آرد استخوان یا کود مرغی دانه‌بندی‌شده به خاک بدهید.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت و بیماری ندارد، اما خاک سنگین، که آب زیادی در خود نگه می‌دارد، موجب گندیدن ریشه و درنتیجه باعث مرگ گیاه می‌شود.

گل‌دهی

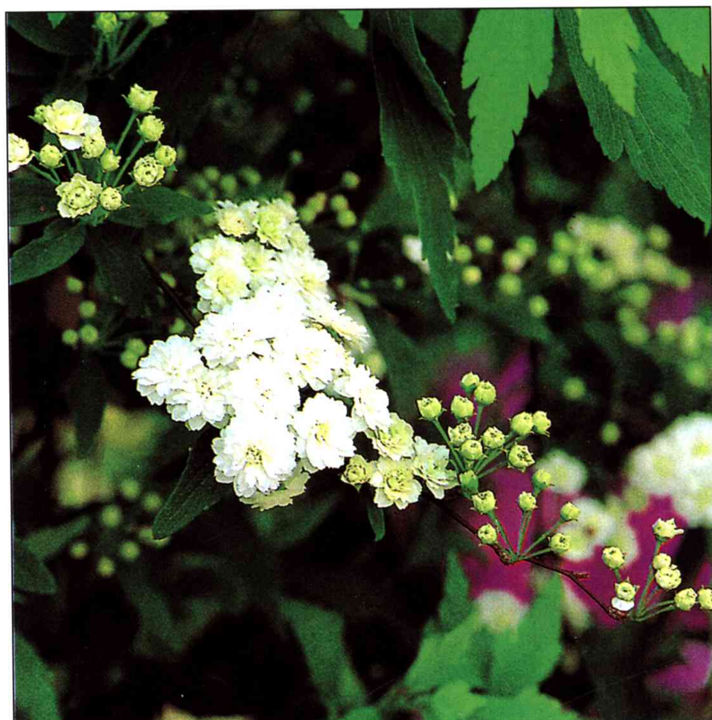
فصل بسیاری از اقلام اسپیدوِل از اواسط یا اواخر بهار تا تابستان و بعضی تا اوایل پاییز گل می‌دهند. بسیاری از اقلام دارای دوره‌های گل‌دهی بسیار طولانی هستند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی بعد از خاتمهٔ دورهٔ گل‌دهی بوته را بیارایید و رشد متراکم آن را حفظ کنید.

اسپیره‌ی سفید (گل عروس)

SPIRAEA (Spiraea cantoniensis; F. Rosaceae)

پرورش درختچه‌های گل عروس، با گلهای پُرپَر، بسیار متداول است، اما بوته‌های کَم‌پَر هم عزیزند، زیرا رایحه‌ای بسیار قوی دارند.

انبوهِ خوشه‌گلهای سفیدِ خالص، شاخه‌های خمیدهٔ گل عروس را در بهار کاملاً می‌پوشانند.

سیما

درختچهٔ خزان‌دارِ گل عروس، با شاخه‌های خوش‌اندام و قوس‌دارِ ترکه‌ای، تا ارتفاع ۲ الی ۳ متر رشد می‌کند. می‌توان آن را برای ایجاد حریم و حایل، مخلوط با بوته‌های دیگر، یا منفرداً پرورش داد. گل عروس گیاهی پردوام است و ۵ سال طول می‌کشد تا به بلوغ برسد. گلهای یکدست سفیدِ کَم‌پَر یا پُرپَرِ آن بر جلوهٔ بهار می‌افزایند.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق حارّه مناسب نیست. اقلیم خنک و مرطوب را ترجیح می‌دهد.

میزان نور و دما برای رشد متراکم و گل‌دهی عالی به آفتاب کامل نیاز دارد.

خاک به انواع زیادی از خاکها تحمل نشان می‌دهد، اما بهترین عملکرد را وقتی خواهد داشت که در خاکی با زهکشی خوب و حاوی مواد آلی کاشته شده باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نیمه‌خَشَبی گرفته‌شده در تابستان یا اوایل پاییز تکثیر می‌شود. استفاده از قلمه‌های خشبیِ برگرفته از چوبهای در حال خوابِ زمستانه در زمستان نیز برای تکثیر امکان‌پذیر است.

آبیاری گیاه نورُسته به آبیاری منظم نیاز دارد، اما بوته‌های جاافتاده دوره‌های خشکی را خوب تحمل می‌کنند. با این حال، بهترین نتایج از بوته‌هایی به دست می‌آید که در طول ماههای گرم عمیقاً آبیاری شده باشند.

کوددهی برای تقویت خاک، پس از پایان گل‌دهی، در بهار غذای کامل گیاه به کار برید.

مشکلات از لحاظ آفت حشره‌ای و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل گلهای سفید عروس در طول فصل بهار به وفور تولید می‌شوند.

هَرَس (پیرایش)

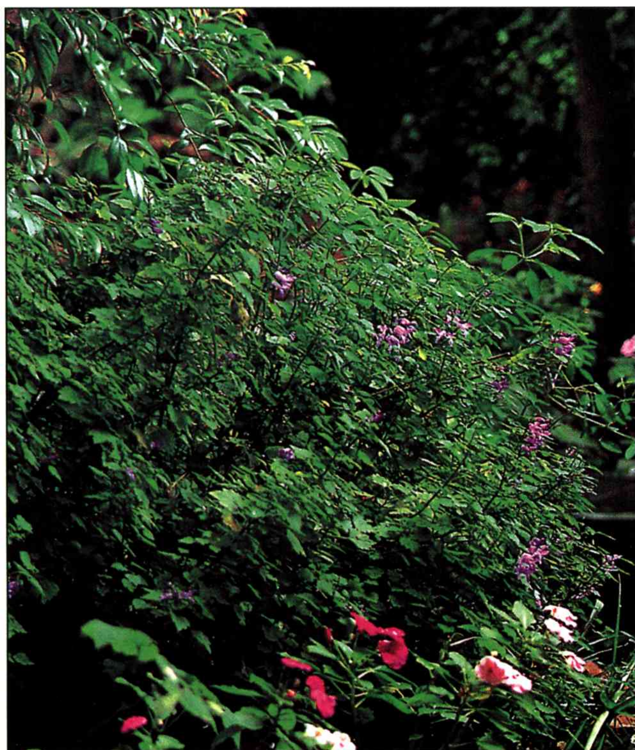
به طورِ کلی ضروری است که مانعِ روالِ طبیعیِ رشدِ قوسیِ این گیاه نشویم. پس از ناپدید شدن گلها فقط نُک شاخه‌ها را هرَس کنید. بعضی از شاخه‌های کلفت‌تر و مسن‌تر را می‌توان پس از دورهٔ گل‌دهی از سطح زمین قطع کرد تا جا برای رشد شاخه‌های جوان باز شود.

گل مهمیزی (گل سیخک‌دار)

SPUR FLOWER (Plectranthus saccatus; F. Labiaceae-tae)

گلهای لطیف بنفش مایل به آبی و شاخ و برگ خوشبو از ویژگیهای این گیاه است. بهترین نشو و نما را در مناطق گرم دارد.

بوته‌های گل مهمیزی به صورت در خنچه‌های کوتاه تجلّی یافته‌اند، ولی می‌توان آنها را همچون پوشش بلندی برای سطح زمین نیز به کار برد.

سیما

در خنچهٔ گل مهمیزی گیاه بسیار گسترده و همیشه‌سبزی است که آسان پرورش می‌یابد. شاخ و برگش چون شکسته یا کمی له شود عطر دلپذیری به مشام می‌رسد. گلهای بنفشِ متمایل به آبی آن در دوره‌ای طولانی تولید می‌شوند. ارتفاعش ندرتاً به بیش از ۶۰ تا ۷۵ سانتیمتر می‌رسد، اما پهنایش به ۱ متر و گاهی بیشتر هم می‌رسد و می‌توان آن را به صورت گیاه پوشش دهندهٔ کوتاه یا بلندترِ سطح زمین به کار برد. در گلدان هم می‌توان پرورشش داد. بعد از ۲ تا ۳ سال به بلوغ می‌رسد، ولی از اوایل زندگی خود گل می‌دهد. عمر طولانی ندارد و بهتر است بعد از ۵ سال قلمه‌هایی از آن بگیرید و بوته‌های جدیدی ایجاد کنید.

شرایط مناسب

اقلیم به آب و هوای گرم بدون یخبندان نیاز دارد.

میزان نور و دما آفتاب لکه‌لکه یا آفتاب صبح و سایهٔ بعدازظهر کمال مطلوب آن است. باید از بادهای شدید در امان باشد.

خاک اغلب خاکهای متوسط باغ برایش مناسب است، اما باید خوب زهکشی شده باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر می‌توان آن را از طریق قلمه‌های نُک‌شاخه‌ها در بهار و تابستان یا قلمه‌های سفت‌ترِ خَشَبی‌شده در پاییز و اوایل زمستان تکثیر کرد. بوته‌ها در صورت تماس با زمین غالباً خود را می‌خوابانند و تکثیر می‌شوند.

آبیاری بوته‌های نوکاشته به آبیاری منظم و در هوای گرم‌تر هر هفته یا هر دو هفته یک بار به آبیاری عمیق نیاز دارند. اگر گیاه در محلی آفتابی قرار دارد منظماً آن را آبیاری کنید.

کوددهی در اوایل بهار مختصری غذای کامل گیاه به زمین بپاشید.

مشکلات از لحاظ آفت و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل گلها مدتی طولانی، از اواسط تابستان تا اواسط پاییز، تولید می‌شوند.

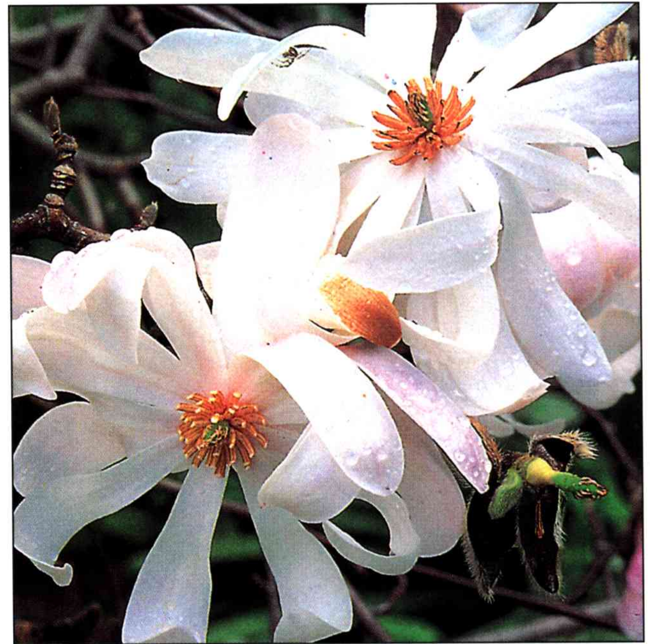
شاخه‌گل بریده به رغمِ ظاهرِ شکننده‌اش شاخه‌گلهای آن در دسته‌گلها زیبا می‌نشینَد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی برای حفظ شکل بوته، شکوفه‌های پژمرده را از گیاه دور کنید و بوته‌ها را برای حفظ شکل آنها بپیرایید.

استار ماگنولیا (ماگنولیای ستاره‌ای)

STAR MAGNOLIA (Magnolia stellata; F. Magnoliaceae)

گلهای سفیدِ ستاره‌ای‌شکلِ معطر، پیش از رویشِ برگها، شاخه‌های عریانِ «استارماگنولیا» را می‌پوشانند.

گلهای ستاره‌ایِ ماگنولیا در بهترین وضعیت خود ــ با رشدی آزاد، بی‌دخالتِ هیچ عاملِ بازدارنده‌ای در برابرِ نمایشِ باشکوهِ گلهای سفیدِ آن.

سیما

گیاه خزان‌کننده و پرساقهٔ استارماگنولیا گلهای سفیدِ ستاره‌مانندِ معطّر تولید می‌کند. این گیاه بهترین نمایشِ خود را زمانی بر پا می‌کند که منفرداً یا مخلوط با دیگر درختچه‌ها در نقطهٔ ممتازی از باغ کاشته شده باشد. گونه‌هایی از این گیاه وجود دارد با گلهای آبی، که «نیلوفر آبی» احتمالاً مهم‌ترین آنهاست. بیشترِ ماگنولیاها تا حد درختان کاملاً بلند رشد می‌کنند اما اگر جای کافی ندارید این نوع ماگنولیا (استارماگنولیا) ایدآل است، چون حد اکثر ۲–۳ متر بلند می‌شود. گیاهی پردوام است و بعد از ۵ تا ۱۰ سال به بلوغ می‌رسد، اما گل‌دهی آن از ۳ سالگی به بعد شروع می‌شود.

شرایط مناسب

اقلیم آب و هوای گرم را ترجیح می‌دهد و در نواحی سرد به پناهگاه احتیاج دارد.

میزان نور و دما آن را در پناهگاهی در امان از بادهای شدید بکارید و حداقل باید نصف روز آفتاب داشته باشد تا گلهای خوبی بدهد.

خاک به خاکی نیاز دارد با زهکشی خوب و مقدار زیادی مواد آلی که مدتی قبل از کاشت با آن مخلوط شده باشد. مالچ‌پاشیِ مناسب، با مواد آلی، نیز سودمند خواهد بود.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌ها به‌سختی ریشه‌دار می‌شوند، اما می‌توان با قلمه‌های نیمه‌خَشَبی در آخر تابستان و پاییز به این مشکل فایق آمد. خواباندنِ ساده قابل اطمینان است. قسمتهای خوابیدهٔ مماس با زمین را در اواخر زمستان با میخ به زمین بدوزید. یک سال طول می‌کشد تا این قسمتها خوب ریشه بدوانند.

آبیاری سراسر بهار و به‌ویژه تابستان آبیاری منظم و عمیق می‌طلبد.

کوددهی در اوایل بهار، هنگام شروع رشد برگها، آرد استخوان یا غذای مخصوص آزالیا و کاملیا به خاک بدهید.

مشکلات ممکن است برگهای نرم گیاه بر اثر بادهای داغ و خشک قهوه‌ای یا پیچیده گردند. نیز امکان دارد، در بهارِ گرم و خشک، تریپس‌ها مشکل بیافرینند. بعضی پرندگان هم نمی‌توانند از غنچه‌ها و گلهای ماگنولیا درگذرند، امّا این ماگنولیای بوته‌ای به اندازهٔ ماگنولیای درخت‌مانندِ x soulangiana هدف حملهٔ پرندگان قرار نمی‌گیرد.

گل‌دهی

فصل در مناطق گرم از نیمه تا اواخر زمستان و مناطق خنک بهار.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از پژمرده شدن گلها می‌توانید سرشاخه‌ها را هرَس کنید، اما در سایر مواقع فقط برای شکل‌دهی بوته‌ها را بپیرایید. هرَس شدیدتر ضروری یا مطلوب نیست.

تی تری (درخت چای زینتی)

TEA-TREE (Leptospermum scoparium and cultivars*; F. Myrtaceae)*

صورتیِ معمول‌ترین رنگِ گلهای نغز و لطیف درخت چای است، اما سفید و سرخ هم یافت می‌شود. شاخه‌گلهای بریدهٔ آن عالی است.

پرورش درخت چای آسان و بوته‌ای جذاب است که جز در مناطق حارّه نشو و نمای خوبی دارد.

سیما

این بوته‌های همیشه‌سبز، بسته به نژاد آن، تا ارتفاع ۱ متر یا کمتر تا ۳ متر رشد می‌کنند. گلهای آن ممکن است کم‌پَر یا پُرپَر به رنگ صورتی، سفید یا سرخِ لاکیِ تند، یا هرگونه سایه‌رنگِ صورتی باشد. بعضی گونه‌ها، همزمان، هر سه رنگِ صورتی و سفید و سرخ را دارند. درخت چای ممکن است عمر کوتاهی داشته باشد، مگر این که شرایط محیط زندگیش ایدآل باشد و منظماً هرَس شود. بعد از ۲ تا ۳ سال بالغ می‌شود، اما از اوان زندگی خودگل می‌دهد. ممکن است منفرد کاشته شود یا عده‌ای از آنها با هم در نمایشی جمعی شرکت جویند.

شرایط مناسب

اقلیم برای مناطق حارّه مناسب نیستند، اما به یک سلسله از اقلیمها، از گرم تا سرد و تا حدودی به یخبندان، تحمل نشان می‌دهند. برای نواحی ساحلی نیز مناسب‌اند.

میزان نور و دما به آفتاب کامل و گردش خوب هوا نیاز دارد. مناطق بادخیز را خوب تحمل می‌کند.

خاک باید خاکی با زهکشی خوب در اختیار داشته باشد. مالچ‌پاشی با خاک برگ یا کمپوستِ خیلی کهنه به کامیابی گیاه کمک می‌کند.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر از طریق قلمه‌های نُک‌نرم یا قلمه‌های نیمه‌خَشَبیِ برگرفته در طول بهار تا پاییز تکثیر می‌شود. قلمه‌ها باگَرد یا ژلهٔ هورمونیِ ریشه‌زا آلوده و در فضای مرطوبی نگهداری شوند.

آبیاری بوته‌های نورُسته آبیاری منظم می‌طلبند. سپس آبیاری عمیق، حدوداً هر دو هفته یک بار در هوای داغ خشک کافی است.

کوددهی کمی گَردِ استخوان یا کود مرغیِ دانه‌بندی‌شده بیفزایید.

مشکلات در خاکهای سنگین مستعدِ ابتلا به پوسیدگیِ ریشه‌اند. کِرمهای تارتَن می‌توانند از بلایای گیاه باشند. سمپاشی هم چندان مؤثر نیست. لذا سالی چند بار به گیاه سربزنید و قسمتهای احیاناً صدمه‌دیده را ببُرید. کرمها داخل همان شاخ و برگ به هم بافته‌ای خواهند بود که دور می‌اندازید.

گل‌دهی

فصل زمان گل‌دهی بستگی به نوع انتخابی دارد. بسیاری از آنها در بهار گل می‌دهند، اما بعضی گونه‌ها هم هستند که از اواخر پاییز و در سراسر زمستان تا بهار گل‌افشانی می‌کنند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی پس از پایان دورهٔ گل‌دهیِ سرشاخه‌ها را قطع کنید. دقت کنید که فقط قسمتهای نرم را ببُرید، چون بریدن قسمتهای چوبی‌شدهٔ قدیمی می‌تواند مهلک باشد.

تـریـپْتـومِـن

THRYPTOMENE (Thryptomene saxicola; F. Myrtaceae)

گلهای ظریف و کم‌نظیر صورتی و برگهای کوچکْ دست به دست هم داده‌اند تا از تریپْتومِن شاخه‌گلی شهیر و مفید بسازند.

ساقه‌های باریک و سست و قوس‌دار تریپتومِن ماهها، از نیمهٔ زمستان تا اواسط بهار، غرقِ گلهای کوچک است. این، گونهٔ «پینک لِیس» (Pink Lace) است.

سیما

گیاهی همیشه‌سبز و دارای برگهای کوچک و گلهای ریز است. نوعی پیوندی به‌نام پاینْ هایبرید (Payne's Hybrid) بیش از همه پرورش داده می‌شود و به خاطر دورهٔ طولانی گل‌دهی در طول زمستان و بهار ارجمند است. گلهای صورتی کم‌رنگِ فراوانی روی شاخه‌های قوس‌دارِ آن تولید می‌شوند و در گلدان روی میز هم خوب دوام می‌آورند و وسیعاً مورد استفادهٔ گل‌پروران اند. در باغ بهترین جلوه را به‌صورت منفرد یا مخلوط با دیگر بوته‌ها دارند. بلندی آن به ۱ تا نزدیک ۲ متر می‌رسد و ۲ تا ۳ سال طول می‌کشد تا بالغ شود، اما گل‌افشانیِ آن از اوان زندگی آغاز می‌شود. غالباً پس از ۱۰ سال باید بوتهٔ نوی را جانشین تریپتومِنِ قدیمی کرد.

شرایط مناسب

اقلیم یخبندانهای سبک را تحمل می‌کند، اما در مناطقِ با تابستانهای گرم و داغ و رطوبتِ کم بهترین رشد را دارد.

میزان نور و دما به مکانی با آفتاب کامل اما در پناه از بادهای شدید نیاز دارد، اگرچه گردش هوا در اطراف بوته ضروری است.

خاک به خاکی با زهکشی خوب نیاز دارد، اما لازم نیست که خاکْ خیلی قوی باشد. خاکهای رسیِ خیلی سنگین برای این درختچه مناسب نیست، مگر این که بتوان آن را روی پشته‌ای از خاک پرورش داد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر قلمه‌های نیمه‌خَشَبیِ برگرفته در اواخر بهار تا اوایل پاییز قاعدتاً راحت ریشه‌دار می‌شوند. استفاده از گَردِ هورمونِ ریشه‌زایی موفقیت در ریشه‌زنیِ قلمه‌ها را بالا خواهد برد.

آبیاری بوته‌های نورُسته به آبیاری منظم نیاز دارند، اما بوته‌های جاافتاده دوره‌های طولانی خشکی را خوب تحمل می‌کنند.

کوددهی در اوایل بهار کمی آرد استخوان یا از کودهای دانه‌ایِ کُنْدتجزیه به خاک بیفزایید.

مشکلات از لحاظ آفت حشره‌ای و بیماری مشکل خاصی ندارد.

گل‌دهی

فصل دورهٔ طولانی گل‌دهی از اواسط زمستان تا اواسط بهار است.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی برای حفظ رشد متراکم بوته، پس از پایان گل‌دهی، شاخه‌های آن را هرَس کنید. قطع شاخه‌های گلدار آن در طول دورهٔ گل‌دهی برای استفاده به صورت دسته‌گل نیز خود نوعی هرَس است.

ویبورنوم (بُداغ)

VIBURNUM (Viburnum species and cultivars*; F. Caprifoliaceae)*

بعضی ویبورنوم‌ها در ایجادِ پَرچین سهیم می‌شوند، اما «ویبورنوم پلیکاتومِ» (plicatum) گسترش‌یابنده به تنهایی جالب‌تر می‌نماید.

ستارۀ این باغ بهاری ویبورنوم V. x burkwoodii است با خوشه‌های فراوان و معطرِ گلهای لوله‌ای به رنگِ صورتیِ خیلی روشن.

سیما

گلهای این گروهِ بزرگِ پُرعُمرِ همیشه‌سبز و بعضاً خزان‌کننده سفید است و فقط بعضی از انواع آن گلهای صورتی کم‌رنگ دارند. اغلب ویبورنومها رایحۀ مطبوعی دارند. این گیاهان تا ارتفاع ۱ الی ۳ متر و بیشتر رشد می‌کنند و ۵ تا ۱۰ سال طول می‌کشد تا بالغ شوند و بیشتر آنها در حدود ۳ سالگی به‌گل می‌نشینند. برخی، مانند نوع همیشه‌سبز V. tinus غالباً به صورت پَرچین غیررسمی به‌کار می‌روند، در حالی که نوع خزان‌دارِ پلیکاتوم منفرداً جلوه‌ای جذّاب به وجود می‌آورد. بسیاری از گونه‌ها، مخلوط با دیگر بوته‌ها، در ایجاد زمینۀ مرز سهیم می‌شوند.

شرایط مناسب

اقلیم در آب و هوای معتدل تا خنک بهترین رشد را دارد، اما برای مناطق حارّه مناسب نیست. در مناطقی که یخبندان دیررس مشکل‌ساز باشد باید آنها را در پناهگاهی پرورش داد.

میزان نور و دما به نصف روز آفتاب نیاز دارد، اما در جاهای خنک به آفتاب کامل در تمام روز نیازمند است. انواعی که گل بزرگ می‌دهند باید به طریقی از باد در امان باشند.

خاک به خاکی نیاز دارند با زهکشی خوب که مدتها پیش از زمان کاشت با مواد آلی پوسیده تقویت شده باشد. مالچ‌پاشی با مواد آلی مفید است و به جذب رطوبت و خنک‌نگه‌داشتن ریشه‌ها در ماههای گرم تابستان کمک خواهد کرد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر بسیاری از ویبورنومها از طریق قلمه‌های نیمه‌خَشَبیِ برگرفته در اواخر تابستان تا اوایل پاییز قابل تکثیرانـد. گونه‌های خزان‌دار از راه کاشت قلمه‌های خَشَبیِ در خوابِ زمستانه تکثیر می‌شوند. گونه‌هایی را که سخت ریشه‌دار می‌شوند بکوشید تا از راه خواباندن تکثیر کنید.

آبیاری در ماههای گرم بوته‌ها را عمیق و منظم آبیاری کنید.

کوددهی پس از پایان دورۀ گل‌دهی در بهار، غذای کامل گیاه یا آرد استخوان به خاک بیفزایید.

مشکلات بیشتر گونه‌ها مشکلات کمی دارند، اما گونۀ تینوس در نواحی گرم غالباً به وسیلۀ کنه‌ها و تریپس‌ها از شکل می‌افتند.

گل‌دهی

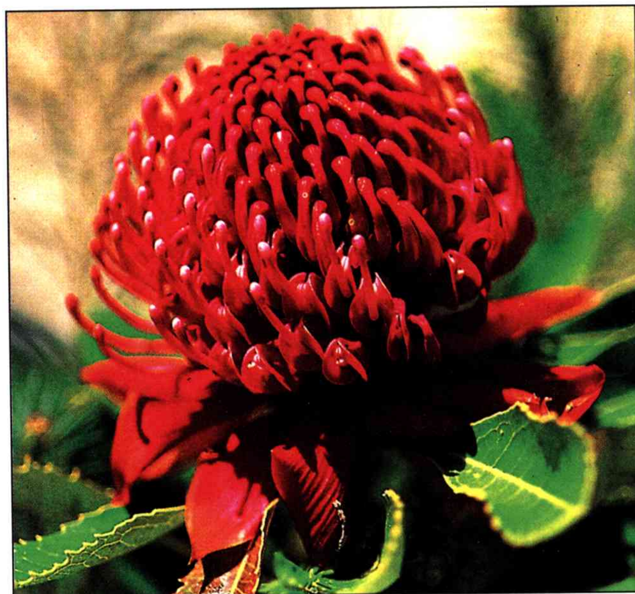
فصل بیشتر ویبورنومها در بهار گل می‌دهند. بعضی از آنها، مثل نوع تینوس، در اواخر زمستان گل‌افشانی آغاز می‌کنند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی پس از پایان دورۀ گل‌دهی آن را سبُک هرَس کنید تا گلهای پژمرده دور شوند. همچنین ممکن است لازم باشد که بوته‌های متراکم را، در بخش مرکزی، تُنُک کنید. گونه‌های پُرساقه شاید به قطع ساقه‌های باریکِ مسن از سطح زمین نیاز داشته باشند تا فضا برای رشد ساقه‌های نو باز شود.

واراتاه

WARATAH (Telopea speciosissima; F. Proteaceae)

واراتاه، که معمولاً قرمزرنگ است، در سراسر جهان تحسین می‌شود. البته رنگ آن می‌تواند سفید یا صورتی هم باشد.

بوتهٔ باشکوه واراتاه در مناطق معتدل بهترین بازدهی را دارد، اما نسبت به نیازمندیهایش پرتوقع است. شاخه‌گل بریده‌اش دوهفته در گلدان دوام می‌آورد.

سیما

واراتاهِ همیشه‌سبز، در بهترین شرایط، تا ارتفاع ۳ متر رشد می‌کند. این بوتهٔ ممتاز استرالیایی به خاطر گل سرخ شگفت‌آورش پرورش داده می‌شود. معمولاً آن را مخلوط با گیاهان دیگر می‌کارند، اما انبوه آن تماشایی‌تر به نظر می‌رسد. ظاهراً انواعی مانند شِیدی لِیدی (Shady Lady) راحت‌تر از نژادهای خالص نشو و نما می‌کنند. عمر این بوته‌ها متوسط است، اما در شرایط ایدآل، به شرط هرَس منظم، طولانی‌تر خواهد بود. بعد از حدود ۳ سال به گل‌افشانی می‌پردازند و پس از ۳ تا ۵ سال به بلوغ می‌رسند.

شرایط مناسب

اقلیم در اقالیم معتدل با یخبندانهای سبُک بهترین نشو و نما را خواهد داشت. انواعی مثل T. oreades و T. mongaensis اقلیمهای خنک‌تر را نیز تحمل می‌کند.

میزان نور و دما برای هر دو مکانِ آفتاب کامل و نیمه‌سایه مناسب است.

خاک باید خاکِ آن خیلی خوب زهکشی شده باشد، بدون هیچ کودی. مالچ‌پاشی ضخیمی از پوست و برگ درخت یا کمپوستِ کاملاً پوسیده بسیار سودمند خواهد بود، اما مالچ باید کاملاً از ساقهٔ گیاه دور باشد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر می‌توان آن را از طریق کاشت بذر در اواخر زمستان تکثیر کرد. بذر را مستقلاً در گلدانهای کوچکِ جداگانه بکارید تا از ضایع شدن ریشه‌ها در هنگام انتقال نهالها به زمین جلوگیری شود. بعضی گونه‌های انتخابی از طریق قلمه‌های جوانه‌برگی تکثیر می‌شوند، اما این کار برای پرورش‌دهندگان خانگی آسان نیست.

آبیاری بوته‌های نورُسته به آبیاری منظم نیاز دارند، اما بوته‌های جاافتاده را بهتر است گاه به گاه آبیاری عمیق بکنیم. آبیاری در پاییز و اواخر زمستان و بهار همزمان با جهشهای ناگهانی در رشد گیاه نیز بسیار مؤثر است.

کوددهی به این گیاه هیچ کودی ندهید.

مشکلات واراتاه در خاک سنگینِ نگهدارندهٔ رطوبت شدیداً دچارِ پوسیدگی ریشه می‌شود. نگران نشانه‌های حملهٔ لاروِ پروانه یا بیدِ تونل‌زن باشید: وجود خاکارّه در محل انشعاب شاخه‌ها علامت خاص آن است. خاکارّه‌ها و شبکه‌های تنیده را با دست یا بُرِس جدا کنید و دور بریزید.

گل‌دهی

فصل گلها در اوایل بهار می‌شکفند و تا چندین هفته دوام می‌آورند.

شاخه‌گلِ بریده از این لحاظ گیاهی بسیار عالی است.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی به منزلهٔ نوعی هرَس، گلها، چه تازه چه پژمرده، باید با ساقهٔ بلند بریده شوند. نُک‌شاخه‌های بوته‌های نورُسته باید منظماً هرَس شوند تا بخشهای چوبی گل‌دهندهٔ بیشتری تولید شود.

وِدینگ بِلْز (= زنگهای عروسی)
WEDDING BELLS (Deutzia; F. Hydrangeaceae)

در این گوشه از یک بوستان بهاری گلهای سفیدِ ودینگ بلز برای گلهای پامچالِ زردِ انگلیسیِ حاشیه، زمینهٔ فریبنده‌ای ساخته است.

درختچهٔ ودینگ بلز خزان کننده است. اصل آن از چین و ژاپن است. گلهای زنگوله‌شکلِ کوچکِ فراوانِ آن می‌تواند سفید یا صورتی کم‌رنگ باشد.

سیما

این بوته‌های خزان کنندهٔ پرساقه آسان پرورش می‌یابند و معمولاً در میان بوته‌های مخلوطِ حواشی باغ یا به عنوان زمینه برای گیاهان بهاره، یکساله و پیازیها دیده می‌شوند. انواع زیادی دارد با ارتفاع مختلفِ ۱ تا ۳ متر. گیاهانی با عمر طولانی‌اند، به‌ویژه اگر شاخه‌های قدیمی منظماً هَرَس شوند. از اوان زندگی گل می‌دهند و در حدود ۵ سالگی بالغ می‌شوند. بیشتر این گیاهان گلهای سفیدی دارند که کم‌پَر یا پُرپَر هستند. گونه‌هایی هم هستند که گلشان صورتی است.

شرایط مناسب

اقلیم بهترین نشو و نما را در مناطق خنک و مرطوب دارد، اما به نواحی گرم نیز تحمل نشان می‌دهد. برای مناطق حارّه مناسب نیست.

میزان نور و دما به مکانی با آفتاب کامل و در امان از بادهای شدید نیاز دارد. اما، در مناطق گرم‌تر، آفتاب صبح و سایهٔ بعد از ظهر را ترجیح می‌دهد.

خاک به خاکی با زهکشی خوب نیاز دارد که مدتها پیش از کاشت با مواد آلی تقویت شده باشد. پوشش‌دهی یا مالچ‌پاشی با کمپوست کاملاً پوسیده یا کود حیوانی نافع و مفید است.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر آسان‌ترین راه تکثیر این گیاه استفاده از قلمه‌های خَشَبی برگرفته از بوتهٔ در حال خواب زمستانه است، اما همچنین می‌توان از قلمه‌های نیمه‌خَشَبیِ برگرفته در اواخر تابستان و اوایل پاییز استفاده کرد.

آبیاری در سراسر بهار و ماههای تابستان به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد.

کوددهی در اوایل بهار کمی غذای کامل گیاه یا آرد استخوان به خاک بیفزایید.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت حشره‌ای و بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل تمام گونه‌ها در بهار گل می‌دهند.

هَرَس (پیرایش)

به طورِکلی بلافاصله پس از پایان دورهٔ گل‌دهی سرشاخه‌های گل‌داده را از گیاه دور کنید. همزمان، برخی شاخه‌های قدیمی را از سطح زمین قطع کنید تا جا برای شاخه‌های نوِ نیرومندتر باز شود.

وایْگِئلا

WEIGELA (Weigela florida and cultivars*; F. caprifuliaceae)*

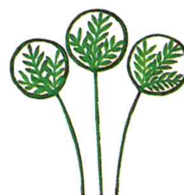

گلهای شیپوریِ وایْگِئلا فلوریدا باز که می‌شوند صورتیِ کم‌رنگ‌اند، اما به‌تدریج پررنگ می‌گردند.

یک وایْگِئلای پاکوتاهِ پیوندی با گلهای سفید، در هم پیچیده با گیاهی گل‌صورتی به نام comfrey (سنفیتون، اُذُنُ الحِمار)، به صورت گیاهِ خوش‌اندام زمینه.

سیما

وایگیلا گیاه خزان‌کننده و پرساقه‌ای است که ارتفاعش معمولاً به ۲ تا ۳ متر می‌رسد. گلهایش غالباً صورتی سایه‌دار است، اما اقلامی از آن گلهای سفید و سرخ جگری تولید می‌کنند. برخی اقلام شاخ و برگ کرم و سبز دارند. عمر وایْگیلا طولانی است، مخصوصاً اگر ساقه‌های لاغرِ قدیمی آن منظماً هرَس شوند. وایگیلا تقریباً بعد از ۵ سال بالغ می‌شود، اما از اوایل زندگی خود گل می‌دهد. این بوتهٔ سریع الرُّشد، حتی بی‌برگ و بارَش در زمستان، گیاه خوبی است برای ایجاد زمینه یا حریم و حایل.

شرایط مناسب

اقلیم در مناطق گرم تا کاملاً سرد نشو و نما می‌کند، اما برای مناطق لم‌یزرع یا حارّه خوب نیست.

میزان نور و دما به آفتاب کامل نیاز دارد، اما در پناه از بادهای شدید بودن را ترجیح می‌دهد. باد شدید به گلهای وایگیلا صدمه می‌زند و ممکن است لبه‌های برگهای نرم و نوِ آن را بسوزاند و قهوه‌ای کند

خاک به خاکِ با زهکشی خوبی نیاز دارد که مدتها پیش از زمان کاشت با مقدار زیادی کود حیوانی کاملاً پوسیده یا کمپوست تقویت شده باشد. همچنین دادن پوششِ گیاهی به خاک یا مالچ‌پاشی با مواد آلی سبب بهبود رشد آن خواهد شد.

طرز کاشت و پرورش

تکثیر آسان‌ترین راه تکثیر این گیاه استفاده از قلمه‌های خَشَبیِ بوته‌های در حال خواب زمستانه است. نیز می‌توان تکثیر را از طریق قلمه‌های نَرمِ نُک، برگرفته در اواخر بهار از شاخه‌های نورُسته، انجام داد.

آبیاری در سراسر بهار و تابستان به آبیاری منظم و عمیق نیاز دارد.

کوددهی در اوایل بهار غذای کامل گیاه به خاک بدهید. دادن کود حیوانیِ دانه‌بندی شدهٔ مرغی یا آرد استخوان مفید است.

مشکلات مشکل خاصی از لحاظ آفت حشره‌ای و بیماری ندارد.

گل‌دهی

فصل گلهای فراوان خود را در سراسر بهار تولید می‌کند، در نواحی خنک‌تر کمی دیرتر.

شاخه‌گلِ بریده شاخه‌های گلدار وایگیلا را می‌توان برید و برای تزیین داخل منزل به کار برد.

هَرَس (پیرایش)

به طورِ کلی برخی از مسن‌ترین ساقه‌ها، پس از گل‌دهی، باید از سطح زمین قطع شوند تا جا برای رشد شاخه‌های نو باز گردد. این کار باعث جوان شدن مجدد بوته نیز می‌شود. بهتر است شاخه‌های نورُستهٔ گل‌داده قطع نشوند، زیرا قطع آنها سبب مخدوش شدن عادت طبیعی رشد گیاه خواهد شد.

FLOWERING CHART

PLANT COMMON NAME	SUITABLE CLIMATE	SPRING EARLY	SPRING MID	SPRING LATE	SUMMER EARLY	SUMMER MID	SUMMER LATE	AUTUMN EARLY	AUTUMN MID	AUTUMN LATE	WINTER EARLY	WINTER MID	WINTER LATE
Abelia	🟡🟢🔵				🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟢🔵						
Acacia	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢	🟢🔵					🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟡🟢🔵
Andromeda	🟢🔵🟣	🟢🔵	🟢🔵🟣										🟢
Ardisia	🟡🟢🔵	🟡	🟢		🔵								
Azalea	🟢🔵🟣	🟢		🔵🟣	🟣								🟢
Banksia	🟡🟢🔵	🔵								🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵
Barberry	🟢🔵🟣	🟢🔵	🟣										
Bauhinia	🟡🟢					🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢					
Begonia	🟡🟢		🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡	🟡				
Bird of paradise	🟡🟢	🟡🟢	🟡							🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢
Blue butterfly bush	🟡🟢			🟡	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡					
Boronia	🟢🔵	🟢🔵	🔵	🔵								🟢	🟢
Bottlebush	🟡🟢🔵	🟡	🟢🔵	🟢🔵			🟡	🟢🔵					
Box	🟢🔵	🟢	🔵										
Butterfly bush	🟢🔵				🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵					
Californian lilac	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🔵	🔵							
Camellia	🟢🔵	🟢🔵						🟢	🟢	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵
Cassia	🟡🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🔵	🟡	🟡	🟡🟢					
Cherry pie	🟡🟢			🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢						
Chinese lantern	🟡🟢🔵🟣	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢🔵	🟣	🟣	🟣					
Coast rosemary	🟡🟢🔵	🟡🟢	🟡🟢	🟢🔵	🟢🔵								
Coral plant	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢					
Cotoneaster	🟢🔵🟣		🟢🔵	🟢🔵	🟣								
Croton	🟡												
Crowea	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢						🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢
Daphne	🟢🔵🟣	🔵	🔵	🟣	🟣							🟢	🟢
Diosma	🟡🟢	🟢	🟢									🟡	🟡🟢
Dog rose	🟢🔵🟣	🟢	🟢	🟢🔵🟣	🟣								
Eriostemon	🟢	🟢	🟢										🟢
Escallonia	🟢🔵		🟢	🟢🔵	🟢🔵	🔵	🔵						
Euphorbia	🟢🔵🟣	🟢	🟢	🟢🔵	🔵	🟣	🟣	🟣	🟣				🟢
Euryops	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵							🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢
Fijian fire plant	🟡🟢				🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢					
Firethorn	🟢🔵			🟢🔵									
Gardenia	🟡🟢			🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢						
Geraldton wax	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵								🟢	🟢🔵
Grevillea	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵								🟡🟢
Hakea	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵				🟢	🟢	🟢	🟢	🟢	🟡🟢🔵
Hawthorn	🟢🔵🟣		🟢🔵	🟣	🟣								
Heath	🟢🔵🟣	🟢🔵	🟢🔵		🟣	🟣	🟣			🔵	🔵	🔵	🟢🔵
Hibiscus (*H. rosa-sinensis*)	🟡🟢			🟡	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢			
Hibiscus (*H. syriacus*)	🟢🔵				🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵					
Honey-myrtle	🟡🟢🔵	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵								🟢
Honeysuckle	🟢🔵🟣			🟢🟣	🟢🔵🟣	🟢🔵🟣	🟢🔵					🟢	🟢🔵

CLIMATE KEY

 TROPICAL WARM COOL COLD

PLANT COMMON NAME	SUITABLE CLIMATE	SPRING EARLY	SPRING MID	SPRING LATE	SUMMER EARLY	SUMMER MID	SUMMER LATE	AUTUMN EARLY	AUTUMN MID	AUTUMN LATE	WINTER EARLY	WINTER MID	WINTER LATE
Hydrangea	🟡🟢🔵			🟡🟢	🟡🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🔵					
Indian hawthorn	🟢🔵	🟢🔵	🔵	🔵									🟢
Indigo plant	🟢🔵		🟢	🟢	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵						
Ixora	🟡🟢				🟡	🟡🟢	🟡🟢	🟡	🟡				
Japonica	🟢🔵	🔵										🟢	🟢🔵
Justicia	🟡🟢				🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢				
Kerria	🟢🔵	🟢	🟢	🟢🔵									
Lantana	🟡🟢		🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡	🟡						
Lasiandra	🟡🟢						🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡		
Lavender	🟢🔵	🟢	🟢	🟢🔵	🟢🔵								🟢
Lilac	🔵🟣	🔵	🔵	🔵🟣	🔵🟣								
Luculia	🟡🟢								🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	
Mahonia	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵								🟢	🟢
Mexican orange blossom	🟡🟢🔵	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢🔵									
Mint bush	🟢🔵	🟢	🟢	🟢🔵	🔵								
Misty plume bush	🟡🟢										🟡🟢	🟡🟢	
Morning, noon & night	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢									
Oleander	🟡🟢🔵			🟡	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢🔵	🟢	🟢				
Orange browallia	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡								🟡🟢
Orange jessamine	🟡🟢			🟡🟢	🟡🟢								
Pentas	🟡🟢			🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢			
Photinia	🟢🔵🟣		🟢	🔵	🟣								
Plumbago	🟡🟢			🟡	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢					
Poinsettia	🟡🟢								🟡	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡
Pomegranate	🟢🔵			🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵						
Port wine magnolia	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢									
Pride of Madeira	🟡🟢🔵	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢🔵	🔵								
Prunus	🟢🔵🟣	🟢🔵🟣	🟣	🟣									🟢
Rhododendron	🟢🔵🟣	🔵	🟢🔵	🟢🔵🟣	🟣	🟣	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢		
Rock rose	🟢🔵			🟢🔵	🔵	🔵	🔵						
Rondeletia	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟢									🟡
Rose	🟡🟢🔵🟣	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢🔵🟣	🟡🟢🔵🟣	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵					🟢
Rosemary	🟢🔵	🟢	🟢	🟢🔵									
Sacred bamboo	🟢🔵				🟢	🟢🔵	🔵	🔵					
Speedwell	🟡🟢🔵🟣	🟢	🟢	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵🟣	🟡🟢🔵	🟡🟢🔵	🟢					
Spiraea	🟢🔵🟣	🟢	🟢	🟢🔵	🟣	🟣	🟣						
Spur flower	🟡🟢				🟡	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢	🟡🟢				
Star magnolia	🟢🔵	🔵	🔵									🟢	🟢
Tea-tree	🟢🔵	🟢	🔵		🟢🔵							🟢	🔵
Thryptomene	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢							🟢	🟢
Viburnum	🟢🔵🟣	🟢🔵	🔵	🟣	🟣						🟢	🟢	🟢🔵
Waratah	🟢🔵	🟢	🟢🔵	🔵									🟢
Wedding bells	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵	🟢🔵									
Weigela	🟢🔵	🟢	🟢	🟢🔵	🔵								

فهرست راهنما

آبنوس کاذب ← کِریا
آبه‌لیا ۱۷
آردیسیا ۲۰
آزالیا (آزاله) ۲۱-۲۵، ۹۶
آفتاب‌پرست ۴۲
آکالیفا ۵۶
آلوی زینتی ← پرونوس
آندرومدا ۱۹
اریکا ۶۳
اِریُوستِمُون ۵۲
اسپیدْوِل ۱۰۶
اسپیرهٔ سفید ۱۰۷
استار ماگنولیا ۱۰۹
اُسطوخودّوس ۱۵، نیز ← لاواندِر
اسکالونیا ۵۳
اشکالات ۱۶
افعی‌گیاه ← اِکیوم
اقاقیا ۱۸
اکلیل ساحلی ← رُزماری ساحلی
اکلیل کوهی ← رُزماری
اکیوم ۹۴
اُلِئاندِر ← خَرزَهره
الههٔ جوانی ← اِسپیدوِل
انار زینتی ۹۲
اوریُوپْس ۵۵
اوفوربیا ۵۴
ایکسورا ۷۱
ایندیان هوثورن ۶۹
ایندیگوفِرا ۷۰
بامبوی مقدّس ۱۰۵
بانکسیا ۲۶
بُنداغ ← ویبورنوم
برگ نعناعی ← درختچهٔ نعناع اتریشی
برووالیای نارنجی ۸۶
بگونیا ۲۹
بِنْت قُنْسول (بنت کنسول) ۹۱
بوتهٔ پروانه ← بودلیا
بوتهٔ پروانهٔ کبود ← گل معین‌التجار
بودلیا ۳۵
بورونیا ۳۲
بوهینیا ۲۸
بهِ زینتی ← ژاپنیکا
بهِ ژاپُنی ← ژاپنیکا
پَرِ ابرمانند ← درختچهٔ مِه‌پَر
پَرِ مِه‌آلود ← درختچهٔ مِه‌پَر
پرندهٔ پَردیس ۳۰
پرونوس ۹۵
پلومباگو ۹۰
پِنْتاس ۸۸
پوئینْسِتیا ← بِنت قُنْسول
پیچ امین‌الدوله ← لونی‌سِرا
پیر اکان‌تا ۵۷
تره‌تیزک آبی ← اسپیدْوِل
تریپْتومِن ۱۱۱
توتیای دریایی ← هاکئا
تی تری ۱۱۰
جاسنجاقی ← هاکئا
جِرالْدْتُون وَکْس ۵۹
جسامین نارنجی ۸۷
جوستی‌سیا ۷۳
چای زینتی ← کاملیا
خار مصری ← پیر اکان‌تا
خَرزَهره ۸۵
خرزهرهٔ هندی ← آزالیا و رودانْدرون
خطمی چینی ۶۴
خطمی سوری ۶۵
خَلَنْگ ← اِریکا
خیزران ← بامبوی مقدّس
دافنه ۴۹
داگ رُز ۵۱
درخت چای زینتی ← تی تری
درختچهٔ آتشین ← ایکسورا
درختچهٔ مِه‌پَر ۸۳
درختچهٔ نعناع اتریشی ۸۲
درخت هفت‌برگ ← دافنه
دیروز، امروز، فردا ← صبح، ظهر، شب
دیُوسما ۵۰
راک رُز ← سیستوس
رُز زرد تابستانه ← کریا
رُز زرد ژاپنی ← کریا
رُزِ صخره‌ای ← سیستوس
رُزِ کوهی ← سیستوس
رُز ۱۰۰-۱۰۳
رُزماری ۱۰۴
رُزماری ساحلی ۴۴
رُنْدِلِتیا ۹۹
رودانْدرون ۹۶
رومارَن ← رزماری
زالزالک گل هندی ← ایندیان هوثورن
زرشک ۲۷
زرشک زینتی ← ماهونیا
زرشک فرنگی ← ماهونیا
زنگهای عروسی ← وِدینگ بِلْز
ژاپُنیکا ۷۲
ژوستیسیا ← جوستیسیا
سنا ← کاسیا
سنبل ← لاواندِر
سیزاب ← اسپیدْوِل
سیستوس ۹۸
شاه‌پسند در ختچه‌ای ← لان‌تانا
شبه رُز ← سیستوس
شجرة الملوک ← فانوس چینی
شکوفهٔ نارنج مکزیکی ۸۱
شمشاد ۳۴
شمعدانی جنگلی ← ایکسورا
شیرخِشت ۴۶
شیرخشت آتشین ← پیر اکان‌تا
شیشه‌شوی ۳۳
صبح، ظهر، شب ۸۴
علف دندان ← پلومباگو
علف سربی ← پلومباگو
فانوس چینی ۴۳
فخرِ مادِیرا ← اکیوم
فرفیوس زینتی ← اوفوربیا
فرفیون شیردار ← بنت قنسول
فلوکس درختی ← پلومباگو
فوتینیا ۸۹
قندیل چینی ← فانوس چینی
کاسیا ۴۱
کاملیا ۳۷-۴۰
کرچک هندی ← کروتون
کروتون ۴۷
کرُووی ۴۸
کِریا ۷۴
کِریای ژاپنی ← کریا
کلرودندرون ← گل معین‌التجار
کورال پلَنت ← گل مرجانی
گاردْنیا ۵۸
گاوزبانک ← اکیوم
گرِویلیا ۶۰
گل ابریشم ← اقاقیا
گل ادریسی ← هیدرانژه‌آ

گل پنج‌پَر ← پِنْتاس
گل خفته ← اقاقیا
گل زنگوله‌ای ← فانوس چینی
گل سرخ ← رُز
گل سرخ ژاپنی ← هیدرانژه‌آ
گل سیخک‌دار ← گل مهمیزی
گل عروس ← اسپیرهٔ سفید
گل عنکبوتی ← گرِویلیا
گلکاری عمومی ۱۱
گل مرجانی ۴۵
گل معین‌التجار ۳۱
گل مومی ← جِرالْدْتُون وَکْس
گل مهمیزی ۱۰۸
گوجه‌گل ← پرونوس
لازیانْدْرا ۷۶
لان‌تانا ۷۵
لاواندِر ۷۷
لوکولیا ۷۹
لونی‌سِرا ۶۷
مازریون ← دافنه
ماگنولیای ستاره‌ای ← استار ماگنولیا
ماگنولیای معطر گل‌کوچک ← میچِلیا
ماهونیا ۸۰
مُعِین‌التّجّار، گلِ ← گل معین‌التجار
مُورْد ← هانی میرتل
میچلیا ۹۳
میخک هندی ← دافنه
نسترن ← داگ رُز
نسرین دشتی ← داگ رُز
نعناع درختی ← درختچهٔ نعناع اتریشی
نفس بهشتی ← دیُوسما
نیل زینتی ← ایندیگوفرا
نی هندی مقدّس ← بامبوی مقدّس
واراتاه ۱۱۳
وایْگِلا ۱۱۵
وِدینگ بِلْز ۱۱۴
ورسک سرخ ← اریکا
ولیک سرخ ← هوثورن
ولیکِ سیاه خاردار هندی ← ایندیان هوثورن
ویبورنوم ۱۱۲
ویستریا ← ذیل ایندیگوفِرا
هاکِئا ۶۱
هانی میرتل ۶۶
هبه (= الههٔ جوانی) ← اسپیدْوِل
هورتانسیا ← هیدرانژه‌آ
هیدرانژه‌آ ۶۸
یاس آبی ← پلومباگو
یاس درختیِ کالیفرنیا ۳۶
یاسمن نارنجی ← جسامین نارنجی
یاس نارنجی ← جسامین نارنجی
یاس وحشی ← ایکسورا

A Grower's Guide to

Flowering Plants and Shrubs

Text by Margaret Hanks
Photographs by Lorna Rose

ISBN 964-8175-06-3

9 789648 175066

www.roozbahan.com

info@roozbahan.com

